

การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศศิธร วงศ์ชาลี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

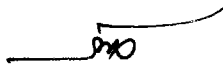
มกราคม 2542

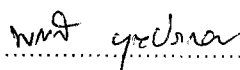
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISBN 974-597-033-6

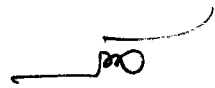
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

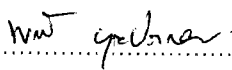
คณะกรรมการควบคุม

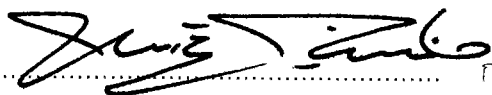

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรณี บุญประกอบ)

คณะกรรมการสอบ

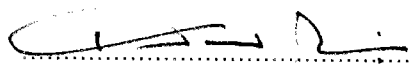

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรณี บุญประกอบ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ หทัย ดันหยง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ กรรณิการ์ พวงเกษม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 15 เดือน ~~พฤษภาคม~~ พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก อาจารย์ ดร.พรณี บุญประกอบ ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทั้งยังให้กำลังใจอย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ หทัย ตันหยง รองศาสตราจารย์ กรรณิการ์ พวงเกษม ที่กรุณารับเป็นกรรมการ สอบปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ และได้ให้คำแนะนำตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จันทิมา พรหมโชติกุล อาจารย์ ขจรศรี ชาทิกานนท์ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียน

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ รักวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุมาลัย เกษมสุข อาจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ อาจารย์สมชาย กระจายศรี ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขแผนการสอน

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. บรรเจอดพร รัตนพันธุ์ อาจารย์ราณี เพชรรัตน์ อาจารย์ วราภรณ์ นิยมพงษ์ และอาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนปากคาดวิทยา และคณะครูทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง ขอขอบคุณผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และคณะครูโรงเรียนบ้านศรีวิไล และอาจารย์ใหญ่ พร้อมคณะครู โรงเรียนบ้านหนองเข็ง ที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ อาจารย์สุคนธ์ วงศ์ชาติ ขอขอบใจเด็กชายนฤดล เด็กหญิง ชลิดาพร วงศ์ชาติ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศศิธร วงศ์ชาติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	38
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	54
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	79
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	92
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	93
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	93
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	94
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	94
วิธีดำเนินการทดลอง.....	106
การวิเคราะห์ข้อมูล	107
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108

4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	114
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	114
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	114
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	114
	วิธีดำเนินการทดลอง.....	116
	การวิเคราะห์ข้อมูล	116
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
	อภิปรายผล.....	117
	ข้อเสนอแนะ	124
	บรรณานุกรม	125
	ภาคผนวก.....	132
	ประวัติย่อผู้วิจัย	380

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบความสามารถในการเขียน	104
2	แบบแผนการทดลอง	105
3	การจัดตารางเวลาในการทดลอง 1 สัปดาห์	106
4.	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภายหลังการ สอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	112
5	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนภายหลัง การทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	113
6	แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความ สามารถในการอ่าน	367
7	แสดงคะแนนการตรวจแบบทดสอบความสามารถในการเขียนของผู้ตรวจ สองคน	368
8	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบท้ายเล่มหนังสือ เรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่มที่ 1 เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา	369
9	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบท้ายเล่มหนังสือ เรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม 2 เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน	370
10	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบท้ายเล่มหนังสือ เรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม 3 เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย	371
11	แสดงคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายเล่มหนังสือเรียนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาในแต่ละเล่มทั้ง 3 เล่ม	372
12	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	374

13 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่ม	
ควบคุมภายหลังการทดลองสอน	375
14 แสดงคะแนนความสามารถทางการเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	
ภายหลังการทดลองสอน.....	377

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความสำคัญต่อคนไทยนานับการ เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองและสะท้อนให้เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมอันสูงส่งของชาติและเอกลักษณ์สำคัญที่แสดงถึงความเป็นชาติที่มีเอกราช ภาษาไทยมีบทบาทกับวิถีชีวิตของคนไทย เพราะใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างคนไทยทั้งชาติ ให้มีความเข้าใจตรงกัน ในการสื่อความหมาย แลกเปลี่ยนความต้องการ ถ่ายทอดความรู้ความคิดประสบการณ์ และศิลปวิทยาการทั้งยังทำหน้าที่บูรณาการทางสังคม ส่งเสริมความมั่นคง ถ่ายทอด ประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนั้นภาษาไทยยังใช้ในการแสวงหาความรู้หาข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ อีกด้วย ในเมื่อภาษาไทยมีความสำคัญเช่นนี้ จึงนับเป็นมรดกอันล้ำค่าที่คนไทยทุกคนควรช่วยกันธำรงรักษาไว้ให้คงอยู่สืบไป ด้วยเหตุนี้จึงเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ที่จะจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

การสอนวิชาภาษาไทย เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นพื้นฐานทางภาษาในการแสวงหาความรู้ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นถึงความสำคัญของวิชาภาษาไทย จึงกำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2539 - 2550 เรื่องหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษในด้านพื้นฐานทางภาษาไทย เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้และทักษะในระดับที่สูงขึ้น (การปฏิรูปการศึกษา. 2539 : 24) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุวิชาภาษาไทยให้อยู่ในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสารทั้งการรับรู้ และถ่ายทอด ความรู้สึนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ 2535 : 7) ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น

ผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจำเป็นต้องมีการฝึกทักษะพื้นฐานที่ให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ วิชาการต่าง ๆ ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนเป็นลำดับแรก ดังที่ บัณฑิต พงกษะวัน (2522 : 27) สรุปว่า การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแสวงหาความรู้ เพราะการอ่านจะช่วยปรับ และขยายประสบการณ์ของคน ทั้งยังช่วยให้คนเราสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสร้างความเพลิดเพลินจากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้อย่างมาก

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ สร้างภูมิปัญญา ในการพัฒนาชีวิตให้เกิดความรอบรู้ เพื่อความสร้างสรรค์ และความบันเทิงใจ ทำให้เป็นคน ทันโลกทันเหตุการณ์ ศิริพร ลิ้มตระกูล (2535 : 46) สรุปว่า การอ่านเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้ข่าวสารและเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้การอ่านหนังสือจึงทำให้ได้ เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าหาความรู้ด้วยวิธีการอื่น ๆ อีกทั้งเป็นการฝึกความคิดได้ด้วย ตนเองสามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระ แล้วนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดีแก่ตนเองและสังคมได้ ดังที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2536 : 5) เสนอแนวคิดว่าการอ่านเป็นทักษะด้านการรับรู้ที่สำคัญ มาก เพราะเป็นเครื่องมือการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เป็นรากฐานการเรียนรู้แต่ละสาขาและเพิ่มพูน ความรู้ ประสบการณ์ความสามารถของแต่ละคน ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ที่ได้ผลระยะยาวมากที่สุด จะเห็นว่าการอ่านที่รู้จักใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองเป็นอันดี มีส่วนช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในชีวิต

การเขียนเป็นอีกทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญและต้องใช้เวลาฝึกฝนมากกว่าทักษะอื่น การเขียนเป็นทักษะที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้ผู้อื่นรับทราบโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ตัวอักษร เป็นการบันทึกถ้อยคำ และความคิดมิให้สูญหาย โดยเฉพาะการถ่ายทอดวิทยาการต่าง ๆ มนุษย์ใช้การเขียนเพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวันหลายอย่าง การเขียนให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการฟัง พูด และอ่านด้วย ซึ่ง ประพรี อุ่นจิตติ (2531 : 2) อธิบายว่าการเขียนมีความสำคัญต่อการเรียนทุกวิชา เพราะต้องอาศัยการจดบันทึก เพื่อรวบรวมข้อมูลถ้อยคำ จากครู เพื่อเขียนรายงานย่อสิ่งที่ได้ยินเพื่อเขียนตอบปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นต้น ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญศิริ ชูติกุล (2526 : 70) ที่ว่า การเขียนเป็นทักษะที่แสดงออกแทนคำพูด นับว่าจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต อีกทักษะหนึ่ง เพราะเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดความรู้สึกรู้คิดของผู้เขียนให้คนอื่นรับรู้ ตลอดจนบันทึกเรื่องต่าง ๆ มิให้สูญหาย เราใช้ประโยชน์จากการเขียนในชีวิตประจำวันหลายอย่าง เช่น การเขียนจดหมาย การจดบันทึก การทำสัญญาต่าง ๆ การเขียนในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเขียนข้อความ ประโยค กลุ่มคำ วลี จะต้องเขียนให้ถูกต้องตามอักขรวิธี หากเขียนไม่ถูกต้องจะทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สามารถสื่อความหมายได้ตรงกัน นอกจากนี้ สนม ครุฑเมือง (2528 : 233) ยังกล่าวว่า การเขียนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ควรได้รับการฝึกฝนตั้งแต่เด็ก การพัฒนาทักษะการเขียนต้องกระทำควบคู่กันไปกับทักษะการอ่านด้วย เพราะนักเรียนจะเขียนได้ดีก็มักจะจำรูปแบบจากสิ่งที่ตนเองได้อ่าน

จากความสำคัญของทักษะการอ่านและการเขียนดังกล่าว การพัฒนาทักษะการอ่านให้ได้ผลดีนั้นจำเป็นอย่างยิ่งต้องพัฒนาทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กัน เนื่องจากทักษะทั้งสองส่งเสริมพัฒนาการซึ่งกันและกัน ดังที่ รัตนา ศุภจตุรัส (2534 : 33) ให้แนวคิดว่า หากผู้สอนภาษาไทยได้นำทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมาสอนร่วมกันแล้วเชื่อว่าจะทำให้ความสามารถในทักษะทั้งสองของผู้เรียนพัฒนามากขึ้น จอห์นสัน (Johnson. 1986 : 1-3) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านและการเขียน พบว่า ความสามารถในการเขียนจะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน และถ้าฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมการเขียนประกอบ จะทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านครั้งต่อไปดีขึ้น การสอนโดยสัมพันธ์ทักษะการอ่านและการเขียนประกอบจะทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านครั้งต่อไปดีขึ้น การสอนโดยสัมพันธ์ทักษะการอ่านและการเขียนจะทำให้ผู้เรียนชอบการเรียนรู้ภาษา แล้วยังทำให้เกิดความสนใจต่อทักษะการเขียนด้วย ดังที่ เพจ (Page. 1974 : 175 - 176) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทั้งสองว่ากระบวนการต่าง ๆ ของทักษะทั้งสองนั้นเป็นกระบวนการเดียวกัน แต่ต่างกันที่จุดประสงค์ ดังนั้น ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทั้งสองอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน และแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสอนอ่านและเขียนเท่าที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ หลายวิธีแต่ยังมีผลสะท้อนให้เห็นว่าสภาพการสอนอ่านและเขียนในระดับประถมศึกษา

ประสบปัญหาอยู่ โดยเฉพาะความเข้าใจในการอ่าน นับว่าเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการอ่านทุกชนิด เพราะถ้ามีความเข้าใจในการอ่านก็จะสามารถรวบรวมความคิดจากสิ่งที่อ่านได้ สาเหตุที่ผู้เรียนไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเรื่องการอ่านและการเขียน เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้อ่านหนังสือตามที่ตนเองสนใจ ผู้สอนให้อ่านหนังสือที่มุ่งเน้นความรู้ ความจำเพียงอย่างเดียว (กาญจนา วิชญาปกรณ์. 2535 : 5) ซึ่งปัญหาการสอนเขียนพบว่า ผู้สอนไม่ฝึกทักษะการเขียนให้กับผู้เรียนเท่าที่ควรประกอบกับผู้สอนส่วนใหญ่นิยมออกข้อสอบแบบปรนัย ผู้เรียนขาดโอกาสเขียนแสดงความคิดหรือเรียบเรียงข้อความต่าง ๆ ด้านการสอน ผู้สอนส่วนใหญ่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง บรรยายอธิบาย วิพากษ์วิจารณ์แต่ผู้เดียว ขาดความเข้าใจ ความชำนาญ ความถนัดและประสบการณ์การสอน ไม่เน้นทักษะทางภาษา ไม่ฝึกให้ผู้เรียนแสดงความคิด ขาดการประยุกต์เทคนิคการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อ ไม่อยากเรียนวิชาภาษาไทย หันไปสนใจวิชาอื่น โดยคิดว่าภาษาไทยไม่สำคัญไม่ต้องเรียนก็พูดได้แล้ว (สอวค ดำเนินสวัสดิ์. 2536 : 10)

จากสภาพการไม่ประสบผลสำเร็จด้านการอ่าน การเขียนดังกล่าวแล้ว ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือ “วิธีสอนของครู” เพราะครูยึดการสอนตามแนวเดิมไม่เฝ้ามหาความรู้หรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสอน (สารศึกษานิเทศก์. 2529 : 80 - 81) วิธีสอนของครูเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนไม่เพียงพอคือ ครูขาดความกระตือรือร้นในการสอนภาษาไทย ครูใช้วิธีสอนแบบการบรรยาย และครูยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นเนื้อหามากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนน้อยมาก (เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. 2533 : 34 ; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ. 2531) เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาไม่เพียงพอ (กรมวิชาการ. 2532 : 171) อีกทั้งไม่มีความสามารถทางการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไข ปัญหาอย่างมีเหตุผล (เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. 2533 : 34) ส่งผลให้ผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2539 ในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ด้านความคิด เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้วอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงจากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของการอ่าน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อ่านแล้วสรุปใจความจากเรื่องที่อ่านไม่ได้ จับใจความสำคัญไม่ได้ (สุวนัฐ ไบกุลลาบ. 2535 : 5)

ซึ่งสอดคล้องกับ จิรพร วัฒนวิทยกิจ (2535 : 49) ที่กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่ได้ อ่านจับใจความจากเรื่องที่อ่านไม่ได้ อ่านแล้วไม่สามารถตอบคำถามได้ นักเรียนบางคนอ่านได้ แต่ไม่รู้เรื่องที่อ่านและจับใจความของเรื่องไม่ได้ ทำให้การอ่านไม่มีความหมาย และไม่มีประโยชน์เพราะไม่ได้รู้เรื่องหรือได้สาระความรู้จากเรื่องที่อ่าน (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2535 : 31) ส่วนด้านการเขียนนั้นเนื่องจากต้องอาศัยทักษะอื่น ๆ จึงทำให้การฝึกทักษะด้านนี้ได้ผลน้อย ทำให้ความสามารถด้านการเขียนด้อยกว่าทักษะด้านอื่น ๆ (ยุวดี บุญยวานิชย์. 2530 : 1)

อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งคือ วิธีสอนของครู เพราะครูยึดการสอนตามเดิม ไม่ไฝหาความรู้หรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสอน ครูสอนอ่านโดยครูอ่านให้นักเรียนฟังแล้วจึงให้นักเรียนอ่านตาม เป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่สนใจเรียนภาษา ไม่มีนิสัยรักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นคำ ๆ เพราะครูมักจะชี้ให้เด็กอ่านทีละคำ โดยไม่สนใจการเขียนประโยคอย่างถูกต้อง และเด็กไม่สามารถใช้ประสบการณ์รอบตัวมาใช้ในการเรียนภาษาไทย (เดลินิวส์ 17 เมษายน 2536 : 6) ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเป็นปัญหาที่ทำให้สมรรถภาพความสามารถในการอ่านและเขียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ศึกษาวิธีสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้เร็ว คือ วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพราะวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษายึดหลักการและทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ซึ่งเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนโดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติที่เน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายแก่ผู้เรียนโดยใช้กระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสำคัญ โดยยึดหลักทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 7 - 9)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ได้มีนักการศึกษาสนใจและนำไปทดลองสอน ได้แก่ ริชาร์ด วอล์คเกอร์ เบรندن บาร์ทเล็ท และเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2531 : 9) นอกจากนี้ จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในประเทศไทย พบว่า ได้มีการศึกษาทดลองใช้กับการสอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอื่น ๆ ดังนี้ ประภาพันธุ์ สังข์ลาโพธิ์ (2531) สุรศักดิ์ กาญจนการุณ (2531)

จิระภา กัณฐิยาภรณ์ (2532) จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์ (2532) นฤมล กังวาลไกล (2534) มยุรี เคราะห์ดี (2535) ชัญญิ โครบุตร (2535) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถทางการเขียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

นอกจากนี้ สุธีพร ปาคะดี (2531) ได้นำวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามา ทดลองสอนวิชาภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร เกตุทอง (2534 : 75 – 77) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียน แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู

จากปัญหาและผลการวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในรูปแบบที่ 3 (Model III) จะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนแตกต่างจากการสอนตามคู่มือครูหรือไม่ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการสอนอ่านและเขียนให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยในด้านการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย

2. เป็นแนวทางในการสร้างและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยสำหรับครูผู้สอนภาษาไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 4 ห้องเรียน ทั้งหมด 126 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. ระยะเวลา

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541

ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 12 คาบ คาบละ 20 นาที กลุ่มละ 90 คาบ เป็นเวลา 8 สัปดาห์

4. เนื้อหา

4.1 หนังสือที่นำมาใช้ในกลุ่มควบคุม เป็นหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 3 - 5 ได้แก่

บทที่ 3 บึงนกน้ำ

บทที่ 4 อยู่อย่างไรให้เป็นสุข

บทที่ 5 บทละคร เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

4.2 หนังสือที่นำมาใช้ทดลองสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นหนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยนำคำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่ใช้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาแต่งเรื่องขึ้นใหม่

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น

- การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
- การสอนตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม

- ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
- ความสามารถในการเขียนภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความ จับใจความ ขยายความ เพื่อหารายละเอียดของเรื่องจากข้อความหรือเรื่องที่อ่าน ซึ่งสามารถวัดจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

2. ความสามารถในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเรียบเรียงคำเป็น ประโยค และลำดับเป็นเรื่องได้ สื่อความหมายได้ เป็นที่เข้าใจถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา รวมทั้งการสะกดคำตามอักขรวิธี โดยเน้นการเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

3. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การสอนที่เน้นการพัฒนาภาษาที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่ องค์ประกอบย่อยของภาษาด้วยวิธีการจัดให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทาง ภาษาไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ ในลักษณะของทักษะสัมพันธ์ เน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน เป็นหลักทุกทักษะเน้นการสอน ซึ่งใช้บทเรียนเป็นหลักและกิจกรรมเป็นปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย เพื่อเป็นการเริ่มพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งเป็นวิธีสอนที่ผู้วิจัยใช้ในกลุ่มทดลอง โดยดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักของการวิจัยของโครงการ เทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park Project) ของ ดร.ริชาร์ด วอลส์เกอร์ และ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านโดยการเดา/สรุป/ลำดับความ

ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสารของเรื่องตามเป้าหมาย หรือแผนการเขียน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง

ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

การประเมินผลในทุกขั้นตอนของการสอนจะมีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สังเกตจากการอภิปราย การสนทนา การอ่านออกเสียง การตอบคำถาม ตรวจจากแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ

4. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การจัดการสอนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวในคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งแบ่งกิจกรรมการเรียนเป็นตอน ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 อ่านในใจ

1.1 การเตรียมอ่าน

1.2 อ่านในใจ

1.3 การทำแผนภาพโครงเรื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจในการอ่าน

และนำไปสู่การพูด การฟัง และการเขียน

ขั้นที่ 2 ศึกษาความรู้ทางภาษา

2.1 หลักภาษา

2.2 การใช้ภาษา

ขั้นที่ 3 การเขียนตามรูปแบบ เช่น การเขียนนิทาน

ขั้นที่ 4 การอ่านออกเสียง

ขั้นที่ 5 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา เช่น การฝึกอภิปรายข้อคิดจากบทเรียน การเขียนลำดับเรื่อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำมาเรียบเรียง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือเรียนแบบ มปภ.

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีหลายคุณลักษณะ มีองค์ประกอบทางจิตวิทยาสภาพร่างกายและสภาพทางสังคมรวมอยู่ด้วย นักการศึกษา นักจิตวิทยา นักภาษาศาสตร์ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายและอธิบายความหมายของการอ่านไว้หลายทัศนะ ดังนี้

มอริส (Morris. 1984 : 14) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการซึ่งผู้อ่านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งถูกเสนอไว้ในรูปรหัสพิเศษ ผู้เขียนเป็นผู้ส่งข่าวผู้อ่านเป็นผู้แปรรหัสเหล่านั้นตามความรู้ และประสบการณ์เดิมของตน อันจะก่อให้เกิดการนำไปสู่เป้าหมายหลักของการอ่านที่ว่า ผู้อ่านต้องคิดเป็น และเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน

เบเนดิโอ (Gbenedio. 1986 : 46) ให้ความเห็นว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน ต้องอาศัยความสามารถ 4 ประการตามลำดับดังนี้ คือ ความเข้าใจในเรื่องของคำและกลุ่มคำ การรู้ความหมายของคำหรือกลุ่มคำนั้น การมีปฏิริยาโต้ตอบในทางความคิดต่อเรื่องที่อ่าน และความสามารถในการจัดระบบข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตีความเรื่องที่อ่าน ความสามารถทั้งสี่ประการดังกล่าวจะจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาผสมผสานกันในส่วนที่จะช่วยให้เราอ่านเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ

คูเปอร์ และคนอื่น ๆ (Cooper and others. 1988 : 13) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับเนื้อหา เพื่อจัดรูปแบบของความหมายโดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมของผู้อื่น เป็นกระบวนการในการสร้างความหมายจากเนื้อหา นั้น

วิกซอน และคนอื่น ๆ (Wixon and others. 1987 : 750) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ กระบวนการของการสร้างความหมายผ่านการปฏิสัมพันธ์ที่มีอยู่ตลอดเวลา (Dynamic Interaction) ระหว่าง ผู้อ่าน เนื้อหา และบริบทของสถานการณ์แห่งการอ่าน (The Context of the Reading Situation)

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 13) ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ การอ่านที่แท้จริงผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานด้วย

บันลือ พงกษะวัน (2532 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อให้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำ ๆ ไม่สามารถใช้สื่อความโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น

2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำ หรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่านหรือฟังผู้อื่น อ่านแล้วรู้เรื่อง เราเรียกว่าอ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน

3. การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านยอมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน โดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านด้วย

4. การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกตจำรูปคำ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เดิมในการแปลความหรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง (กระบวนการ) อาจต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1, 2 และ 3 (หรือไม่จำเป็นต้องครบทั้ง

3 ความหมายก็ได้) แล้วสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน และนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติได้ เราเรียกว่า อ่านเป็น

จากการให้ความหมายของนักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิดไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งต้องอาศัยทักษะการวิเคราะห์คำ ถอดความ ตีความ ขยายความ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

ประโยชน์และความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่ง ทำให้บุคคลสามารถใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ ประภาศรี สีนะไพ (2520 : 22) ได้กล่าวว่า

การอ่านช่วยให้คนเรียนเก่ง เพราะการเรียนวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยการอ่าน ช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยนำความรู้จากเอกสารที่ได้อ่านมาปรับปรุงงานของตน การอ่านทำให้ได้รับความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น ทำให้ผู้อ่านเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นคนที่น่าสนใจ เนื่องด้วยการอ่านหนังสือมากทำให้มีความคิดลึกซึ้งกว้างขวาง สามารถแสดงความรู้ ความคิดเห็นได้ดี

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 161) สรุปความสำคัญของการอ่านว่า

1. ช่วยให้ได้รับความรู้หรือสนองในสิ่งที่อยากรู้ การอ่านจะทำให้ได้รับความรู้ ข้อมูลแจ่มแจ้งชัดเจนกว่าการฟัง
2. ช่วยในการพัฒนาตนเองทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาปรับปรุงพัฒนาชีวิตของตนให้ดีขึ้น
3. ช่วยปรับปรุงสภาพภาพให้ดีขึ้น พัฒนาอาชีพของตนให้ก้าวหน้าจากการอ่าน
4. ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน ช่วยผ่อนคลายอารมณ์
5. ช่วยให้ชีวิตปลอดภัยและพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า เพราะถ้าประชาชนอ่านหนังสือได้ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายได้ถูกต้องเกิดความสงบสุขในบ้านเมือง

สุธีพร ปาณะคี (2531 : 20) ได้สรุปว่า การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ ในการติดต่อสื่อสาร ทำความเข้าใจและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

ดังนั้น การสอนอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

บันลือ พงกษะวัน (2532 : 10 - 11) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ หากอ่านไม่ได้การเรียนการสอนย่อมพบอุปสรรคอย่างใหญ่หลวง พฤติกรรมของเด็กจะเปลี่ยนไป หงอย เงา เก็บกด หรือมีฉะนั้นจะแสดงออกต่าง ๆ ในลักษณะทดแทนปมด้อยเหล่านั้น

2. เด็กที่อ่านได้ย่อมได้รับการยอมรับ สามารถเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ดี ตรงกันข้ามการที่เด็กมีอุปสรรคในการอ่านย่อมขาดความอบอุ่น ขาดความมั่นใจในตนเอง

3. การอ่านได้เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ไม่ว่าโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาใดในโลกก็ไม่อาจจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ดีที่สุด การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่เด็กค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างจุใจ หรือตามความจำเป็นของเด็กเหล่านั้นได้

4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบธุรกิจ การปรับปรุงเมื่อพ้นวัยประถมศึกษา อาจเรียนรู้จากพฤติกรรมการศึกษาออกโรงเรียนได้อีกทางหนึ่ง

5. การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีที่จะรู้ข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมือง เพราะการเป็นพลเมืองดีจำเป็นต้องรู้ข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง

ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน (2537 : 1) กล่าวว่า ความสำคัญของการอ่านอยู่ที่ว่าผู้อ่านมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้หรือไม่

1. สามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านไปแล้วได้มากน้อยแค่ไหน
2. สามารถจับใจความสำคัญได้หรือไม่
3. สามารถที่จะเปรียบเทียบหรือแยกความแตกต่างได้ว่า ในบทความหรือสิ่งที่อ่านไปแล้วนั้น ส่วนไหนเป็นความจริง เป็นเนื้อเรื่องที่สำคัญ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนหรือความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไป

4. สามารถที่จะเข้าใจและปฏิบัติตามที่อ่านมาได้อย่างถูกต้องหรือไม่

จากข้อความข้างต้นที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การอ่านมีความสำคัญช่วยทำให้นักบุคคล สามารถใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ การดำเนินชีวิตประจำวัน ช่วยพัฒนา

สติปัญญา ความสามารถเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา การประกอบอาชีพและสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ส่วนประโยชน์ของทักษะการอ่านนั้น บันลือ พฤกษ์วัน (2532 : 10) ได้กล่าวว่า

1. การอ่านเป็น มีทักษะในการอ่าน ย่อมอ่านมาก มีพื้นฐานประสบการณ์กว้างขวาง สามารถที่จะฟังเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี มีวิจารณ์ญาณในการฟัง
2. การอ่านเป็น มีทักษะในการอ่าน ย่อมอ่านมาก สามารถที่จะพัฒนาการพูดได้ดี โดยสังเกตได้ว่าผู้ได้รับการศึกษาย่อมใช้ภาษาพูดได้ใกล้เคียงกับภาษาเขียน
3. การอ่านเป็น มีทักษะในการอ่าน ย่อมอ่านมาก จะช่วยให้ผู้อ่านได้รูปแบบการใช้ภาษาในการเขียน สื่อความคิดความต้องการต่าง ๆ และอื่น ๆ ได้กว้างขวางและดีขึ้น
4. การอ่านเป็น ย่อมอ่านมาก ย่อมช่วยให้ผู้อ่านสามารถใช้ภาษาไม่ว่าจะพูดหรือเขียนได้ถูกต้อง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 1) ให้ความสำคัญของการอ่านว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝน อ่านอย่างสม่ำเสมอ ก็จะช่วยให้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย

จากประโยชน์และความสำคัญของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น และยังส่งผลต่อทักษะการฟัง พูด และเขียน และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านเป็นอย่างดี ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว และมีความสนใจต่อการเรียนดีตามไปด้วย

จุดมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านแต่ละครั้งจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านแตกต่างกันออกไปถ้าผู้อ่านตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้งไว้จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพสูง และได้ทิศทางในการอ่านอย่างชัดเจน

มิลเลอร์ (Miller. 1979 : 15) แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ 6 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อจับใจความคร่าว ๆ
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและจับใจความสำคัญทั่วไป

4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน
6. อ่านเพื่อการวิเคราะห์ข้อความหรือแนวความคิดในเรื่องที่อ่าน

ส่วน เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2531 : 86) กล่าวว่า การอ่านโดยทั่วไปมี

จุดมุ่งหมายหลักอยู่ 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อบันเทิง ได้แก่ นิทาน นิยาย
2. อ่านเพื่อรู้วิธีการ (เพื่อทำเป็น) ได้แก่ ตำราอาหาร ฤดูกาลยา คู่มือ การใช้สิ่งต่างๆ
3. อ่านเพื่อค้นคว้า ได้แก่ เรื่องราวสารคดีทั่วไป

ส่วน สุขุม เฉลยทรัพย์. (2531 : 19 - 20) ได้แจกแจงจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้
2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
3. อ่านเพื่อต้องการทราบข้อมูลข่าวสารที่แท้จริง
4. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
5. อ่านเพื่อความสนุกสนาน
6. อ่านเพื่อให้ก้าวหน้าในอาชีพ

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการอ่าน คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความคิดและความเพลิดเพลิน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมาย และความสนใจของผู้อ่าน เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ประเภทของการอ่าน

การแบ่งประเภทการอ่านช่วยให้ครูผู้สอน ตระหนักถึงขอบข่ายการสอนได้เป็นอย่างดี นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ได้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ดังนี้

วาสนา เกตุภาค (2521 : 1 - 2) ได้แยกประเภทการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง คือ การอ่านตามตัวหนังสือเพื่อให้ผู้อื่นฟัง ผู้อ่านจะต้องอ่านได้ชัดเจน ถูกต้องตามหลักภาษา และความนิยม
2. การอ่านในใจ คือ การทำความเข้าใจกับตัวอักษร เป็นการอ่านเพื่อตัวผู้อ่านเอง ซึ่งจะได้รับประโยชน์มากมายเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่านแต่ละคน เช่นเดียวกับ วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ (2522 : 135) ได้แบ่งประเภทการอ่านเป็น 2 ชนิด คือ

1. การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อขวนขวายหาความรู้ และความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกอัตราเร็วและจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นการอ่านที่นับวันแต่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น การอ่านประเภทนี้ไม่เพียงแต่อ่านได้ อ่านออกเท่านั้น แต่จะต้องมีความสามารถในการสรุปความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์คำ หรือวิเคราะห์ความหมาย หรือเนื้อหา และวิจารณ์เรื่องได้

2. การอ่านออกเสียง ได้แก่

2.1 อ่านออกเสียงแบบร้อยแก้ว เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่องและเข้าใจ

2.2 อ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้ง

โดยสรุปแล้ว การอ่านมี 2 ประเภท คือ การอ่านในใจและการอ่านออกเสียง แต่ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการอ่านออกเสียง หรือการอ่านในใจ ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน จึงจะทำให้การอ่านนั้นเกิดประโยชน์นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการอ่าน เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่าน ไม่สามารถจับใจความของสิ่งที่อ่านแล้ว ก็จะไม่สามารถนำความรู้ ความคิดจากสิ่งที่ตนอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ แครทวอล (Kratwohl, 1963 : 25 - 26) กล่าวว่า ความเข้าใจเป็นพื้นฐานสำคัญของปัญหา ซึ่งสามารถแสดงออกด้วยพฤติกรรม 3 ประการ คือ ประการแรก การแปลความเรื่องราวเดิมให้เป็นคำใหม่ ภาษาใหม่ ประการที่สอง การตีความ เป็นการเก็บความเดิมมาจัดลำดับเนื้อเรื่องใหม่ เปรียบเทียบความสำคัญและความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ของเรื่องจนเป็นข้อสรุปได้ ประการที่สาม การขยายความคิดโดยอาศัยความสัมพันธ์กับสถานการณ์เดิม

นอกจากนี้ ไวน์ไรท์ (Wainwright, 1972 : 36 - 38) กล่าวถึง ธรรมชาติของความเข้าใจในการอ่านว่าผู้อ่านที่มีความเข้าใจในสิ่งที่ตนอ่าน จะต้องมีลักษณะที่สามารถเก็บใจความสำคัญ ตีความหมายใจความและแนวคิด สรุปเรื่องและประเมินค่า สามารถเชื่อมความรู้ที่ได้กับประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้ได้

คาร์เรลล์ (Carrell. 1984 : 87) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ ความเข้าใจในประโยคหรืออนุเจต (Paragraph) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในรูปแบบการจัด การ หรือการเรียบเรียงเรื่อง เข้าใจในรูปแบบหรือโครงสร้างของข้อเขียน (Rhetorical Organization)

โลโน (Lono. 1987 : 67) ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านว่า เป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้อ่านมีความสามารถในการรับรู้ข้อเท็จจริง รู้ใจความสำคัญของเรื่อง สามารถตีความหรือประเมิน ความคิดจากเรื่องที่อ่านได้

ชวาล แพรัตกุล (2520 : 134) ได้กล่าวถึงความหมายของความเข้าใจทางการอ่านว่า ความเข้าใจคือความสามารถในการผสมแล้วขยายความรู้ความจำให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ความเข้าใจเป็นสมรรถภาพขั้นต้นชนิดแรกของตัวปัญญา เป็นความพยายามของสมองที่จะดัดแปลง ปรับปรุงความรู้ให้มีรูปลักษณะใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่แปลกออกไป แต่ยังมีอะไรบางอย่างคล้ายคลึงของเดิมอยู่บ้าง ความเข้าใจสามารถแสดงออกด้วยพฤติกรรม 3 ประการ คือ

1. การแปลความ (Translation) คือ การแปลเรื่องราวหรือข้อความเดิมให้ออกมาเป็นคำใหม่ ภาษาใหม่
2. การตีความ (Interpretation) คือ การเก็บความคิดเดิมมาบันทึกใหม่ การจัดเนื้อเรื่องใหม่เป็นการมองในแง่ใหม่ ค้นหาเปรียบเทียบทั้งความสำคัญและความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ภายในเรื่องราวนั้น ย่นย่อจนเป็นข้อสรุปได้
3. การขยายความ (Extrapolation) คือ การขยายความคิดให้กว้างไกล โดยอาศัยความสัมพันธ์กับสถานการณ์เดิมที่ได้รับในตอนต้น

สมบุญ ชิตพงศ์ (2527 : 27) ได้กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นความสามารถทางด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในด้านการแปลความ การตีความ และการขยายความในเรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 154) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่าประกอบด้วยความสามารถในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ 1. ความสมารถที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของ

แนวคิด 2. ความสามารถในการกำหนดความมุ่งหมายของการอ่าน 3. ความสามารถที่จะนำความรู้เก่า ๆ มาทำความเข้าใจกับเรื่องราวที่อ่านได้

สุธามาตย์ สังข์ลาโพธิ์ (2531 : 14) ได้กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านนั้น เกี่ยวข้องกับการอ่าน เพราะเมื่อนักเรียนอ่านจากตัวอักษรแล้วจะต้องใช้กระบวนการความคิด เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านว่าเรื่องนั้นกล่าวถึงอะไร อย่างไร และควรปลูกฝังในเรื่องความเข้าใจในการอ่านให้เกิดขึ้นในตัวเด็กตั้งแต่เล็ก ๆ

สายสุนีย์ เต็มสินสุข (2535 : 18) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านว่า คือ ความเข้าใจในรูปแบบของการเรียบเรียงเรื่องจากโครงสร้างข้อเขียน รู้ความหมายของคำศัพท์ และประโยค โดยนำมารวบรวมเป็นความคิดเข้าด้วยกัน แล้วเชื่อมโยงความคิดของผู้เขียนเข้ากับความรู้เดิมของผู้อ่าน เพื่อตีสรุปความหมายเกิดเป็นความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน

เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว ความเข้าใจในการอ่านหมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความที่อ่านได้ตรงตามที่คุณเขียนต้องการ และสามารถสรุปจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ด้วย การแปลความ ตีความ ขยายความ และประเมินค่า ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจคำศัพท์ สามารถเรียงลำดับความได้ จับความคิดสำคัญได้ ซึ่งผู้อ่านแต่ละคนย่อมมีระดับความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันไป

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ระดับความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ควรคำนึงถึงในการอ่าน เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านให้ดีขึ้น ซึ่งนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในการอ่านได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ในเรื่องความเข้าใจในการอ่านนั้น ดอลล์แมน และคนอื่น ๆ (Dallman and others. 1978 : 166) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจข้อเท็จจริง (Factual Level) หมายถึง ความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือที่เขียนไว้
2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ (Introspection Level) คือ ความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความ ตีความ และแปลความจากเรื่องที่อ่านได้
3. ระดับความเข้าใจขั้นประเมินค่า (Evaluation Level) คือ ความสามารถในการประเมินค่า สิ่งที่ผ่านมาโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านพิจารณาตัดสิน

คินต์ช์ และยาร์โบร (Kintsch and Yarbrough. 1982 : 828) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านมี 2 ระดับ คือ ความเข้าใจในระดับแคบ (Microprocessors in Comprehension) คือ เข้าใจคำ วลี และประโยคกับความเข้าใจระดับกว้าง (Macroprocesses in Comprehension) คือ ความเข้าใจเรื่องทั้งหมดที่อ่าน

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2524 : 75) ได้จัดระดับความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งแตกต่างกันตามจุดประสงค์และความสามารถของผู้อ่านไว้คล้ายคลึงกันของ Dallman และคนอื่น ๆ ไว้เป็น 3 ระดับเช่นเดียวกัน คือ

1. การอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) การอ่านระดับนี้บ่งชี้ชัดแล้วว่า อ่านหนังสือออก อ่านได้ อ่านแล้วรู้เรื่องราวเรื่องอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่

2. การอ่านแปลความ ตีความ ขยายความ (Interpretive Reading) ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือไปจากการอ่านเอาเรื่อง คือ ต้องจำเรื่อง ต้องแปลความ ต้องขยายความ เป็นระดับความเข้าใจที่สูงไปกว่าระดับอ่านเอาเรื่อง

3. การอ่านขั้นวิจารณ์ (Critical Reading) การอ่านระดับนี้ ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับอ่านเรื่อง การแปลความเป็นพื้นฐาน ต่อจากนั้นผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์ของตนหรือความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่า ช่วยในการตัดสินใจ วินิจฉัยเรื่องและข้อความที่ตนอ่าน

วลัยลักษณ์ อาทิตยเทียง (2529 : 27 - 28) ได้เสนอว่า ผู้เรียนที่มีองค์ประกอบและพื้นฐานของความเข้าใจในการอ่านต่างกัน จะมีระดับความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันไปด้วย ดังนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร หมายถึง ความเข้าใจเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือที่เขียนไว้เป็นระดับอ่านหนังสือออกแล้วรู้เรื่องว่าเป็นเรื่องอะไร เกี่ยวกับใคร ผู้อ่านระดับนี้ใช้ความจำเป็นส่วนใหญ่

2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ เป็นระดับความเข้าใจที่สูงกว่าความเข้าใจตามตัวอักษรในระดับนี้ ผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถมากขึ้น คือ ต้องใช้ประสบการณ์ของตน ช่วยในการทำความเข้าใจโดยการสรุปความ ตีความและแปลความจากเรื่องที่อ่าน

3. ระดับการประเมินผล ในระดับนี้ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถทางสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับความเข้าใจตามตัวอักษร และการตีความเป็นพื้นฐาน แล้วใช้ประสบการณ์ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า มาช่วยในการตัดสินใจเรื่องราวก่อนที่อ่านว่า อะไรบ้างเป็นความจริง และอะไรบ้างที่เป็นจินตนาการ อะไรบ้างที่เป็นความคิดเห็น ตลอดจนประเมินผล ความเชื่อถือได้ของเรื่องราวที่อ่านและประเมินผลในแง่ความคิดเห็นส่วนตัวว่า มีคุณค่า มีความเหมาะสมถูกต้องเป็นที่ยอมรับหรือไม่ ในแง่ใด

4. ระดับความซาบซึ้ง ในระดับนี้ผู้อ่านจะต้องมีอารมณ์ตอบสนองตามเนื้อเรื่อง และภาษาของผู้เขียน ตลอดจนการสร้างภาพพจน์และการแสดงออกทางอารมณ์จากเรื่องราวที่ได้อ่าน

บันทึก พุทธศักราช (2533 : 3 - 4) กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

1. ความเข้าใจในข้อเท็จจริงจากรายการที่อ่าน เป็นความเข้าใจในท้องเรื่อง (Factual Level) โดยให้ผู้อ่านสามารถตอบคำถามใคร หรือกับใคร ทำอะไรกับใคร ที่ไหน เมื่อไร ผู้อ่านก็ตรวจสอบข้อความ ถ้อยคำจากประโยคนั้นโดยตรง (Reading on the Lines) เพราะในเรื่องจะกล่าวถึง และสามารถตรวจสอบคำตอบด้วยการอ่านออกเสียงได้โดยตรง ถือเป็นความเข้าใจระดับต่ำสุด การตรวจสอบคำตอบโดยวิธีการอ่านออกเสียง ย่อมช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงวิธีการที่จะพบแหล่งการหาคำตอบได้เองและเป็นอย่างดี

2. ความเข้าใจในเหตุผลของเรื่องที่อ่าน (Interpretive or Inferent Level) โดยผู้อ่านจะต้องใช้การตีความ แปลความจากเหตุผลของท้องเรื่อง เช่น แม่พาลูก ๆ นั่งเรือไปหา ยาย ที่บ้านยายมีต้นไม้หลายชนิด... จะต้องเข้าใจได้ว่าบ้านยายจะต้องอยู่ใกล้แม่น้ำ หรือ ลำคลอง บ้านยายจะต้องเป็นบ้านสวน ยายคงเป็นชาวสวน เป็นต้น การสอนอ่านลักษณะนี้ เราอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Reading Between the Lines ที่ไม่สามารถจะหาคำตอบจากเนื้อหาโดยตรง ต้องค้นหาเหตุผล ตีความ แปลความ จากเนื้อเรื่อง จึงจะได้คำตอบที่มีเหตุผลเป็นเครื่องบ่งชี้ และถือว่าเป็นความเข้าใจในการอ่านที่สูงขึ้น หรือระดับปานกลาง

3. ความเข้าใจที่จะวิเคราะห์วิจารณ์ และประเมินเรื่องราวที่อ่าน (Critical of Evaluative Level) โดยผู้อ่านจะต้องใช้ความเป็นพหุสูตในการตรวจ ประเมิน เช่น ต้นไม้ของ

ยาย ตามข้อ 2 มีลำต้นสูง มีกิ่งกาฝากเกาะ มีกิ่งแห้ง... ย่อมประเมินได้ว่าเป็นต้นไม้ที่ปลูกนานแล้ว ได้รับการเอาใจใส่ดูแลน้อยย่อมส่งผลผลิตได้น้อย ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับสาเหตุยายสูงอายุอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง การสอนอ่านลักษณะนี้อาจเรียกว่า Reading Beyond the Lines

ความเข้าใจในการอ่านแบบประเมินหรือวิจารณ์นี้ จะต้องใช้การศึกษาเหตุผลค่อนข้างลึกซึ้งกว่าข้อ 2. โดยจะต้องวิเคราะห์ปัญหา ให้ความคิดเห็นในแง่วิจารณ์ คือ พิจารณาสวนดี ซึ่ให้เห็นส่วนบกพร่องพร้อมกับแนะนำการแก้ไขปรับปรุงหรือการวิธีป้องกันไม่ให้ผลเสียเกิดขึ้นได้ การสอนอ่านแบบนี้ถือได้ว่าเป็นความเข้าใจในการอ่านระดับสูงและสูงมาก

นอกจากนี้ สุกัญญา เศรษฐรังสรรค์ (2533 : 19) ได้กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดขอบข่าย วัตถุประสงค์ และพฤติกรรมที่ผู้สอนควรใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน กล่าวคือ การสอนให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในระดับไหน นั้น ต้องดูความพร้อมของผู้เรียน และความพร้อมด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย

กล่าวโดยสรุป ระดับความเข้าใจในการอ่านนั้นมีหลายระดับ เด็กที่มีพื้นฐานความสามารถในการอ่านต่างกัน จะมีระดับความเข้าใจในการอ่านต่างกัน กิจกรรมการอ่านมีความสำคัญในการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น และมีระดับความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น แต่ทั้งนี้ความเข้าใจในการอ่านยังมีองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านหลายอย่างต่างกัน

องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านนั้น วิลเลียมส์ (Williams. 1986 : 3 - 7) ได้เสนอแนะองค์ประกอบที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ความรู้ในระบบการเขียน (Knowledge of the Writing System) ผู้อ่านที่มีความสามารถจะต้องมีความรู้ในเรื่องการผสมคำ และการสะกดคำ เพราะจะช่วยให้เข้าใจและจดจำในภาษาได้
2. ความรู้ในเรื่องภาษา (Knowledge of the Language) ซึ่งได้แก่ โครงสร้างของคำ ลักษณะของคำ และการเรียบเรียงคำ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างราบรื่น และเกิดความเข้าใจเร็วขึ้น

3. ความสามารถในการตีความหมาย (Ability of Interpret) ผู้อ่านจะต้องมองเห็นความสัมพันธ์ และการเชื่อมโยงของประโยคในข้อความ และตีความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อออกมาให้ได้

4. ความรู้รอบตัวทั่วไป (Knowledge of the World) ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของบทอ่าน และโครงสร้างความรู้เดิมของผู้อ่าน ซึ่งนอกจากความรู้ในหัวเรื่องที่อ่านแล้ว ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับประเภทของบทอ่าน ตลอดจนความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมอีกด้วย เพราะในขณะที่อ่านผู้อ่านจำเป็นต้องดึงเอาความรู้เหล่านี้ไปใช้ประกอบด้วย

5. เหตุผลในการอ่าน และรูปแบบการอ่าน (Reason for Reading and Reading Style) ผู้อ่านที่มีความสามารถจะต้องรู้จักเปลี่ยนรูปแบบการอ่านไปตามจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลในการอ่าน เช่น การอ่านแบบผ่าน ๆ เพื่อกวาดสายตาดูหัวข้อข่าวสำคัญ ๆ หรือการอ่านแบบเอารายละเอียดเมื่ออ่านตำราเรียน เป็นต้น

บอนด์และทิงเกอร์ (Bond and Tinker. 1957 : 234 - 235) องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านมีพื้นฐานมาจาก

1. การเข้าใจความหมายของคำ เป็นรากฐานสำคัญของความเข้าใจในการอ่าน ถ้าเข้าใจความหมายของคำศัพท์ชัดเจนและกว้างขวาง

2. การเข้าใจหน่วยความคิด เพื่อให้เข้าใจประโยค เด็กจะต้องอ่านเป็นหน่วยความคิด คือ แบ่งอ่านเป็นกลุ่มคำให้ได้ความหมายของคำที่ต่อเนื่องเป็นกลุ่ม ๆ แทนการอ่านคำทีละคำจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในแต่ละประโยค

3. การเข้าใจประโยค คือ การเอาหน่วยความคิดย่อยมาสัมพันธ์กัน จนได้ความเข้าใจประโยค

4. การเข้าใจตอน คือ ความสามารถที่จะนำประโยคแต่ละประโยคในตอนนั้น ๆ มาสัมพันธ์กัน จึงอ่านได้เข้าใจดีขึ้น

5. การเข้าใจเรื่อง คือ จะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างข้อความสำคัญ ๆ ในแต่ละตอน

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2528 : 26) ได้กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจในการอ่านของเด็กจะอยู่ในระดับสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ

1. ชนิดของความเข้าใจในการอ่าน เด็กแต่ละคนจะจับใจความแตกต่างกัน ตามประสบการณ์เดิมและวัตถุประสงค์ในขณะนั้นว่า ต้องการเพื่อเก็บใจความสำคัญ หารายละเอียดที่ศึกษา ศึกษาคำแนะนำต่าง ๆ คาดการณ์เรื่องที่อ่าน หาคุณค่าของสิ่งที่อ่าน สรุปเรื่องหรือเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น และอ่านเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสำหรับนำไปใช้
2. พิสัยของความเข้าใจในการอ่าน เด็กจะอ่านได้ดีขึ้นและถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับพิสัยของหมู่คำที่เด็กแต่ละคนจะสามารถอ่านเข้าใจได้ สติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความยากง่ายของข้อความ
3. ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน ย่อมแตกต่างกันตามวัย ประสบการณ์ และความยากง่ายของข้อความที่อ่าน

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่านมีองค์ประกอบหลายประการ ที่ต้องฝึกฝนจนเกิดทักษะ จึงสามารถอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปความ ตีความหรือเข้าใจในสิ่งที่อ่านอย่างถ่องแท้ ดังนั้นในการสอนอ่านผู้สอนควรคำนึงถึงสำคัญของ องค์ประกอบเหล่านี้ด้วย

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่าน

การศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่านมีความสำคัญในด้านที่จะนำไปวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับธรรมชาติการอ่านของคนเรา แลปปี้และฟลัด (Lapp and Flood, 1983 : 162) ได้รวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับการสอนอ่านจากนักจิตวิทยาหลายท่าน พอจะสรุปเป็นทฤษฎีการสอนอ่านได้ 3 ทศนะ ดังนี้

1. ทศนะที่ยึดเนื้อหาเป็นหลัก (Text - Base) ถือว่าเนื้อเรื่องเป็นจุดเริ่มต้นในการอ่านถอดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการอ่าน การอ่านเป็นการวิเคราะห์หน่วยย่อย ๆ ของหน่วยใหญ่ ดังนั้นการอ่านจึงต้องวิเคราะห์สระ และพยัญชนะแต่ละตัว แล้วนำมารวมเป็นคำ ๆ หนึ่ง แล้ววิเคราะห์คำในประโยคว่ามีความหมายอย่างไร ทศนะนี้มีลักษณะตรงกับทศนะของกระบวนการล่างขึ้นบน (A Bottom - Up Process View of Reading)
2. ทศนะที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก (Knowledge - Base) หรือโลกทัศน์ (Schema View) ถือว่าผู้อ่านเป็นแหล่งที่มาของความหมายที่ได้จากการอ่าน เพราะผู้อ่านเป็นผู้มีประสบการณ์ โลกทัศน์ ความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ โดยนำสิ่งเหล่านี้มาช่วยในการแปล

ความหมายในกระบวนการอ่านนั้น ๆ ทักษะนี้มีลักษณะตรงกับทักษะกระบวนการบนลงล่าง (A Top - Down View of Reading)

3. ทักษะที่ยึดเนื้อหาและผู้เรียนร่วมกันซึ่งถือว่าเป็นการตอบสนองตัวอักษร ลำดับเหตุการณ์ และโครงสร้างประโยค ต้องนำมาใช้พร้อมกับความเข้าใจในกลุ่มคำ ซึ่งผู้อ่านนำความรู้ทางภาษาไปสู่การแปลความหมายจากเนื้อเรื่อง ทักษะนี้เรียกว่า ทักษะกระบวนการปฏิสัมพันธ์ในการอ่าน (The Interactive Process View of Reading)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2528 : 1 - 8) กล่าวว่า หลักการอ่านนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการอยู่ 2 กระบวนการ คือ การติดตามว่าผู้เขียนจะพูดว่าอะไร และคิดว่าผู้เขียนหมายถึงอะไร วิธีสอนและเทคนิคการสอนแต่ละคนอาจจะใช้เวลาแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของแต่ละคน และพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ด้วยในการหาเหตุผลของข้อความที่อ่านนั้น ผู้เชี่ยวชาญการอ่านได้ค้นคว้าไว้ตามกระบวนการคิด (Thinking Process) มีหลายวิธี คือ

1. Top - Level Structure Method เป็นวิธีที่เน้นหนักในการสอนให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ด้วยตนเองในการที่จะพิจารณาว่าความคิดหรือปัญหาของข้อความนั้นไปในแนวใด เมื่อเข้าใจโครงการเขียนหรือแผนการของผู้เขียน นักเรียนจะพบความคิดหลัก (Main Idea) และรายละเอียดอื่น ๆ อีกด้วย

2. The Reader Selected Miscues Technique ให้นักเรียนอภิปรายเพื่อที่จะเดาความหมายของคำยากที่พบในข้อความที่อ่านหลังจากที่อ่านแล้ว การอภิปรายของครูจะช่วยให้เข้าใจยิ่งขึ้น และรู้ว่าตนเองมีจุดบกพร่องตรงไหน

3. The Cloze Procedure เป็นวิธีที่ให้นักเรียนอภิปรายถึงคำที่ลบออกไป

4. The ERICA Model Method เน้นให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การเตรียมสำหรับอ่าน (Preparing for Reading)
2. การคิดในสิ่งที่อ่าน (Thinking through the Reading)
3. การแยกแยะและรวบรวมความรู้ที่ได้ (Extracting and Organizing Information)
4. การแปลความหรือตีความรู้นั้น (translating Information)

วิธีสอนและเทคนิคการสอนของครูแต่ละคนอาจแตกต่างกัน ดังนั้นในการสอนอ่าน ครูผู้สอนควรศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านว่า ควรยึดถือตามทัศนะใด หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเด็ก และเนื้อหาอย่างไร เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนอ่านได้เหมาะสมกับธรรมชาติในการอ่านของเด็ก

ขั้นตอนการสอนอ่าน

วิลเลียมส์ (William. 1986 : 37 - 41) ได้เสนอแนะลำดับขั้นตอนในการสอนอ่านไว้เป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนการสอนอ่าน (Pre - Reading) จุดประสงค์ของขั้นตอนนี้ คือ
 - 1.1 เพื่อแนะนำและกระตุ้นความสนใจในหัวข้อเรื่อง
 - 1.2 เพื่อชักจูงให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนด้วยการให้เหตุผลสำหรับการอ่าน
 - 1.3 เพื่อเตรียมตัวในด้านภาษาให้แก่ผู้เรียนก่อนจะอ่านเนื้อเรื่อง
2. ขั้นการอ่าน (While - Reading) ขั้นตอนนี้เน้นที่เนื้อเรื่องที่จะอ่านโดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้
 - 2.1 เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียน
 - 2.2 เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างของงานเขียน หรือเนื้อความที่จะอ่าน
 - 2.3 เพื่อช่วยขยายเนื้อความของเรื่องให้ชัดเจน
3. ขั้นหลังการอ่าน (Post - Reading) ขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความสามารถ ดังนี้
 - 3.1 สามารถถ่ายโอนความรู้ ความคิดในเรื่องที่อ่านไปแล้ว
 - 3.2 สามารถเชื่อมโยงเรื่องที่อ่านเข้ากับความรู้ ความสนใจ หรือความคิดเห็นของผู้เรียนได้

บันลือ พุกษะวัน (2533 : 117 - 118) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวการสอนที่หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 กำหนดไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ได้แก่ การเตรียมเด็กที่จะสอนนับตั้งแต่เด็กก้าวย่างเข้าโรงเรียนในวันแรก รวมถึงการปฐมนิเทศเด็ก การพัฒนาความพร้อม และการแก้ไขช่วยเหลือให้เด็กได้เรียน และได้เล่นร่วมกันไปด้วย

1.1 การเตรียมการอ่านถือว่าจากการเริ่มงานในชั้นการปรับปรุงพื้นฐานภาษาพูด กิริยา มรรยาท และระเบียบในการอยู่ร่วมกัน โดยใช้การฟัง การพูด ในการเตรียมตัวเด็ก การสังเกต การเรียกชื่อสิ่งของ สภาพแวดล้อมทั่วไปทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน ตลอดจนการเล่า ถึงกิจวัตรประจำวัน

1.2 การพัฒนาและตรวจสอบความพร้อมในการอ่าน เช่น การสังเกต ความเหมือน ความแตกต่าง ความสัมพันธ์ของกล้ำเนื้อกับสายตา การฝึกลีลามือ การเล่นเกม การขับร้อง การฝึกวาด บัน พับกระดาษ เพื่อนำไปสู่การพูด การฟังได้อย่าง กว้างขวาง

1.3 การฝึกอ่าน เริ่มนับตั้งแต่การฝึกอ่านพจนานุกรมภาพ (พยัญชนะ) พจนานุกรมเสียง (สระ) การฝึกนึกคำที่เริ่มด้วยพยัญชนะต้นหรือเสียง พร้อมกับการ ช่วยเหลือแก้ไขอย่างใกล้ชิดจากครูผู้สอนไปด้วย

1.4 ฝึกอ่านบัตรคำประกอบภาพ และบัตรประโยคประกอบภาพเรื่องราวหรือนิทานสั้น ๆ โดยฟังจากครูอ่านหนังสือ และเปิดให้ดูภาพไปด้วย

1.5 ฝึกฟังครูเล่านิทาน นิทานพื้นบ้าน เด็กฝึกพูดหรืออ่านตามครู และฝึกให้ เด็กผู้ฟังเล่าเรื่องอย่างย่อได้

1.6 ฝึกท่องจำบทประพันธ์ง่าย ๆ ต่อคำสัมผัสหรือคำคล้องจองเป็นตอน ๆ

2. ขั้นเริ่มอ่าน หมายถึง การเริ่มอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องราวสั้น ๆ นิทาน กิจวัตรประจำวัน โดยใช้วิธีจำรูปคำ และภาพประกอบ

2.1 ฝึกอ่านคำ และประโยคประกอบภาพ

2.2 ฝึกอ่านประโยค และเรื่องราว โดยอาศัยภาพประกอบช่วย

2.3 ฝึกอ่านนิทานสั้น ๆ หรือเรื่องราวที่ครูและนักเรียนจัดเตรียมขึ้นแต่งขึ้นหรือ แผนภูมิประสบการณ์ที่ช่วยขยายประสบการณ์

2.4 ฝึกให้ใช้การเทียบคำ เทียบประโยค เพื่อใช้ประโยคในการอ่าน

3. ขั้นอ่านหนังสือแตกหรือมีความก้าวหน้าในการอ่าน ได้แก่ สามารถใช้การอ่าน ได้ยาวนานขึ้น โดยสามารถใช้วิธีสะกดตัวผสมคำช่วยในการอ่านคำแปลก ๆ ใหม่ ๆ

3.1 ฝึกอ่านนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ และกิจวัตรประจำวันที่ใช้คำแปลก ๆ

3.2 ฝึกอ่านนิทานที่ยาวขึ้น และสามารถเล่าเรื่องราว ลำดับเหตุการณ์ได้

3.3 ฟีกอ่านบทประพันธ์สั้น ๆ โดยการรู้จักลงจังหวะสัมผัส

3.4 ฟีกอ่านเรื่องราว บทควม และสามารถจำรูปคำ เทียบคำ สะกดตัว ใช้เทคนิคการเดารูปประโยค และเข้าใจควมหมายได้

3.5 ฟีกอ่านแบบเก็บอมควม และสามารถประเมินตัวละคร บทควมต่าง ๆ ได้ดี จนนำไปใช้แสดงควมคิดเห็น รายงานได้

4. ชั้นเสริมสร้างนิสัยในการอ่านที่ดี หมายถึง สามารถอ่านในใจได้เร็ว สามารถอ่านเพื่อค้นคว่าหาคำตอบ หาควมผลิตผลิตจากการอ่านโดยวิธีอ่านคร่าว ๆ

4.1 ฟีกอ่านในใจ และมีความสนใจในการอ่าน อ่านหนังสือได้หลายรสนหลายประเภท

4.2 ฟีกอ่านหนังสืออ่านประกอบเพื่อค้นหาสาระสำคัญหรือสิ่งที่สนใจ

4.3 ฟีกอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่สนใจ และเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ประเมินเรื่องราว และวิจารณ์หนังสือที่อ่านได้

5. ชั้นอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวาง หมายถึง สามารถเล็งเห็นคุณค่าประโยชน์ของการอ่าน เกิดรสนิยมในการอ่านหนังสือประเภทใดประเภทหนึ่ง มีความสนใจในรสนวรรณคดีเรีงมย์ และสาระคดี จนสามารถหยิบยกส่วนดีเด่นขึ้นอ้างอิง ชักชวนให้ผู้อื่นสนใจในรสนของภาษาได้

หลักสำคัญในการสอนอ่าน

ในการสอนอ่านนั้นผู้สอนควรมีหลักยึด เพื่อว่าจะได้ดำเนินการสอนไปอย่างถูกต้องตามควมมุ่งหมายในการสอนอ่าน ซึ่งมีผู้เสนอไว้ ดังนี้

สนม ครูทเมือง (2528 : 175 - 176) ได้เสนอหลักสำคัญในการสอนทักษะการอ่านไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. สร้างควมพอใจ นักเรียนแต่ละคนอาจจะมีความสนใจไม่เหมือนกัน ควรส่งเสริมการอ่านหนังสือหลาย ๆ ประเภท ครูควรมีบทบาทที่จะแนะแนวทางให้เกิดควมสนใจ เช่น เลือกกิจกรรมการอ่านให้ถูกใจนักเรียน

2. ต้องเข้าใจควมแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนแต่ละคนมีพัฒนาการทางสมองในการอ่านไม่เหมือนกัน จึงควรสอนเป็นกลุ่ม ๆ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการสอนด้วย

3. ก่อนจะให้ นักเรียนอ่านนั้น ครูควรบอกจุดมุ่งหมายในการอ่านเสียก่อน พยายามส่งเสริมนักเรียนให้มีความเข้าใจ และปรารถนาที่จะอ่านหนังสือทุกประเภทที่มีประโยชน์

4. ก่อนที่จะสอนการอ่านหนังสือประเภทใด แบบใดก็ตาม ครูจะต้องอ่านเรื่องนั้น มาก่อนจะได้เข้าใจเรื่องราวทั้งหมด เพราะจะได้เน้นในส่วนที่สำคัญ และฝึกกิจกรรมต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

5. การอ่านที่ดีจะต้องเข้าใจความหมาย มิใช่แต่เพียงอ่านได้

6. การอ่านที่ดีต้องมีสมาธิ และตั้งคำถามทบทวนอยู่ในใจเสมอ

7. ต้องฝึกให้นักเรียนอ่านหนังสือดีมีประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ

8. ต้องฝึกอัตราความเร็วในการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านในใจด้วย แล้วต้องอ่าน หนังสือได้เร็ว เข้าใจความหมายได้ทันที

9. ต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมในการอ่านอยู่เสมอ

10. ต้องคำนึงถึงลักษณะการอ่านที่ดี เช่น การอ่านในใจต้องอ่านให้เร็ว จับใจความได้

11. ควรฝึกการใช้สายตาให้เป็นประโยชน์ต่อการอ่าน เพราะจะทำให้การอ่าน มีประสิทธิภาพ

12. การอ่านในระดับขั้นสูง ๆ ควรฝึกให้อ่านตารางกราฟชนิดต่าง ๆ รวมทั้งเข้าใจ สัญญาที่ใช้ในชุมชนเป็นอย่างดี

13. ต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียน เช่น การอ่านข่าวทางวิทยุ โทรทัศน์

14. บุคคลที่จะช่วยส่งเสริมการอ่านให้ได้ผลดีมิใช่จะต้องเป็นครูภาษาไทยเท่านั้น ควรมีหลายฝ่ายช่วยกัน

15. การประเมินผลการอ่านต้องทำอยู่เสมอ ๆ

การสอนอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 71 - 72) กล่าวถึง การสอนอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ไว้ว่าเด็กในระดับชั้นนี้ทักษะต่าง ๆ คล่องแคล่วพอสมควร แต่ครูต้องอาศัย

ประสบการณ์เดิมของเด็กมาเกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มพูนให้เด็กมีประสบการณ์และทักษะดียิ่งขึ้น เด็กผู้ชายวัยนี้ชอบอ่านหนังสือประเภทผจญภัย เด็กผู้หญิงชอบนิยายเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ เรื่องความรู้เกี่ยวกับผู้หญิง ควรส่งเสริมการอ่านของเด็ก ไม่มีประโยชน์ที่ครูจะฝืนใจเด็กในเรื่องการอ่าน เพราะจะทำให้เด็กเกลียดการอ่าน ถ้าครูให้คำแนะนำที่ดีจะสามารถแนะนำให้เด็กใช้ประโยชน์จากการอ่านเพื่อการเรียนรู้ได้มากขึ้น สิ่งที่คุณจะต้องคำนึงถึงในการสอนเด็กระดับนี้ คือ

1. อ่านในใจได้รวดเร็ว เก็บใจความสำคัญได้
2. อ่านเข้าใจข้อความอย่างถูกต้อง ไม่ใช่เชยหรือสับสน
3. อ่านแล้วจดจำเพื่อหาสาระสำคัญของหนังสือได้
4. รู้จักคุณค่าของสิ่งที่อ่าน
5. อ่านออกเสียงได้ถูกต้องวรรคตอน เข้าใจง่าย
6. อ่านออกเสียงได้เหมือนเสียงพูดธรรมดา
7. อ่านได้น่าสนใจ

องค์ประกอบที่ควรคำนึงในการสอนอ่าน

แฮริส และซีเพย์ (Harris and Sipay, 1979 : 15 - 18) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ส่งผลในการอ่านไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Cognitive Factors) ซึ่งได้แก่ I.Q. ของผู้เรียน การอ่านนั้นสัมพันธ์กับ I.Q. ตั้งแต่ .40 - .50 จนถึง .70 ในเด็กระดับเกรด 4 ส่วนที่เหลือเป็นเรื่องของเจตคติ (Attitude) คุณภาพของบทเรียน (Quality of Educational Program) และอื่น ๆ
2. องค์ประกอบทางกาย และทางสรีระ (Physical and Physiological Factors) แฮริส และซีเพย์ กล่าวว่า ถึงแม้ว่าความบกพร่องทางกายจะไม่ใช่อุปสรรคสำคัญต่อการอ่านโดยตรงก็ตาม แต่ก็ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาการอ่านของเด็กได้เช่นกัน เช่น หากเด็กไม่สามารถฟังแยกเสียงออกจากกันได้ จะมีผลต่อการพัฒนาการอ่านของเด็กด้วย
3. องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Factors) ความก้าวหน้าทางการอ่านของเด็กนั้นขึ้นอยู่กับบ้าน เพื่อนบ้าน สิ่งแวดล้อมที่บ้าน ไม่แพ้กับที่ได้รับจากทางโรงเรียนเลย หากพ่อแม่ทุกคนของเด็กมีการศึกษาดี ชอบอ่านหนังสือหรืออ่าน

หนังสือให้เด็กฟัง มีหนังสือหลากหลายชนิดภายในบ้าน พาเขาไปเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ เล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กฟัง ให้ดูรายการโทรทัศน์ที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา สิ่งเหล่านี้เป็นตัวอย่างสนับสนุนให้เด็กนั้นเป็นนักอ่านที่ดีได้ เพราะการทำอย่างนั้นเท่ากับเสริมสร้างพัฒนาทักษะทางภาษา และสร้างนิสัยรักการอ่าน

4. ความพร้อมของผู้เรียน ในด้านตัวเด็กเอง ผู้สอนควรดูว่าวุฒิภาวะของผู้เรียนอยู่ในระดับใดก็หาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม รวมทั้งให้ความสนใจ และคอยสังเกตดูลีลา (Style) การเรียนของนักเรียนเพื่อประกอบการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยเสมอ

บันทึก พงศะวัน (2532 : 27) กล่าวถึงองค์ประกอบแห่งความพร้อมที่ครูควรคำนึงถึงในการสอนอ่านไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ รูปร่าง ขนาด ส่วนสูง น้ำหนัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของร่างกาย โดยที่กรมอนามัยโรงเรียน กระทรวงสาธารณสุข กำหนดเกณฑ์เฉลี่ยไว้ นอกจากนี้ยังเน้นถึงการใช้สายตา หู ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อ มีการทรงตัว มีความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ที่จะจับประคองใช้มือลากเส้นเขียนตัวอักษร และอื่น ๆ
2. ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความสามารถในการจำ การตีความ และแปลความ การอธิบายงานที่ตนทำงานที่เพื่อนทำ เล่าเรื่องราวของตน และผู้อื่นได้ดี เป็นต้น
3. ความพร้อมทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ การมีอารมณ์ร่วมสนุกสนาน การรู้จักระงับอารมณ์ เล่นร่วมกับเพื่อน ไม่แย่งของเพื่อน รู้จักให้หยิบบินหรือแบ่งปันของใช้ช่วยเหลือเพื่อน และอื่น ๆ
4. ความพร้อมทางจิตวิทยา ได้แก่ การมีสมาธิในการฟังนิทานหรือเรื่องราว มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก นำกลุ่ม รู้จักลำดับเหตุการณ์ในนิทาน และอื่น ๆ
5. ความพร้อมทางพื้นฐานประสบการณ์ ได้แก่ การใช้ภาษาพูด การตอบคำถาม การมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว และอื่น ๆ เป็นต้น

จิตวิทยาที่ควรคำนึงถึงในการสอนอ่าน

คาโรลด์ (นฤมล กังวาลไกล. 2534 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Carroll. 1964 : 188) กล่าวถึงจิตวิทยาการอ่านว่ามีหลักสำคัญ ควรยึด 3 ประการ คือ

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการวางเงื่อนไขในการเรียนการสอน มีความมั่นคงถาวรในการเรียนอ่าน การฝึกอ่านแต่อย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะทำให้เด็กเรียนอ่านหรือจำคำได้ ต้องอาศัยการเสริมแรงด้วย

2. การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยพลันของเด็ก แต่เกิดหลังจากเด็กได้ลองผิดลองถูกมาหลายครั้งแล้ว เช่น เด็กเห็นคำว่า “กิน” มาก่อน แล้วพบคำว่า “บิน” เด็กก็จะอ่านว่า “กิน” แต่เมื่อได้รับการสอนหรือได้ลองสะกดดู เด็กก็จะอ่านคำว่า “บิน” ได้ถูกต้อง

3. ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ (Piaget) เพียเจต์กล่าวว่า ความรู้ คือ ประสบการณ์ที่ได้รับการสะสม (Cumulative) มาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกแล้วได้ผลลัพธ์นั้นไว้ในตัวเมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีก เด็กจะค่อยผสมผสาน (Assimilation) ความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกันกับประสบการณ์ที่จะเกิดความคิดต่าง ๆ ไปใช้ในการทำปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

ดังนั้น การสอนอ่านจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรจะต้องศึกษาให้เข้าใจ และจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ และวัยของเด็กด้วย โดยครูผู้สอนจะต้องศึกษาและพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลการอ่าน

ในการสอนอ่านนอกจากผู้สอนจะต้องรู้จักเลือกใช้เทคนิคการสอนที่จะช่วยกระตุ้นความสามารถในการอ่านของผู้เรียนแล้ว ผู้สอนจำเป็นต้องรู้จักเลือกเทคนิคการประเมินผลความสามารถในการอ่านของผู้เรียนด้วย

เพื่อให้การอ่านของเด็กมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการวัด และประเมินผลความรู้ความสามารถของเด็กว่า มีความก้าวหน้าในการอ่านเพียงใดอยู่ตลอดเวลา การวัดและประเมินผลการอ่านของเด็กจึงมีประโยชน์มากเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้คือ

1. จะช่วยให้ครูทราบถึงความสามารถในการอ่านของเด็กได้อย่างถูกต้อง
2. ช่วยให้เกิดความสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้นเมื่อทราบความก้าวหน้าจากการประเมินผลเป็นระยะ ๆ
3. จะช่วยให้ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถได้

4. จะช่วยประเมินผลการสอนของครูด้วยว่ามีความสามารถในการสอนมากน้อยเพียงใด

5. ช่วยให้ผู้สามารถวินิจฉัย และทำนายผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้
การประเมินผลการอ่าน หมายถึง การพิจารณาตัดสินใจว่าเด็กมีทักษะหรือความสามารถในการอ่านมากน้อยเพียงใด

ในการประเมินผลทักษะการอ่าน ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. เน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงการอ่าน
2. ประเมินผลการอ่านโดยคำนึงถึงประสบการณ์ และลักษณะของผู้เรียน
3. ประเมินผลการอ่านอย่างเป็นระบบที่ผสมผสานกับการสอน
4. การประเมินผลการอ่านต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
5. ประเมินให้รอบด้านทั้งพุทธิพิสัย ด้านเจตพิสัย และด้านทักษะพิสัย
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการประเมินผล
7. บอกเกณฑ์การประเมิน และแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การบรรลุซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดให้เด็กทราบตั้งแต่เริ่มการสอน

8. ควรจะมีการประเมินผลก่อนและหลังเรียนอ่าน เพื่อให้ครูจะได้ทราบว่าก่อนเรียนอ่านเด็กมีความสามารถแค่ไหน เมื่อเรียนแล้วมีพัฒนาการเพียงใด

เพื่อให้การประเมินผลการอ่านของเด็กถูกต้อง จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือประเมินผลการอ่านต่อไปนี้

1. การใช้ข้อทดสอบ ข้อทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง วัดได้หลายอย่างตามความต้องการของครู เช่น วัดความรู้ ความเข้าใจ ความจำ ความสามารถในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เรียงลำดับเหตุการณ์ ข้อทดสอบนี้จะแบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ

1.1 แบบอัตนัย เป็นข้อสอบที่มักจะให้บรรยายความคิด ความเข้าใจ วิเคราะห์ การออกข้อสอบแบบนี้ต้องออกให้ครอบคลุมสิ่งสำคัญตามจุดมุ่งหมายที่นักเรียนรู้มากที่สุด กำหนดคำตอบให้พอดีกับเวลาสอบ พร้อมทั้งบอกคะแนนกำกับด้วย

1.2 แบบปรนัย แบ่งออกเป็น

แบบเลือกตอบ ในการออกข้อสอบแบบนี้ต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงหนึ่งคำตอบตายตัว เรียงลำดับคำตอบให้ดูง่าย

แบบถูกผิด ข้อสอบต้องใช้ภาษาชัดเจน ข้อความต้องแต่งใหม่ ไม่ควรลอกจากตำราเรียน และใช้ในตอนต้น ๆ ของข้อสอบ

แบบเติมคำ ข้อสอบแบบนี้คำตอบที่ให้เติมต้องเด่น ชัดเจน เว้นช่องว่างให้พอกับคำตอบ

นอกจากข้อทดสอบทั้งแบบอัตนัยและแบบปรนัยแล้ว ครูผู้สอนสามารถทำการทดสอบการอ่านของเด็กด้วยการใช้บัตรคำให้อ่านเป็นคำก็ได้ แต่การทดสอบการอ่านนั้น นิยมให้อ่านเป็นเรื่องมากกว่าการอ่านเป็นคำ

คำถามที่ใช้ในข้อสอบเพื่อวัดและประเมินผลการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กควรมีลักษณะดังนี้ คือ

- (1) คำถามควรจะขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เด็กอ่านมากกว่าขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของเด็ก เด็กไม่ควรได้ใช้ประสบการณ์เพื่อตอบคำถามนั้น ๆ เช่น ในเรื่องกล่าวว่าอย่างไร เราควรตั้งคำถามจากเนื้อหาที่เด็กอ่านไป เมื่อถามแล้วเด็กสามารถหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านมาตอบได้
- (2) คำถามประเภทที่จับผิดผู้อ่านหรือคำถามที่ลวงให้หลงไม่ควรนำมาใช้ในการทดสอบ
- (3) ภาษาที่ใช้ในคำถามควรเหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่องราวที่ให้เด็กอ่าน
- (4) ไม่ใช่คำถามประเภทที่ช่วยให้เด็กรู้ถึงเรื่องที่เคยอ่านมาแล้วในอดีตมาตอบ
- (5) ควรใช้คำถามประเภทที่ผู้ตอบใช้ข้อมูลที่ได้จากการอ่าน

2. การใช้การสังเกต เพื่อดูความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว จังหวะ ทำนองในการออกเสียง อัตราเร็วในการอ่าน เป็นต้น สิ่งที่ควรสังเกต เช่น

- 2.1 การออกเสียงคำ
- 2.2 การเว้นวรรคตอน
- 2.3 การอ่าน (ความชัดเจน ถูกต้อง ความคล่องแคล่ว)
- 2.4 การทำเสียงได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
- 2.5 ท่าทางจับหนังสือ
- 2.6 อัตราเร็วในการอ่านแต่ละครั้งแล้วจดบันทึกไว้

2.7 ความสนใจในการอ่าน ฯลฯ

3. การซักถามหรือสัมภาษณ์ อาจใช้ร่วมกับการสังเกต เป็นการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ ความสนใจในการอ่าน ความสามารถในการวิจารณ์ ความจำ และความสามารถในการตอบคำถาม และสรุปข้อความสำคัญ สิ่งที่จะสอบถาม เช่น

3.1 ความรู้ ความเข้าใจจากเนื้อหาของบทเรียน

3.2 ให้เล่าเรื่องให้ฟัง

3.3 ได้รับความรู้อะไรบ้างจากการอ่าน

3.4 ชอบอ่านหนังสือเองหรือให้คนอื่นอ่านให้ฟัง เป็นต้น

จากข้อมูลทั้งหมดที่ครูได้จากการสัมภาษณ์หรือซักถามเด็กแล้ว ครูควรบันทึกไว้ สิ่งใดที่ไม่ดีหรือยังไม่ถูกต้อง ครูควรหาทางแก้ไขปรับปรุงเด็กเพื่อให้มีพัฒนาการในการอ่านมากขึ้น

4. การใช้บันทึกเพื่อดูความสนใจในการอ่าน ดูพัฒนาการอ่านของเด็กแล้วหาทางแก้ไข วิธีการนี้เป็นวิธีการที่จะทำได้หลังจากมีการวัดผลด้วยวิธีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ครูต้องบันทึกผลของการวัดในแต่ละครั้งไว้แล้วศึกษาหาทางแก้ไขต่อไป วิธีการบันทึกอาจใช้คำถามที่เป็นแนวทางในการบันทึกหรือการใช้การบันทึกเสียงให้เด็กอ่านแล้วบันทึกเสียงไว้ แล้วเอามาเปิดให้เด็กฟังหาข้อบกพร่อง และจะได้แก้ไขในคราวต่อไป หรืออาจใช้การบันทึกในแบบวัดพฤติกรรม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 401 - 403)

การประเมินผลทักษะการอ่าน จะต้องประเมินผลทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ เพื่อจะได้ทราบว่า มีสิ่งใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและสิ่งใดที่ได้ผล การประเมินผลจะช่วยให้ผลทั้งครูและเด็ก ครูมีโอกาสปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นจะได้บรรลุเป้าหมายเพื่อช่วยให้เด็กมีประสิทธิผลทางการอ่านดีขึ้น เด็กมีโอกาสปรับปรุง จะได้พัฒนาในด้านการเรียน (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2533 : 73)

ในการประเมินผลทักษะการอ่าน ครูควรนำบทความอื่นที่นอกเหนือจากบทเรียนหรือแบบฝึกอ่านมาให้นักเรียนอ่านแล้วถามความเข้าใจจากเรื่องที่ให้อ่าน การวัดผลการอ่านจึงควรวัดตามวิธีที่สอนอ่าน เช่น สอนอ่านแบบหารายละเอียด เวลาทดสอบก็ให้หารายละเอียด เป็นต้น นอกจากนี้การวัดและประเมินผลควรวัดเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อดูการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็ก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน

งานวิจัยต่างประเทศ

สตีเวนส์ (Steven. 1980 : 365 - 367) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านเรื่องที่สนใจของนักเรียนที่มีความสามารถสูงที่คะแนนเปอร์เซนต์ไทล์ที่ 83 ขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 และ 6 โดยได้สำรวจความสนใจในการอ่านจากรายการ 25 เรื่อง ซึ่งมีระดับความสนใจตั้งแต่ 1 - 7 เลือกเรื่องที่นักเรียนสนใจมาให้อ่าน แล้วทดสอบความเข้าใจในการอ่าน พบว่าเรื่องที่นักเรียนสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลทำให้นักเรียนอ่านได้ง่าย และสะดวกต่อการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้ยังพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านจากเรื่องที่สนใจ

เพอกินส์ (Perkins. 1982 : 3802 - A) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการแปลความ ดีความ และความรู้เกี่ยวกับศัพท์เพื่อความเข้าใจในการอ่าน จุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาว่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการแปลความ และความรู้เกี่ยวกับศัพท์เพื่อความเข้าใจในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4 จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบคำศัพท์ 40 ข้อ แบบทดสอบวัดการอ่านแปลความ ดีความ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของความเข้าใจในการอ่าน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน (ที่ใช้คำที่พบเห็นบ่อย ๆ) ขึ้นอยู่กับการแปลความ ดีความ และคำศัพท์ในทางตรงข้าม ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ของนักเรียนมีผลต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ใช้คำที่ไม่ค่อยได้พบเห็นบ่อย ๆ มากขึ้น

แบบส์ (Babbs. 1983 : 174 - A) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้ยุทธวิธีในการดักเตือนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านความรู้ที่มีต่อความเข้าใจ และการระลึกได้ในการอ่าน จุดมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการพัฒนาความรู้ของนักเรียนระดับ 4 เกี่ยวกับกระบวนการอ่านและการสอน โดยใช้ยุทธวิธีในการดักเตือนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 4 ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่าน และการระลึกได้ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม แต่กลุ่มควบคุมมีความรู้เกี่ยวกับวิธีอ่านให้ได้ผลดีอยู่ในระดับต่ำ การใช้บัตรดักเตือนเป็นวิธีการที่มีผลดีในการชักชวนให้นักเรียนเป็นผู้ใช้ยุทธวิธีในการอ่าน

เดลานีย์ (Delaney. 1985 : 111 - A) ทำการศึกษาผลของยุทธวิธีในการฝึกอ่าน เพื่อความเข้าใจกับนักเรียนระดับ 4 และระดับ 5 โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม โดยฝึกให้นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องแล้วทำการจดบันทึกเอาไว้ กลุ่มที่ 2 มีนักเรียน 35 คน ฝึกโดยให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแล้วขีดเส้นใต้ในประเด็นสำคัญ ๆ เอาไว้ แล้วทำการจดบันทึกสิ่งสำคัญเหล่านั้นเท่าที่จำได้ และกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 32 คน โดยใช้วิธีเดิม ผลการทดลองพบว่าคะแนนความเข้าใจโดยเฉลี่ยของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัด

เดคเคอร์ (Decker. 1988 : 1740 - A) ได้ศึกษาผลของการเขียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเรียนอยู่ในระดับ 10 - 12 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 แห่ง ในชุมชนบริเวณเทือกเขาร็อกกี้ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเรียนการอ่านโดยเลือกหัวข้อที่อ่านแล้ว และนำมาเขียนทุกวัน วันละ 10 นาที เป็นเวลา 16 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนการอ่านโดยไม่เขียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่านดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

มัลลิกา ภักดีณรงค์ (2531 : 104) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ (2531 : 108) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนคำสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคงทนในการจำนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำ และทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ ปรากฏว่าความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำ และทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำจวน นิชเปี่ยม (2533 : 79) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้เหตุผล ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้เหตุผลสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครูภาษาไทยของกรมวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัยบุญ ไครบุตร (2534 : 105) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ และพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียนของนักเรียนไทยกะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในเขตอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านในชั้นเรียนของนักเรียนไทยกะเหรี่ยงที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนไทยกะเหรี่ยงที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นฤมล กังวาลไกล (2534 : 95 - 98) ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เยาวพา พิมพ์นธ์ (2536 : 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเล่าเรื่องจากหนังสือกับการใช้เกมการอ่านเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุไรรัตน์ เพิ่มสุข (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกกับการสอนปกติ ผลปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเอริกสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนเขียน

ความหมายของการเขียน

นักการศึกษาท่านได้ให้ความหมายของการเขียนแตกต่างกันไปหลายทัศนะ ดังนี้

อาราพอฟ (Arapoff. 1967 : 119 - 120) กล่าวว่า การเขียนเป็นกระบวนการทางความคิดและได้ย้ำว่า ในขณะที่เขียนนักเขียนจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้และพยายามเรียงลำดับความสำคัญให้เป็นไปตามขั้นตอน

โอลิวา (Oliva. 1969 : 152) กล่าวว่า การเขียนเป็นภาษาของผู้พูด ในการสื่อความหมายนี้จะขึ้นอยู่กับสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเขียน

แมคคริมอน (McCrimon. 1978 : 3) กล่าวว่า การเขียนที่ดีจะต้องเป็นสื่อความคิด ความรู้สึก ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ได้ และทำให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับเจตนารมณ์ของผู้เขียน

ฟินอคเคียโร (Finocchiaro. 1980 : 130) กล่าวว่า การเขียนคือความคิดที่แสดงออกในลักษณะของตัวอักษร นักเรียนจะแสดงสิ่งที่อยู่ในใจ ประสพการณ์ ความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ออกมาเป็นตัวอักษรนั้น

สุทธิวงษ์ พงษ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง (2524 : 1) ให้ความหมายว่า การเขียนเป็นการใช้ภาษาภาคแสดงออก ซึ่งต้องสั่งสมความรู้จากการอ่านและฟังอย่างถูกวิธี

ประกาศรี สีนำไฟ (2524 : 340) ให้ความหมายการเขียนว่า การเขียนคือ การแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร

ผกาศรี เย็นบุตร (2526 : 93) กล่าวว่า การเขียนคือการสื่อสารโดยใช้ลายลักษณ์อักษร ผู้มีจุดมุ่งหมายที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึกให้ผู้อื่นได้รู้

นพดล จันทรเพ็ญ (2531 : 91) กล่าวว่า การเขียนคือการแสดงออกในการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยอาศัยภาษาตัวอักษรเป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และความในใจของเราให้ผู้อื่นทราบ การเขียนมีลักษณะเป็นการสื่อสารที่ถาวร สามารถคงอยู่นาน ตรวจสอบได้ เป็นหลักฐานอ้างอิงนานับพันนับหมื่นปี ถ้ามีการรักษาให้คงสภาพเดิมไว้ได้

จากความหมายของการเขียนที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การเขียนคือการเปลี่ยนภาษาพูดมาเป็นสัญลักษณ์คือตัวอักษร ซึ่งจะต้องเลือกความคิด คำ ประโยคที่มีจุดหมายมาจัดประสบการณ์อย่างมีระเบียบ เพื่อให้ถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยม และยังสามารถสื่อสารได้ด้วย

ความสำคัญของการเขียน

นพดล จันทรเพ็ญ (2531 : 91) สรุปไว้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในหมู่มนุษยชาติ
4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์
5. การเขียนทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่น การเล่าเรียน เป็นต้น

จุดมุ่งหมายในการสอนเขียน

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อิมรัมย์พรชัย (2523 : 119) กล่าวว่า การสอนเขียนโดยทั่วไปมีดังนี้

1. การคัดลอกข้อความและการสะกดคำ
2. การเขียนเรียงข้อความ
3. การเขียนเพื่อติดต่อสื่อสาร

4. การเขียนในโอกาสต่าง ๆ

5. การเขียนเชิงสังสรรค์

สนิท ตั้งทวี (2531 : 37) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเขียน เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการข้อต่อไปนี้คือ

1. เขียนตัวหนังสือได้ชัดเจน สวยงาม น่าอ่าน มีความเป็นระเบียบและรวดเร็ว
2. เขียนตัวหนังสือได้ถูกต้องตามอักขระวิธี
3. เลือกคำได้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อความและความนิยม
4. ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาที่กะทัดรัด
5. สามารถแก้สำนวนภาษาที่ไม่ถูกต้องให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษาได้
6. เขียนเล่าเรื่องต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้
7. เขียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น
8. เขียนเรื่องโดยใช้ถ้อยคำชักจูงโน้มน้าวจิตใจ
9. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้อย่างถูกต้อง
10. เขียนได้ถูกต้องตามแผนการเขียนทุกประการ

ความสามารถในการเขียน

ความสามารถในการเขียนเป็นความสามารถในการเรียบเรียงข้อความได้อย่างเป็นระบบ โดยใช้ความคิด ความรู้ การใช้ภาษาเพื่อสื่อความเข้าใจระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนได้ตามจุดมุ่งหมาย ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

ไวท์ (White. 1980 : 6) อธิบายถึงความสามารถในการเขียนว่าเป็นความสามารถในการเรียงลำดับประโยค ให้เชื่อมโยงกันอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และสมเหตุสมผล เขียนได้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ สื่อสารในสิ่งที่ต้องการได้ การเขียนต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ

แพตตี้ (Patty. 1985 : 182 - 186) อธิบายว่า ความสามารถในการเขียน คือ ความสามารถในการแสดงออกซึ่งความคิดที่ต้องการเชื่อมโยง จัดวาง และพัฒนารายละเอียดต่างๆ ตลอดจนความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยค เป็นข้อความสั้น ๆ และเป็นเรื่องราว

ไรนส์ (Raines. 1985 : 229) อธิบายถึงความสามารถในการเขียนว่าเป็นกระบวนการทางความคิดโดยผู้เขียนจะต้องมีจุดมุ่งหมายแน่นอนว่ามีจุดประสงค์การเขียนอย่างไร ผู้อ่านเป็นใครเพื่อจะรวบรวมข้อมูลความรู้ในเรื่องที่จะเขียน และมาถ่ายทอดเป็นสัญลักษณ์ทางภาษา โดยจัดลำดับและเรียบเรียงจนเป็นงานเขียนที่เหมาะสม ดังที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมายไว้โดยผ่านกระบวนการเขียน

อาร์นดท์ (Arndt. 1987 : 257) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนว่าเป็นกระบวนการในการเชื่อมโยงความคิดกับความรู้ทางภาษาของผู้เขียนโดยใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นงานเขียนที่มีคุณภาพแก่ผู้อ่าน

เบอร์น (Byrne. 1988 : 1) อธิบายถึงความสามารถในการเขียนว่า ไม่ใช่เป็นเพียงการเขียนสัญลักษณ์ทางภาษาเท่านั้น แต่หมายถึงกระบวนการในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและความคิดของผู้เขียนออกเป็นสัญลักษณ์อักษร โดยมีการเรียงเรียงถ้อยคำ จัดลำดับความคิดได้เหมาะสม สามารถสื่อสารข้อมูลนั้นไปสู่ผู้อ่านได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 108) อธิบายถึงความสามารถในการเขียนว่าเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความคิด เพราะผู้เขียนจะต้องคิดว่าจะเขียนอะไร เพื่อใคร และมีจุดมุ่งหมายอะไร แล้วรวบรวมข้อมูล เลือกสรรและจัดลำดับความคิดเพื่อเรียบเรียงออกมาเป็นตัวอักษร โดยใช้ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาด้านการเขียน เช่น การสะกดคำ เครื่องหมายวรรคตอน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ตลอดจนวางยสัมพันธ์ให้ได้มาซึ่งงานเขียนที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารทางความคิดกับผู้อ่าน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียน คือ ความสามารถในการนำความรู้ทางด้านภาษาที่มีอยู่ รวมทั้งประสบการณ์และความคิดของผู้เขียนรวมกัน เพื่อนำเสนอเป็นงานเขียนที่สามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน หรือสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

องค์ประกอบของความสามารถในการเขียน

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากและซับซ้อนที่สุดในทักษะทางภาษาทั้งสี่ทักษะ จากความหมายของความสามารถในการเขียนทำให้ทราบว่าความสามารถในการเขียนนั้นเป็นความสามารถที่ต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ หลายด้าน

เพื่อให้ความสามารถในการเขียนของผู้เขียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงทรรศนะไว้ดังนี้

พอลสตัน และบรูเดอร์ (Paulston and Bruder. 1976 : 205) ได้เสนอความเห็นความสามารถในการเขียนควรมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. รูปแบบภาษาที่ถูกต้อง ผู้เขียนควรมีความสามารถเขียนงานด้วยรูปแบบภาษาที่เหมาะสมและถูกต้อง
 2. กลไกในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ผู้เขียนควรมีความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอนในการเขียนได้อย่างถูกต้อง
 3. การเรียบเรียงเนื้อหา ผู้เขียนสามารถเรียบเรียงเนื้อหาในงานเขียนให้เป็นไปตามลำดับความคิดที่ต้องการจะนำเสนออย่างชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ ไม่สับสนหรือวุ่นวาย
- ฮีตัน (Heaton. 1979 : 138) สรุปถึงองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญต่อความสามารถในการเขียนไว้ดังนี้

1. ทักษะทางภาษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้อง
2. ทักษะลีลาในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้ประโยคและภาษาได้อย่างเหมาะสม
3. ทักษะกลไกในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนตัวอักษรและสะกดคำได้ถูกต้อง
4. ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถที่จะเขียนได้ตามความคิด และลำดับความคิดนั้นอย่างสมเหตุสมผล มีลีลาการเขียนที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อนั้น

ไวท์ (White. 1980 : 6) ให้ทรรศนะว่า ความสามารถในการเขียนจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่

1. ความถูกต้องของภาษา หมายถึง ผู้เขียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการต่าง ๆ ของภาษา
2. ความเหมาะสมของลีลาภาษา หมายถึง ผู้เขียนสามารถเขียนงานนั้นด้วยลีลาที่เหมาะสมต่อเนื้อเรื่องที่เขียน มีการเลือกใช้คำและภาษาที่สละสลวย

3. เอกภาพของแก่นของเรื่องและประโยคใจความสำคัญ หมายถึง ผู้เขียนจะต้องนำเสนอความคิดและเรียบเรียงข้อความให้สัมพันธ์กัน และมีความเป็นเอกภาพในเรื่องที่เขียนนั้น โดยนำความรู้ของผู้เขียนมาถ่ายทอดให้เหมาะสมกับหัวเรื่องโดยคำนึงถึงผู้อ่านด้วย

ไรนส์ (Raines. 1985 : 56 - 11) ให้ทรรศนะว่า ในการที่จะเขียนได้ชัดเจน คล่องแคล่ว และสื่อความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจได้นั้น ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบเหล่านี้ คือ

1. เนื้อหา ในการเสนอเนื้อหาของงานเขียน ผู้เขียนควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ของถ้อยคำ ความชัดเจน การมีความคิดริเริ่ม และความมีเหตุผล
2. กระบวนการของผู้เขียน ผู้เขียนควรมีกระบวนการเขียนที่ครบวงจร ได้แก่ การได้มาซึ่งความคิด การเริ่มลงมือเขียน การเขียนร่าง และการทบทวนแก้ไข
3. ผู้อ่าน ผู้เขียนจะต้องพิจารณาก่อนลงมือเขียนว่า ผู้อ่านเป็นใคร เพื่อสามารถผลิตงานเขียนนั้นให้เหมาะสมกับผู้อ่าน
4. จุดประสงค์ ผู้เขียนจะต้องมีเหตุผลในการเขียนงานเขียนแต่ละชิ้น
5. การเลือกใช้คำ ผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกใช้คำศัพท์ สำนวน และคำที่แสดงความรู้สึกได้เหมาะสม
6. การเรียบเรียงข้อความ ผู้เขียนควรคำนึงถึงการเรียบเรียงถ้อยคำเป็นปริเฉท ประโยคใจความสำคัญและประโยคสนับสนุน การใช้เครื่องหมายสัมพันธ์ความ และความเป็นเอกภาพ
7. กลไกในการเขียน ผู้เขียนควรคำนึงถึงลายมือ การสะกดคำ และเครื่องหมายวรรคตอน
8. การใช้ภาษา ผู้เขียนควรคำนึงถึงกฎเกณฑ์ การใช้คำกริยา ความสอดคล้องระหว่างประธานและกริยา คำนำหน้านาม และคำสรรพนาม
9. ความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค ผู้เขียนควรคำนึงถึงโครงสร้างประโยค ขอบข่ายของประโยค และการเลือกใช้ลีลาของประโยค

บรูคส์ และกรุนดี (Brookes and Grundy. 1990 : 14 - 26) ให้ความเห็นว่
องค์ประกอบของความสามารถในการเขียนที่ผู้สอนภาษาควรสอนแก่ผู้เรียน ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายในการเขียน เป็นสิ่งจำเป็นมากในการเขียนงานแต่ละครั้ง ผู้เขียน
จะต้องมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเสียก่อน จึงจะสามารถเริ่มลงมือเขียนได้

2. ภาษาพูดและภาษาเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความเข้าใจการใช้ภาษาในการเขียน
งานเขียนแต่ละชิ้น ส่วนใหญ่แล้วมักจะใช้ภาษาเขียนในการเขียนงานเขียน นอกจากเป็นการ
เขียนงานที่มีบทพูดอาจมีการใช้ภาษาพูดเข้ามารวมด้วย อย่างไรก็ตามในองค์ประกอบข้อนี้
รวมการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ในบริบทของสังคม ตลอดจนการใช้
เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ไปด้วย

3. ความเป็นนักอ่าน ผู้เขียนจะต้องเป็นผู้ที่อ่านมาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนไม่เพียงแต่
ด้านความรู้ที่จะนำมาใช้ในการเขียนเท่านั้น แต่จะช่วยให้ผู้เขียนได้เห็นรูปแบบการเขียน
ที่แตกต่างกันไปในงานเขียนแต่ละชิ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากต่อการเขียนของผู้เขียนเอง

4. กระบวนการและผลผลิตของงานเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ในกระบวนการ
เขียนว่า ในการเขียนแต่ละครั้งนั้นจะต้องมีลำดับขั้นตอนไม่ใช่เขียนเพียงครั้งเดียวเป็นงาน
เขียนทันที แต่จะต้องมีการศึกษาหาข้อมูล มีการวางแผน เพื่อเขียนฉบับร่างก่อน แล้วจึง
ทบทวนแก้ไขเพื่อให้ได้งานเขียนที่มีคุณภาพ

5. การวิเคราะห์รูปแบบของภาษาเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจใน
รูปแบบของงานเขียนแต่ละประเภทว่างานเขียนใดควรใช้รูปแบบการเขียนแบบใด
เพื่อเลือกใช้รูปแบบนั้นให้เหมาะสมกับงานเขียนที่ผู้เขียนต้องการจะเขียน

ศิริพร พัวพันธ์ (2532 : 17 - 18) สรุปองค์ประกอบของความสามารถในการเขียน
ไว้ดังนี้

1. กลไกในการเขียน ได้แก่ การสะกดตัวอักษรที่ถูกต้อง การใช้เครื่องหมาย
วรรคตอน และการใช้ตัวอักษรตัวใหญ่ให้ถูกต้องตามระเบียบวิธีการเขียนของแต่ละภาษา
2. หลักภาษา ได้แก่ การเขียนประโยคให้ถูกต้องตามหลักภาษานั้น
3. เนื้อหาซึ่งเป็นที่สำคัญมาก ได้แก่ สาระในการเขียนให้เหมาะสมตาม
วัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการและเหมาะสมกับผู้อ่าน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของงานเขียนนั้นประกอบไปด้วยองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ในสิ่งที่เขียน ความสามารถในการใช้ภาษาเขียน และความสามารถในการเชื่อมโยงความคิด ประสบการณ์ หรือสิ่งที่ต้องการสื่อสารออกมาเป็นงานเขียนที่มีวัตถุประสงค์ตามที่ผู้เขียนตั้งใจไว้

หลักการเขียน

การเขียนเรื่องได้ดีต้องมีหลักหรือขั้นตอนดังนี้ (อัจริยา เกิดผล. 2535 : 78 - 82)

1. การเลือกเรื่องที่จะเขียน ผู้เขียนควรเลือกเรื่องที่ตนมีความรู้ ความคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างดีที่สุด ซึ่งอาจหาได้จากประสบการณ์ของตน หรือจากประสบการณ์ของผู้อื่นที่ทราบจากการอ่าน การฟัง การสอบถามหรือการสนทนา เป็นต้น
2. การตั้งจุดประสงค์ในการเขียน ผู้เขียนจะต้องตั้งจุดประสงค์ที่แน่ชัดว่าเขียนเพื่ออะไร ซึ่งจะช่วยให้การเขียนอยู่ในแนวทางหรือขอบเขตที่แน่นอน และเขียนได้ง่ายขึ้น จุดประสงค์ของการเขียน เช่น เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เพื่อชักจูงใจ เพื่อสร้างจินตนาการ หรือเพื่อความบันเทิง เป็นต้น
3. ความรู้เรื่องรูปแบบการเขียน ซึ่งแต่ละงานเขียนจะมีลักษณะแตกต่างกันไป ผู้เขียนต้องรู้รูปแบบการเขียนที่ตนเขียนเพื่อวางแผนในการสื่อความรู้ ความคิด ความรู้สึกของตนให้ผู้อ่านได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น
4. การรวบรวมความคิดโดยการวางโครงเรื่อง การวางแผนเขียนและการสร้างจินตนาการในการเขียนนวนิยายหรือเรื่องสั้น วิธีการเสนอเรื่องให้น่าอ่านจะกำหนดเป็นโครงเรื่อง โดยมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่องและสรุป
5. การใช้ความสามารถในการถ่ายทอดหรือการเขียน เช่น มีความสามารถในการวางโครงเรื่อง เรื่องที่เร้าใจผู้อ่าน มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำ โฉมภาพหรือภาพพจน์ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ตนเขียน สามารถวางคำและวางประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า และรู้จักกลวิธีเขียน การใช้ย่อหน้าต่าง ๆ ช่วยลำดับความคิดให้มีระเบียบยิ่งขึ้น สามารถวางประโยคที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญได้อย่างเหมาะสม รู้จักเสนอข้อมูลตัวอย่างต่าง ๆ ช้ออ้างอิงมาช่วยขยายความคิดได้ดี สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็นหลาย ๆ ย่อหน้าได้ โดยให้เนื้อหานั้นมีเอกภาพสัมพันธภาพและสาร์ตภาพสอดคล้องกลมกลืนร่วมกันอย่างดี

สรุปได้ว่า หลักการเขียนที่ดีนั้นควรจะเริ่มจากการเลือกเรื่อง การตั้งจุดประสงค์ในการเขียน การวางแผนในการสื่อความรู้ ความคิด การวางโครงเรื่องและการใช้ความสามารถในการถ่ายทอดหรือการเขียน

การสอนเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องการเวลาและความสม่ำเสมอในการฝึกฝน ผู้สอนจะต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีลักษณะแตกต่างกันออกไป เพื่อให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และเพิ่มพูนทักษะการเขียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่ง สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรวรย์ (2533 : 117 - 119) ได้เสนอแนะหลักสำคัญไว้ดังนี้

1. ก่อนสอนผู้สอนควรทดสอบความพร้อมในการเขียนของผู้เรียน
2. ผู้สอนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของการเขียนที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันและสามารถยึดเป็นอาชีพได้ในอนาคต
3. การสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนควรตั้งจุดประสงค์ในแต่ละครั้งอย่างชัดเจน
4. ในการสอนเขียนผู้สอนไม่ควรกำหนดหัวเรื่องตายตัว ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเสนอ และเลือกเรื่องเอง
5. ควรสอนทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ
6. ผู้สอนควรใช้กลวิธีการจูงใจหลาย ๆ รูปแบบ
7. การจัดกิจกรรมและมอบหมายงานควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
8. ผู้สอนควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอน น่าสนใจและเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเขียน
9. ผู้สอนควรจัดกิจกรรมประกอบการสอนหลาย ๆ ประเภท และควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมนั้นด้วย และกิจกรรมการเขียนนั้นก็ควรจะเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้มาก
10. การสอนทักษะการเขียนที่ได้ผลดีนั้น ผู้สอนควรใช้สื่อการสอนประกอบด้วย เพราะจะช่วยสร้างความสนใจและยังทำให้เข้าใจบทเรียนเร็วขึ้น
11. ผู้สอนควรวางแผนการสอนอย่างละเอียด

12. ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์การเขียนประเภทต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเขียนโดยมีหลักเกณฑ์ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้การประเมินผลง่ายขึ้น ผู้เรียนเองก็สามารถปรับปรุงทักษะการเขียนของตนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

13. ในกรณีที่ผู้เรียนประสบปัญหาในการเขียน เช่น ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาเขียน ผู้สอนอาจช่วยได้โดยสร้างสถานการณ์ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเขียน

14. เมื่อผู้เรียนเขียนตามที่คุณสอนมอบหมายแล้ว ผู้สอนควรรีบตรวจให้เสร็จแล้วคืนให้ผู้เรียนพร้อมทั้งเขียนติชมให้ชัดเจน เพื่อว่าผู้เรียนจะได้ทราบว่าตนมีข้อดีข้อด้อยอย่างไร ทั้งนี้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเขียนต่อไป

15. นอกจากสอนเขียนในชั้นเรียนตามปกติแล้วผู้สอนควรจัดกิจกรรมหรือมอบหมายงานให้ผู้เรียนไปทำนอกชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเขียนได้อย่างสม่ำเสมอ

จากหลักการเขียน ลักษณะงานเขียนและการสอนทักษะการเขียนนั้น สรุปได้ว่า ควรเริ่มจากทดสอบพื้นฐานการเขียนของผู้เรียน แঙ্গจุดประสงค์การสอนเขียน และฝึกให้ผู้เรียนตั้งจุดประสงค์การเขียน ให้แนวการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในเรื่องหลักการเขียน เช่น การฝึกคิด ฝึกการวางโครงเรื่อง การถ่ายทอดความคิด ทั้งนี้ต้องเป็นกิจกรรมที่ฝึกเขียนจากระดับที่ง่ายไปสู่ระดับที่ยากขึ้น และเป็นการสอนที่ใช้ทักษะสัมพันธ์ นอกจากนั้นจัดให้มีการประเมินผลการเขียนเป็นระยะ ๆ พร้อมทั้งมีการติชมผลงานแล้วแจ้งให้ผู้เรียนทราบ

การวัดความสามารถในการเขียน

สำหรับการวัดความสามารถในการเขียนนั้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการทดสอบหลายท่าน เสนอแนวทางดังนี้

แฮริส (Harris. 1969 : 69 - 75) ได้เสนอว่า การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนควรจัดองค์ประกอบหรือทักษะที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียนในลักษณะดังนี้

1. วัดทักษะด้านไวยากรณ์และลีลาภาษา ได้แก่ การวัดว่าผู้เรียนมีความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ที่เป็นแบบแผนของภาษาเขียนหรือไม่ เช่น เรื่องความสอดคล้องระหว่าง

ประธานกับกิริยา การใช้สรรพนาม การเปรียบเทียบคุณศัพท์ การสร้างรูปคำกิริยาวิเศษณ์ การสร้างรูปคำกริยาอปกติ ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในชีวิตจริง

2. วัดความสามารถการเรียบเรียงข้อความ ได้แก่ การวัดว่าผู้เรียนสามารถเรียบเรียงข้อความที่จัดเป็นตอน ๆ เข้าเป็นประโยค หรือเรียบเรียงเรื่องราวในหนึ่งย่อหน้าได้ถูกต้องตามลำดับเนื้อหาหรือไม่

3. วัดทักษะด้านการใช้กลไกในการเขียน ได้แก่ การวัดว่าผู้เรียนสามารถใช้เครื่องหมายวรรคตอน การขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ และการสะกดคำให้ถูกต้อง เป็นต้น

ฮีตัน (Heaton. 1979 : 134 - 135) เสนอแนะว่าการวัดความสามารถในการเขียนนั้น ควรจะวัดผู้เขียนในด้านต่อไปนี้

1. วัดความสามารถด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความถูกต้องของการใช้ไวยากรณ์ในการเขียนเรื่องนั้น ๆ

2. วัดความสามารถในการใช้คำศัพท์ หมายถึง การเลือกใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องเหมาะสมและหลากหลาย

3. วัดความสามารถด้านกลไกการเขียน หมายถึง เครื่องหมายวรรคตอนและตัวสะกดที่ผู้เขียนใช้ได้ถูกต้อง

4. วัดด้านความคล่องแคล่วของการเขียน คือ วัดด้านลีลา และความคล่องของการสื่อความหมาย หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอเนื้อเรื่องและความคิด ให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ การเลือกใช้ถ้อยคำ ลีลาการเขียน และโวหารต่าง ๆ

5. วัดด้านความสัมพันธ์ของข้อความ หมายถึง การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงข้อความ

บังอร สว่างวโรธ และเยาวภา พุกกะคุปต์ (2524 : 50) สรุปถึงองค์ประกอบที่นำมาใช้พิจารณาเพื่อวัดความสามารถในการเขียน 5 ประการ คือ

1. เนื้อหา ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกและความรู้ที่ผู้เขียนเสนอแก่ผู้อ่าน

2. วัดอุปสรรคในการเขียน ได้แก่ งานเขียนนั้นจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และผู้อ่านตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงความสามารถในการเลือกสรร การจัดและลำดับเรื่องราว ให้มีความต่อเนื่องกันด้วย

3. ไวยากรณ์ ได้แก่ ความสามารถในการเขียนประโยคที่ถูกต้อง

4. ลีลาการเขียน ได้แก่ การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร เพื่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของผู้เขียน

5. กลไกการเขียน ได้แก่ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการสะกดตัวอักษร ที่ถูกต้อง

จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า การวัดความสามารถด้านการเขียนนั้น จะวัดในด้านต่อไปนี้ ด้านภาษา ได้แก่ กลไกการเขียน ไวยากรณ์ และคำศัพท์ ส่วนด้านความคิด ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาและลีลาการเขียน ซึ่งรวมถึง สำนวนโวหาร และอารมณ์ของผู้เขียนด้วย

การประเมินผลงานเขียน

การประเมินผลงานเขียนมีผู้รู้ได้เสนอแนะวิธีการประเมินไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

เปลื้อง ณ นคร (2514 : 80) มีหลักการในการให้คะแนนเรียงความโดยแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ ดังนี้คือ เนื้อหาร้อยละ 50 แบ่งออกเป็นข้อเท็จจริงร้อยละ 30 และความคิดร้อยละ 20 สำนวนภาษาร้อยละ 30 คือ การวางรูปเรียงความมีย่อหน้า เว้นวรรคตอน เครื่องหมาย วรรคตอน อักษรวิธีร้อยละ 20

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2519 : 178) มีหลักในการตรวจให้คะแนนเรียงความ ดังนี้ คือ ตั้งเกณฑ์ให้คะแนนไว้ก่อน ถ้าพอใจมากให้คะแนน 16 ขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 20 พอใจพอประมาณ คะแนนจะอยู่ระหว่าง 14 - 15 และที่พอใจน้อยและไม่พอใจจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ ระหว่าง 10 - 13 คะแนน โดยอ่านครั้งแรกดูเป้าหมายเรื่องที่เขียน ดูวิธีพูดว่าน่าสนใจหรือไม่ ภาษาฟังราบรื่นหรือไม่ จากนั้นดูความยาวของเนื้อเรื่องต้องยาวพอสมควรตามที่กำหนดไว้ให้และดูสิ่งประกอบอื่น ๆ เช่น การเว้นวรรคตอน เขียนซ้ำซาก ใช้คำกววนหรือไม่ เป็นต้น

ชวาล แพรัตกุล (2520 : 79) แนะนำให้ใช้วิธีการจัดอันดับคุณภาพดังนี้ คือ ให้วัดความสามารถในการเขียนเรียงความโดยการจัดอันดับคุณภาพ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบคุณภาพระหว่างกันเองในกลุ่ม โดยผู้สอนพยายามตีราคางานนั้นออกมาเป็นอันดับ แล้วใช้วิธีการทางสถิติแปลอันดับคุณภาพเหล่านั้นออกมาเป็นปริมาณตัวเลข ซึ่งเรียกว่า คะแนน อีกทีหนึ่ง

เทียร์นีย์ และเพียร์สัน (Tierney and Pearson, 1983 : 568) อธิบายถึงความสัมพันธ์ของทักษะการอ่านและทักษะการเขียนว่า ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนนั้นมีโครงสร้างของกระบวนการที่คล้ายคลึงกันทั้งสองต่างก็เป็นการเรียบเรียงเนื้อหา สำหรับผู้อ่านนั้น ความเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องที่อ่านเกิดขึ้นได้จากการใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านร่วมกับตัวชี้แนะที่ผู้เขียนได้เสนอไว้ในบทอ่านผ่านกระบวนการคิดเพื่อเข้าใจความหมายหรือได้รับความรู้จากงานเขียนนั้น ๆ สำหรับผู้เขียนซึ่งเขียนงานเขียนแต่ละชิ้นนั้น จะต้องมีความประสพการณ์นำเสนอความคิดออกมาในรูปของภาษาเขียน ซึ่งผู้เขียนจะต้องพิจารณาภาษาและเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้อ่าน เพื่อสื่อสารกับผู้อ่านได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการหรืออาจกล่าวได้ว่า ทั้งผู้อ่านและผู้เขียนจะสื่อสารซึ่งกันและกันโดยมีงานเขียนเป็นสื่อกลาง

วิทท็อค (Wittrock, 1983 : 600) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านและทักษะการเขียนไว้ว่า ทั้งทักษะการอ่านและทักษะการเขียนต่างก็เป็นกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ที่คล้ายคลึงกันแต่สวนทางกัน นั่นคือ ทักษะการเขียนเป็นกระบวนการที่นำเสนอความหมายออกมาเป็นงานเขียน โดยผู้เขียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ประสบการณ์ และความรู้ทางภาษาของผู้เขียนเพื่อนำเสนอออกมาเป็นงานเขียน แต่ทักษะการอ่านนั้นผู้อ่านจะพิจารณาจากงานเขียนที่อ่านและใช้ความรู้ ประสบการณ์และความรู้ทางภาษาของตนเองผ่านกระบวนการทางความคิดเพื่อหาความหมายของบทอ่านนั้น

ไอสเตอร์โฮลด์ (Eisterhold, 1990 : 89 - 93) สรุปความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านและการเขียนออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบของความสัมพันธ์แบบตรง (The Directional Model) รูปแบบนี้การอ่านและการเขียนมีส่วนประกอบของโครงสร้างร่วมกัน โครงสร้างที่จำเป็นของทักษะหนึ่งจะมีประโยชน์ต่ออีกทักษะหนึ่งด้วย เช่น ถ้าผู้อ่านอ่านบทอ่านที่มีรูปแบบการเขียนแบบเปรียบเทียบก็ทำให้มีความรู้ในรูปแบบการเขียนนี้ และสามารถนำมาใช้เมื่อผลิตงานเขียนของตนเองได้

2. รูปแบบของความสัมพันธ์แบบอ้อม (The Non-Directional Model) รูปแบบนี้การอ่านและการเขียนต่างก็เป็นกระบวนการทางความคิด ซึ่งมีปฏิกริยาร่วมกัน มีผลต่อกัน

และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยงานเขียนเป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านทางภาษา และผู้อ่านจะอ่านงานเขียนโดยได้รับความรู้จากงานเขียนนั้นด้วยความรู้ทางภาษา เช่นเดียวกัน แต่ทั้งสองกระบวนการนี้ยังต้องอาศัยประสบการณ์และความรู้เดิมของผู้อ่าน และผู้เขียนเป็นสิ่งช่วยให้การอ่านและการเขียนนั้นประสบผลสำเร็จ

3. รูปแบบของความสัมพันธ์แบบสองทาง (The Bidirectional Model) รูปแบบความสัมพันธ์เป็นรูปแบบซ้ำซ้อน กล่าวคือ นอกจากทักษะการอ่านและทักษะการเขียนจะเป็นทักษะที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ในแต่ละระดับความสามารถของการอ่านและการเขียน ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทั้งสองจะแตกต่างกันไปด้วย เช่น จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียนของผู้เขียนเกรด 2 พบว่า จะเกี่ยวกับเรื่องความสามารถในการจำและสะกดคำ แต่สำหรับผู้เรียนเกรด 5 นั้น ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียนจะเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน การเปรียบเทียบ โครงสร้างและการใช้คำศัพท์ในงานเขียน เป็นต้น

แลงเกอร์ (Langer. 1982 : 336 - 340) อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน การคิด การเขียนว่า หลังจากการอ่านผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจ ความคิดต่อเนื่องและต้องการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้อ่าน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีแตกต่างกันไป ถ้าผู้เรียนได้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกนั้นออกมาเป็นภาษาเขียน นอกจากจะได้พัฒนาทักษะการอ่านและการคิดแล้วยังได้พัฒนาทักษะการเขียนควบคู่กันไปด้วย

เฮนนิ่งส์ (Henning. 1982 : 8) อธิบายถึงประโยชน์ของการเขียนต่อการอ่านว่า ในการเรียนรู้เพื่อเตรียมเรียบเรียงเนื้อความเป็นงานเขียน ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงวิธีการที่ผู้เขียนถ่ายทอดความคิดที่ซับซ้อนของเขาออกมาเป็นภาษาเขียน ในขณะที่เดียวกับผู้เขียนก็จะสะสมความรู้และประสบการณ์ที่ได้เพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อความในแบบเดียวกัน เมื่อได้อ่านในครั้งต่อ ๆ ไป

แครชเชน (Krashen. 1984 : 20) สรุปว่า ความสามารถในการเขียนของผู้เรียนนั้น มีผลมาจากการอ่านมากไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อความรู้หรือการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันแบบเอื้อประโยชน์ต่อกันและกัน ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนดี มีแนวโน้มที่จะเป็น

ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านที่ดี คุณภาพของงานเขียนมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในการอ่านของผู้เขียน ดังนั้น ผู้เขียนที่มีความสามารถในการเขียนดีมักจะเป็นผู้มีประสบการณ์ในการอ่านมากด้วย เพราะทักษะทั้งสองส่งเสริมความสามารถซึ่งกันและกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

งานวิจัยต่างประเทศ

โดแนลสัน (Donalson, 1967 : 295 - 298) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับ 10 โดยให้นักเรียนเขียนเรียงความ 8 เรื่อง และให้นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบ ผลการทดสอบพบว่า ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนดี คือ ผู้ที่อ่านหนังสือมาก และอ่านหนังสือบ่อย ๆ และยังอ่านหนังสือหลายประเภทอีกด้วย

อีแวนนิโก (Evannechko. 1973 : 315 - 326) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับ 6 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ของโรงเรียนแห่งหนึ่งใน Victoria British Columbia โดยทดลองกับนักเรียน จำนวน 118 คน ผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการอ่านและเขียนมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

โทมัส (Thomas. 1976 : 6320 - A) ได้ศึกษาถึงขอบเขตของความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน โดยทำการศึกษากับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยเซาท์คาโรไลนา จำนวน 505 คน พบว่า ความเข้าใจในการอ่านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คิมเบอร์ลิง และคนอื่น ๆ ได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 66 คน ซึ่งเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตอบแบบสอบถาม และเขียนเรียงความ 1 เรื่องที่บ้าน สำหรับแบบสอบถามจะใช้ถามนิสิตเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือ ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีความสามารถในการเขียนดีกับผู้เขียนไม่ดีนั้น ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนดีจะเป็นผู้ที่ชอบอ่านหนังสือตั้งแต่เด็ก และอ่านมากขึ้นเมื่อเรียนในระดับสูงขึ้น (Krashen. 1984 : 4 citing Kimberling and other. 1978)

ในปี ค.ศ. 1986 จอห์นสันได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนกับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยศึกษาว่าความรู้เดิมและโลกทัศน์ของ

ผู้เรียนจะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านและเขียนอย่างไร กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ไม่มีความรู้เดิมในเรื่องการเขียนมาก่อน จำนวน 15 คน และอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเขียนมาก่อน จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เดิมในการเขียนจะทำให้เด็กมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้นและมีความคงทนในการจำดีด้วย (Johnson. 1986 : 13)

งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน สุภักดิ์ (2522 : 108 - 112) ได้ศึกษาความยากง่ายในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล โรงเรียนพนัญเชิง โรงเรียนเทศบาลบ้านป้อมเพชร และโรงเรียนสุนทรภะวิทยา จำนวน 134 คน พบว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเขียนสะกดคำต้องรู้ความหมายของคำที่เขียน และในทำนองเดียวกันนักเรียนที่รู้ความหมายของคำจะมีความสามารถในการเขียนสะกดคำด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของบุบผา ชิงพุก (2524 : 101 - 107) ที่ได้ศึกษาความยากง่ายในงานเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดราชบุรี ก็พบว่าความสามารถในการเขียนสะกดคำกับความเข้าใจความหมายของคำมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

อัญชลี กิจพยัคฆ์ (2525 : 49) ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบการสอนระหว่างวิธีจัดเป็นกลุ่มคำกับวิธีคละคำ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีจัดคำเป็นเป็นกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ของการเขียนสะกดคำสูงกว่า และใช้เวลาในการเขียนน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีคละคำ

นันทนา ดาวดวงเด่น (2528 : 50) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ที่ครูสอนโดยใช้เกมกับนักเรียนที่ครูสอนโดยวิธีปกติ ผลปรากฏว่านักเรียนที่ครูสอนโดยใช้เกมมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่ครูสอนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และทัศนคติที่มีต่อการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่ครูสอนโดยใช้เกมจะดีกว่าทัศนคติต่อการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่ครูสอนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๕. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounter)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านและครูสอนภาษาหลายท่าน เช่น ไบรอัน เกรย์ ริชาร์ด วอล์คเกอร์ และ เนีย ดอร์ จากประเทศออสเตรเลีย (Brian Gray, Richard Walker and Nea Dore)

ในต้นปี ค.ศ. 1980 ได้เริ่มมีโครงการทดลองสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในโครงการ เทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park Project) กับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลีย เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเตรเกอร์ พาร์ค ซึ่งเป็นโรงเรียนในย่านแอลิส สปริง (Alice Spring) รัฐนอร์ทเทิร์น เทริทอรี (Northern Territory) ประเทศออสเตรเลีย กลุ่มครูสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนเตรเกอร์ พาร์ค ได้เริ่มจัดโครงการเตรเกอร์ พาร์ค ขึ้น เนื่องจากพบว่า การจัดโปรแกรมการสอนภาษาในโรงเรียนของตนไม่ประสบความสำเร็จ เพราะไม่สามารถแก้ปัญหาทางภาษาของนักเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนประมาณ 90% ของโรงเรียนเป็นชาวพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ตามค่ายพักแรม ชุมชนที่ยากจน จึงทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการอ่านและเขียนน้อยมาก และยังพบว่าเนื้อหาที่จัดไว้ในบทเรียนนั้นไม่สอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของนักเรียน ดังนั้นครูสอนภาษาอังกฤษดังกล่าวจึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของครูและนักเรียนอย่างละเอียด ผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว กลุ่มครูสอนภาษาอังกฤษจึงได้ร่วมกันจัดวางเป้าหมายและโครงการสอนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติขึ้น โดยจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการทดลองแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง ชาวพื้นเมืองเกือบ 100% สามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี จากนั้นวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงได้เผยแพร่ออกไปทั่วออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับในประเทศไทยได้มีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นครั้งแรกกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ที่โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2527 ทำการทดลองสอนโดย ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ (Richard Walker) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและการเรียนรู้ทาง

การอ่าน ดร.เบรندن บาร์ทเลต (Dr.Brendan Bartlett) ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านของ
Brisben College of Advanced Education ประเทศออสเตรเลีย และ ดร.เสาวลักษณ์
รัตนวิชัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นวิชา
ภาษาอังกฤษ เรื่อง A Little Red Hen ผลการทดลองพบว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และ
พัฒนาทักษะทางการฟังและพูดได้ดีในระยะเวลาเพียง 20 คาบ (คาบละ 20 นาที) นักเรียน
มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น ทั้งๆ ที่เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างยาก
สำหรับเด็กที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ นักเรียนมีความสามารถจำคำศัพท์ คำพูด และบท
สนทนาจากหนังสือได้นาน การทดลองและวิจัยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้
ดำเนินต่อมา โดยใช้หนังสือประเภทต่าง ๆ และพบว่าการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี
ตลอดมา

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2528 ได้มีการทดลองสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ในวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการทดลองพบว่านักเรียนสามารถอ่าน เขียน ฟัง และ
พูดเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานใน
การเรียนทุกขั้นตอน

จากผลการทดลองทั้งในวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทยดังกล่าว ดร.วิชาร์ด
วอล์คเกอร์ จึงได้เสนอโครงการพัฒนาการอ่านในประเทศไทยกับโรตารีสากล และได้รับ
อนุมัติให้เป็นโครงการนำร่องกับนักเรียนไทยที่มีปัญหาทางภาษาที่จังหวัดสุรินทร์ ในปี
การศึกษา 2530 ผลการทดลองของโครงการในโรงเรียนนำร่องพบว่า นักเรียนในกลุ่มโรง
เรียนทดลองสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาไทยได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่่านักเรียนในกลุ่ม
ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนในกลุ่มทดลองยังมีความสนใจในการอ่านและ
สามารถทำคะแนนวิชาอื่น ๆ ในกลุ่มมวลประสบการณ์ เช่น คณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพสูงกว่ากลุ่ม
ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 7)

ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2531 หลังจากที่ได้ประเมินผลโครงการนำร่อง การ
พัฒนาการอ่านที่จังหวัดสุรินทร์แล้ว มูลนิธิโรตารีของโรตารีสากลได้อนุมัติเงินทุนสนับสนุน
โครงการวิจัยและพัฒนาการอ่าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 เป็นเงินประมาณ 16 ล้านบาท

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงได้เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาการอ่าน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา โดยเริ่มดำเนินการอบรมบุคลากรหลัก คือ ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ และครูสอนภาษาไทยในโรงเรียนต้นแบบในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และชัยภูมิ จำนวน 100 ห้องเรียน และดำเนินการนิเทศติดตามผลการสอนในลักษณะงานวิจัยและพัฒนา เริ่มตั้งแต่ต้นปีการศึกษา 2531

2. หลักการและทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์

หลักการและแนวทฤษฎีของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้ยึดหลักแนวทฤษฎีในการสอนภาษา ดังนี้

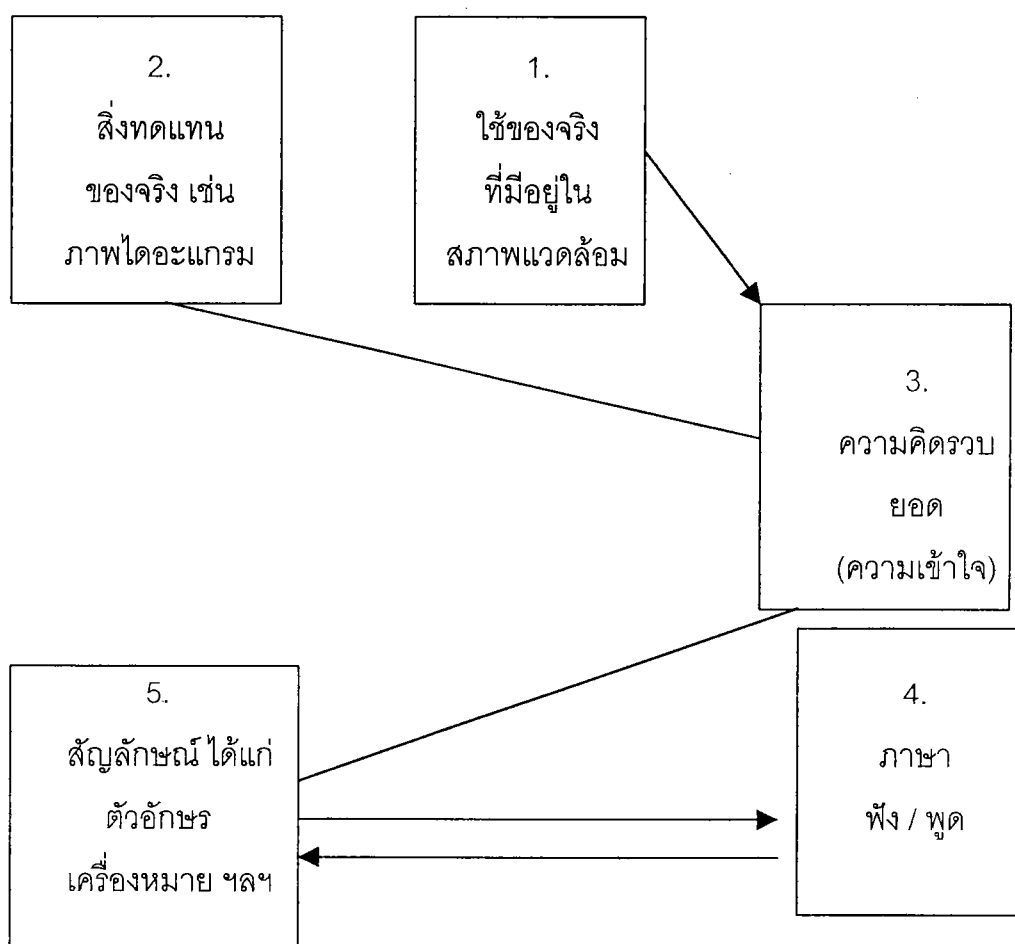
2.1 แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร

แนวการสอนทฤษฎีนี้จะเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหา บริบท ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างในแต่ละชุมชน

กระบวนการสอนตามทฤษฎีนี้จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษา ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนภาษา ดังนั้นการจัดเนื้อหาในบทเรียนจึงควรเน้นเนื้อหาที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในสังคมและประจำวันได้ ผู้สอนจึงควรทำหน้าที่คอยช่วยเหลือแนะนำ และแก้ไขการใช้ภาษาที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน เช่น ให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และให้เขียนเรื่องร่วมกัน เป็นต้น

2.2 แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (Natural Approach)

ทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางภาษาของผู้เรียน ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบผลสำเร็จ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งอาจจัดกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้อง ดังนี้

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม (ข้อ 1) เช่น วัตถุต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเคยพบเห็นในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและได้ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และในบางครั้งถ้าเราไม่สามารถนำของจริงมาแสดงให้ผู้เรียนดูได้ ก็อาจใช้รูปภาพหรือแผนผัง (ข้อ 2) อธิบายให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดได้เช่นกัน เพราะผู้เรียนสามารถโยงความคิดของตนกับประสบการณ์เดิมได้ การพัฒนาความคิดรวบยอด (ข้อ 3) จะง่ายขึ้น หลังจากนั้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้ยินได้ฟังบ่อย ๆ ก็จะทำให้การพัฒนาการฟัง พูด อ่าน เขียน ของนักเรียนดีขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.3 ทฤษฎีการสอนอ่านตามแนวภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics)

ทฤษฎีนี้จะเน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ โดยถือว่าการอ่านเป็นการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการและทฤษฎีการสอนอ่านให้มาก โดยเฉพาะการถ่ายทอดความคิดรวบยอดและองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และการระลึกสิ่งที่อ่านได้

จากหลักการและทฤษฎีทั้ง 3 ทฤษฎีดังกล่าวมานี้ จึงพอสรุปได้ว่าวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นการพัฒนาภาษาที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติที่สุด

การจัดขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะจัดให้อ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษาไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียนก็จะเป็นไปในลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือในลักษณะบูรณาการตามหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนการสอนจะเน้นปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติ และเกิดความคล่องตัวจนสามารถนำภาษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงเน้นการสอนความหมายของภาษาก่อนจะสอนองค์ประกอบย่อยของภาษา อันได้แก่ รูปสระ พยัญชนะ ตัวสะกด และไวยากรณ์

2.4 หลักการสอนอ่านและเขียนด้วยวิธีการแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

หลักในการสอนอ่านและเขียนตามวิธีการแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีดังนี้

2.4.1 เด็กจะอ่าน เขียน และประสบความสำเร็จถ้าเขาได้อ่านและเขียนอย่างมีจุดมุ่งหมายและมีประโยชน์

2.4.2 เด็กที่เริ่มเรียนควรจะต้องเข้าใจเรื่องราวที่อ่านทั้งหมดเสียก่อน แล้วจึงค่อยเรียนรู้ส่วนย่อยของภาษา อันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเรื่อง

2.4.3 เนื้อเรื่องที่สอนจะต้องเป็นเรื่องที่เร้าใจ เพื่อให้เด็กได้ฝึกการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ และควรจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้ท้าทายความสามารถของเด็กในการฝึกใช้ภาษา

2.4.2 ครูควรช่วยให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยให้ฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.4.5 เมื่อนักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองแล้ว เขาจะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้จากวัสดุอุปกรณ์ที่เขาผลิตขึ้น

2.4.6 ความแม่นยำในเนื้อหาและประสบการณ์จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้เป็นทั้งผู้อ่านและผู้เขียนไปพร้อม ๆ กัน (เลวาลักษณ์ รัตนวิชัย. 2530 : 1)

จากหลักการในการสอนอ่านและเขียนที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะสามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนภาษาของผู้เรียนได้

อย่างแท้จริง เพราะผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มฟัง อ่าน พูด และเขียน จนถึงขั้นตรวจผลงานของตนเอง

รูปแบบและขั้นตอนวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

รูปแบบของการสอน (Model of Teaching) ของวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาแตกต่างจากวิธีสอนแบบอื่น ๆ (สันทัน มีชันหมาก. 2538 : 304) กล่าวคือ รูปแบบมีการยืดหยุ่นปรับตัวให้สอดคล้องกับธรรมชาติแห่งวัยของผู้เรียน วิธีสอนที่ดำเนินการอยู่ในประเทศไทยนั้น มี 3 รูปแบบ หรือเรียกว่า รูปแบบที่ 1 (Model I) รูปแบบที่ 2 (Model II) และรูปแบบที่ 3 (Model III) ซึ่งเป็นสากล

รูปแบบที่ 1 (Model I) ใช้เป็นวิธีสอนสำหรับผู้เรียนวัยเด็กตอนต้น คือ ปฐมวัยถึงประถมศึกษาช่วงแรก (ป. 1 - 2)

รูปแบบที่ 2 (Model II) ใช้เป็นวิธีสอนสำหรับผู้เรียนวัยเด็กตอนกลาง คือ ประถมศึกษาช่วงกลาง (ป. 3 - 4)

รูปแบบที่ 3 (Model III) ใช้เป็นวิธีสอนสำหรับผู้เรียนวัยเด็กตอนปลาย คือ ประถมศึกษาช่วงปลาย (ป. 5 - ป. 6) และสามารถใช้สอนกับเด็กวัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ได้

อนึ่ง การเรียกรูปแบบการสอนโดยสากลที่ใช้อยู่ในประเทศต่าง ๆ นั้น ใช้ชื่อย่อว่า CLE สำหรับในประเทศไทยใช้ชื่อย่อว่า มปภ คือ มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบและขั้นตอนการสอน มีดังนี้

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สำหรับระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 มีดังนี้

1. ครูอ่านเรื่อง (ทั้งเรื่อง) ให้นักเรียนฟัง
2. นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สนทนา อภิปราย อ่านเรื่อง และแสดง

บทบาทสมมติ

3. เขียนเรื่องร่วมกันกับครู
4. ทำหนังสือเล่มใหญ่
5. ทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา เช่น เล่นเกม และทำกิจกรรมการอ่าน การ

เขียน การฟัง และการพูดเพิ่มเติม

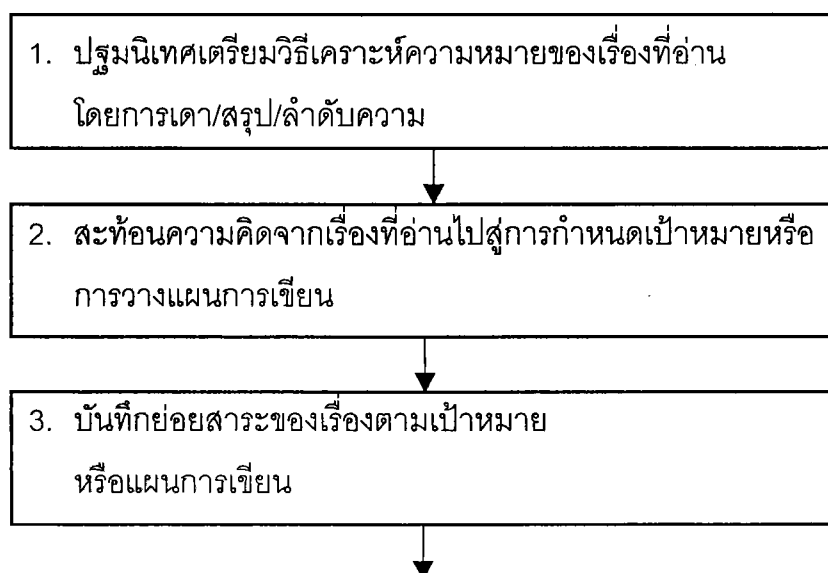
ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 สำหรับระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 มีดังนี้

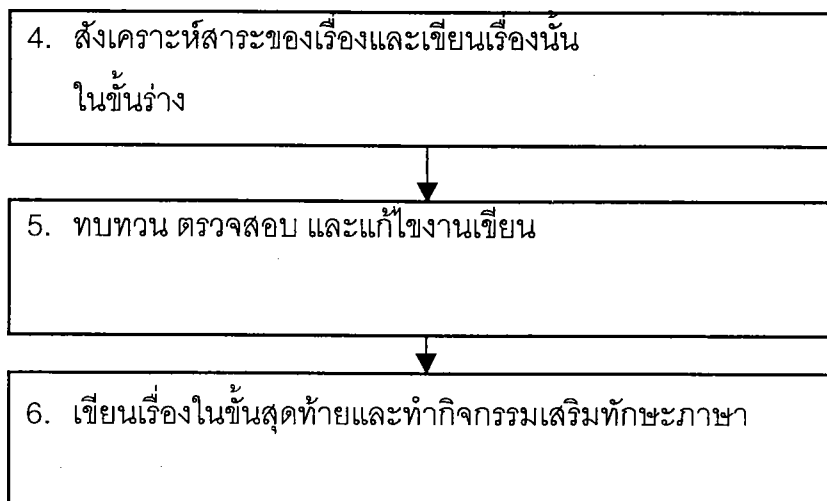
1. นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันและอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกันกับครู/ทำไดอะแกรม สรุปความ
2. ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียนและอภิปรายร่วมกัน
3. เขียนเรื่องร่วมกันกับครูในกลุ่ม/เขียนเรื่องของตนเองในกลุ่มย่อยหรือตามลำดับ
4. อภิปรายสนทนาและวิเคราะห์หรือรรถลักษณะร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องในเนื้อความที่นักเรียนเขียนขึ้นในขั้นที่ 3

5. ทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาเพื่อทบทวนฝึกความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษา เช่น เลือกเรียนในบทต่าง ๆ ที่ผู้สอนต้องการกำหนดให้นักเรียนอ่าน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของการใช้สื่อการเรียนการสอน คือ การได้ข้อมูลเพื่อพัฒนาความคิดของผู้เรียน และให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสื่อสารความคิดจากข้อมูลนั้นเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษากาย ด้วยประสบการณ์การฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการใช้ภาษาด้วยตนเอง มารกที่สุดภายใต้การช่วยเหลือแนะนำของครู

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สำหรับระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 มีดังนี้

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในรูปแบบที่ 3 จะจัดไว้ 6 ขั้นตอนเพื่อช่วยให้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ประกอบกับการปฏิบัติการใช้ภาษาของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังผังภาพต่อไปนี้

รายละเอียดของขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 3)
ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 หรือในระดับมัธยม

จุดมุ่งหมาย

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่มีประสบการณ์และมีความสามารถในการอ่าน เขียน ฟังและพูดในบริบทต่าง ๆ ที่มีวรรณลักษณะหลากหลายมาพอสมควรแล้ว ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความชำนาญและสมรรถภาพในการอ่าน เขียน ฟังและพูดเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์ในบริบทภาษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมวลประสบการณ์ในวิชาต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญในการปฏิบัติการใช้ภาษาที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนรู้จักพิจารณาอย่างมีเหตุผลในการหาข้อมูลจากการสื่อสารทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนจากบทความหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ฟัง หรือได้อ่านในชีวิตประจำวัน

2. ให้นักเรียนสามารถรายงานข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ฟังหรือได้อ่านเป็นภาษาเขียนหรือภาษาพูด สื่อความให้เป็นที่เข้าใจได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ

รูปแบบการสอนนี้จึงเหมาะกับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จนถึงระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากนักเรียนในระดับนี้จะต้องเผชิญกับความหลากหลายของสื่อหลายประเภทในชีวิตประจำวันที่ทำนาย ให้ค้นคว้าหาความรู้และเพื่อความบันเทิงด้วยตนเอง

การจัดรูปแบบการสอนนี้จึงต้องจัดให้ขั้นตอนในการสอบเอื้ออำนวยต่อการใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ 2 ประการดังกล่าวมาแล้ว ประกอบกับการจัดสื่อการเรียนที่หลากหลายตามอรรถลักษณะของภาษาให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการสื่อความหมายเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนด้วยตนเองมากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน เช่น การประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งในระบบและนอกระบบ เป็นต้น

การจัดสื่อการสอน

สามารถใช้หนังสือ บทความหรือกิจกรรมต่าง ๆ เป็นบทเรียนนำ หรือสื่อการสอน นำได้เองตามความเหมาะสม โดยพิจารณาความหลากหลายของบริบทต่าง ๆ โดยเฉพาะจากทุก ๆ สาขาวิชาในหลักสูตร ดังนั้นบทเรียนจากทุก ๆ วิชาสามารถนำมาใช้เป็นสื่อการสอนได้ทั้งสิ้น เช่น เรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ประสบการณ์ชีวิต ฯลฯ ผู้สอนอาจใช้หนังสือเรียนในวิชาต่าง ๆ มาใช้ได้

ขั้นตอนในการสอนแต่ละขั้นตอน

หมายถึง ลำดับในการพัฒนาทักษะทางภาษาแก่ผู้เรียนที่มีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน แต่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเจตนาให้ผู้ได้ประสบการณ์จากการฝึกทักษะทางภาษาในแต่ละขั้นมาใช้ จนครบวงจรของการสื่อสารทางภาษาที่ต้องการ ตามเป้าหมายของกระบวนการเรียนการสอน

ระยะเวลาที่ใช้แต่ละขั้นตอน

ระยะเวลาในการสอนจะเป็นไปตามความสามารถของนักเรียนในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคน ซึ่งผู้สอนต้องกำหนดเวลาไปตามความสามารถ และความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน กลุ่มหนึ่งอาจใช้เวลามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เป็นต้น ระยะเวลาจึงกำหนดตายตัวไม่ได้ว่าจะต้องใช้เวลาเท่าใดในแต่ละขั้นตอน เพียงแต่อาจประเมินไว้เพียงคร่าว ๆ เท่านั้นว่าจะใช้เวลาสักเท่าใดสำหรับกิจกรรมแต่ละขั้นตอนซึ่งจะต้องสามารถปรับเวลาให้ยืดหยุ่นได้ อย่างไรก็ตามมักไม่มีปัญหาในการปรับเวลามากนัก เพราะเมื่อจบคาบเรียนแล้วผู้สอนอาจรอได้จนถึงคาบเรียนในวันใหม่ จึงเริ่มสอนต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

รายละเอียดของขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา/สรุป/หรือลำดับความ

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สรุปความหมาย และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

ในขั้นนี้ครูจะให้นักเรียนอ่านเรื่องเพื่อเตรียมการเขียนโดยการปฐมนิเทศ ให้นักเรียนรู้จักการวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ด้วยกลวิธีการสอนต่าง ๆ โดยใช้แผนภูมิ แนวทางให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเขียนตามลำดับอย่างง่าย ๆ ดังนี้

1. **หาความหมายจากบริบท** ให้นักเรียนช่วยกันอ่านเรื่อง (ถ้าแบ่งกลุ่มย่อย) หรืออ่านเรื่องตามลำดับ (ถ้าให้นักเรียนทำงานตามลำพังอย่างอิสระ) เพื่อหาใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่านโดยใช้คำถามต่าง ๆ นำให้นักเรียนหาคำตอบจากการอ่าน เช่น

เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ?

ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้ ?

ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน ?

ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร หรือคาดว่าผู้อ่านต้องการทราบ

หรือมีความรู้เดิมอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้ ?

นักเรียนทราบอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้ ?

* นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่ ?

* เรื่องนี้ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะแบบใด ?

* คำถาม 2 ข้อนี้ นักเรียนต้องเคยเข้าใจเรื่องอรรถลักษณะภาษามาก่อน

ข้อเสนอแนะ

ผู้สอนจะตั้งคำถามอย่างไรก็ได้ให้นักเรียนหาข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจว่า เรื่องที่อ่านนั้น ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร มีแนวการเขียนหรือโครงการเขียนลักษณะใด ผู้เขียนมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านหรือไม่ เป็นต้น

2. **ทำไดอะแกรมสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่าน**

ให้นักเรียนอ่านเรื่องและทำไดอะแกรมสรุปความโดยอภิปรายร่วมกันหากทำงานเป็นกลุ่มย่อย หรือพยายามจับใจความสำคัญด้วยตนเองในขณะที่อ่านหากทำงานตามลำพัง

หมายเหตุ นักเรียนที่เคยผ่านการเขียนในรูปแบบที่ 2 ของการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาจะสามารถทำได้จะเหมาะสมความได้ เพราะเคยผ่านการฝึกฝน มาพอสมควรแล้ว นักเรียนที่ยังไม่เคยเรียนหรือมีประสบการณ์ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในรูปแบบที่ 2 มาก่อน ผู้สอนควรชี้แนะวิธีการทำไดอะแกรมจากการอ่านด้วย จะช่วยให้นักเรียนสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น สนุกและไม่รู้สึกว่าเป็นงานที่ต้องยุ่งยาก (อ่านการใช้โครงการระดับยอดในการอ่านเพิ่มเติมจากภาคผนวก 1)

ข้อเสนอแนะ

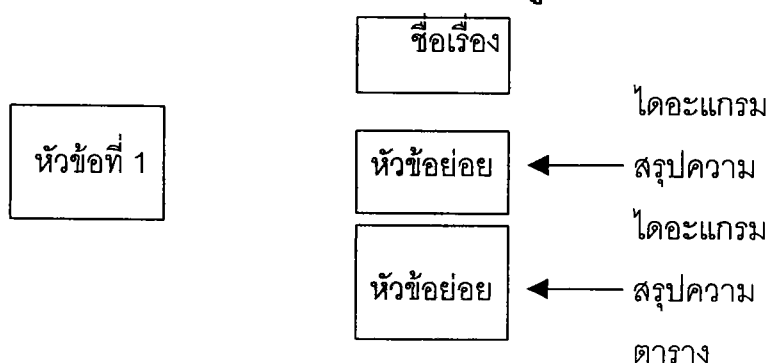
การสรุปความด้วยไดอะแกรม ให้นักเรียนค่อย ๆ ทำตามลำดับ ตามเนื้อความ ในแต่ละย่อหน้าเสียก่อน และให้ทำการสรุปความด้วยไดอะแกรมรวมทีหลัง

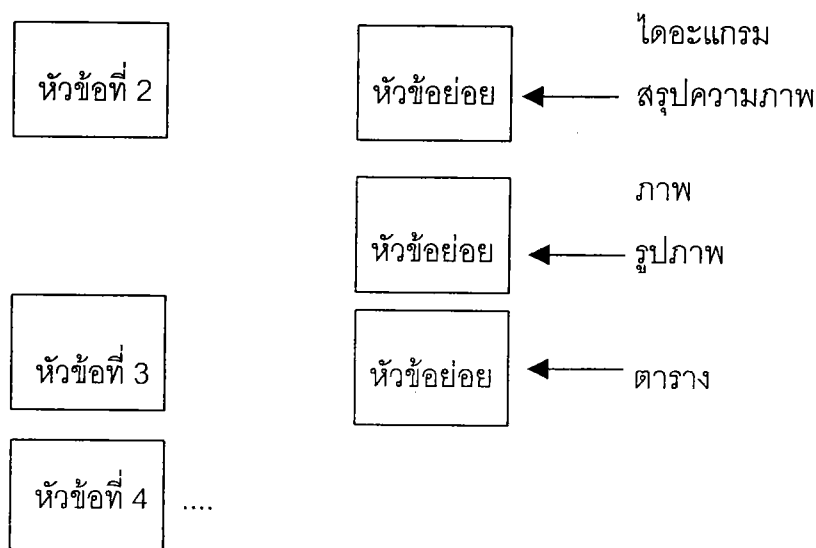
ไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (เมื่อทำงานกลุ่ม) หรือแต่ละคน (เมื่อทำงานตามลำพัง) อ่านเรื่องเดียวกัน อาจให้เลือกอ่านเรื่องตามที่สนใจ หรือผู้สอนกำหนดให้

3. พิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน

ให้นักเรียนพิจารณาการลำดับความของเรื่องที่อ่านว่าได้มีการเรียงลำดับ เนื้อหา หรือสาระของเนื้อความอย่างไรบ้าง ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง เช่น ชื่อเรื่อง หัวข้อเรื่อง รูปภาพ ตาราง ประโยคที่ให้ความหมายหลัก และการสรุปความ การให้นักเรียนพิจารณาและ วิเคราะห์การเรียงลำดับความของเรื่อง ครูควรแจกตัวอย่างผังการลำดับความของเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียนได้ลองวิเคราะห์การลำดับความจากเรื่องที่อ่านดังตัวอย่างข้างล่าง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่านได้อย่างมีระบบและสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในการเขียนเรื่องของตนเองต่อไปได้

ตัวอย่างผังการลำดับเรื่องของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ผู้สอนอาจจัดทำตัวอย่างผังลำดับเรื่องของผู้เขียนดังตัวอย่างแจกให้กับนักเรียนทุกคนหรือเฉพาะกลุ่ม หรือเขียนไว้ในกระดานแผ่นใหญ่ หรือโปสเตอร์ เพื่อติดไว้ให้นักเรียนทั้งชั้นดูไปพร้อม ๆ กัน และให้นักเรียนบันทึกข้อมูลตามลำดับตามตัวอย่างในผังการลำดับเรื่องของผู้เขียนเท่าที่อ่านได้จากเรื่องที่กำหนดให้อ่าน

4. วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน

ให้นักเรียนเริ่มวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งชี้แจงลักษณะของอรรถลักษณะภาษานั้นว่าผู้เขียนได้ใช้แบบใด มีการลำดับเรื่องอย่างไร

หมายเหตุ : นักเรียนที่ไม่เคยผ่านการเรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ผู้สอนต้องสอนการวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียน และให้ลองฝึกปฏิบัติดูด้วย มิฉะนั้นจะไม่สามารถเข้าใจการวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาได้ (ดูรายละเอียดจากเรื่องอรรถลักษณะภาษาในหนังสือเล่มนี้)

5. อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์ หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยาก หรือไม่เคยพบ

ในระยะแรกครูให้นักเรียนช่วยกันเขียนคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยาก หรือไม่เคยพบเพื่อการอภิปรายร่วมกันจากเรื่องที่อ่านในกลุ่มใหญ่ครูจะเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายและช่วยนักเรียนสรุปความหมายของคำศัพท์หรือสำนวนภาษานั้น ๆ โดยการให้นักเรียนลองเดาความหมายจากบริบทหรือจากคำที่เเนะต่าง ๆ เช่น คำบุพบท คำสันธาน คำคุณศัพท์ เป็นต้น

เมื่อนักเรียนเคยร่วมอภิปรายกับผู้สอนในกลุ่มใหญ่มาแล้ว ในระยะหลังต่อมา ครูอาจให้นักเรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยได้ เพื่อให้ลองฝึกการหาความหมายของคำศัพท์ และสำนวนที่ยากจากการเดาความในบริบทด้วยตนเอง ผู้สอนจะคอยช่วยเหลือให้การ แนะนำแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ : ในขั้นตอนการสอนที่ 1 ผู้สอนควรใจเย็น และพยายามให้ผู้เรียน ใช้เวลาค่อย ๆ ดำเนินการสรุปความสำคัญของเรื่องตามแผนภูมิที่จัดไว้ให้ครบทุกตอนด้วยความสามารถของผู้เรียนเอง ผู้สอนช่วยเหลือชี้แนะเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนสามารถวางแผนการเขียนตามแนวคิดที่ได้จากการอ่านอย่างมีระบบ

ในขั้นนี้ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจากแผนการเขียนเรื่องของตนขึ้นใหม่ โดยอาศัยแนวคิดจากเรื่องที่อ่านในขั้นที่ 1 การวางแผนการเขียนในขั้นนี้ ครูควรช่วยนักเรียนให้รู้จักกระบวนการวางแผนการเขียนอย่างง่าย ๆ โดยกำหนดอรรถลักษณะภาษาที่ต้องการใช้เป็นแผนการเขียนให้ชัดเจน ใช้ผังการวางแผนการเขียนดังตัวอย่างข้างล่างเป็นรูปแบบในการกำหนดแผนการเขียนเรื่องใหม่ของผู้เรียนดังนี้

รูปแบบแผนการเขียนอย่างง่าย

* ปรีฉบท 1 (Paragraph 1)

(คำนำ)

ประเด็นที่ 1 :

ประเด็นที่ 2 :

ประเด็นที่ 3 :

ปรีฉบท 2 (Paragraph 2)

* ความคิดรวบยอดหลัก :

ความสนับสนุนที่ 1 :

ความสนับสนุนที่ 2 :

ความสนับสนุนที่ 3 :

ปริเฉท 3 (Paragraph 3)

* ความคิดรวบยอดหลัก :

ความสนับสนุนที่ 1 :

ความสนับสนุนที่ 2 :

ความสนับสนุนที่ 3 :

ปริเฉท 4 (Paragraph 4)

* ความคิดรวบยอดหลัก :

ความสนับสนุนที่ 1 :

ความสนับสนุนที่ 2 :

ความสนับสนุนที่ 3 :

(สรุปความ)

ประเด็นที่ 1 :

ประเด็นที่ 2 :

ประเด็นที่ 3 :

* ปริเฉท (Paragraph) หมายถึง การขั้ยย่อหน้าในเนื้อความใหม่

* ความคิดรวบยอด หรือใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้าของเนื้อความใหม่
ควรมีใจความสำคัญหลักของเรื่อง

ในชั้นตอนนี้ควรให้นักเรียนวางแผนงานร่วมกันในกลุ่มย่อยเสียก่อน จากนั้นนักเรียนแต่ละคนอาจบันทึกแผนงานที่ได้ตกลงร่วมกันไว้เพื่อทำงานของตนเองตามลำพังได้ในโอกาสต่อไป หากครูต้องการให้นักเรียนทำงานของตนเองอย่างอิสระบ้าง

ครูไม่จำเป็นต้องเป็นผู้แนะนำนักเรียนในการวางแผนงานเขียนทุกอย่าง เพียงแต่แนะนำตัวอย่างแผนงานให้ดูเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง เมื่อมีปัญหาผู้สอนจึงให้คำแนะนำชี้แจง

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลโดยย่อจากเรื่องที่อ่านได้ พร้อมทั้งลำดับข้อมูลนั้นเพื่อเตรียมการเขียนเรื่องต่อไป

ในขั้นนี้ให้นักเรียนทำงานต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 2 โดยให้ต่างคนต่างกรอกข้อมูลจากเรื่องที่อ่านและบันทึกไว้ในแผนการเขียนที่เตรียมไว้ และนำมาอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยในแต่ละกลุ่มจะหารือกันเพื่อตกลงข้อมูลที่บันทึกร่วมกันเพื่อเตรียมเขียนเรื่องในขั้นต่อไป นักเรียนอาจเสนอข้อมูลเพิ่มเติมโดยไปค้นคว้าเพิ่มเติมตามที่คิดว่าต้องการจะสื่อความ โดยบันทึกสาระของเรื่องเพิ่มเติมได้

ครูจะต้องคอยช่วยเหลือแนะนำในแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับการจัดลำดับข้อมูลที่บันทึกเมื่อนักเรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถเขียนเรื่องในขั้นร่างได้อย่างมีระบบ

ในขั้นนี้นักเรียนจะเริ่มเขียนเรื่องจากข้อมูลที่บันทึกย่อไว้ต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 3 โดยช่วยกันเขียนเรื่องในกลุ่มย่อยในระยะแรก ๆ หรือทำงานตามลำพังต่างคนต่างเขียน เมื่อนักเรียนมีความสามารถมากพอแล้ว ในระยะหลังในการเขียนเรื่องให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยหรือคิดด้วยตนเองเมื่อทำงานตามลำพังเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญ 2 ประการที่จะทำให้เป้าหมายในการเขียนชัดเจนขึ้น ดังนี้

1. จุดประสงค์ของเนื้อความที่จะเขียน
2. ผู้อ่าน หรือกลุ่มเป้าหมายของเนื้อความที่จะเขียน

จากนั้นจึงให้นักเรียนลงมือเขียนเรื่องในขั้นร่างตามลำดับเรื่องที่ทำการเขียนโดยย่อไว้แล้ว โดยขยายความข้อมูลที่บันทึกย่อไว้ในขั้นตอนที่ 3 เป็นประโยคต่อเนื่องกันให้ได้ความชัดเจน

ขั้นตอนที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถทบทวนเรื่องที่เขียนขึ้นและสามารถตรวจสอบแก้ไขข้อผิด หรือข้อบกพร่องได้ด้วยตนเอง

ในขั้นตอนนี้จะแบ่งลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 3 ตอน หลังจากนักเรียนเขียนเรื่องในขั้นร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนี้

1. ทบทวนเรื่องที่เขียนขึ้นในขั้นที่ 4 การทบทวนการเขียนอาจทำได้โดยให้นักเรียนช่วยกันอ่านและอภิปรายร่วมกันถึงความชัดเจนของความหมายที่สื่อความลำดับของ

เนื้อความ ตลอดจนการใช้ภาษาหรือสำนวนต่าง ๆ ให้นักเรียนตรวจสอบดูว่าเรื่องที่เขียนตรงกับจุดประสงค์ของเรื่องที่วางไว้ในแผนการเขียนหรือไม่

2. **ปรับปรุงเขียนเรื่องใหม่** ให้นักเรียนช่วยกันระดมพลังสมอง หรืออภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนเพื่อช่วยกันแก้ไขเรื่องที่เขียนให้มีความชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ ครูอาจส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสได้แก้ไขงานเขียนตามลำพังได้ โดยให้ต่างคนต่างแก้ไขงานเขียนที่เขียนขึ้น และนำมาอภิปรายร่วมกันภายหลัง

หมายเหตุ ครูอาจให้นักเรียนแต่ละคนนำงานเขียนไปแก้ไขเป็นการบ้าน และนำกลับมาในชั้นเรียนเพื่อการอภิปรายร่วมกันได้ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานตามลำพังในกลุ่มย่อยได้

3. **ขัดเกลาเรื่องใหม่** ในขั้นตอนสุดท้ายให้นักเรียนปรับเรื่องที่ตนแก้ไขให้เรียบร้อย แล้วช่วยกันอภิปรายในกลุ่มย่อยโดยพิจารณาถึงการเขียนในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่ความชัดเจนของความหมายที่สื่อความ การลำดับความ การใช้ภาษา เช่น สำนวน ไวยากรณ์ การสะกดคำ เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดและมีเหตุผลในการปรับเนื้อความแก้ไขถ้อยคำ สำนวนต่าง ๆ นักเรียนจะมีความสามารถในการใช้ภาษามากขึ้น และสามารถเขียนเรื่องได้เองเป็นรายบุคคลได้ง่ายขึ้น ในระยะต่อมาครูควรสังเกตการอภิปรายซักถามของนักเรียนเพื่อคอยช่วยเหลือแนะนำหรืออธิบายเพิ่มเติม เมื่อนักเรียนมีปัญหาในแต่ละกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

ขั้นตอนที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนมีโอกาสได้ประสบการณ์จากการอ่านและการเขียนที่มีระบบ พร้อมทั้งฝึกทักษะการอ่านและการเขียนเพิ่มเติม

ในขั้นตอนที่ 6 นี้ จะแบ่งกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 3 ตอนด้วยกัน

1. **ให้นักเรียนลอกเรื่องที่เขียนใหม่ในขั้นสุดท้าย** ให้นักเรียนช่วยกันอ่านเรื่องที่เขียนและปรับอีกครั้ง พร้อมทั้งช่วยกันอภิปรายให้ข้อคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนขึ้นถึงความเหมาะสมตามจุดประสงค์ของการเขียนที่ต้องการและวางแผนไว้

ให้นักเรียนคัดลอกเรื่องในขั้นสุดท้ายทำเป็นหนังสือสำหรับอ่านในชั้นเรียน หรือในห้องสมุด โดยอาจให้ลองวาดรูป ระบายสี หรือติดภาพ ทำปก หรือทำภาพประกอบเรื่องตามที่นักเรียนพอใจและเห็นว่าเหมาะสม หรือครูอาจนำไปถ่ายสำเนาแจกให้นักเรียน

ทุกคนได้มีหนังสือเล่มนี้ไว้อ่านต่อไป หรือจัดแสดงผลงานเขียนไว้บนกระดาน ฝาผนัง หรือที่ที่เหมาะสมในชั้นเรียน หรือนอกชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้อ่านหรือให้ผู้อื่นได้ชื่นชมผลงานของนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีกำลังใจ และภาคภูมิใจในผลงานของตนมากขึ้นได้

2. ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านเขียนและการใช้ภาษาเพิ่มเติม

ครูควรบันทึกรายละเอียดของปัญหาต่าง ๆ ที่พบจากการทำงานของนักเรียน ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 - ขั้นตอนที่ 6 เพื่อพิจารณาปัญหา หรือความไม่เข้าใจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครูควรนำปัญหาเหล่านั้นมาจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อช่วยนักเรียนฝึกทักษะที่บกพร่องเหล่านั้นเพิ่มเติม เช่น การสำรวจข้อมูลในการอ่าน การจับใจความสำคัญของเรื่อง การจัดการแผนการเขียน หรือการทำงานอย่างอิสระตามลำพัง

การจัดกิจกรรมอาจจัดเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือคั่นคว่าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้ กิจกรรมกลุ่มอาจจัดให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ เป็นกลุ่ม 3 - 4 คน หรือตามลำพัง การจัดกิจกรรมนี้จะมีประโยชน์มากเพราะนักเรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนอาจจะทำงานไม่เสร็จพร้อมกัน เนื่องจากความยากง่ายของเรื่องที่อ่านและเขียนอาจแตกต่างกัน หรือความสามารถต่างกัน จึงนับว่าเป็นโอกาสดีที่จะรอกการอภิปรายผลงานจากทุกกลุ่ม หรือจากนักเรียนแต่ละคนโดยให้ทำกิจกรรมเสริมทักษะเพิ่มเติมตามความสามารถและความสนใจ

ตัวอย่างกิจกรรมเสนอแนะสำหรับกิจกรรมเสริมทักษะในขั้นตอนนี้ มีดังนี้

- (1) ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดโคลซ (ให้เติมคำในข้อความที่ตัดคำออกเป็นช่อง ๆ ให้ได้ความสมบูรณ์)
- (2) ให้นักเรียนทำไดอะแกรมสรุปเรื่องที่อ่าน
- (3) ให้นักเรียนเล่นเกมเติมต่อเนื้อความที่ถูกตัดออกไปให้ได้ความสมบูรณ์ในบริบทต่าง ๆ
- (4) ให้นักเรียนเล่นเกมตั้งคำถามจากคำตอบ
- (5) ให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาอักษรไขว้

กิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่านการเขียนและใช้ภาษาใน อรรถลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

3. **ให้นักเรียนมีโอกาสรอปรายผลงานของกลุ่ม หรือของตนกับผู้สอน และเพื่อน ๆ** ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนมีโอกาสรายงานผลงานของตนและให้ เพื่อน ๆ ในกลุ่มอื่นได้ซักถามหรือเสนอแนะเพื่อการแก้ไข ผู้สอนจะคอยช่วยเหลือแนะนำให้ การอธิบายดำเนินไปอย่างราบรื่นโดยมีลักษณะเป็นประชาธิปไตย และเสนอแนะข้อแก้ไข หรือให้คำอธิบายเพิ่มเติมในการแก้ไขงานต่าง ๆ การเสนอผลงานในการอธิบายควรขอให้ ทุกกลุ่มเสร็จงานในขั้นที่ 6 (ข) ที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคน ผู้สอนจะมีโอกาส ได้อ่าน หรือตรวจผลงานของกลุ่มหรือนักเรียนที่เสร็จแล้ว พร้อมทั้งทำบันทึกประเด็นต่าง ๆ เอาไว้เพื่อเสนอแนะในการอธิบายรวมต่อไป

* ข้อเสนอแนะที่สำคัญในขั้นตอนนี้ครูควรให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถใน การอ่าน การเขียนโดยให้นักเรียนอ่านและเขียนเรื่องต่าง ๆ จากมวลประสบการณ์วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรได้ เช่น ใช้บทเรียนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือเรียนของวิชาต่าง ๆ มาใช้เพื่ออ่านและ เขียนเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้กิจกรรมดังกล่าววัดและประเมินผลความสามารถ ในทักษะต่าง ๆ ของนักเรียนได้ด้วย

* ข้อเสนอแนะควรแสดงผลงานของนักเรียนทุกครั้งในที่ที่นักเรียนทุกคนจะ สามารถกลับมาอ่านได้บ่อยครั้ง และเปลี่ยนเรื่องเมื่อแสดงผลงานไปแล้วสักระยะหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการอ่าน การเขียน และได้ ความรู้จากการอ่านที่หลากหลาย รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของ ตนอีกด้วย

การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนสำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ผู้สอน จะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1. การให้นักเรียนกำหนดปัญหา หรืองานที่จะทำได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย
2. การอธิบายร่วมกันของนักเรียนเพื่อตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา

หรือการดำเนินงานร่วมกัน

3. การให้นักเรียนมีโอกาสนำความสามารถส่วนตัวของตนเป็นรายบุคคล เพื่อทำงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผล

4. การให้นักเรียนได้มีโอกาสทบทวนผลงานที่ตนได้กระทำ

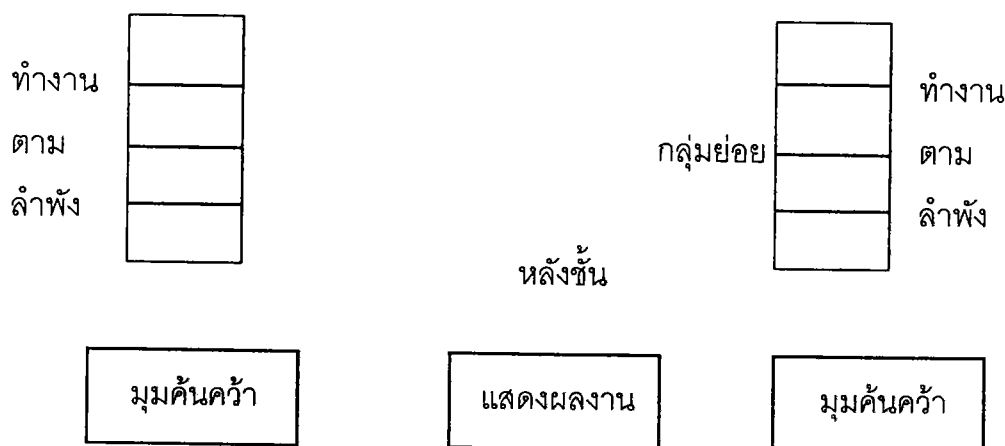
จากประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังกล่าว การจัดชั้นเรียนจึงควรจัดที่นั่งให้นักเรียนมีโอกาสทำงานในกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และตามลำพังได้ โดยคำนึงถึงลักษณะของการใช้สื่อการเรียนด้วย ดังนี้

1. ให้นักเรียนมีโอกาสทำงานตามลำพัง หรือทำงานเป็นคู่ได้
2. เน้นการอ่านเรื่องของนักเรียนร่วมกันหรือตามลำพังจากสื่อการเรียนหรือบทเรียนที่ผู้สอนกำหนดให้
3. ในการเขียน จะให้นักเรียนมีโอกาสอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและกำหนดแผนการเขียนตามเป้าหมายการเขียนที่ต้องการ ก่อนที่จะพิจารณาใช้ถ้อยคำ จำนวนในส่วนย่อย
4. เน้นการให้นักเรียนทบทวนเรื่องที่อ่านและเขียนโดยการคิดร่วมกัน ปรีกษาหรือร่วมกัน และสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน กระบวนการเขียนที่จะเกี่ยวข้องกับ การอ่าน การค้นคว้าเรื่องราวจากที่ต่าง ๆ และการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการปรับปรุงงานเขียนเชิงปฏิบัติของนักเรียน

การจัดชั้นเรียนจึงควรจัดให้มีมุมทำงานต่าง ๆ หลายแห่งที่จะสนองตอบหลักการที่สำคัญต่าง ๆ ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ดังกล่าวแล้ว การจัดโต๊ะเรียนอาจจัดเป็นคู่บ้าง เป็นกลุ่มบ้าง หรือเป็นกลุ่มย่อยทำงานกับครูไว้มุมใดมุมหนึ่งของห้องหรือด้านหลัง หรือด้านหน้าของห้อง แผนผังต่อไปนี้

หน้าชั้น

พบครู

ผู้สอนควรจัดหนังสือต่าง ๆ ไว้เพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ประกอบการเขียน เช่น หนังสือเพื่อการค้นคว้าประเภทสารานุกรม หรือเอกสารต่าง ๆ

ส่วนมากในระยะเริ่มเรียน ผู้สอนจะให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งกลุ่มย่อยที่เล็กที่สุด คือ ให้นักเรียนทำงานเป็นคู่เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกวิธีการทำงานต่าง ๆ ร่วมกันกับเพื่อน ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจภายใต้การช่วยเหลือแนะนำของครูในระยะหลังเมื่อนักเรียนชินกับกระบวนการเรียนในขั้นตอนต่าง ๆ และมีประสบการณ์จากการอ่านและเขียนกับเพื่อน ๆ แล้วจึงให้นักเรียนได้ลองทำงานเองตามลำพังอย่างอิสระภายใต้การดูแลเอาใจใส่ของผู้สอนเพื่อการให้คำแนะนำเป็นรายบุคคลต่อไป

ในบางขั้นตอนผู้สอนอาจให้ออกาสนักเรียนได้ทำงานตามลำพังเพื่อฝึกกระบวนการคิดของนักเรียนเองได้มากขึ้นโดยการกำหนดงานให้ทำเป็นรายบุคคล แต่ในระยะหนึ่งต้องรวบรวมผลงานเหล่านี้มาอภิปรายร่วมกันในกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ในกระบวนการคิดจากการอ่านและเขียนให้มากที่สุด ซึ่งการให้งานดังกล่าวอาจให้ทำเป็นรายบุคคลในรูปของการให้การบ้าน และนำการบ้านมาร่วมกันอภิปรายต่อในกลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่ร่วมกับครูผู้สอน เป็นต้น

การจัดที่หรือมุมแสดงผลงานของนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการ หรือหาข้อมูลจากงานเขียนของผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น และจะเป็นประโยชน์ต่อการเขียนหรือการพัฒนาทักษะภาษาในด้านต่าง ๆ ได้ดีขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน และช่วยให้เกิดแรงจูงใจ หรือเกิดความสนใจในการเรียนภาษาได้มากขึ้นอีกด้วย ผู้สอนควรมั่นใจว่า ได้ตรวจและให้นักเรียนแก้ไขผลงานเหล่านั้นเรียบร้อยแล้ว และพร้อมที่จะให้นำไปแสดงผลงานได้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการรับรู้ข้อมูลผิด ๆ จากการอ่านหรือเขียนที่บกพร่องแก่นักเรียนผู้อื่นต่อไป ผลงานที่แสดงควรเป็นตัวอย่างของความสำเร็จที่นักเรียนทุกคนภาคภูมิใจ

การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผลการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถกระทำได้ทุกขั้นตอนของการสอน โดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของการสอนในแต่ละขั้นเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมิน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยทั่วไป ซึ่งผู้สอนอาจบันทึกไว้ได้เป็นระยะ เมื่อพบว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ที่แสดงว่าผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว เช่น

- ขั้นตอนที่ 1 ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ย่อความได้ ลำดับเรื่องได้ หารายละเอียดของเรื่องได้ แปลความได้ ตีความได้
- ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนสามารถวางแผนการเขียนได้ สรุปความได้ รู้จักใช้ความคิด และใช้เหตุใช้ผลในการตัดสินใจ
- ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนสามารถย่อความ ขยายความของเรื่องได้ รวมทั้งรู้จักค้นคว้าหาข้อมูลจากการอ่าน และการอภิปราย
- ขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องได้อย่างหลากหลายในอรรถลักษณะต่างๆ เข้าใจระบบคำ ระบบไวยากรณ์
- ขั้นตอนที่ 5 ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องได้ และรู้จักวิเคราะห์คำ ระบบไวยากรณ์ หรือการใช้ภาษาโดยทั่วไป รู้จักการแก้ไขปัญหา
- ขั้นตอนที่ 6 ผู้เรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ หรือเชิงวิจารณ์ได้ เข้าใจระบบตัวสะกด สามารถเขียนเรื่องได้อย่างหลากหลายในอรรถลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งสามารถฟังและพูดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้ดี ทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

การวัดและประเมินผลดังกล่าวข้างต้นจะสามารถกระทำได้อย่างสม่ำเสมอ อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการวัดผลและประเมินผลย่อยในขณะที่ทำการสอนในแต่ละคาบเรียน

การวัดและประเมินผลความสามารถโดยรวมของผู้เรียน สามารถกระทำได้หลายวิธี โดยจุดมุ่งหมายในการวัดความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของผู้เรียนในทุกทักษะ รวมทั้งความคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และเจตคติในการเรียนวิชาภาษาของผู้เรียนด้วย

แบบทดสอบที่ใช้ในการวัดและประเมินผลดังกล่าวอาจจัดกระทำได้ง่าย ๆ และมีประสิทธิภาพพอเพียงในการบ่งชี้ความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนดังนี้

1. การสัมภาษณ์หรือการใช้เทปบันทึกเสียงพูดหรืออ่านของบุคคลต่าง ๆ ตามสถานการณ์จริงของการใช้ภาษา เช่น การรายงานข่าว บทสนทนาทั่วไป การโฆษณา ฯลฯ และให้ผู้เรียนฟังเสียงเหล่านั้นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร หรือเป็นเรื่องใดใครพูดกับใคร อย่างไรที่ไหนและมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร การเสนองานหน้าชั้นเรียน การอภิปรายในกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย การแสดงละคร หรือบทบาทสมมุติก็สามารถวัดและประเมินผลการฟัง - พูด

ของผู้เรียนได้เช่นกัน ข้อสอบดังกล่าวจะวัดการฟัง - พูดได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะการ
สัมภาษณ์ แต่เกณฑ์ในการประเมินจะต้องมีระบบและชัดเจนในการให้คะแนน

2. การใช้แบบทดสอบแบบโคลซ (Cloze) หรือตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
ที่อ่าน โดยเฉพาะในประเด็นของการจับใจความสำคัญของเรื่อง การหารายละเอียดของ
เรื่อง การแปลความ ตีความ และขยายความ

แบบทดสอบแบบโคลซจะหมายถึงแบบทดสอบที่ใช้ข้อความหลากหลายให้
ผู้เรียนอ่าน โดยตัดคำในข้อความออกเป็นช่วง ๆ ซึ่งจะเว้นเท่า ๆ กัน หรือเฉพาะที่ก็ได้ การ
เว้นช่วงคำเท่า ๆ กัน จะช่วยให้ผู้เรียนต้องคิดและเติมคำ ซึ่งอาจวัดและประเมินผลความ
สามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนในวงกว้างได้มากกว่าเว้นช่วงคำเฉพาะที่ เนื่องจาก
จะจำกัดการใช้ภาษาเฉพาะอย่างเท่านั้น เช่น คำนาม คำกริยา ฯลฯ แบบทดสอบดังกล่าวจะ
วัดผลความสามารถในการอ่านและเขียนได้ดีในขณะเดียวกัน

3. การให้เขียนเรียงความตามเรื่องหรือจากภาพที่กำหนดให้ การเขียน
เรียงความจะวัดและประเมินความสามารถในการเขียนได้เป็นอย่างดี เพราะต้องใช้ภาษา
ทั้งระบบคำ ระบบไวยากรณ์ การลำดับความ รวมทั้งการรู้จักเลือกใช้คำและประโยคต่าง ๆ
ให้เหมาะสมตามกาลและเทศะด้วย

4. การเขียนตามคำบอก การเขียนตามคำบอกจะวัดและประเมินผลได้หลาย
ทักษะในขณะเดียวนั้นคือ ทักษะการฟัง การพูด การเขียน และการอ่าน ลักษณะของการ
เขียนตามคำบอกอาจกระทำได้หลายวิธีเช่นกัน เช่น ให้ฟังเสียงบอกความต่าง ๆ แล้วเขียน
ตาม ให้ฟังเสียงบอกความต่าง ๆ เขียนตามและเว้นเรื่องให้ต่อความ หลังจากการเขียนตาม
คำบอกแล้ว หรือการฟังเสียงบอกข้อความให้เขียนและเว้นช่วงคำให้คิดเติมเอาเองเช่นเดียว
กับแบบทดสอบแบบโคลซ เป็นต้น เทคนิคการสร้างแบบทดสอบชนิดนี้จะช่วยให้วัดและ
ประเมินผลความสามารถในการฟัง การอ่าน และการเขียนในระดับต่าง ๆ ของผู้เรียนได้

การประเมินผลการสอน

การประเมินผลการสอนควรมีเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างมีมาตรฐานและกระทำ
อย่างสม่ำเสมอ เช่น ในด้านการฟัง - พูด ผู้ให้คำแนะนำอาจพิจารณาความสามารถในการ
ใช้ถ้อยคำสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจ ความคล่องตัวในการตอบคำถาม หรือการพูด ลำดับ
ของการพูด ท่วงทำนองของการพูด ความคิดสร้างสรรค์ของการใช้ภาษาเพื่อการ

สื่อความ ฯลฯ ในด้านการเขียน ผู้ให้คะแนนอาจพิจารณาความสามารถในการลำดับความ การใช้คำศัพท์ต่าง ๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสม การใช้ไวยากรณ์ที่ถูกต้อง การเสนอความคิด สร้างสรรค์ รวมทั้งการสะกดคำต่าง ๆ ฯลฯ

การจัดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างมีมาตรฐานจะช่วยให้การประเมินผลกระทำได้ง่ายขึ้น และยุติธรรมในการบ่งชี้หรือสรุปความสามารถของผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการแก้ไข ข้อบกพร่องในการสอบ และการซ่อมเสริมผู้เรียนให้ตรงจุดที่ต้องการได้

การบันทึกพฤติกรรมจากการสังเกตการแสดงออกของผู้เรียนในการใช้ภาษารวมทั้งเจตคติต่าง ๆ เช่น ความเอาใจใส่ ความสนใจ การร่วมมือในกิจกรรม บุคลิกภาพที่แสดงออก ทั้งทางวาจา และไม่ใช้วาจาจะช่วยให้ผู้สอนได้ข้อมูลในการประเมินความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาได้อย่างชัดเจนและพิจารณาการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหการเรียนรู้การสอนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สามารถกระทำได้ทุกขั้นตอนเพราะจุดมุ่งหมายของแต่ละขั้นตอนแสดงไว้ชัดเจนอยู่แล้วว่าต้องการให้นักเรียนมีความสามารถอย่างไรบ้าง หากนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้สอนต้องให้คำปรึกษาและแนะนำ หรืออธิบายเพิ่มเติมในทันทีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกลุ่มนักเรียนในการทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้สอนมีเวลาในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนได้อยู่แล้ว และสามารถบันทึกข้อบกพร่อง หรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อการอภิปรายในกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อย หรือเฉพาะบุคคลต่อไป

การเลือกงานให้นักเรียนอ่านหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือเป็นรายบุคคล ไม่จำเป็นต้องให้งานเหมือนกัน ผู้สอนอาจเลือกงานที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มได้ และอาจจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะแก่นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน หรือมีความเข้าใจในเรื่องใดที่ยังไม่ชัดเจนหรือแม่นยำได้ โดยในขั้นตอนที่ 6 จะเปิดโอกาสจัดการสอนเสริมทักษะในกรณีดังกล่าวอยู่แล้ว ผู้สอนอาจให้กิจกรรมเสริมทักษะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย เช่น กิจกรรมคู่เพื่อเสริมการเรียนรู้บางอย่างแก่ผู้เรียน นักเรียนที่เก่งต้องให้งานที่ท้าทายมากขึ้นเพื่อให้เกิดความน่าสนใจในกิจกรรมนั้น ๆ มากขึ้น และเสริมนักเรียนที่เก่งให้เก่งมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่อ่อนก็ควรได้กิจกรรมเสริมตามปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ตนยังต้องการการฝึกฝนเพิ่มเติมเป็นพิเศษ โดยมีครูและ

เพื่อน ๆ คอยให้กำลังใจ หรือช่วยเหลือแนะนำ ผู้สอนอาจให้เพื่อนนักเรียนด้วยกันที่ค่อนข้างเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนทำงานบ้างเป็นบางกิจกรรม ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้สอนเสมอไป สำหรับนักเรียนที่ค่อนข้างเรียนอยู่ในระดับปานกลาง อาจมีปัญหาในบางเรื่องที่ยังไม่เข้าใจแจ่มชัด ผู้สอนก็ควรเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมเสริมทักษะหลายชนิดที่นักเรียนจะเลือกเพื่อฝึกฝนทักษะที่ตนต้องการเพิ่มขึ้นได้ ในทำนองเดียวกันนักเรียนปานกลางเหล่านี้สามารถให้เพื่อนที่เก่ง ๆ ช่วยแนะนำ หรือทำกิจกรรมร่วมกันได้จะช่วยให้นักเรียนปานกลางตามนักเรียนที่เก่งได้ไม่ยากนัก ซึ่งอาจจะง่ายกว่าให้นักเรียนที่อ่อนมาก ๆ ทำงานกับนักเรียนที่เก่ง เพราะนักเรียนที่เก่งมาก ๆ บางครั้งจะเบื่อหน่ายการต้องคอยเพื่อนและช่วยเพื่อนอยู่ตลอดเวลา ควรให้มีโอกาสช่วยเหลือกันเป็นบางครั้งบางคราว ผู้สอนเท่านั้นที่จะช่วยนักเรียนที่อ่อนได้ดีที่สุด การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในขั้นตอนที่ 6 เพื่อเสริมทักษะและรอการอภิปรายรวมกลุ่มใหญ่ จะช่วยให้การสอนซ่อมเสริมเป็นไปได้อย่างสะดวกขึ้น

ที่สำคัญผู้สอนทุกคนต้องคำนึงว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถและระดับสติปัญญาที่ต่างกัน เวลาของการเรียนรู้ของแต่ละคนจึงย่อมแตกต่างกัน การจัดกิจกรรมจึงต้องให้มีโอกาสยืดหยุ่นได้ เพื่อตอบสนองความแตกต่างในการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจเรียนทันกันได้ ในที่สุด แต่อาจใช้เวลาต่างกัน ผู้เรียนที่อ่อนจึงต้องการเวลาในการเรียนรู้มากกว่านักเรียนที่เก่งในบางเรื่อง ผู้สอนจึงควรหากิจกรรมให้นักเรียนเหล่านี้ได้ฝึกฝนมากขึ้นด้วย เช่น การให้การบ้าน การให้การบ้านไม่จำเป็นต้องให้งานหรือกิจกรรมแก่นักเรียนทุกคนเท่ากัน ทั้งนี้ควรพิจารณาปัญหาและข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นสำคัญว่า เขาควรได้รับการเสริมความรู้ และการฝึกฝนทักษะเพิ่มเติมในเรื่องใดเป็นพิเศษ หรือค้นคว้าเพิ่มเติมให้เกิดความชำนาญมากขึ้น สำหรับนักเรียนที่เก่ง เป็นต้น การให้การบ้านจึงสามารถใช้เป็นการสอนซ่อมเสริมได้อีกอย่างหนึ่ง หากผู้สอนวางแผนการให้การบ้านที่เหมาะสมแก่นักเรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มได้ ข้อสำคัญผู้สอนควรสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนทุกคน ให้ละเอียดรอบคอบว่า เขาต้องการการซ่อมเสริมอย่างไรในเรื่องใดเพิ่มเติม การสอนซ่อมเสริมนั้น ๆ จึงจะมีประสิทธิภาพ และแก้ปัญหาได้ตรงจุดที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในรูปแบบที่ 3 ผู้สอนควรศึกษาเทคนิคหรือกลยุทธ์การสอนในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เพราะการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เน้นการฝึกทักษะการใช้ภาษาของนักเรียน โดยเฉพาะในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่าน การเขียน

1. การฟัง และการพูดเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนได้อย่างถูกต้องตามกาลและเทศะ เทคนิคหรือกลยุทธ์การสอนในแต่ละขั้นตอนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เรียนต้องเข้าใจ และได้รับการฝึกฝนมาก ๆ เช่น เทคนิคการอภิปราย การจับใจความสำคัญของเรื่องด้วยไดอะแกรม การวิเคราะห์หรือวรรณลักษณะ ฯลฯ

2. หากผู้เรียนไม่เคยเรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในรูปแบบที่ 2 มาก่อน ผู้สอนจะนำการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มาใช้กับนักเรียนควรต้องทบทวนเทคนิค หรือกลยุทธ์ในหลาย ๆ เรื่องแก่นักเรียนเสียก่อน เช่น การวิเคราะห์หรือวรรณลักษณะ ภาษา การทำไดอะแกรม ฯลฯ วิธีที่ดีที่สุด在这种情况下 คือ ใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ให้นักเรียนได้เข้าใจกระบวนการและเรียนรู้ไปสักระยะหนึ่งก่อนจึงค่อยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในรูปแบบที่ 3 ต่อไป

ผู้สอนควรจะตระหนักว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในรูปแบบที่ 2 ไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 (รูปแบบที่ 2) หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 (รูปแบบที่ 3) เป็นเกณฑ์เช่นนั้นเสมอไป การจัดระดับชั้นการสอนกับรูปแบบการสอนเช่นนั้น เป็นไปตามผลงานวิจัยที่นักเรียนไทยโดยทั่วไปมีความสามารถโดยเฉพาะ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนั้นเสมอไป ในบางชั้นเรียนหรือบางโรงเรียนนักเรียนที่เก่งอาจใช้รูปแบบการสอนที่ 2 และ 3 ก็ได้ เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปลายปี บางโรงเรียนสามารถเรียนด้วยรูปแบบการสอนที่ 2 ได้แล้ว

เกณฑ์ในการเปลี่ยนรูปแบบการสอน คือ การพิจารณาว่าเมื่อใดที่ผู้เรียนอ่านและเขียนได้คล่องพอสมควรแล้ว เราจะใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 ได้ หากยังไม่สามารถอ่านหรือเขียนได้คล่อง ควรใช้รูปแบบการสอนที่ 1 เป็นต้น การใช้รูปแบบการสอนที่ 3 ควรเริ่มเมื่อนักเรียนสามารถอ่านเขียนได้วรรณลักษณะต่าง ๆ ได้ดีพอสมควร เข้าใจ และวิเคราะห์หรือวรรณลักษณะภาษาได้ ทำไดอะแกรมสรุปความได้ เป็นต้น

3. ผู้สอนไม่ควรข้ามขั้นตอนการสอนในแต่ละชั้น เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ประสบการณ์ หรือเรียนรู้จากประสบการณ์ในการใช้ภาษาของตนอย่างต่อเนื่องจากการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดที่จัดรูปแบบไว้แล้ว และจะรู้สึกว่าการเรียนภาษาเป็นเรื่องยาก เช่น การเขียนในวรรณลักษณะต่าง ๆ เป็นต้น ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนและค่อย ๆ รับกลวิธีในการอ่านการเขียนไปทีละน้อยด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญ การข้ามขั้นตอนจึงมีผล

เสียในการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสฝึกฝนตนเองในการใช้ภาษาได้ดีเท่าที่ควร ไม่แม่นยำเพียงพอที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้

4. การใช้สื่อการเรียนการสอนในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนได้ทุกรูปแบบและทุกมวลประสบการณ์ในวิชาต่าง ๆ เพราะเป้าหมายต้องการให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการอ่าน การเขียน การฟัง การพูด และพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ด้วยกระบวนการทางความคิดของตนเอง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้

5. ผู้สอนควรเตรียมการเกี่ยวกับการจัดสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมเสริมทักษะ เช่น หนังสือเรียน บทความ เกมต่าง ๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียน การสอน และวางแผนการจัดชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการปฐมนิเทศผู้เรียนให้เข้าใจวิธีการเรียนและการทำงานร่วมกันในกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย โดยเฉพาะการอภิปรายร่วมกันกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น

6. ผู้สอนควรให้กำลังใจผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การให้คำชมเชย การปลอบใจ และให้โอกาสในการแสดงออกหรือทำกิจกรรมใหม่ หากไม่สำเร็จภายใต้คำแนะนำของครู การจัดแสดงผลงานที่ประสบความสำเร็จ การยกย่องผู้มีความตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่น เช่น ช่วยเพื่อนในการทำกิจกรรม การอ่าน การเขียน ฯลฯ การให้กำลังใจจะช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ภาคภูมิใจในตนเอง และจะเป็นแรงจูงใจในการเรียนภาษาได้ดีที่สุด และคิดว่าการเรียนภาษาไม่ใช่เรื่องยาก ทุกคนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้

7. อย่างปล่อยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำพังโดยไม่เอาใจใส่ และให้การช่วยเหลือแนะนำ ผลงานต่าง ๆ ของผู้เรียน ผู้สอนควรหาโอกาสและแบ่งเวลาในการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเพื่อทราบความก้าวหน้า หรือการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน และนำมาสรุปเพื่อแนะนำ หรืออภิปรายเพิ่มเติมในช่วงการอภิปรายระหว่างผู้เรียนและผู้สอนต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

งานวิจัยต่างประเทศ

วอล์คเกอร์ (Walker, 1983 : 72) ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษในโครงการเทรเกอร์พาร์ค โดยใช้ Concentrated Language Encounter Teaching หรือวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยทำการทดลองกับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลียที่เรียน

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจ เด็กในกลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน

ต่อมาในปี ค.ศ.1984 วอล์คเกอร์ และคนอื่น ๆ (Walker and others. 1984 : 45) ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับโปรแกรมที่เทอร์เกอร์ พาร์ค ที่โรงเรียน Napperby และ Marry Vale โดยทำการทดลองกับนักเรียนทั้งสองโรงเรียนในระดับ Junior และ Senior โดยใช้เนื้อหาในการทดลองเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารทั้ง 2 ระดับ ใช้เวลาทดลอง 18 เดือน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสูงมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2527 ริชาร์ด วอล์คเกอร์ เบรดัน บาร์ทเลท และเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (Richard Walker, Brendan Bartlett and Saowalak Rattanaovich. 1984 : 58) ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ใช้เวลาทดลอง 20 คาบ (คาบละ 20 นาที) พบว่านักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น และมีความสามารถในการจำศัพท์ คำพูด และบทสนทนาจากหนังสือได้นานทั้ง ๆ ที่นักเรียนไม่มีพื้นฐานทางการเรียนภาษาอังกฤษมาก่อน และนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

งานวิจัยในประเทศ

ในระดับก่อนประถมศึกษา

ประภาพันธุ์ นิลอรุณ (2530 : 75) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษาที่เรียนโดยมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนบ้านสังขะ และโรงเรียนคมวิทยาคาร อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 50 คน

พบว่า เด็กปฐมวัยที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่าเด็กที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัยของ จิระภา กัณธิยาภรณ์ (2532 : 68 - 70) ที่ศึกษาวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทย และคณิตศาสตร์ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น

เด็กเล็ก อายุ 5 - 6 ปี โรงเรียนบ้านใหม่เวียงหวาย และโรงเรียนบ้านยาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน พบว่า เด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ มีความสามารถในการจำแนกเสียง ความสามารถในการรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง ความสามารถในการใช้สายตาและกล้ามเนื้อ ความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์ และมีทักษะการสังเกตและเปรียบเทียบสูงกว่าเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

ในระดับประถมศึกษา มีงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำแนกในแต่ละด้านดังนี้

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความสนใจในการอ่าน

นันทรัตน์ ชื่นชมม์ (2531 : 61 - 62) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 50 คน พบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา และวิธีปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ สอดคล้องกับการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยสื่อหนังสือเรียนที่ใช้ภาพเหมือนกับหนังสือเรียนที่ใช้ภาพการ์ตูนของ ชยันต์ เพชรศรีจันทร์ (2533 : 92 - 93) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประชานิเวศน์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ก็พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมเช่นเดียวกัน

ด้านความเข้าใจในการอ่านและการเขียน

มัลลิกา ภักดิ์นคร (2531 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนวัดโคกพรมตั้งตรงจิตร จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 50 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติมีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ คะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ส่วนความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ (2531 : 106 - 108), สุรศักดิ์ กาญจนการุณ (2531 : 82 - 85) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์ (2532 : 94 - 95) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนชัยบุญ ไครบุตร (2535 : 103 - 105) และนฤมล กังวาลไกล (2534 : 73, 89 - 90) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ตามลำดับ ปรากฏว่าได้ผลเช่นเดียวกัน คือ คะแนนความเข้าใจในการอ่าน การเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

ในด้านภาษาอังกฤษ สุธีพร ปาละดี (2531 : 85 - 87) ได้เปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาเลือกในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ โรงเรียนสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีการระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร เกตุทอง (2534 : 75 - 77) ที่ได้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพิบูลเงิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 74 คน ก็ได้ผลเช่นเดียวกัน และนักเรียนยังมีทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง ซึ่งการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสามารถนำไปใช้ได้ผลดีกับนักเรียนทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอื่น ๆ ทั้งการเรียนการสอนที่เป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ นอกจากนั้นยังทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคงทนในการจำสนใจในการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย และมีความสามารถในการใช้ภาษาที่ดี

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

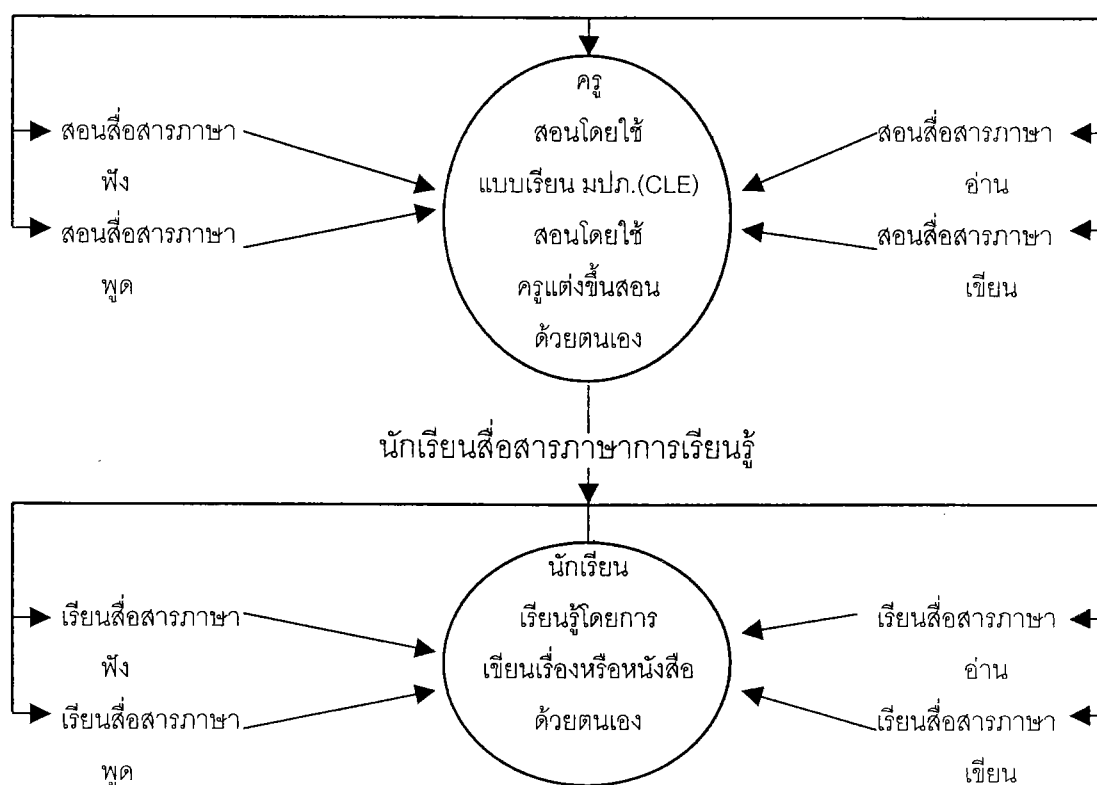
สาระแนวคิดในการพัฒนาแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

หทัย ตันหยง. (2537 : 2-6) ได้เสนอแนวคิดและหลักการสร้างแบบเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาไว้ดังนี้

1. อุดมการณ์

ครูกับการสื่อสารภาษาการสอนเป็นกลไกเชื่อมโยงผสมผสานกัน

ครูใช้สื่อสารภาษาการสอน

สื่อแบบเรียน มปภ. สร้างขึ้นมีเจตนาจะใช้เป็นตัวจักรกล เพื่อให้เป็นกลไกการสอนไปสู่จุดมุ่งหมาย แบบเรียน มปภ. จึงมิใช่เป็นเพียงสื่อเท่านั้น ซึ่งบทบาทของแบบเรียน มปภ. จึงแตกต่างกับแบบเรียนอื่น ๆ เพราะเป็นทั้งตัวเดินเครื่องยนตการสอน และตัวสื่อพร้อม ๆ กัน (หทัย ดันหยง. 2534. 2-6)

แบบเรียนที่จะทำให้ครูเข้าใจการสอนของตนเองได้ดีที่สุด นั่นคือ แบบเรียนต้นแบบที่ครูแต่งขึ้นด้วยตนเอง กองกาม สร้างสรรค์ขึ้นจากความคิดของครูที่จะใช้สอน การสอนจึงจะดำเนินไปด้วยความซาบซึ้ง และผู้สอนกับผู้เรียนมีความผูกพันด้านจิตวิญญาณต่อกัน เมื่อเกิดต้นแบบขึ้นแล้ว ผู้เรียนจะเรียนรู้เป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นแรก นักเรียนจะสามารถ เรียนรู้ จากต้นแบบ

ขั้นต่อไป นักเรียนจะสามารถ เรียนรู้ ด้วยการแต่งเรื่องด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการแต่งเรื่อง ด้วยกลไก การเขียน การอ่าน พุดสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ฟัง) ได้ด้วยตนเอง การแต่งเรื่อง เราจะแต่งเรื่องสอนวิชาอะไร มวลประสบการณ์อะไรก็ได้ทั้งสิ้น

เหล่านี้คือ แก่นสาระของการเรียนการสอนในห้องเรียน มปภ.(CLE) ตามข้อจริงของวิธีสอนนี้ใช้สอนได้ทุกลักษณะวิชา มิใช่สอนเฉพาะภาษาเท่านั้น ไม่ว่าวิชาใดก็จะต้อง อ่าน เขียน ฟัง พุด หรือเรียกว่าการสอนสื่อ ทั้งสิ้น มปภ. (CLE) จึงน่าจะเรียกว่า "มุ่งประสบการณ์สื่อสารภาษา"

2. สิ่งที่คาดหวัง

การเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะการสอนด้วยวิธี มปภ. เน้นกระบวนการคิด กระบวนการในหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง (2533) มี 9 กระบวนการสำหรับวิธีสอน มปภ. (CLE) มีกระบวนการอรรถลักษณะ (Genre) เหล่านี้มีรูปแบบของกระบวนการคิดมุ่งสอนความคิด (Concept) มิใช่สอนเนื้อหา (Content) ดังที่สอนและสอนกันอยู่ในปัจจุบัน

การสรรค์สร้างงานสอนโดยให้ครูแต่งแบบเรียนขึ้นใช้สอนด้วยตนเองก็ได้ การจูงใจให้นักเรียนเรียนรู้โดยการแต่งเรื่อง หรือเขียนหนังสือด้วยตนเองก็ได้ เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการคิดในห้องเรียนนั้น ไม่ปรากฏว่าเป็นกิจกรรมกลไกในวิธีสอนใด ๆ อย่างจริงจัง กิจกรรมให้เด็กแต่งเรื่อง ส่วนใหญ่ก็ทำกันผิวเผินเพียงแต่งเรียงความ และทำกันเล่น ๆ ไม่เอา

จริงงานสอนในลักษณะนี้เป็นงานเด็กเล่นที่ครูจะต้องทำจริงจึงจะทำให้การเรียนรู้ของเด็กบรรลุจุดประสงค์

ถ้าจะพิจารณาดู ทักษะกระบวนการในหลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ (2533) จะเน้นไว้ 9 ข้อว่า

- (1) ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น
- (2) คิดวิเคราะห์วิจารณ์
- (3) สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย
- (4) ประเมิน และเลือกทางเลือก
- (5) กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ
- (6) ปฏิบัติด้วยความชื่นชม
- (7) ประเมินระหว่างปฏิบัติ
- (8) ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
- (9) ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภูมิใจ

ถ้าท่านอ่านและคิดอย่างพินิจพิเคราะห์แล้วกระบวนการ 9 ขั้นนี้ เป็นหลักการทั่ว ๆ ไปไม่บ่งบอกทางประยุกต์และปฏิบัติในระดับครูผู้สอนไว้ ครูคงจะต้องเสียเวลาไปศึกษาด้วยความยากยิ่ง แล้วจึงจะกลับมาทำกระบวนการนี้ได้ หรืออาจจะไม่มีทางทำได้ เพราะเป็นโรคภูมิแพ้กระบวนการไปในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ทางประยุกต์ และปฏิบัตินั้นจะทำอย่างเถื่อนตรง เราอาจใช้เป็นเพียงหลักการและแสวงหาสิ่งที่เป็นกระบวนการที่จะใช้ปฏิบัติการสอนได้จริง ๆ ในห้องเรียนดังเช่น กระบวนการอรรถลักษณะ (Genre) ของวิธีสอน มปภ.(CLE) อย่างนี้ก็มีทางเลือกความเหมาะสมอยู่ 8 กระบวนการ คือ

- (1) กระบวนการสังเกต (Observation)
- (2) กระบวนการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ (Recount)
- (3) กระบวนการแสดงความคิดเห็น (Exposition)
- (4) กระบวนการบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
- (5) กระบวนการอภิปราย (Discussion)
- (6) กระบวนการรายงาน (Report)

(7) กระบวนการอธิบายเหตุผล (Explanation)

(8) กระบวนการแสดงวิธีการ (Procedure)

ทั้ง 8 อรรถลักษณะนี้เป็นกระบวนการของสื่อวิธีสอน มปภ. ครูผู้สอน อาจคิดกระบวนการของตนเองได้ แต่ต้องมีระบบและเหตุผลที่สามารถใช้เป็นกลไกสอนให้คนคิดเป็นให้จงได้

3. พฤติกรรมที่บ่งบอกการสอนที่เกิดสัมฤทธิ์ผลและเกิดการเรียนรู้

สำหรับครูผู้สอน ถ้าครูสามารถเขียนแบบเรียนใช้เป็นสื่อกลไกการสอนได้

ถ้าครูสามารถแต่งเรื่องสอนเด็กได้และสามารถดำเนินการสอนตามขั้นตอนของวิธีสอน มปภ.(CLE) ในจุดที่จะต้องเข้าช่วยเหลือแนะนำให้ได้ร่วมกันแต่งเรื่อง ร่วมกันเขียนหนังสือเล่าใหญ่ได้ แสดงว่าครูได้สร้างพฤติกรรมการสอนในวิธีสอน มปภ. (CLE) ได้ชัดเจน เพราะว่าการที่ครูจะเขียนแบบเรียนหรือแต่งเรื่องได้นั้น เป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกว่า ครูรับภาระหน้าที่สอนเด็กได้ ถ้าครูเขียนไม่เป็น แต่งเรื่องไม่ได้ ก็ไม่สามารถสร้างกลไกการสอนในวิธี มปภ. (CLE) ได้

ในการทำงานเดียวกัน สำหรับตัวผู้เรียน ถ้านักเรียน เรียนรู้โดยการแต่งเรื่องอ่านเองได้ ถ้านักเรียนสามารถแต่งหนังสือ ทำรูปเล่มอ่านเองได้ แสดงว่า นักเรียนได้สร้างพฤติกรรมที่บ่งบอกว่าเกิดการเรียนรู้ได้ชัดเจน เพราะการที่นักเรียนสามารถแต่งเรื่อง เขียนหนังสือเป็นเรื่องราวขึ้นอ่านได้ นักเรียนจะต้องอ่าน พุด ฟัง เขียน ได้

4. เป้าหมายชีวิตการเรียนรู้ของครูผู้สอน - ผู้เรียน

ครู คิดสอนเป็น เกิดจิตสำนึกในหน้าที่การสอนทำกิจกรรมการสอนเป็น สามารถทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ แก้ปัญหาการสอนเป็น สร้างพฤติกรรมการสอนด้วยวุฒิปัญญาใหม่ ๆ ใช้กระบวนการดำเนินการสอนอย่างมีระบบและเหตุผล

นักเรียน คิดเป็น การเรียนรู้ด้วยจิตสำนึก ทำเป็น สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนได้ แก้ปัญหาเป็นนำพฤติกรรมใหม่ไปใช้ดำเนินชีวิต กระบวนการ นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นระบบ

5. โครงร่างการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษา (CLE MODEL)

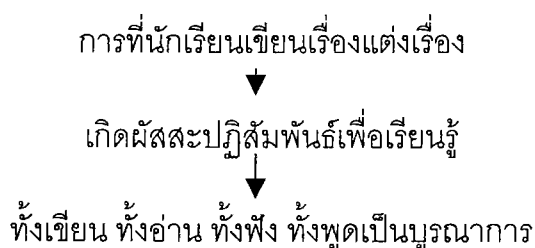
การสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในระดับ ป.1-2 ป.3-4 และ ป.5-6 ในแต่ละโครงร่างมีขั้นตอนแตกต่างกัน

MODEL I ป.1-2 เริ่มเรียนรู้ภาษาพื้นฐาน

MODEL II ป.3-4 ฝึกทักษะการใช้ภาษาเกิดบริบทกว้างขึ้น

MODEL III ป.5-6 นำภาษาไปใช้ในการดำรงชีวิต

การสอนตามขั้นตอนต่าง ๆ นั้น มีกลไกที่ครูผู้สอนจะต้องรู้วิธีแต่งเรื่อง เขียนแบบเรียน ถ้าครูไม่มีพื้นฐานความรู้เรื่องก็ไม่สามารถที่จะเป็นวิศวกรเดินเครื่องการสอนไปได้ต่อไปนี้เป็นโครงร่างการสอน มปภ. (CLE) ขอให้ท่านพิจารณาในจุดวิกฤติ ที่ทำเครื่องหมาย * ไว้จะเห็นว่า ในจุดนั้น ๆ เป็นกิจกรรมการเขียน เรื่อง แต่งเรื่อง มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีเขียนเรื่องทั้งสิ้น

การที่กระบวนการสอน มปภ. (CLE) จะเป็นไปได้เช่นนี้ ก่อนอื่น ครูจะต้องฝึกผัสสะสัมพันธ์ให้เกิดทักษะการเรียนรู้ เขียนแบบเรียนเป็น แต่งเรื่องเป็น ต่อไปนี้เป็น CLE MODEL

CLE MODEL

ขั้นตอน	MODEL I	MODEL II	MODEL III
ขั้นที่ 1	ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง ทั้งเรื่อง	นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกัน และอภิปราย โดยใช้ผัง ภาพ	อ่านเพื่อเขียนนักเรียน วิเคราะห์เรื่องเนื้อหา (ร่วมกันหรืออิสระ)
ขั้นที่ 2	ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สนวนนาหรือ อภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง บทบาท สมมุติ	ครูโยงเรื่องเข้าสู่ตัวนัก เรียน อภิปรายสนทนา เรื่องและสรุปความคิด เห็น	*กำหนดเป้าหมายการ เขียนเรื่อง (ร่วมกันหรือ อิสระ)

ขั้นตอน	MODEL I	MODEL II	MODEL III
ขั้นที่ 3	*เขียนเรื่องร่วมกัน ระหว่างครู ครู-นักเรียน	*เขียนเรื่องร่วมกัน (เปลี่ยนเรื่องได้) หรือ เขียนเรื่องเป็นกลุ่ม หรือ รายบุคคล	*บันทึกย่อสาระของเรื่อง ตามเป้าหมาย (ร่วมกัน หรืออิสระ)
ขั้นที่ 4	*หนังสือเล่มใหญ่	*อภิปรายเรื่องที่เขียน	*เขียนเรื่องขึ้นจากการ สังเคราะห์สาระของเรื่อง (ร่วมกันหรืออิสระ)
ขั้นที่ 5	เล่นเกมและกิจกรรมเสริม ทางภาษาอื่น ๆ	ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อ ทบทวนและฝึกย้ำความ แม่นยำ	*ทบทวนเรื่องที่เขียนและ แก้ไข (ร่วมกัน)
ขั้นที่ 6	-	-	จัดกิจกรรมการอ่าน- เขียนตามความสนใจ (ร่วมกันหรืออิสระ)

*จุดวิกฤติในขั้นตอนการสอน มปภ.(CLE) ที่ต้องการขีดความสามารถในการแต่ง
เรื่องสอนของครู-อาจารย์ (หทัย ตันหยง. 2537.6)

1. การวางแผนเตรียมตัวคิดเรื่อง (Plot O)

ขั้นตอนนี้เรียกว่า Plot O

Plot O ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาภาวะการเรียนการสอนของตนเอง

ขั้นที่ 2 การกำหนดประเภทของแบบเรียนว่าจะเป็นแบบเรียนหลักหรือ

แบบเรียนเสริม

ขั้นที่ 3 การศึกษาความคิดรวบยอดของหลักสูตร (สิ่งที่บ้านเมืองกำหนด)

ขั้นที่ 4 การกำหนดความคิดรวบยอดของการเรียน (เด็กผู้เรียน)

ขั้นที่ 5 การกำหนดความคิดรวบยอดของการสอน ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยกำหนดความคิดรวบยอดตามหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้กับนักเรียนในห้องเรียน (ครูผู้สอน)

ขั้นที่ 6 การเตรียมทรัพยากรในการเขียนแบบเรียน ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเขียนแบบเรียนสำหรับเด็ก

ขั้นที่ 7 การเลือกวัสดุอุปกรณ์ในการเขียนแบบเรียน ผู้วิจัยเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาง่าย เช่น กระดาษ สี ที่พอใช้ได้ ราคาไม่แพงจนเกินไป

2. การเริ่มต้นวางเค้าโครงเรื่อง (Ideal Plot - Plot I)

กระบวนการนี้นับเป็นกระบวนการแรก เรียกว่า Plot I ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การคิดเรื่อง (Imagery) อาศัยจากการสังเคราะห์เรื่องจากประสบการณ์ชีวิต การคิดเรื่องนับว่ามีความสำคัญเพราะวิธีสอน มปภ. (CLE) จะเน้นการคิดเรื่องของตนเอง สอดคล้องกับหลักสูตรและการสอนตามกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเค้าเรื่อง

ควรจะได้เค้าโครงมาจาก Plot O

ขั้นที่ 2 การผูกเรื่อง (Plotting)

ขั้นที่ 3 การกำหนดแก่นสาระของเรื่อง (Theme)

ขั้นที่ 4 การสร้างพฤติกรรมของเรื่อง (Characteristic Behaviors)

ขั้นที่ 5 การกำหนดภาพพจน์ (Figure of Speech)

3. การวางเค้าโครงแบบเรียน (Plot Design-Plot II)

ใน Plot I นั้น ลักษณะของแบบเรียนยังอยู่ในลักษณะการออกแบบทางความคิด (Ideal Design) แต่เมื่อขึ้น Plot II เริ่มนำมาสู่รูปธรรมโดยเริ่มตั้งแต่

ขั้นที่ 1 การกำหนดเรื่อง (Titling Definition)

ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวเรื่อง (Line of Content) ในขั้นนี้ผู้เขียนจะต้องดำเนินเรื่องภายใต้เงื่อนไข คือ

- ความคิดรวบยอด (Concept)
- จุดประสงค์การเรียนรู้ (B.O.)

- อรรถลักษณะ (Genre) ในที่นี้เลือกใช้อรรถลักษณะ ภาษาตามรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขั้นที่ 3 กำหนดมโนทัศน์ของเรื่องในเนื้อหาแบบเรียน (Textual Concept) มโนทัศน์ คือ การนำเอาความคิดรวบยอดในขั้นที่ 2 มากำหนดไว้ในเนื้อหาแบบเรียน

ขั้นที่ 4 การกำหนดข้อมูลหลักฐาน (Fact)

ขั้นที่ 5 การกำหนดรูปแบบนำเสนอแบบเรียน (Format)

ขั้นที่ 6 การเขียนร่างถ้อยคำ (Original Wording) ในขั้นตอนนี้ เป็นการระดมสมองของผู้เขียน คิดถ้อยคำภาษาเป็นภาษาเริ่มต้นก่อนที่จะปรับปรุงต่อไป

4. การประสานแนวคิดกับเค้าโครงเรื่อง (Plot II extra) และ Plot II จึงต้องเขียน Plot II extra ขึ้นใน Plot นี้ จะเริ่มเห็นเค้าวรรณกรรมแบบเรียน โดยเฉพาะการเน้นจุดสำคัญ คือ การสร้างปมเรื่อง (Literary Complex) เพราะมีความสำคัญในการกระตุ้นจิตสำนึกของผู้เรียน ซึ่ง Plot II extra มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนเรื่อง (Title Revise)

ขั้นที่ 2 เขียนเนื้อเรื่องที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว (Approved Content) โดยทบทวนความคิดรวบยอด จุดประสงค์ การปรุงแต่งปมเรื่อง โดยปรับปรุงเรื่องให้กระชับรัด สอดคล้องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขั้นที่ 3 เขียนถ้อยคำภาษาโดยปรับปรุงให้ถูกต้องเรียบร้อย (Approved Wording)

ขั้นที่ 4 สรุปลักษณะต้นฉบับที่พึงประสงค์ (Expected Manuscript) รูปเล่ม ภาพประกอบ การใช้ตัวอักษร สี สัน ส่วนประกอบอื่น ๆ ฯลฯ

ขั้นที่ 5 งานตกแต่ง เน้นการสร้างสรรค์ โดยเฉพาะ (Special Creative)

ขั้นที่ 6 การบันทึกงานบรรณาธิการ (Primary Editing) ซึ่งจะต้องนำส่งคณะบรรณาธิการ ในที่นี้ได้แก่ ประธานผู้ควบคุมปริญญาโท ผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรึกษา ทบทวน ความถูกต้องเหมาะสม เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขใน Plot ต่อไป

5. การเขียนเรื่องและแบ่งสัดส่วน (Setting - Plot III)

การดำเนินงานตั้งแต่ Plot I ถึง Plot II extra นั้น อยู่ขั้นกระบวนการจัดเตรียมเรื่องเมื่อขึ้น Plot III ก็นับว่าผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และปรับปรุงไว้

จนเรียบร้อยแล้ว จึงลงมือนำเรื่องนั้นมาจัดเป็นสัดส่วนเพื่อเตรียมทำต้นฉบับ งานสำคัญ

ในขั้นนี้คือการแบ่งฉาก (Setting) เพื่อจัดหน้า มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดชื่อเรื่อง (Title) ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ตัวเอง

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์สัดส่วนของเรื่อง (Sequent Analysis)

จัดช่วงนำเรื่อง (Leading Sets)

ช่วงดำเนินเรื่อง (Body Sets)

ช่วงจบเรื่อง (Ending Sets)

ขั้นที่ 3 การแบ่งฉาก (Setting)

การแบ่งฉากก็เพื่อจะแปลงเรื่องไปสู่หน้าแบบเรียน นั่นเอง เมื่อแบ่งฉากนำแต่ละฉากไปจัดหน้า (Layout) จำเป็นจะต้องใช้หลักการความรู้ในการผลิตหนังสืออย่างยิ่ง เพราะเรื่องที่เขียนและแบ่งสัดส่วนจัดหน้านั้นอาจไม่ลงตัว จำเป็น จะต้อง จัดฉากใหม่ โดยการขยายฉาก ตัดฉาก ข้อนฉาก จัดลำดับให้กลมกลื่นต่อไป สัมพันธ์กับ ความคิดรวบยอดของภาพประกอบ ขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญที่บุคลากรเขียนแบบเรียนจะต้องศึกษาอย่างลึกซึ้งและประณีต เพราะจะมีผลต่อการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 การกำหนดภาพ (Pictural Concept)

ผู้เขียนจะต้องควบคุมการนำเสนอให้ตรงกับเรื่องและฉาก

ขั้นที่ 5 การกำหนดข้อมูล เพื่อสร้างเค้าโครงต้นฉบับ

(Manuscript) โดยกำหนดขนาดตัวอักษร สีเส้น

6. การร่างต้นฉบับ (Manuscript - Plot IV)

ขั้นที่ 1 การออกแบบปก (Cover Design)

ขั้นที่ 2 การจัดส่วนประกอบ

ขั้นที่ 3 การบันทึกตรวจสอบการปรับหน้า

ซึ่งเป็นการทบทวน Plot III ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 การเสนอแนะการจัดพิมพ์ต้นฉบับ

ระบบพิมพ์ ขนาดรูปเล่ม ตัวอักษร ภาพสีเส้น ฯลฯ

ขั้นที่ 5 การสร้างต้นฉบับ (Manuscript)

7. การจัดรูปเล่มต้นฉบับ (Dummy - Plot V)

ขั้นที่ 1 การจัดปก และรายละเอียด ปกหน้า ปกใน

ขั้นที่ 2 การเขียนคำนำและส่วนประกอบอื่น ๆ

แนวคิด ปณิธาน เป้าหมาย หลักการโดยย่อ

แนวการใช้รูปแบบเรียน ข้อคิด ข้อเสนอแนะ

ประกาศคุณูปการ คำอุทิศ

ขั้นที่ 3 การเขียนสารบัญ

ขั้นที่ 4 คำแนะนำการใช้แบบเรียน

ขั้นที่ 5 เนื้อหาแบบเรียนเป็นบท เป็นตอน

ขั้นที่ 6 การจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 การจัดภาคผนวก

ขั้นที่ 8 การเขียนบรรณานุกรมและการอ้างอิง

๙. แนวคิดในการเขียนแบบเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย จำนวน 4 ห้องเรียน ทั้งหมด 126 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เลือกห้องเรียนโดยสุ่มอย่างง่าย จำนวน 2 ห้องเรียน จากจำนวน 4 ห้องเรียน
2. เมื่อได้นักเรียนมาจำนวน 2 ห้อง แล้วจับฉลากอีกครั้งเพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน โดยใช้วิธีสอนต่างกันคือ

กลุ่มทดลอง ใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

กลุ่มควบคุม ใช้การสอนตามคู่มือครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

- 2.1 หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
- 2.2 แผนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
- 2.3 แผนการสอนตามคู่มือครู
- 2.4 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
- 2.5 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

- 3.1 หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้
 - 3.1.1 ศึกษาทฤษฎีและการสร้างแบบเรียนของ หทัย ดันหยง
 - 3.1.2 ศึกษาหลักสูตรเพื่อทำการวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและจุดประสงค์

การเรียนการสอน

- 3.1.3 ดำเนินการสร้างต้นฉบับแบบเรียนตามวิธีการของ หทัย ดันหยง
- 3.1.4 สร้างเรื่องโดยใช้หลักเกณฑ์ในการสร้างเรื่องของ หทัย ดันหยง (2529 :

108 - 159)

3.1.4.1 การวางแผนเตรียมตัวคิดเรื่อง (Plot O)

ขั้นตอนนี้เรียกว่า Plot O

Plot O ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาภาวะการเรียนการสอนของตนเอง

ขั้นที่ 2 การกำหนดประเภทของแบบเรียนว่าจะเป็นแบบเรียน

หลักหรือแบบเรียนเสริม

ขั้นที่ 3 การศึกษาความคิดรวบยอดของหลักสูตร (สิ่งที่บ้านเมือง

กำหนด)

ขั้นที่ 4 การกำหนดความคิดรวบยอดของการเรียน (เด็กผู้เรียน)

ขั้นที่ 5 การกำหนดความคิดรวบยอดของการสอน ขั้นตอนนี้
ผู้วิจัยกำหนดความคิดรวบยอดตามหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้กับนักเรียน
ในห้องเรียน (ครูผู้สอน)

ขั้นที่ 6 การเตรียมทรัพยากรในการเขียนแบบเรียน ในขั้นนี้ผู้วิจัย
ได้ทำการติดต่อผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเขียนแบบเรียนสำหรับเด็ก

ขั้นที่ 7 การเลือกวัตถุดิบในการเขียนแบบเรียน ผู้วิจัยเลือกใช้
วัตถุดิบที่หาง่าย เช่น กระดาษ สี ที่พอใช้ได้ ราคาไม่แพงจนเกินไป

3.1.4.2 การเริ่มต้นวางเค้าโครงเรื่อง (Ideal Plot - Plot I)

กระบวนการนี้นับเป็นกระบวนการแรก เรียกว่า Plot I ประกอบ
ด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การคิดเรื่อง (Imagery) อาศัยจากการสังเคราะห์เรื่อง
จากประสบการณ์ชีวิต การคิดเรื่องนั้นว่ามีความสำคัญเพราะวิธีสอน มปภ. (CLE) จะเน้น
การคิดเรื่องของตนเอง สอดคล้องกับหลักสูตรและการสอนตามกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเค้าเรื่อง

ควรจะได้เค้าโครงนี้มาจาก Plot O

ขั้นที่ 2 การผูกเรื่อง (Plotting)

ขั้นที่ 3 การกำหนดแก่นสาระของเรื่อง (Theme)

ขั้นที่ 4 การสร้างพฤติกรรมของเรื่อง (Characteristic
Behaviors)

ขั้นที่ 5 การกำหนดภาพพจน์ (Figure of Speech)

3.1.4.3 การวางเค้าโครงแบบเรียน (Plot Design-Plot II)

ใน Plot I นั้น ลักษณะของแบบเรียนยังอยู่ในลักษณะการออกแบบ
แบบทางความคิด (Ideal Design) แต่เมื่อขึ้น Plot II เริ่มนำมาสู่รูปธรรมโดยเริ่มตั้งแต่

ขั้นที่ 1 การกำหนดเรื่อง (Titling Definition)

ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวเรื่อง (Line of Content) ในขั้นนี้ผู้เขียน
จะต้องดำเนินเรื่องภายใต้เงื่อนไข คือ

- ความคิดรวบยอด (Concept)
- จุดประสงค์การเรียนรู้ (B.O.)

- อรรถลักษณะ (Genre) ในที่นี้เลือกใช้อรรถลักษณะภาษาตามรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขั้นที่ 3 กำหนดมโนทัศน์ของเรื่องในเนื้อหาแบบเรียน (Textual Concept) มโนทัศน์ คือ การนำเอาความคิดรวบยอดในขั้นที่ 2 มากำหนดไว้ในเนื้อหาแบบเรียน

ขั้นที่ 4 การกำหนดข้อมูลหลักฐาน (Fact)

ขั้นที่ 5 การกำหนดรูปแบบนำเสนอแบบเรียน (Format)

ขั้นที่ 6 การเขียนร่างถ้อยคำ (Original Wording) ในขั้นตอนนี้เป็นการระดมสมองของผู้เขียน คิดถ้อยคำภาษาเป็นภาษาเริ่มต้นก่อนที่จะปรับปรุงต่อไป

3.1.4.4 การประสานแนวคิดกับเค้าโครงเรื่อง (Plot II extra) และ Plot II จึงต้องเขียน Plot II extra ขึ้นใน Plot นี้ จะเริ่มเห็นเค้าวรรณกรรมแบบเรียน โดยเฉพาะการเน้นจุดสำคัญ คือ การสร้างปมเรื่อง (Literary Complex) เพราะมีความสำคัญในการกระตุ้นจิตสำนึกของผู้เรียน ซึ่ง Plot II extra มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนเรื่อง (Title Revise)

ขั้นที่ 2 เขียนเนื้อเรื่องที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว (Approved Content) โดยทบทวนความคิดรวบยอด จุดประสงค์ การปรุงแต่งปมเรื่อง โดยปรับปรุงเรื่องให้กระชับ สอดคล้องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขั้นที่ 3 เขียนถ้อยคำภาษาโดยปรับปรุงให้ถูกต้องเรียบร้อย (Approved Wording)

ขั้นที่ 4 สรุปลักษณะต้นฉบับที่พึงประสงค์ (Expected Manuscript) รูปเล่ม ภาพประกอบ การใช้ตัวอักษร สี สัน ส่วนประกอบอื่น ๆ ฯลฯ

ขั้นที่ 5 งานตกแต่ง เน้นการสร้างสรรค์ โดยเฉพาะ (Special Creative)

ขั้นที่ 6 การบันทึกงานบรรณาธิการกิจ (Primary Editing) ซึ่งจะต้องนำส่งคณะบรรณาธิการ ในที่นี้ได้แก่ ประธานผู้ควบคุมปริญญาโท ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรึกษา ทบทวน ความถูกต้องเหมาะสม เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขใน Plot ต่อไป

3.1.4.5 การเขียนเรื่องและแบ่งสัดส่วน (Setting - Plot III)

การดำเนินงานตั้งแต่ Plot I ถึง Plot II extra นั้น อยู่ชั้นกระบวนการจัดเตรียมเรื่องเมื่อขึ้น Plot III ก็นับว่าผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และปรับปรุงไว้จนเรียบร้อยแล้ว จึงลงมือนำเรื่องนั้นมาจัดเป็นสัดส่วนเพื่อเตรียมทำต้นฉบับงานสำคัญในขั้นนี้คือการแบ่งฉาก (Setting) เพื่อจัดหน้า มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดชื่อเรื่อง (Title) ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ตัวเอง

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์สัดส่วนของเรื่อง (Sequent Analysis)

จัดช่วงนำเรื่อง (Leading Sets)

ช่วงดำเนินเรื่อง (Body Sets)

ช่วงจบเรื่อง (Ending Sets)

ขั้นที่ 3 การแบ่งฉาก (Setting)

การแบ่งฉากก็เพื่อจะแปลงเรื่องไปสู่หน้าแบบเรียนนั่นเอง เมื่อแบ่งฉากนำแต่ละฉากไปจัดหน้า (Layout) จำเป็นจะต้องใช้หลักการความรู้ในการผลิตหนังสืออย่างยิ่ง เพราะเรื่องที่เขียนและแบ่งสัดส่วนจัดหน้านั้นอาจไม่ลงตัว จำเป็นจะต้องจัดฉากใหม่ โดยการขยายฉาก ตัดฉาก ช้อนฉาก จัดลำดับให้กลมกลืนต่อไป สัมพันธ์กับความคิดรวบยอดของภาพประกอบ ขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญที่บุคลากรเขียนแบบเรียนจะต้องศึกษาอย่างลึกซึ้งและประณีต เพราะจะมีผลต่อการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 การกำหนดภาพ (Pictural Concept)

ผู้เขียนจะต้องควบคุมการนำเสนอให้ตรงกับเรื่องและฉาก

ขั้นที่ 5 การกำหนดข้อมูล เพื่อสร้างเค้าโครงต้นฉบับ

(Manuscript) โดยกำหนดขนาดตัวอักษร สีเส้น

3.1.4.6 การร่างต้นฉบับ (Manuscript - Plot IV)

ขั้นที่ 1 การออกแบบปก (Cover Design)

ขั้นที่ 2 การจัดส่วนประกอบ

ขั้นที่ 3 การบันทึกตรวจสอบการปรับหน้า

ซึ่งเป็นการทบทวน Plot III ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 การเสนอแนะการจัดพิมพ์ต้นฉบับ

ระบบพิมพ์ ขนาดรูปเล่ม ตัวอักษร ภาพสีเส้น ฯลฯ

ขั้นที่ 5 การสร้างต้นฉบับ (Manuscript)

3.1.4.7 การจัดรูปเล่มต้นฉบับ (Dummy - Plot V)

ขั้นที่ 1 การจัดปก และรายละเอียด ปกหน้า ปกใน

ขั้นที่ 2 การเขียนคำนำและส่วนประกอบอื่น ๆ

แนวคิด ปณิธาน เป้าหมาย หลักการโดยย่อ

แนวการใช้รูปแบบเขียน ข้อคิด ข้อเสนอแนะ

ประกาศคุณูปการ คำอุทิศ

ขั้นที่ 3 การเขียนสารบัญ

ขั้นที่ 4 คำแนะนำการใช้แบบเรียน

ขั้นที่ 5 เนื้อหาแบบเรียนเป็นบท เป็นตอน

ขั้นที่ 6 การจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 การจัดภาคผนวก

ขั้นที่ 8 การเขียนบรรณานุกรมและการอ้างอิง

3.1.5 นำหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเสนอต่อประธานและ
กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ให้ตรวจสอบแก้ไขในเบื้องต้นแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
ประกอบด้วย

อาจารย์ ดร.บรรเจอดพร รัตนพันธุ์ กองนโยบายและแผน สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม

อาจารย์ราณี เพชรรัตน์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านโขมงหัก สปอ.
เมือง จ.กำแพงเพชร ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยและด้านวรรณกรรม

อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดเทวสุนทร
แขวงลาดพร้าว เขตจตุจักร กทม. ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม

อาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดเทวสุนทร
แขวงลาดพร้าว เขตจตุจักร กทม. ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม

เพื่อพิจารณาตรวจเนื้อหาคุณลักษณะของหนังสือแบบเรียนมุ่ง
ประสบการณ์ภาษา และตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้องสำหรับเกณฑ์ในการประเมิน
หนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

3.1.6 ทำการปรับปรุงหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ แล้วเสนอให้ประธาน
และกรรมการตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยพร้อมที่จะนำไป
ทดลองหาประสิทธิภาพ

3.1.7 การทดสอบประสิทธิภาพ ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพตาม
ลำดับดังนี้

ครั้งที่ 1 เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพรายบุคคล โดยนำสื่อแบบเรียน
เล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทั้ง 3 เล่ม ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
ที่ 5 โรงเรียนบ้านศรีวิไล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย
จำนวน 1 คน เพื่อรวบรวมปัญหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
ในเรื่องความเหมาะสมของเวลา เนื้อเรื่องในเล่มความสอดคล้องของภาพและเนื้อหา ความ
น่าสนใจของตัวละคร แบบทดสอบท้ายเล่ม โดยครูแนะนำชี้แจงวัตถุประสงค์ในการอ่านให้
นักเรียนทราบ จากนั้นสังเกตพฤติกรรมขณะอ่าน จับเวลา สนทนาซักถามข้อบกพร่องของ
แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมในแต่ละเล่ม จึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายเล่ม

จากผลการทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บ้านศรีวิไล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย จำนวน 1 คน
พบข้อบกพร่องและข้อคิดเห็นจากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนดังนี้

1. จากการสังเกตนักเรียน พบว่า นักเรียนสนใจมีความกระตือรือร้น
ในการอ่านและในการทำกิจกรรมต่างๆ ดีมาก ทั้งนี้คงเป็นเพราะหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์
ภาษาเป็นสิ่งที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียนทั้งในรูปแบบของเนื้อหาและการนำเสนอ

2. จากการสัมภาษณ์นักเรียนด้านเนื้อหา และภาพของแบบเรียนเล่ม
เล็กเชิงวรรณกรรม นักเรียนให้ความคิดเห็นว่า ภาพและเรื่องโดยรวมแล้วสอดคล้องกันดี
นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจเรื่องดี สำหรับที่เวลาที่นักเรียนใช้ในการอ่านแบบเรียนเล่มเล็กเชิง
วรรณกรรมเหมาะสมสอดคล้องกับเวลาที่กำหนดให้

หลังจากการหาคุณภาพแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมครั้งที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยรวบรวมข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงหนังสือแบบเรียน มุ่งประสบการณ์ภาษาตามข้อบกพร่องในแต่ละเล่มที่พบจากการทดลอง แล้วเสนอต่อ ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท และนำไปปรับปรุงหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ครั้งที่ 2 เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ ภาษากลุ่มเล็ก โดยนำแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่ปรับปรุงแล้วจากขั้นตอนที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านศรีวิไล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสรีวิไล จำนวน 10 คน เพื่อรวบรวมปัญหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนมุ่ง ประสบการณ์ภาษาในเรื่องความเหมาะสมของเวลา แบบฝึกหัดย่อย ความสอดคล้องของภาพ และเนื้อเรื่อง ทำการทดลองพร้อมกันทั้งกลุ่ม ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับสภาพการทดลองจริง โดยใช้วิธีการเดียวกับการทดลองครั้งที่ 1

จากผลการทดลองครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บ้านศรีวิไล จำนวน 10 คน จากการสังเกตพบว่า นักเรียนชอบและสนใจการอ่านเรื่องจาก หนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา ทั้งนี้เพราะความแปลกใหม่ของสื่อสำหรับเด็ก เวลา ที่ใช้ในการอ่านของนักเรียน และการทำแบบทดสอบท้ายเล่มเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ และ จากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า หลังจากอ่านหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาแล้ว นักเรียนบอกว่าเรื่องน่าสนใจ รูปภาพสอดคล้องกับเรื่องดี อ่านแล้วเข้าใจ ทั้งยังมีแบบ ทดสอบที่สามารถประเมินตนเองว่าเข้าใจเรื่องที่อ่านมากน้อยหรือไม่

ครั้งที่ 3 นำหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาไปทดลองกับกลุ่ม นักเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปากคาดวิทยา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภopakคุด จังหวัดหนองคาย ซึ่งไม่ใช่ห้องที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา ตามเกณฑ์ 80/80 กล่าวคือ 80 ตัวแรก คือ คะแนนของนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบถูก (ผลรวมคะแนนที่ ทำถูกของทุกคน) โดยนำมารวมกันแล้วจึงหาออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ ถ้าคิดออกมาแล้วมีค่า ไม่ต่ำกว่า 80% ก็ถือว่ายอมรับบทเรียนนี้ ส่วน 80% ตัวหลัง หมายถึงความสามารถของ ผู้เรียนทุกคน เมื่อเรียนบทเรียนแล้วสามารถทำแบบทดสอบแต่ละข้อ (เรียนได้ตามจุด

มุ่งหมายของแต่ละข้อนั่นเอง) ได้ถึง 80% (ไพโรจน์ เบาใจ. 2520 : 30)

จากการทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยมีค่าประสิทธิภาพของคะแนนเฉลี่ยได้ 85/92.00 ซึ่งถือว่ายอมรับบทเรียนนี้ เพราะมีค่าความเชื่อมั่นสูงถึง 80% และสามารถที่จะนำไปทดลองสอนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้

3.2 แผนการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการสอน โดยดำเนินการดังนี้

3.2.1 ศึกษารูปแบบโครงสร้างการสอนทั้งสองลักษณะ เพื่อสร้างแผนการสอน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม รูปแบบและโครงสร้างปรากฏดังภาพแผนภูมิ

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	การสอนตามคู่มือครู
ขั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านโดยการเดา / สรุป / ลำดับความ	ขั้นที่ 1 อ่านในใจ มี 3 ขั้นตอนคือ 1.1 การเตรียมการอ่าน 1.2 การอ่านในใจ 1.3 การทำแผนภาพโครงเรื่อง
ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน	ขั้นที่ 2 ศึกษาความรู้ทางภาษา 2.1 หลักภาษา 2.2 การใช้ภาษา
ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมาย	ขั้นที่ 3 การเขียนตามรูปแบบ
ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง	ขั้นที่ 4 การอ่านออกเสียง
ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน	ขั้นที่ 5 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา เช่น การฝึกอภิปรายข้อคิดจากบทเรียน การเขียนลำดับเรื่อง
ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา	

วิธีการสร้างและหาคุณภาพของแผนการสอน

1. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

แล้ววิเคราะห์ความคิดรวบยอดพบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสังคมไทย พบว่ามีปัญหาสำคัญ 3 ด้าน ที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้เกิดจิตสำนึก คือ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาประชาชนในชาติขาดความสามัคคี และปัญหาด้านศิลปวัฒนธรรม

2. นำความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจากหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมาเขียนแผนการสอน สำหรับกลุ่มทดลอง นำความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) บทที่ 3 – 5 มาเขียนแผนการสอน สำหรับกลุ่มควบคุมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.2.2 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปฏิญาณนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ รักวิชัย อาจารย์สอนโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กุสุมาลย์ เกษมสุข อาจารย์สอนโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์สมชาย กระจายศรี ศึกษาพิเศษสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมาย การวัดผลและประเมินผล

3.2.3 นำแผนการสอนไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านศรีวิไล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง เพื่อดูความเหมาะสมของเวลาที่ใช้สอนและข้อบกพร่องอื่น ๆ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้สอนต่อไป

3.3 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยเป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

3.3.1 ศึกษาหลักสูตรการสร้างข้อสอบภาษาไทยจากหนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย ของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 25 – 28) และศึกษาจากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบ ของ ชวาล แพรัตกุล (2520 : 112 – 210) เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งคำถาม

3.3.2 สร้างแบบทดสอบเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ใช้นสอน โดยวัดพฤติกรรมกรรมการอ่าน ด้านการแปลความ การตีความ การขยายความ จับใจความสำคัญ และการสรุปความเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3.3.3 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์ชจรศรี ขาติกานนท์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงในเนื้อหา โดยพิจารณาว่าข้อสอบนั้น สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่านเห็นด้วยจึงจะใช้ได้

3.3.4 นำแบบทดสอบไปทดลองสอบ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนบ้านศรีวิไล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสรีวิไล จังหวัดหนองคาย จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 100 คน และนำกระดาษคำตอบที่ได้จากการทดลองสอบมาตรวจให้คะแนน โดยถือเกณฑ์ดังนี้ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 แห่งให้ 0 คะแนน แล้วนำข้อสอบมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และใช้ตารางสำเร็จรูป จุง เตห์ ฟาน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ 2539 : 165 – 170) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้ข้อสอบจำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากระหว่าง .22 - .48 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20 - .44

3.3.5 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ไปทดลองสอบ (Try Out) ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนบ้านหนองเข็ง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบึงกาฬ จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 100 คน เพื่อหาค่า

ความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson Formula 20) (Ferguson. 1981 : 438) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

3.4 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียน

3.4.1 ศึกษาการเขียนข้อสอบจากหนังสือเทคนิคการวัดผลของ ชวาล แพรัตกุล (2520 : 11 – 406) และหนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย ของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 119 – 124)

3.4.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย เป็นแบบทดสอบการเขียนเรื่องจากประสบการณ์ โดยวัดความสามารถในการเขียน นำเข้าเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ เล่าเหตุการณ์ สรุป รวมทั้งแสดงความรู้สึกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง โดยกำหนดให้ความยาวประมาณ 10 บรรทัด

3.4.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญทางภาษาไทย ทั้ง 3 ท่าน ซึ่งเป็นบุคคลคณะเดียวกัน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในคำสั่ง

3.4.4 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเรื่อง เล่าจากประสบการณ์ของ สุนันท ศลโกสม ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนตามตาราง ดังนี้

ตาราง 1 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

เกณฑ์ที่พิจารณา	คะแนนเต็ม
1. นำเข้าเรื่อง	5
2. ลำดับเหตุการณ์	5
3. เล่าเหตุการณ์	5
4. สรุป	5
5. แสดงความรู้สึก	5

3.4.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย เป็นการเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ไปทดสอบกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนบ้านศรีวิไล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอศรีวิไล จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนโดยใช้ผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยอีก 1 คน เพื่อหาความสอดคล้องของผู้ตรวจ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.84

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control - Group Posttest - only Design ดังแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

Random Assigned	Treatment	Posttest
R Experiment Group	X	O _E
R Control Group	~X	O _C

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนแบบแผนการวิจัย

X แทน การจัดทำในกลุ่มทดลองที่สอนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

~X แทน การจัดทำในกลุ่มควบคุมที่สอนอ่าน โดยวิธีการสอนตามคู่มือครู

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

O แทน การทดสอบหลังการทดลอง

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

4. วิธีดำเนินการทดลอง

4.1 ทำการทดลองสอนแต่ละกลุ่มโดยใช้เวลาทดลองสอนวันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที สัปดาห์ละ 5 วัน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ จำนวนคาบทั้งสิ้น 90 คาบ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสอนเองทั้ง 2 กลุ่ม ดังรายละเอียดช่วงเวลาจากตาราง 3

ตาราง 3 การจัดตารางเวลาในการทดลอง 1 สัปดาห์

วัน \ เวลา	เวลา	
	10.00 – 11.00	11.00 – 12.00
วันจันทร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
วันอังคาร	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
วันพุธ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
วันพฤหัสบดี	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
วันศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม

4.2 ผู้วิจัยใช้เนื้อเรื่องและวิธีการสอนที่แตกต่างกัน

กลุ่มทดลอง ใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ใช้เนื้อหาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

กลุ่มควบคุม ใช้วิธีสอนตามคู่มือครู ใช้เนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 3 – 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

4.3 เวลาที่ทำการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 90 คาบ คาบละ 20 นาที

4.4 เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบมาทดสอบหลังการเรียน (Post - test) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพื่อศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ เป็นคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ เป็นผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N เป็นจำนวนนักเรียนในกลุ่ม

5.1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน (Variance) คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 76)

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ S^2 เป็นความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ เป็นผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ เป็นผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n เป็นจำนวนนักเรียนในกลุ่ม

$n-1$ ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

X เป็นคะแนนแต่ละตัว

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526 : 88 - 91)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.2.2 ความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย โดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) ใช้เทคนิค 27% ของ จุง เตย์ ฟาน (Chung The Fan) ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 186 - 187)

5.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยคำนวณจากสูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 186)

$$r_{tt} = \frac{n}{n - 1} \left[\frac{S_t^2 - pq}{S_t^2} \right]$$

r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งสองฉบับ

p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ

จำนวนคนที่ทำถูก

จำนวนคนทั้งหมด

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - p$

pq แทน ผลบวกของผลคูณระหว่างจำนวนคนที่ทำถูกกับจำนวนคนที่ทำผิดในแต่ละข้อ

5.2.4 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการตรวจแบบทดสอบการเขียน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 189)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนจากการตรวจ 2 คน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนจากการตรวจแบบทดสอบของคนที่ 1

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนจากการตรวจแบบทดสอบของคนที่ 2

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีการทางสถิติ t - test Independent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 186) คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S^2 + (n_2 - 1) S^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

T แทน ค่าสถิติ t

$*$ แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภายหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการเขียนภายหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภายหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติค่าทีแบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระ (t-test for independent group) ผลปรากฏดังตาราง

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภายหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	n	$\bar{x}$	S^2	t
กลุ่มตัวอย่าง				
กลุ่มทดลอง	30	37.46	3.36	12.85*
กลุ่มควบคุม	30	31.96	2.86	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการเขียนภายหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติค่าทีแบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระ (t-test for independent group) ผลปรากฏดังตาราง

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการเขียนภายหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	n	$\bar{x}$	S^2	t
กลุ่มตัวอย่าง				
กลุ่มทดลอง	30	22.46	1.51	4.63*
กลุ่มควบคุม	30	20.70	3.35	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถทางการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 126 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปากคาดวิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 2 ห้องเรียน จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 4 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย แล้วจับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เนื้อหาและวิธีการสอนที่แตกต่างกัน

กลุ่มทดลอง ใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ใช้เนื้อหาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น 3 เล่มในเรื่องต่อไปนี้ คือ ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา ร่วมด้วยช่วยกัน และหนึ่งในเมืองไทย

กลุ่มทดลอง ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครู ใช้เนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 3 – 5 ในเรื่องต่อไปนี้ บึงนกน้ำ อยู่อย่างไรให้เป็นสุข รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

2.2 แผนการสอนภาษาไทยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ แผนการสอนใช้กับวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาใช้เนื้อหาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มทดลอง

2.3 แผนการสอนใช้กับวิธีสอนตามคู่มือครู ใช้เนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 3 – 5 กับกลุ่มควบคุม

3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าความยาก (P) ระหว่าง .22 - .48 ค่าอำนาจจำแนก (r) .20 - .44 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.93

4. แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียน เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถของนักเรียนในด้านการนำเข้าเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ เล่าเหตุการณ์ สรุป และแสดงความรู้สึก จำนวน 1 ข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การตรวจของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน เท่ากับ 0.84

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ประชุมนิเทศนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียน
2. ให้กลุ่มทดลองเรียนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กลุ่มควบคุมเรียนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู ซึ่งดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มด้วยตนเอง โดยใช้เนื้อหาที่แตกต่างกัน กลุ่มทดลองใช้เนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มควบคุมใช้เนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 3 – 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
3. เวลาที่ทำการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 90 คาบ คาบละ 20 นาที 15 คาบต่อสัปดาห์ ใช้เวลาดทดลองรวม 6 สัปดาห์
4. เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบมาทดสอบหลังการเรียน (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อศึกษาความเข้าใจในการอ่านความสามารถทางการเขียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม
5. ตรวจสอบผลการสอบแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนของคะแนน และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนภายหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้สถิติค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระ (t-test for Independent sample)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ตามลำดับสมมุติฐานดังนี้

1. จากการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล กัลลวาลไกล (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทดลองเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพรทิพา พานิชชีวะกุล (2538 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทดลองเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านการเขียน และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับ

การสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สาเหตุที่ทำให้ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก

1.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นวิธีสอนที่ยึดแนวทฤษฎีธรรมชาติ โดยจะเน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียน ซึ่งได้แก่ แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกระบวนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาของ หทัย ดันหยง โดยนำระบบกระบวนการสร้างถึง 4 ระบบ มาประกอบกัน กล่าวคือ นำระบบหลักสูตร โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ และพฤติกรรมที่คาดหวัง ระบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ศึกษาจากทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา อรรถฐาน อรรถลักษณะ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เน้นชนิดเรื่องเล่าจากประสบการณ์ บริบทภาษา และรูปแบบการสอนที่ 1 – 3 ระบบผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สากล โดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยา สื่อสิ่งพิมพ์ รูปเล่ม การจัดโครงเรื่อง ภาพสีสัน การจัดหน้า บรรณารักษกิจ และระบบวรรณกรรม (ตัวคุณภาพแบบเรียน) ซึ่งได้แก่ รหัส อลังการ คุณภาพ เป็นเครื่องประจักษ์ให้ผู้อ่านเกิดจิตสำนึก (หทัย ดันหยง. 2534 : 1 – 79) จากระบบกระบวนการผลิตแบบเรียนดังกล่าว จัดว่าเป็นแบบเรียนที่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยได้ผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพของแบบเรียนแล้ว ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยป้อนที่สำคัญในการให้รูปแบบภาษาแก่นักเรียนประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมโดยมุ่งพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของภาษาก่อนที่จะพัฒนาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา

1.2 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 เป็นวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารในชีวิตประจำวันทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยจะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้สอนกับผู้เรียน กล่าวคือ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาโดยมีครูเป็นผู้คอยช่วยเหลือแนะนำแก้ไข การใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่นักเรียน โดยเริ่มจากการอ่านเรื่องไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน ฟัง พูด ซึ่งได้จัดกิจกรรม การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อการอ่านร่วมกันและสามารถถ่ายทอดความคิดออกเป็นคำพูด โดยการอภิปรายเกี่ยวกับสาระสำคัญของเรื่องที่ได้จากการอ่าน ซึ่งนักเรียนได้ฝึกทั้งทักษะการฟัง การพูด ไปพร้อม ๆ กัน การเขียนเรื่องร่วมกันนักเรียนได้มีโอกาสดำเนินการ ฟัง พูด ร่วมกันได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระดมความคิดเห็น ในการเขียนเรื่อง

จากประสบการณ์เดิมของนักเรียนและแนวคิดของเรื่องจากสื่อต้นแบบเรียนที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น นอกจากนี้การแก้ไขงานเขียน การวิเคราะห์หรือรณลักษณะ ยังฝึกให้นักเรียนได้ รู้จักคิด วิเคราะห์รูปแบบงานเขียน วิเคราะห์การใช้ภาษา การเขียนคำ ประโยค การเว้นวรรคตอนใน เนื้อเรื่อง โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะคอยช่วยเหลือแก้ไขการใช้ภาษา ทำให้นักเรียนเกิดความ เข้าใจในหลักการใช้ภาษาที่ถูกต้องอันเนื่องมาจากนักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการฝึก ปฏิบัติกิจกรรมการใช้ภาษาที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นตาม ความเหมาะสม

1.3 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบ เรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการอ่านของมนุษย์ ได้แก่ การอ่านเพื่อความบันเทิง อ่าน เพื่อรู้ และเข้าใจวิธีการและอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 10) โดย สร้างแบบเรียนตามระบบกระบวนการผลิตที่แตกต่างจากแบบเรียนโดยทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ ได้นำระบบต่าง ๆ ถึง 4 ระบบมาผสมผสานกัน ดังนี้ (หทัย ตันหยง. 2541 : มปน.)

1.3.1 ระบบหลักสูตรที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่คาดหวัง

1.3.2 ระบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ศึกษาจากทฤษฎีการสอนแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษา ได้แก่ ทฤษฎีอรรถฐาน อรรถลักษณะ ทั้ง 8 ชนิด บริบทภาษาและ รูปแบบการสอนที่ 1 - 2

1.3.3 ระบบสิ่งพิมพ์สากล โดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยา สิ่งสิ่งพิมพ์ รูปแบบ การจัดโครงเรื่อง ภาพ สี สัน การจัดหน้า และบรรณาธิการกิจ

1.3.4 ระบบวรรณกรรม (ตัวคุณภาพแบบเรียน) ได้คำนึงถึง รส อลังการ คุณภาพ เป็นเครื่องปรุงรสให้กับแบบเรียนทำให้เกิดพลังจิตสำนึกที่สามารถเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของคน หรือผู้อ่านได้ (หทัย ตันหยง. 2534 : 1 – 79) จากจุดมุ่งหมายในการอ่าน ประกอบกับระบบกระบวนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา ดังกล่าว ทำให้นักเรียน เกิดความสนใจมีความต้องการที่จะอ่าน ส่งผลให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีด้วย

1.4 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการ สอนอ่านตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีคะแนนเฉลี่ยของความเข้าใจ ในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ทั้งนี้ เนื่องมาจากวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านในด้านการแปลความ การตีความ การวิเคราะห์ การประเมิน และการสรุปความจากเนื้อเรื่องในบทเรียนเป็นหลักมากกว่าที่จะให้นักเรียนท่องจำเพียงอย่างเดียว ดังเช่นขณะที่อ่านนักเรียนจะฝึกการเดาความหมายของคำที่มีปัญหาบางคำโดยอาศัยความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมมาปรับให้เข้ากับบริบทของข้อมูลและความคิดใหม่ในบทเรียน ทำให้มีโอกาสที่จะทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องที่อ่านได้ พร้อมทั้งนำคำที่มีปัญหาที่เลือกไว้มาอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกัน เป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักแสดงออกซึ่งความคิดได้อย่างมีเหตุมีผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้สามารถแปลความหมายหรือตีความหมายของคำหรือประโยคได้ง่ายขึ้น จึงส่งผลให้ความเข้าใจในการอ่านชัดเจนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของบอนด์และทิงเกอร์ (Bond and Tinker) ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่านที่ว่า “ความเข้าใจในการอ่านมีพื้นฐานมาจากการเข้าใจความหมายของคำเมื่อเข้าใจศัพท์ก็ย่อมทำให้เกิดความคิดที่นำไปใช้ในการอ่านทำให้เข้าใจประโยค ข้อความ ตลอดจนเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดี” และการรวมกลุ่มนี้เองก็ได้อาศัยหลักการตามทฤษฎีสนามของเลอวิน (Lewin's Field Theory) ที่กล่าวว่า “การรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มในรูปการกระทำ (Action) ความรู้สึก (Feeling) และความคิด (Thinking)” ซึ่งเป็นองค์ประกอบร่วมกัน อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รู้จักคิดเป็น มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาช่วยแก้ปัญหาในการอ่านของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายได้เป็นอย่างดี ดังที่ผลการวิจัยของ มัลลิกา ภักดีณรงค์ 2531 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่านภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธีพร ปาคะดี (2531 : 85 – 87) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษภายหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิจัยของ สมควร เกตุทอง (2534 : 75 – 77) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา

ความสามารถในการอ่านโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด

2. ความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ทำให้ความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ยึดหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ซึ่งจะเน้นการปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียน กิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการสอนสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกลอยากแสดงออกทางภาษา หรือเกิดความรู้สึกลอยากจะทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนจะมีโอกาสได้ลองผิดลองถูกในการเรียนภาษาและเรียนรู้การแก้ปัญหาจากข้อบกพร่องของตนภายใต้การแนะนำช่วยเหลือของครู ช่วยให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาอันจะก่อให้เกิดกระบวนการคิดรวบยอดทางภาษาและเกิดประสิทธิผลในการสื่อความหมายในทุกทักษะ ดังที่ แครชเชน และเทอร์เรลล์ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Kreashen and Terrell. 1983) ที่กล่าวว่า ถ้าครูสอนเข้าใจให้ปัจจัยป้อนหรือการพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้องเหมาะสมกับนักเรียน พร้อมทั้งคำนึงถึงจิตวิทยาด้านการให้แรงจูงใจ การลดความเครียด และลำดับการพัฒนาทักษะภาษาของมนุษย์ด้วยแล้ว จะทำให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2.2 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ยึดหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ ซึ่งเน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายแก่นักเรียน โดยใช้กระบวนการสอนที่เหมาะสมและอิงทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน เนื้อหาที่เลือก

มาสอนนั้นเป็นเนื้อหาที่ได้รับการพิจารณาถึงลักษณะโครงสร้างทางภาษาและลักษณะทางภาษาศาสตร์แล้วว่า มีความเหมาะสมที่จะเป็นแม่แบบการเขียนที่ดี นอกจากนั้นกระบวนการเรียนการสอนก็มุ่งสนองความต้องการของมนุษย์ในการสื่อสาร ดังที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2536 : 21) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์ในด้านภาษาจะเริ่มจากการเข้าใจความหมายหรือจากการสร้างความคิดรวบยอดทางภาษา หลังจากนั้นจึงพัฒนาทักษะการฟัง การพูดและการเขียน ดังนั้นกระบวนการในการเรียนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติจากความคิดรวบยอดจึงเป็นกระบวนการที่นักเรียนพึงพอใจและจะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาด้วย ด้วยเหตุนี้เองนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จึงมีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เป็นการใช้กระบวนการทางความคิด ยึดนักเรียนเป็นหลักทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้ความคิดตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่การตอบคำถามโดยการเดาความหมายของปริบท การทำไดอะแกรมการสรุปความสำคัญของเรื่อง การวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน การวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาและการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์ สำนวนภาษาที่พบ กลวิธีต่างๆ เหล่านี้จะสามารถทำให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ก่อให้เกิดประสบการณ์ในการพัฒนาความคิดรวบยอดทางภาษาอย่างถาวร นักเรียนจะ ชิมซับเอาความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในงานเขียนของตนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วอล์คเกอร์ (Walker. 1975 : 5069 – A) และออสติน (Austin. 1983 : 771 – A) ที่พบว่า การเขียนที่ดีควรจะเริ่มต้นจากวิธีต่าง ๆ ซึ่งต่อเนื่องกัน โดยจะเน้นลักษณะด้านการวิเคราะห์อย่างเป็นลำดับขั้น เช่น จากการวิเคราะห์ตัวอย่างไปสู่หลักการเขียนแล้วจึงไปสู่การเขียน หรือใช้การฝึกอ่านอย่างมีการวิเคราะห์เรื่อง ถ้อยคำ ภาษา ศิลปะการเขียนที่ดี วิธีการดังกล่าวนี้จะมีผลต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จึงมีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2.4 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วยกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเขียนอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง กล่าวคือ เมื่อนักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้แล้ว นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ลักษณะการลำดับความ การวางแผนการเขียนจากเนื้อหาที่ครูนำมาสอน ซึ่งเปรียบเสมือนการเพิ่มพูนความรู้และสร้างประสบการณ์เดิม ขณะเดียวกันนักเรียนก็จะสามารถถ่ายโยงประสบการณ์เดิมเหล่านี้มาช่วยให้เกิดแนวคิด

ในการวางแผนการเขียนของตนในโอกาสต่อไปอย่างถูกต้อง และในขั้นตอนที่ 3 ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 นั้นเป็นขั้นที่ฝึกให้นักเรียนสามารถย่อความ ขยายความ รวมทั้งรู้จักค้นคว้าหาข้อมูลจากการอ่านและการอภิปราย นักเรียนได้ฝึกเขียนอันจะทำให้เกิดทักษะในการเขียนเรื่องด้วยตนเอง ในขั้นตอนที่ 4 เป็นการสังเคราะห์งานเขียน ในระยะแรก ๆ ที่นักเรียนเขียนเรื่องร่วมกันนั้น นอกจากนักเรียนจะได้แสดงแนวคิดของตนที่มีอยู่ในลักษณะการระดมพลังสมอง การอภิปรายร่วมกัน เกิดแนวคิดในการเขียนที่ดีแล้ว นักเรียนยังจะเข้าใจถึงการลำดับความการใช้ภาษา และสำนวนภาษาให้เหมาะสมกับเรื่อง ต่อไปเมื่อนักเรียนมีโอกาสได้ใช้ความสามารถในการเขียนตามลำพังก็จะเขียนได้ดีขึ้น นอกจากนั้นในขั้นตอนที่ 5 ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถทางการใช้ภาษาในเชิงวิเคราะห์มากขึ้น โดยการแก้ไขงานเขียนร่วมกัน สามารถตรวจสอบ แก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในงานเขียนของตนเองหรือของเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน เมื่อนักเรียนผ่านการแก้ไขถ้อยคำ สำนวนต่าง ๆ นักเรียนจะมีความสามารถในการใช้ภาษามากขึ้นและสามารถเขียนเรื่องได้เองเป็นรายบุคคลได้ดีขึ้นในระยะต่อมา ขณะเดียวกันกิจกรรมในขั้นตอนที่ 6 ยังช่วยให้นักเรียนเกิดความมั่นใจทางการใช้ภาษา เป็นการเสริมทักษะการเขียนได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าทักษะการเขียนจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลให้ความสามารถทางการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายสุณีย์ เดิมสินสุข (2535 : 139) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถทางการเขียนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเหตุผลดังกล่าวสรุปได้ว่าการเสนอแบบมุ่งประสบการณ์ รูปแบบที่ 3 มีขั้นตอนการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาได้อย่างบูรณาการ เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ทางภาษาด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จึงส่งผลให้ความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนแตกต่างกันจากการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้สอนควรนำวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 นี้ไปใช้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม. 1-3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการอ่านและความสามารถทางการเขียนในระดับสูงต่อไป

1.2 ผู้สอนควรนำเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ไปใช้เสริมการอ่านและการเขียนของนักเรียนในลักษณะกิจกรรมชุมชน จะเป็นการสร้างเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางการเขียนเพิ่มมากขึ้น

1.3 ผู้สอนควรนำอรรถลักษณะภาษาแบบต่าง ๆ มาใช้ให้มากขึ้น โดยให้นักเรียนช่วยกันหามาเองตามความสนใจ ซึ่งอาจเป็นเนื้อหาในรายวิชาอื่น ๆ ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสามารถใช้ประสบการณ์ในการวิเคราะห์สังเคราะห์งานเขียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการทดลองการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ เพราะการสอนแบบมุ่งประสบการณ์รูปแบบที่ 3 นี้เป็นการสอนที่มุ่งเน้น การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ การอ่าน และการเขียน

2.2 ควรมีการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยให้ครบทั้ง 4 ทักษะ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าตัวแปรอื่น ๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 เช่น ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เจตคติต่อการเรียนการสอน พฤติกรรมกล้าแสดงออก เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2535.
- กาญจนา วิชญาปกรณ์. คู่มือการสอนอ่าน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก, 2533.
- จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำ และทัศนคติ
ต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับ
การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- จิรพร วัฒนวิทย์กิจ. "ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา,"
สารพัฒนาหลักสูตร. 12 (11) : 48 - 55 ; มิถุนายน - กันยายน 2535.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ. ภาษาไทยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ชวาล แพร่ตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์, 2520.
- ณรงค์ ทองปาน. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526.
- นพดล จันทรเพ็ญ. การใช้ภาษาไทย. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และ
คณะสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี, 2531.
- นฤมล กังวาลไกล. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน
และเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการ
สอนแบบมุ่งประสบการณ์กับการสอนปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- บังอร สว่างวโรรส และเยาวภา พุกกะคุปต์. "การวัดความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ
และภาษาต่างประเทศ โดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย," วารสารภาษา
ปริทัศน์. 2 : 2524.

บันลือ พฤกษ์วัน. มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. การทดสอบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

ประไพร์ อุ่นจิตติ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและการเขียนพยานะไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการสัมพันธ์ และไม่สัมพันธ์กับชื่อสัตว์.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

ประเทิน มหาจันทร์. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ; โอเดียนสโตร์, 2530.

เปลื้อง ณ นคร. ภาษาภิรมย์. กรุงเทพฯ : ชัยพฤกษ์, 2521.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ไพโรจน์ เบาใจ. คู่มือการเขียนบทเรียนโปรแกรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

มลลิกา ภักดีณรงค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับ

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

เยาวภา พิมพ์นงค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเล่าเรื่องจากหนังสือกับการใช้เกมการอ่านเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2536. อัดสำเนา.

รัตนา ศุภจตุรัส. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอต่อการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน. ฝึกทักษะอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2527.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :

ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

- ลำจวน นิชเปี่ยม. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอนอย่างมีวิจารณ์ญาณ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้เหตุผล . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- วลัยลักษณ์ อาทิตย์เที่ยง. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะภูมิหลังต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- วันเพ็ญ สุภิตย์. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีอ่านแล้วเขียนลำดับเรื่องราวกับวิธีอ่านแล้วทำแบบฝึกหัด. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วาสนา เกตุภาค. การอ่าน. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2521.
- วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ. การใช้ภาษา (ไทย 101). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2522.
- วิชาการ, กรม. คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่ม 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.
- ศิริพร พัวพันธ์. ระดับความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- ศิริพร ลิ้มตระการ. อ่านเร็วอย่างเข้าใจ. กรุงเทพฯ : สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย, 2537.
- ศิริรัตน์ นิละคุปต์. กระบวนการอ่านและทักษะการอ่าน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- ศึกษานิเทศการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การปฏิรูปการศึกษา. ศูนย์ปฏิรูปการศึกษา, 2539.
- สนั่น มีชันหมาก. ระเบียบวิธีแห่งวิทยาการสอน . กรุงเทพฯ : เท็คโปรโมชัน แอนด์ แอดเวอร์ไทซิง, 2538.

สนิท ตั้งทวี. อ่านไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2536.

สนม ครูทเมือง. การสอนทักษะการใช้ภาษาไทย การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน.

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2528.

สมบุญ ชิตพงศ์. "การประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย," เอกสารประกอบวิชาการวิจัย
521 วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

สมพร มั่นตะสูตร. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา, 2536.

สมศักดิ์ สินธุระเวชณ์. "การประเมินผลทักษะการอ่าน," สารพัฒนานักศึกษ. 45 ;
ธันวาคม 2528.

สอวงศ์ ดำเนินสวัสดิ์. จะสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2536.

สุชุม เฉลยทรัพย์. การส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปทุมธานี : ภาควิชาบรรณารักษ
ศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์,
2531.

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม. วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.

สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง. การเขียน 1. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ
และความคงทนในการจำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ทางภาษากับแบบปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

สุนันท์ ศลโกสม. "รูปแบบการสอนเขียนและปัญหาของการสอนภาษาไทยในระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้น," รายงานการวิจัยประกอบการศึกษา รายวิชาหลักสูตร 773.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2537.

สุภัทรา อักษรนุเคราะห์. การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

สุวณัฐ ไบกุลลาบ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการอ่านกับผลสัมฤทธิ์
ทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535. อัดสำเนา.

✓ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3.

กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, 2536.

_____. รายงานการวิจัยโครงการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.

✓ หทัย ตันหยง. การเขียนหนังสือแบบเรียน. เอกสารคำสอน กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ, 2528.

_____. แนวคิดและหลักการพัฒนาคุณภาพต้นฉบับแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา.

เอกสารการสอน กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534.

หน่วยศึกษานิเทศก์. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง

พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

อัจจิมา เกิดผล. "หลักการเขียน," ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.

Arudt, Valerie. "Six Writers in Search of Texts : A Protocol – Based Study of
L1 and L2 Writing," ELT Journal. 41; October, 1987.

Brooker, Arthur and Peter Grundy. Writing for Study Purposes. Cambridge :
Cambridge University Press, 1990.

Byrne, Donne. Teaching Writing Skills. New Edition, Hong Kong : Longman,
1988.

Carrell, P.L. and J.C. Eisthold. "Schema Theory and ESL Reading Pedagogy,"
TESOL Quarterly. 17; December , 1986.

Eisterhold, Joan Carson and others. "Reading – Writing Relationships in First and
second Language," TESOL Quarterly. 24; Summer, 1990.

- Eisterhold, John Carson. "Residing - Writing Connections : toward a Description for Second Language Learners," In Barbara Kroll (ed) Second Language Writing. Cambridge : Cambridge University Press, 1990.
- Finocchiaro, Mary and Sako Sydney. Foreign Language Testing : A Practical Approach. New York : Regents Publishing Company, 1983.
- Harris, David P. Testing English as a Second Language. New York : McGraw-Hill Book Company, 1969.
- Heaton, J.B. Writing English Language Tests. London : Longman, 1979.
- Hennings, Dorothy. "A Writing Approach to Reading Comprehension Schema Theory in Action," Language Arts. 59; January, 1982.
- Johnson, Marjorie S. and Roy A. Kress. Informal Reading Inventories. New York : International Reading Associations, 1971.
- Hohnson Patricia. "Acquisition of Schema of Comprehension and Communication : A Study of the Reading - Writing Relationship in ESL", REIC Journal. 17; July, 1986.
- Krashen, Stephen D. Writing : Research Theory and Applications. Oxford : Pergamon Institute of English, 1984.
- Krathwohl, David R. The Taxonomy of Education Objective use of the Cognitive and Affective Domains. In Norman E. Grondlund (eds.), Reading in Measurement and Evaluation. New York : The Macmillan Co., 1968.
- Langer, Judith. "Reading Thinking Writing and Teaching," Language Arts. 59; April, 1982.
- Page, Williams D. "The Author and the Reader in Writer and Reading," Research in the Teaching of English. 8; Summer, 1974.
- Patty, Walter T., Dorothy C. Petty and Marjorie F. Backing. Experiences in Language : Tools and Techniques for Language Art Methods. 4th ed. New York : Allyn and Bacon Inc., 1985.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก.
แผนการสอนกลุ่มทดลอง
แผนการสอนกลุ่มควบคุม
หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 1 (3 คาบ)

ชั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่จะอ่านโดยการเดา/สรุป/ลำดับความ

ความคิดรวบยอด

ความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้องเป็นองค์ประกอบของการอ่านในใจที่มีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนอ่านในใจ เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญาแล้วสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. จับใจความสำคัญของเรื่อง
2. ตั้งคำถามจากเรื่อง
3. ตอบคำถามจากเรื่อง
4. บอกเหตุการณ์ของเรื่องตามลำดับ

เนื้อหา

การอ่านในใจเรื่องตะเพียนสาวเจ้าปัญญาจากหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูติดแผ่นภูมิเพลง สัตว์น้ำ บนกระดาน ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาของเพลงพร้อมกัน ครูพานักเรียนร้องเพลงสัตว์น้ำ ให้นักเรียนจับฉลากแล้วออกมาแสดงบทบาทสมมุติเป็นสัตว์น้ำต่าง ๆ ตามที่ตัวเองจับฉลากได้ เช่น หอย ปู กุ้ง ปลา เต่า แมงดา ฯลฯ แล้วให้เพื่อนในชั้นช่วยกันทายว่าเพื่อนแสดงเป็นตัวสัตว์อะไร

ชั้นสอน

1. ครูกระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือ เรื่องตะเพียนสาวเจ้าปัญญา โดยครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพในหนังสือ เช่น ภาพนี้เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร นักเรียนรู้จักหรือเคยเห็นสัตว์ในภาพนี้หรือไม่ เคยเห็นที่ไหน นักเรียนชอบสัตว์เหล่านี้ไหม สัตว์ในภาพนี้กำลังทำอะไร ถ้านักเรียนอยากทราบให้นักเรียนอ่านจากหนังสือ โดยครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านหนังสือ เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา ในใจ และให้อ่านอย่างพินิจพิจารณา

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วแจกบัตรคำสั่ง ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหา เรื่องตะเพียนสาวเจ้าปัญญา แล้วประชุมวางแผนในการเตรียมออกมาเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน

3. ให้แต่ละกลุ่มออกมาเล่า เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญาหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา และสรุปเรื่องยา โดยเขียนย่อเรื่อง แล้วส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา
2. แผนภูมิเพลง สัตว์น้ำ
3. บัตรคำสั่ง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการประชุมกลุ่ม
2. สังเกตจากการเล่าเรื่อง
3. ตรวจเรื่องย่อที่นักเรียนได้เขียนส่ง

แผนภูมิเพลงสัตว์น้ำ

มาพบเรามา	มาเล่นน้ำเร็วไว
ไวพวกเราไว	หอย ปู กุ้ง ปลา
เราเป็นสัตว์น้ำ	อยู่ในน้ำทุกเวลา (ซ้ำ)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย	เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	แผนที่ 2 (3 คาบ) ชั้นที่ 1 ใช้สอนครั้งที่ 2
ชั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่จะอ่านโดยการเดา/สรุป/ลำดับความ	

ความคิดรวบยอด

การเขียนแผนภูมิหรือไดอะแกรม จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องและจำเรื่องได้แม่นยำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนอ่านในใจ เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญาแล้ว สามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

1. เขียนแผนภูมิหรือไดอะแกรมจากโครงเรื่องที่อ่าน
2. อธิบายความหมายของคำ และกลุ่มคำในบทเรียน
3. เขียนคำและกลุ่มคำ

เนื้อหา

ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ และการเขียนแผนภูมิหรือไดอะแกรมจากเรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนความรู้เดิมจากคาบที่เรียนมาแล้วโดยการสนทนาซักถาม

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านคำศัพท์ที่กำหนดให้จากบัตรคำ แล้วครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของคำศัพท์
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ครูแจกบัตรคำใหม่ให้แต่ละกลุ่มค้นหาความหมายจากพจนานุกรม

3. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเขียนคำใหม่พร้อมความหมายบนกระดานดำ
4. นักเรียนจดบันทึกคำและความหมายลงในสมุด
5. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเขียนแผนภูมิหรือไดอะแกรม
6. ให้แต่ละกลุ่มลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังลงในแผนภูมิ หรือไดอะแกรม
ขั้นสรุป

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกไปพูดเล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
เนื้อหา ข้อคิดที่ได้รับโดยใช้แผนภูมิหรือไดอะแกรมประกอบในการเล่าเรื่อง
2. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดโดยเขียนเรื่องตามแผนภูมิหรือไดอะแกรมส่งครู

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา
2. บัตรคำ
3. แผนภูมิ หรือ ไดอะแกรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการประชุมอภิปรายกลุ่ม
2. การเล่าเรื่องตามแผนภูมิ หรือ ไดอะแกรม
3. ตรวจผลงานการเขียนเรื่องจากแผนภูมิ หรือ ไดอะแกรม

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 3 (3 คาบ)

ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

ความคิดรวบยอด

การเขียนเรื่องใหม่ตามแนวคิดของเรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา ทำให้ผู้เขียนสามารถพัฒนาแนวคิดได้กว้างขวางและลึกซึ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อจบการเรียนรู้การสอนขั้นที่ 2 แล้ว นักเรียนสามารถเขียนเรื่องใหม่ตามแนวคิดของเรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญาได้

เนื้อหา

การเขียนเรื่องใหม่และบรรยายความรู้สึกของตน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ทบทวนแนวคิดของเรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ขั้นสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม ช่วยกันกำหนดหัวข้อเรื่องกลุ่มละ 1 เรื่อง
2. ครูใช้ตัวอย่างอธิบายวิธีการเขียนเรื่อง โดยจะต้องวางโครงเรื่องตามแนวคิดเรื่อง

เดิม

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกเขียนเรื่อง ตามหัวข้อที่กลุ่มกำหนด

ขั้นสรุป

นักเรียนตัวแทนของแต่ละกลุ่ม ออกมานำเสนอเรื่องที่กลุ่มของตนเองเขียนหน้า
ชั้นเรียน

สื่อการเรียนการสอน

แผนภูมิ รูปแบบการเขียนอย่างง่าย

การประเมินผล

ตรวจแบบฝึกหัดจากเรื่องที่แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย	เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	แผนที่ 4 (3 คาบ)
ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมาย หรือ แผนการเขียน	

ความคิดรวบยอด

การรวบรวมข้อมูลโดยสรุปย่อจากเรื่องที่อ่านจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อจบการเรียนการสอนขั้นที่ 3 แล้ว นักเรียนมีความสามารถ ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลโดยย่อจากเรื่องที่อ่าน
2. ลำดับข้อมูลเพื่อเตรียมการเขียนเรื่อง

เนื้อหา

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเนื้อหาเรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ขั้นสอน

1. นักเรียนบันทึกย่อสาระของเรื่องตะเพียนสาวเจ้าปัญญา
2. นักเรียนมาอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการจัดลำดับข้อมูล เพื่อเตรียมการเขียน

เรื่องของนักเรียนต่อไป

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกย่อสาระของเรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

การประเมินผล

ตรวจบันทึกย่อสาระของเรื่องของนักเรียนที่เขียนมาส่ง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 5 (3 คาบ)

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนด

ความคิดรวบยอด

การเขียนที่ถูกอรรถลักษณะ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบขั้นที่ 4 นี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. สังเคราะห์สาระของเรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญาได้ถูกต้อง
2. เขียนเรื่องในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนดได้

เนื้อหา

การเขียนเรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา ตามอรรถลักษณะภาษาที่นักเรียนกำหนด

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวน เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิด

สังเคราะห์สาระของเรื่องตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่องในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่

แต่ละกลุ่มกำหนด

ขั้นสรุป

ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

การประเมินผล

ตรวจรายงานของแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 6 (3 คาบ)

ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

ความคิดรวบยอด

การทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน ช่วยทำให้งานเขียนมีความถูกต้องชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบขั้นตอนที่ 5 แล้วนักเรียนสามารถ

1. ทบทวน ตรวจสอบ งานเขียนจากเรื่องที่แต่งได้
2. แก้ไขงานเขียนจากเรื่องที่นักเรียนเขียนได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนสาระของเรื่อง จากที่เรียนมาแล้วในขั้นตอนที่ 4 อีกครั้ง

ขั้นสอน

นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียนจากเรื่องที่นักเรียนแต่งแล้วในขั้นตอนที่ 4 นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่า จากเรื่องที่แต่ละกลุ่มเขียนมีจุดบกพร่องอย่างไร และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแก้ไข

ขั้นสรุป

นักเรียนเขียนสรุปเรื่องตามอรรถลักษณะของแต่ละกลุ่มอย่างถูกต้อง

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

การประเมินผล

ตรวจสอบจากเรื่องที่นักเรียนเขียนมาส่ง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย	เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	แผนที่ 7 (3 คาบ)
ชั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน	

ความคิดรวบยอด

การเขียนที่ถูกต้อง ทำให้สื่อความหมายได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนจบในขั้นตอนที่ 5 แล้วนักเรียนสามารถ

1. เขียนคำได้ถูกต้อง
2. เขียนประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียน

ขั้นสอน

ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำเรื่องที่นักเรียนในกลุ่มช่วยกันแต่งมาอ่านให้เพื่อนฟัง และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเปลี่ยนกันตรวจสอบงานเขียนของเพื่อนว่ามีจุดบกพร่องที่ใดบ้าง ต้องแก้ไขอะไร เช่น ตัวสะกด ตัวการันต์ การเรียบเรียงประโยค การเว้นวรรคตอน โดยมีครูช่วยเป็นผู้แนะนำ และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแก้ไขในส่วนที่บกพร่องให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

นักเรียนเขียนเรื่องมาส่งครู (ทำเป็นกลุ่ม)

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

การประเมินผล

ตรวจงานเขียนของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย	เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	แผนที่ 8 (3 คาบ)
ชั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา	

ความคิดรวบยอด

การแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นการสร้างความสามัคคีและนำไปสู่ความสำเร็จ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบในขั้นตอนที่ 6 แล้ว นักเรียนสามารถ
ตกลงเขียนเรื่องร่วมกันได้

เนื้อหา

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนาทบทวนเรื่องจากที่นักเรียนเขียนมาแล้วจากขั้นตอนที่ 5

ขั้นสอน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องร่วมกัน ขณะที่เขียนให้นักเรียนบอกและอ่านคำที่เขียนไปตลอดเวลาเขียนไปอ่านไป อ่านทวนย้อนตั้งแต่ต้นจนถึงตรงที่กำลังเขียนอยู่ ทำอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ จนจบเรื่อง การเขียนเรื่องของนักเรียนแต่ละกลุ่มอาจจะใช้วรรคลักษณะทางภาษาแตกต่างกันไป ตามข้อตกลงของกลุ่ม

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ออกมารายงานเรื่องที่นักเรียนเขียนหน้าชั้น

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษ
2. ดินสอ
3. ไม้บรรทัด

การประเมินผล

ตรวจผลงานจากการเขียนเรื่องของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 9 (3 คาบ)

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เป็นการสร้างความสามัคคี และนำไปสู่ความสำเร็จ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

วาดภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องได้

เนื้อหา

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนเขียน

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวาดภาพให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่นักเรียนเขียนตาม

ความเหมาะสม

2. เมื่อวาดภาพเสร็จแล้ว ให้นักเรียนระบายสีวาดภาพให้สวยงาม แล้วจัดทำเป็น

รูปเล่ม

3. ให้แต่ละกลุ่มเสนอผลงาน

4. เก็บผลงานให้เป็นที่ ครูควรแนะนำให้นักเรียนได้อ่านในเวลาว่างและเมื่ออ่าน

แล้วควรจัดเก็บให้เรียบร้อย

ชั้นสรุป

1. กระดาษ
2. ดินสอ
3. ปากกาเคมี / สีเมจิก
4. กระดาษกาวย่น
5. กระดาษชาร์ดทำปาก
6. เชือกฟาง
7. ไม้บรรทัด

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

การประเมินผล

ตรวจผลงานการจัดทำรูปเล่มหนังสือที่นักเรียนช่วยกันเขียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชา ภาษาไทย

เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 10 (3 คาบ)

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

ยากำจัดแมลงต้องใช้อย่างระมัดระวัง เพราะมีทั้งคุณและโทษ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อผู้อ่านได้อ่านจุลสาร เรื่อง การใช้ยากำจัดแมลง แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมได้
 ดังนี้

เขียนคำขวัญในหัวข้อเรื่อง การรู้จักใช้ยากำจัดแมลงอย่างปลอดภัย

เนื้อหา

การใช้ยากำจัดแมลง

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทาย ครูติดบัตรปริศนาไว้บนกระดานดำให้นักเรียน
 แต่ละกลุ่มสามารถถามคำถามเกี่ยวกับปริศนาได้กลุ่มละ 1 คำถาม เมื่อครบทุกกลุ่มแล้ว ครู
 ให้นิเวศนักเรียนคิด 1 นาที กลุ่มใดสามารถตอบได้ก่อนว่าคำปริศนานี้คืออะไร จะเป็นฝ่ายชนะ
 คำปริศนานั้น ได้แก่คำว่า ยากำจัดแมลง

ขั้นสอน

1. ครูนำจุลสาร สิ่งดีพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีภาพและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอันตรายของยา
 กำจัดแมลง มาให้นักเรียนอ่าน แล้วครูและนักเรียนสนทนาถึงพิษภัยของยากำจัดแมลง

2. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้วให้นำมาอภิปรายในกลุ่มภายใน 5 นาที เลขาจดบันทึกและส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับคำตอบใดที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งคำถามมีดังต่อไปนี้

- 1) ยากำจัดแมลงมีประโยชน์อย่างไร
- 2) จงบอกโทษของยากำจัดแมลง
- 3) ยากำจัดแมลงมีผลเสียต่อผู้ใช้อย่างไร
- 4) ยากำจัดแมลงมีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร
- 5) จงบอกข้อเตือนใจในการใช้ยาฆ่าแมลง

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนเขียนคำขวัญในหัวข้อเรื่อง การใช้ยากำจัดแมลงที่ถูกต้อง คนละ 1 หัวข้อ โดยให้เขียนใส่กระดาษสีที่ครูเตรียมให้ พร้อมตกแต่งบัตรให้สวยงามและนำมาส่งให้ครูตรวจ นักเรียนคนใดเขียนคำขวัญได้ดี ครูจะนำคำขวัญนั้นไปติดไว้ที่ป้ายนิเทศหลังห้องเรียน เพื่อเป็นตัวอย่างและนักเรียนจะได้อ่านในเวลาว่างและยังสามารถนำคำขวัญเหล่านั้นเป็นข้อเตือนใจและนำไปใช้จริง ๆ ในชีวิตประจำวันได้

สื่อการเรียนการสอน

1. จุลสาร
2. กระดาษชาร์ตสี
3. ฉลากคำถาม

การประเมินผล

ตรวจผลงานการเขียนคำขวัญ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 11 (3 คาบ)

ขั้นที่ 1 ประเมินทิศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่จะอ่านโดยการเดา/สรุป/ลำดับความ

ความคิดรวบยอด

การอ่านบทร้อยกรองแล้วเข้าใจความหมายของคำ และบอกความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องที่อ่านได้อย่างต่อเนื่องกัน ทำให้ผู้อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

1. จับใจความสำคัญของเรื่อง
2. ตอบคำถามจากเรื่อง
3. บอกเหตุการณ์ของเรื่องตามลำดับ

เนื้อหา

บทเรียน เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูนำภาพประกอบบทร้อยกรอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน มาให้นักเรียนดู แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อภาพ
2. ให้อาสาสมัคร 2 คน เป็นนักเรียนชาย 1 คน นักเรียนหญิง 1 คน ออกมาพูดหน้าชั้นถึง “ความรู้สึกของฉันที่มีต่อภาพ” ภายในเวลา 5 นาที

ชั้นสอน

1. ครูกระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือ เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน โดยครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพในหนังสือ เช่น ภาพนี้เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร นักเรียนรู้จักหรือเคยเห็นสัตว์ในภาพนี้หรือไม่ เคยเห็นที่ไหน นักเรียนชอบสัตว์เหล่านี้ไหม สัตว์ในภาพนี้กำลังทำอะไร ถ้านักเรียนอยากทราบให้นักเรียนอ่านจากหนังสือ โดยครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านหนังสือ เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกันในใจและให้อ่านอย่างพินิจพิจารณา

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วแจกบัตรคำสั่งให้แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน แล้วประชุมวางแผนในการเตรียมออกมาเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน

3. ให้แต่ละกลุ่มออกมาเล่าเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน หน้าชั้นเรียน

ชั้นสรุป

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้จากเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน และสรุปเรื่องย่อ โดยเขียนย่อเรื่องแล้วส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน
2. ภาพ ช้าง ลิง ไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเล่าเรื่องย่อ
2. ตรวจเรื่องย่อที่นักเรียนได้เขียนส่ง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 12 (3 คาบ)

ขั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่จะอ่านโดยการเดา/สรุป/ลำดับความ

ความคิดรวบยอด

การเขียนแผนภูมิจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องและจำเรื่องได้อย่างแม่นยำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนอ่านในใจ เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้ได้

1. เขียนแผนภูมิจากโครงเรื่องที่อ่าน
2. อธิบายความหมายของคำและกลุ่มคำในบทเรียน
3. เขียนคำและกลุ่มคำ

เนื้อหา

ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และการเขียนแผนภูมิ จากเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนความรู้เดิมจากคาบที่เรียนมาแล้วโดยการสนทนาซักถาม

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านคำศัพท์ที่กำหนดให้จากบัตรคำ
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของคำศัพท์
3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ครูแจกบัตรคำใหม่ให้แต่ละกลุ่มค้นหา ความ

หมายจากพจนานุกรม

4. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเขียนคำใหม่พร้อมความหมายบนกระดานดำ
5. นักเรียนจดบันทึกคำและความหมายลงในสมุด
6. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเขียนแผนภูมิ
7. ให้แต่ละกลุ่มลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังลงในแผนภูมิ

ขั้นสรุป

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกไปเล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ข้อคิดที่ได้รับโดยใช้แผนภูมิหรือไดอะแกรมประกอบในการเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน
2. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดโดยเขียนเรื่องตามแผนภูมิส่งครู

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน
2. บัตรคำ
3. แผนภูมิ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปรายกลุ่ม
2. การเล่าเรื่องตามแผนภูมิ
3. ตรวจผลงานการเขียนเรื่องจากแผนภูมิ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 13 (3 คาบ)

ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องทีอ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

ความคิดรวบยอด

การเขียนเรื่องใหม่ตามแนวคิดของเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน ทำให้ผู้เขียนสามารถพัฒนาแนวคิดได้กว้างขวางและลึกซึ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

เขียนเรื่องใหม่ตามแนวคิดของเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกันได้

เนื้อหา

การเขียนเรื่องใหม่และบรรยายความรู้สึกของตน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ทบทวนแนวคิดของเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ขั้นสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม ช่วยกันกำหนดหัวข้อเรื่องกลุ่มละ

1 เรื่อง

2. ครูใช้ตัวอย่างอธิบายวิธีการเขียนเรื่อง โดยจะต้องวางโครงเรื่องตามแนวคิด

เรื่องเดิม

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกเขียนเรื่อง ตามหัวข้อที่กลุ่มกำหนดหรือเริ่มจากการ
คงเค้าโครงเรื่องเดิมก่อนเปลี่ยนเฉพาะตัวละครและพัฒนาไปสู่การเขียนเรื่องใหม่ก็ได้

ขั้นสรุป

ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่กลุ่มของตนเองเขียนหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนการสอน

แผนภูมิ รูปแบบการเขียนอย่างง่าย

การประเมินผล

ตรวจผลงานจากเรื่องที่แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 14 (3 คาบ)

ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

ความคิดรวบยอด

การรวบรวมข้อมูลโดยสรุปย่อจากเรื่องที่อ่านจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลโดยย่อจากเรื่องที่อ่าน
2. ลำดับข้อมูลเพื่อเตรียมการเขียนเรื่อง

เนื้อหา

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเนื้อหาเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน เกี่ยวกับชื่อเรื่อง ตัวละคร ฉาก และลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่เกิดขึ้น

ชั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนบันทึกย่อสาระของเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน
2. ครูให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการจัดลำดับข้อมูล เพื่อเตรียมการเขียนเรื่อง of นักเรียนต่อไป

ชั้นสรุป

ครูให้นักเรียนบันทึกย่อสาระของเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

การประเมินผล

ตรวจผลการบันทึกของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 15 (3 คาบ)

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนด

ความคิดรวบยอด

การเขียนที่ถูกอรรถลักษณะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่าย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

1. สังเคราะห์สาระของเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกันได้ถูกต้อง
2. เขียนเรื่องในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนด

เนื้อหา

การเขียนเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน ตามอรรถลักษณะภาษาที่นักเรียนกำหนด

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิด

สังเคราะห์สาระของเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่องในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่แต่ละกลุ่มกำหนด

ขั้นสรุป

ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

การประเมินผล

ตรวจผลงาน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 16 (3 คาบ)

ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

ความคิดรวบยอด

การทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน ช่วยทำให้งานเขียนมีความถูกต้อง
ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้
ดังต่อไปนี้

1. ทบทวน ตรวจสอบ งานเขียนจากเรื่องที่แต่งได้
2. แก้ไขงานเขียนจากเรื่องที่นักเรียนเขียนได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนสาระของเรื่องจากที่เรียนมาแล้วในชั้นตอนที่ 4 อีกครั้ง

ขั้นสอน

ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้น แล้วให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันอภิปรายแก้ไข
ปรับปรุง หรือให้แต่ละกลุ่มช่วยกันทบทวน ตรวจสอบแก้ไขงานของกลุ่มตัวเอง

ขั้นสรุป

นักเรียนเขียนสรุปเรื่องตามอรรถลักษณะของแต่ละกลุ่มอย่างถูกต้อง

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

การประเมินผล

ตรวจผลงานจากเรื่องนักเรียนเขียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 17 (3 คาบ)

ชั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

ความคิดรวบยอด

การเขียนที่ถูกต้องทำให้สื่อความหมายได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

1. เขียนคำได้ถูกต้อง
2. เขียนประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียน

ขั้นสอน

ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำเรื่องที่นักเรียนในกลุ่มช่วยกันแต่งมาอ่านให้เพื่อนฟัง และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเปลี่ยนกันตรวจสอบงานเขียนของเพื่อนว่ามีจุดบกพร่องที่ใดบ้าง ชื่อเรื่องดีหรือไม่ดี อรรถลักษณะภาษาที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ เนื้อหาสอดคล้องกับชื่อเรื่อง ตัวสะกด ตัวการันต์ การเรียบเรียงประโยค การเว้นวรรคตอน โดยมีครูช่วยแนะนำ และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแก้ไขในส่วนที่บกพร่องให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป
นักเรียนส่งผลงาน

สื่อการเรียนการสอน

นักเรียนเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

การประเมินผล

ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 18 (3 คาบ)

ชั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

การแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นการสร้างความสามัคคีและนำไปสู่ความสำเร็จ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

ตกลงเขียนเรื่องร่วมกันได้

เนื้อหา

ครูสนทนาทบทวนเรื่องที่นักเรียนเขียนมาแล้วจากขั้นตอนที่ 5

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องที่นักเรียนคิดร่วมกัน ขณะที่เขียนให้นักเรียนทบทวนโดยการอ่านซ้ำ ย้ำทวน คำที่เขียนทุกคำหรือคำยากทุก ๆ คำ หลาย ๆ ครั้ง จนจบเรื่อง การเขียนเรื่องของนักเรียนแต่ละกลุ่มอาจจะใช้สรรณลักษณะของภาษาแตกต่างกันไปตามข้อตกลงของกลุ่ม

ขั้นสอน

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานเรื่องที่นักเรียนเขียนหน้าชั้น

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานเรื่องที่นักเรียนเขียนหน้าชั้น

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษโรเนียว A 4
2. ดินสอดำ
3. ไม้บรรทัด

การประเมินผล

ตรวจผลงานจากการเขียนเรื่องของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 19 (3 คาบ)

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

การแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นการสร้างความสามัคคีและนำไปสู่ความสำเร็จ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

วาดภาพให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องได้

เนื้อหา

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนเขียน

ขั้นสอน

1. ครูนำเรื่อง เบ็ดน้อย มาอ่านเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียน เมื่อครูอ่านจบแล้ว ชักถามนักเรียน ถ้าจะวาดภาพให้สัมพันธ์กับเรื่องควรจะวาดภาพอะไรบ้าง แล้วจึงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวาดภาพให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่นักเรียนเขียนตามความเหมาะสม

2. เมื่อวาดภาพเสร็จแล้ว ให้นักเรียนระบายสีภาพให้สวยงาม แล้วจัดทำเป็นรูปเล่ม

3. ให้แต่ละกลุ่มเสนอผลงาน

ขั้นสรุป

ครูจัดเก็บผลงานในแฟ้มสะสมผลงาน (Port folio)

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษโบนีเยว A 4
2. ดินสอดำ
3. ปากกาเคมี / สีเมจิก
4. กระดาษกาวย่น
5. กระดาษชาร์ดทำปก
6. เชือกฟาง
7. ไม้บรรทัด
8. บัตรยกทรง เรื่อง เปิดน้อย

การประเมินผล

ตรวจผลงานการจัดทำรูปเล่มหนังสือที่นักเรียนช่วยกันเขียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 20 (3 คาบ)

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

การที่คนในครอบครัวรู้จักหน้าที่และร่วมมือกันทำงาน ทำให้ครอบครัวมีฐานะมั่นคง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านจุลสาร เรื่อง ครอบครัวสุขสันต์แล้ว สามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

เขียนคำขวัญให้หัวข้อเรื่อง ครอบครัวสุขสันต์เพราะเราช่วยกันทำตามหน้าที่

เนื้อหา

ครอบครัวสุขสันต์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูนำตัวอย่างคำขวัญมาติดบนกระดานให้นักเรียนอ่าน เช่น ครอบครัวของฉัน “สุขสันต์ดีจริง เพราะทุก ๆ สิ่งเราช่วยกันทำ”

ขั้นสอน

ครูนำจุลสาร เรื่อง ครอบครัวสุขสันต์ สิ่งดีพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีภาพและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักแบ่งหน้าที่ในการทำงานมาให้นักเรียนอ่าน แล้วครูและนักเรียนสนทนาถึงผลดีของการทำหน้าที่และผลเสียของการไม่ทำตามหน้าที่ โดยให้นักเรียนเขียนบันทึกลงในสมุด

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการรู้จักทำงานตามหน้าที่

สื่อการเรียนการสอน

จุลสารและสิ่งตีพิมพ์เกี่ยวกับผลดีของการรู้จักทำงานตามหน้าที่

การประเมินผล

ตรวจผลงานการเขียนแสดงความคิดเห็น

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 1 (3 คาบ)

ขั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่จะอ่านโดยการเดา/สรุป/ลำดับความ

ความคิดรวบยอด

ความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องเป็นองค์ประกอบของการอ่านในใจที่มีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนอ่านในใจ เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้ได้

1. จับใจความสำคัญของเรื่อง
2. ตอบคำถามจากเรื่อง
3. บอกเหตุการณ์ของเรื่องได้

เนื้อหา

การอ่านในใจเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย จากหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูนำภาพประกอบหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มาให้นักเรียนดู แล้วสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครในภาพ

ขั้นสอน

1. ครูกระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือ เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย โดยครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพในหนังสือ เช่น ภาพนี้เป็นภาพอะไร นักเรียนรู้จักหรือเคยเห็นภาพนี้ไหม เคยเห็นที่ไหน นักเรียนชอบคนในรูปภาพเหล่านี้ไหม คนในภาพกำลังทำอะไร ถ้าอยากทราบให้นักเรียนอ่านจากหนังสือ โดยครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านหนังสือ เรื่อง หนึ่งในเมืองไทยในใจและให้อ่านอย่างพิถีพิถัน

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วแจกบัตรคำสั่งให้แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหา เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย แล้วประชุมวางแผนในการเตรียมออกมาเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน

3. ให้แต่ละกลุ่มออกมาเล่าเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย หน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และสรุปเรื่องย่อ แล้วส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย
2. บัตรคำสั่ง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการประชุมกลุ่ม
2. สังเกตจากการเล่าเรื่อง
3. ตรวจเรื่องย่อที่นักเรียนได้เขียนส่ง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย	เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	แผนที่ 2 (3 คาบ) ชั้นที่ 1 ใช้สอนครั้งที่ 2
ชั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่จะอ่านโดยการเดา/สรุป/ลำดับความ	

ความคิดรวบยอด

การเขียนแผนภูมิจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องและจำเรื่องได้อย่างแม่นยำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนอ่านเข้าใจ เรื่อง หนึ่งในเมืองไทยแล้ว สามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้ได้

1. เขียนแผนภูมิจากโครงเรื่องที่อ่านได้
2. อธิบายความหมายของคำและกลุ่มคำในบทเรียนได้
3. เขียนคำและกลุ่มคำได้

เนื้อหา

ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ และการเขียนแผนภูมิ จากเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนความรู้เดิมจากแผนการสอนที่ 1 ที่เรียนมาแล้วโดยการสนทนาซักถาม

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านคำศัพท์ที่กำหนดให้จากบัตรคำ แล้วครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของคำศัพท์

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ครูแจกบัตรคำใหม่ให้แต่ละกลุ่มค้นหา

ความหมายจากพจนานุกรม

3. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเขียนคำใหม่พร้อมความหมายบนกระดานดำ
4. นักเรียนจดบันทึกคำและความหมายลงในสมุด
5. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเขียนแผนภูมิ
6. ให้แต่ละกลุ่มลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังลงในแผนภูมิ

ขั้นสรุป

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกไปเล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ข้อคิดที่ได้รับโดยใช้แผนภูมิประกอบในการเล่าเรื่อง
2. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดโดยเขียนเรื่องตามแผนภูมิ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย
2. บัตรคำ
3. แผนภูมิ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการประชุมอภิปรายกลุ่ม
2. การเล่าเรื่องตามแผนภูมิ
3. ตรวจผลงานการเขียนเรื่องจากแผนภูมิ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 3 (3 คาบ)

ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องทีอ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

ความคิดรวบยอด

การเขียนเรื่องใหม่ตามแนวคิดของเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย ทำให้ผู้เขียนสามารถพัฒนาแนวคิดได้กว้างขวางและลึกซึ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

เขียนเรื่องใหม่ตามแนวคิดของเรื่อง หนึ่งในเมืองไทยได้

เนื้อหา

การเขียนเรื่องใหม่และบรรยายความรู้สึกของตน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนแนวคิดของเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ขั้นสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม ช่วยกันกำหนดหัวข้อเรื่องกลุ่มละ 1 เรื่อง
2. ครูใช้ตัวอย่างอธิบายวิธีการเขียนเรื่อง โดยจะต้องวางโครงเรื่องตามแนวคิดเรื่องเดิม

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกเขียนเรื่อง ตามหัวข้อที่กลุ่มกำหนด ขั้นสรุป

ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่กลุ่มของตนเองเขียนหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนการสอน

แผนภูมิ รูปแบบการเขียนอย่างง่าย

การประเมินผล

ตรวจผลงานที่แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 4 (3 คาบ)

ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

ความคิดรวบยอด

การรวบรวมข้อมูลโดยสรุปย่อจากเรื่องที่อ่านจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลโดยย่อจากเรื่องที่อ่าน
2. ลำดับข้อมูลเพื่อเตรียมการเขียนเรื่อง

เนื้อหา

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเนื้อหาเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย โดยทบทวนเกี่ยวกับ อรรถลักษณะของการเขียนเรื่อง เรื่องย่อที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนบันทึกย่อสาระของเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย
2. ครูให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการจัดลำดับข้อมูล เพื่อเตรียมการเขียนเรื่องของนักเรียนต่อไป

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนบันทึกย่อสาระของเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

การประเมินผล

ตรวจผลการบันทึกของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 5 (3 คาบ)

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนด

ความคิดรวบยอด

การเขียนที่ถูกต้องเหมาะสมทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

1. สังเคราะห์สาระของเรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญาได้ถูกต้อง
2. เขียนเรื่องในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนดได้

เนื้อหา

การเขียนเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย ตามอรรถลักษณะภาษาที่นักเรียนกำหนด

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิด

สังเคราะห์สาระของเรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่องในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษา

ที่แต่ละกลุ่มกำหนด

ขั้นสรุป

ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

การประเมินผล

การตรวจผลงาน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 6 (3 คาบ)

ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

ความคิดรวบยอด

การทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน ช่วยทำให้งานเขียนมีความถูกต้อง
ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้
ดังต่อไปนี้

1. ทบทวน ตรวจสอบ งานเขียนจากเรื่องที่แต่งได้
2. แก้ไขงานเขียนจากเรื่องที่นักเรียนเขียนได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนสาระของเรื่องจากที่เรียนมาแล้วในชั้นตอนที่ 4 อีกครั้ง

ขั้นสอน

ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้น แล้วให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันอภิปรายแก้ไข
ปรับปรุง หรือให้แต่ละกลุ่มช่วยกันทบทวน ตรวจสอบแก้ไขงานของกลุ่มตัวเอง เช่น ทบทวน
ชื่อเรื่องว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ การใช้วรรคลักษณะในการเขียนเรื่อง เนื้อหา การใช้

ถ้อยคำ ภาษา การลำดับเรื่อง มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเรื่องที่เขียนหรือไม่ ควรจะเพิ่มเติมอะไร

ขั้นสรุป

นักเรียนเขียนสรุปเรื่องตามอรรถลักษณะของแต่ละกลุ่มอย่างถูกต้อง

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

การประเมินผล

ตรวจสอบจากเรื่องที่นักเรียนเขียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย	เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	แผนที่ 7 (3 คาบ)
ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน	

ความคิดรวบยอด

การเขียนที่ถูกต้องทำให้สื่อความหมายได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังต่อไปนี้

1. เขียนคำได้ถูกต้อง
2. เขียนประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียน

ขั้นสอน

ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำเรื่องที่นักเรียนในกลุ่มช่วยกันแต่งมาอ่านให้เพื่อน
ฟัง และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเปลี่ยนกันตรวจสอบงานเขียนของเพื่อนว่ามีจุดบกพร่องที่ใด
บ้าง ต้องแก้ไขอะไร เช่น ตัวสะกด ตัวการันต์ การเรียบเรียงประโยค การเว้นวรรคตอน
โดยมีครูช่วยแนะนำ และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแก้ไขในส่วนที่บกพร่องให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

นักเรียนเขียนเรื่องมาส่งครู (ทำเป็นกลุ่ม)

สื่อการเรียนการสอน

นักเรียนเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

การประเมินผล

ตรวจงานเขียนของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง
(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 8 (3 คาบ)

ชั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

การแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นการสร้างความสามัคคีและนำไปสู่ความสำเร็จ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

เขียนเรื่องร่วมกันได้ตามอรรถลักษณะที่นักเรียนกำหนด

เนื้อหา

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนาทบทวนเรื่องจากที่นักเรียนเขียนมาแล้วจากขั้นตอนที่ 5

ขั้นสอน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องร่วมกัน ขณะที่เขียนให้นักเรียนอ่านซ้ำ ย้ำทวนคำที่เขียนทุกคำ หรือ คำยากทุกคำ หลาย ๆ ครั้ง จนจบเรื่อง การเขียนของนักเรียนแต่ละกลุ่มอาจจะใช้อรรถลักษณะทางภาษาแตกต่างกันไปตามข้อตกลงของแต่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานเรื่องที่นักเรียนเขียนหน้าชั้น

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษโรเนียว A 4
2. ดินสอดำ
3. ไม้บรรทัด

การประเมินผล

ตรวจผลงานจากการเขียนเรื่องของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 9 (3 คาบ)

ชั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

การแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นการสร้างความสามัคคีและนำไปสู่ความสำเร็จ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

วาดภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องได้

เนื้อหา

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนเขียน

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวาดภาพให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่นักเรียนเขียน

ตามความเหมาะสม

2. เมื่อวาดภาพเสร็จแล้ว ให้นักเรียนระบายสีวาดภาพให้สวยงาม แล้วจัดทำเป็นรูปเล่ม

3. ให้แต่ละกลุ่มเสนอผลงาน

ขั้นสรุป

เก็บผลงานให้เป็นที่ ครูควรแนะนำให้นักเรียนได้อ่านในเวลาว่าง และเมื่ออ่านแล้ว ควรจัดเก็บให้เรียบร้อย และควรจัดเก็บในรูปแบบของแฟ้มสะสมงาน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กระดาษ
2. ดินสอดำ
3. ปากกาเคมี / สีเมจิก
4. กระดาษกาวย่น
5. กระดาษชาร์ดทำปก
6. เชือกฟาง
7. ไม้บรรทัด
8. หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

การประเมินผล

ตรวจผลงานการจัดทำรูปเล่มหนังสือที่นักเรียนช่วยกันเขียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

(ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่ 10 (3 คาบ)

ชั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

รวมเกียรติเป็นวรรณคดีที่ทรงคุณค่าของไทยที่นิยมนำมาใช้แสดงชน ซึ่งเป็น
ศิลปวัฒนธรรมล้ำค่า ควรแก่การดำรงรักษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังต่อไปนี้

บอกความหมายของคำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนเล่นเกม “รวมใจ” โดยปฏิบัติดังนี้

1. ครูแจกรูปหัวใจให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด เท่าจำนวนคำราชาศัพท์ที่มีใน
บทเรียน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนคำราชาศัพท์ลงบนรูปหัวใจด้านซ้ายมือ และเขียน
ความหมายของคำลงทางด้านขวามือ
2. เมื่อแต่ละกลุ่มเขียนคำและความหมายเสร็จแล้วให้ตัดรูปหัวใจออกจากกัน
แล้วกระจายชิ้นส่วนให้ปะปนกัน
3. เมื่อครูให้สัญญาณเริ่มเล่น ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันรวมหัวใจให้เป็นดวงเดียวกัน
ให้ได้ความหมายของคำราชาศัพท์ในบทเรียน โดยการนำหัวใจที่ต่อแล้ววางบนกระดาษแข็ง
ที่ครูแจกให้เสร็จในเวลาที่คุณกำหนดให้

4. ครูเฉลยคำราชาศัพท์และความหมายด้วยรูปหัวใจที่เตรียมไว้ โดยเสียบที่กระเป๋ามั่ง ให้แต่ละกลุ่มตรวจผลงานที่ทำโดยเปลี่ยนกันตรวจ เสร็จแล้วให้รวมคะแนนกลุ่มที่ได้คะแนนมากเป็นผู้ชนะ

ชั้นสอน

ให้นักเรียนอ่านคำราชาศัพท์ ที่ติดอยู่บนกระเป๋ามั่งพร้อมกัน และให้นักเรียนจดบันทึกคำราชาศัพท์ลงในสมุดของนักเรียน

ชั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำราชาศัพท์ 10 ข้อ

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษชาร์ตสีสำหรับตัดเป็นรูปหัวใจ
2. สีเมจิก หรือปากกาเคมี
3. กระดาษแข็ง 5 แผ่น
4. กระเป๋ามั่ง

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ประเมินจากคะแนนในการบอกความหมายของคำราชาศัพท์
3. ตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนเป็นรายบุคคล

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 1 เรื่อง บึงนกน้ำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

กฎกติกาของสังคมสมาชิกที่ดีต้องถือปฏิบัติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. อ่านคำที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
2. เขียนความหมายของคำที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

บทเรียน เรื่อง บึงนกน้ำ

สื่อการเรียนการสอน

1. เนื้อหา เรื่อง บึงนกน้ำ
2. บัตรคำ
3. กระดาษแผ่น
4. แถบประโยค

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูนำรูปภาพของนกชนิดต่าง ๆ มาให้นักเรียนดู แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพ หลังจากนั้นครูให้นักเรียนออกมาเขียนชื่อนกที่เห็นในภาพบนกระดานดำ

2. ครูและนักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับชื่อและลักษณะของนกที่ชอบอาศัยอยู่บริเวณริมบึงหรือแม่น้ำลำคลองเพื่อจับปลาเป็นอาหาร

3. ให้นักเรียนอธิบายลักษณะของนกจากภาพประกอบเรื่อง บึงนกน้ำ แล้วสอบถามนักเรียนว่า นกในภาพดังกล่าวมีลักษณะแตกต่างจากนกอื่นๆอย่างไร มีชื่อว่าอะไร

ขั้นสอน

1. นักเรียนอ่านคำที่กำหนดให้จากบัตรคำ ได้แก่คำว่า นานา ดอกจาน จรด สำหรับ ชาวประมง ผ่านลม นกเป็ดน้ำ ไชยเรียว บ่วงแร้ว กว๊าระเบียบ เจริญน้ำ กระโหลก กล้วยเครือ กังวล สดุดูกลูกตา กว้างใหญ่ไพศาล ลูกอีสาน ลูกทะเล แรมปี

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน

3. แยกบัตรคำเป็นชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายความหมายของคำจากบัตรคำหรือค้นคว้าจากพจนานุกรม

4. ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาเขียนความหมายของคำบนกระดานดำ

ขั้นสรุป

1. นักเรียนร่วมกันสรุปผลจากการที่แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานแล้วสรุปเป็นสาระ จึงให้จดบันทึกลงสมุด

2. ให้ทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการเขียนความหมายของคำและกลุ่มคำที่กำหนดให้

การประเมินผล

1. การสังเกต

- 1.1 การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
- 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอภิปราย
- 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจแบบฝึกหัดการเขียนความหมายของคำและกลุ่มคำ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 1 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

กฎกติกาของสังคมสมาชิกที่ดีต้องถือปฏิบัติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

1. ตั้งคำถามจากบทเรียนได้
2. ตอบคำถามจากบทเรียนได้
3. บอกเหตุการณ์ของเรื่องตามลำดับได้

เนื้อหา

บทเรียน เรื่อง บึงนกน้ำ

สื่อการเรียนการสอน

1. เนื้อหา เรื่อง บึงนกน้ำ
2. บัตรคำ
3. กระดาษแผ่น
4. แถบประโยค

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับนกน้ำตามที่นักเรียนเคยรู้จักมาก่อน

2. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาเล่านิทานที่เกี่ยวกับนกให้เพื่อนฟัง
ชั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง บึงนกน้ำ โดยการอ่านสำรวจด้วยการอ่านเร็ว
อ่านข้าม และการกวาดสายตา เพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่อง

2. นักเรียนช่วยกันตั้งคำถาม หลังจากนั้นครูนำคำถามที่นักเรียนตั้งขึ้นมาเขียน
บนกระดานดำ เช่น

- ตัวละครสำคัญของเรื่องมีใครบ้าง
- อะไรคือเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง
- ผลของเหตุการณ์เป็นอย่างไร

3. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายประเด็นปัญหาที่เขียนไว้บน
กระดานดำ ประเด็นปัญหา เช่น

- เหตุใดบุญหลายจึงเดินทางไปหลังโรงเรียน
- ถ้านักเรียนเป็นบุญหลาย นักเรียนจะแก้ปัญหาเรื่องความหนาวอย่างไร

ชั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันหาข้อสรุปของเนื้อเรื่องและแนวทางที่ได้จากเรื่อง พร้อมทั้ง
ให้นักเรียนเขียนลงสมุด

การประเมินผล

1. ความสนใจในการอ่าน
2. สังเกตการตั้งคำถาม ตอบคำถาม
3. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอภิปราย
4. ตรวจแบบฝึกหัดเรื่องการตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง บึงนกน้ำ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

แผนภาพโครงเรื่องจะช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการเล่าเรื่องและเขียนเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

เขียนแผนภาพโครงเรื่องได้

เนื้อหา

ใจความสำคัญของเรื่อง บึงนกน้ำ

- บุญหลายได้ยินเพื่อน ๆ พูดถึงเลื้อก้นหนาวตัวใหม่แต่บุญหลายไม่มีเลื้อก้นหนาวตัวใหม่

- บุญหลายพบชายหาปลาที่ริมบึง ชายหาปลาเล่าเรื่องนกเปิดน้ำหนุ่มให้บุญหลายฟัง

- บุญหลายเขียนเรียงความ เรื่อง บึงนกน้ำ ส่งเข้าประกวดและได้รับรางวัลชนะเลิศเป็นเลื้อก้นหนาวหนึ่งตัว

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง บึงนกน้ำ
2. ใบงานแผนภาพโครงเรื่อง บึงนกน้ำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนอ่านในใจบทเรียนเรื่อง บึงนกน้ำ เป็นการทบทวนบทเรียน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงเรื่อง เพื่อลำดับความและเหตุการณ์ของเรื่อง โดยให้นักเรียนช่วยกันบอกเหตุการณ์สำคัญแล้วครูเขียนเหตุการณ์สำคัญที่นักเรียนบอกลงบนกระดานดำ เช่น

เหตุการณ์ที่ 1 บุญหลายได้ยินเพื่อน ๆ พูดถึงเสื้อกันหนาวตัวใหม่
แต่บุญหลายไม่มีเสื้อกันหนาวตัวใหม่

เหตุการณ์ที่ 2 บุญหลายพบชายหาปลาที่ริมบึง ชายหาปลาเล่าเรื่อง
นกเปิดน้ำหนุ่มให้บุญหลายฟัง

เหตุการณ์ที่ 3 บุญหลายเขียนเรียงความเรื่อง บึงนกน้ำ ส่งเข้าประกวด
และได้รับรางวัลชนะเลิศเป็นเสื้อกันหนาวหนึ่งตัว

2. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 - 6 คน แล้วแจกแผนภาพโครงเรื่อง ซึ่งทำเป็นใบงานให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น

3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับวิธีการเขียนข้อมูลลงในแผนภาพโครงเรื่อง โดยให้อ่านเรื่อง บึงนกน้ำ แล้วแบ่งออกเป็นตอน ๆ ตามเหตุการณ์ของเรื่อง แล้วเติมข้อมูลลงในแผนภาพโครงเรื่อง

4. นักเรียนกับครูช่วยกันเติมข้อความในแผนภาพโครงเรื่อง เช่น

เรื่องบึงนกน้ำ

ตัวละครสำคัญ : บุญหลาย ชายหาปลา นกเปิดน้ำหนุ่ม

ตัวละครประกอบ : พ่อของบุญหลาย แม่ของบุญหลาย บุญยิ่ง และบุญรวม มาลี
สายพิน เด่น ทองกราน ครูประจำชั้น ผูนกเปิดน้ำ

เรื่องเกิดขึ้นที่ไหน : โรงเรียนแห่งหนึ่งในภาคอีสาน บึงใหญ่หลังโรงเรียน
บ้านของบุญหลาย

เรื่องเกิดขึ้นเวลาใด : ฤดูหนาวในเดือนพฤศจิกายน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง :	บุญหลายอยากได้เสื้อกันหนาว
เหตุการณ์ที่ 1 :	บุญหลายได้ยืนเพื่อน ๆ พูดถึงเสื้อกันหนาวตัวใหม่ แต่บุญหลายไม่มีเสื้อกันหนาวตัวใหม่
สถานที่ :	โรงเรียนแห่งหนึ่งในภาคอีสาน
ตัวละคร :	- บุญหลาย - สายพิน - มาลี - ทองกราน - เด่น
ปัญหา :	บุญหลายไม่มีเสื้อกันหนาวตัวใหม่
การกระทำ :	เพื่อน ๆ ของบุญหลายต่างคุยกันถึงเสื้อกันหนาวตัวใหม่
ผลของการกระทำ :	บุญหลายไปหลังโรงเรียนและเดินออกนอกรั้วโรงเรียนมาถึงริมบึง
เหตุการณ์ที่ 2 :	บุญหลายพบชายหาปลาที่ริมบึง ชายหาปลาเล่าเรื่อง นกเป็ดน้ำหนุ่มให้บุญหลายฟัง
สถานที่ :	
ตัวละคร :	
ปัญหา :	
การกระทำ :	
ผลของการกระทำ :	
ฯลฯ	

5. นักเรียนตรวจสอบแผนภาพโครงเรื่องแล้วปรับปรุงแก้ไข

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 ข้อ 5 โดยการเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้เช่น

- 1) บุญหลายเป็น.....ฐานะ
- 2) พ่อของบุญหลายไป
- 3) บุญหลายชอบไปที่.....เพราะ

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการเติมข้อความในแผนภาพโครงเรื่อง
2. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเติมข้อความในช่องว่าง

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

แผนภาพโครงเรื่องจะช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการเล่าเรื่องและเขียนเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. ใช้แผนภาพโครงเรื่องเล่าเรื่องได้
2. ใช้แผนภาพโครงเรื่องในการเขียนเรื่องได้

เนื้อหา

ใจความสำคัญของเรื่อง บึงนกน้ำ

- บุญหลายได้ยินเพื่อน ๆ พูดถึงเสื้อกันหนาวตัวใหม่แต่บุญหลายไม่มีเสื้อกันหนาวตัวใหม่
- บุญหลายพบชายหาปลาที่ริมบึง ชายหาปลาเล่าเรื่องนกเป็ดน้ำหนุ่มให้บุญหลายฟัง
- บุญหลายเขียนเรียงความ เรื่อง บึงนกน้ำ ส่งเข้าประกวดและได้รับรางวัลชนะเลิศเป็นเสื้อกันหนาวหนึ่งตัว

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง บึงนกน้ำ
2. ใบงานแผนภาพโครงเรื่อง บึงนกน้ำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั้นนำ

ครูทบทวนเกี่ยวกับเรื่องการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง พร้อมทั้งนำแผนภาพโครงเรื่องที่นักเรียนทำ มาประกอบการอธิบาย

ชั้นสอน

1. ครูแจกแผนภาพโครงเรื่องให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเติมข้อความไว้อย่างสมบูรณ์ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง
2. ครูให้นักเรียนเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องลงในสมุดแบบฝึกหัด แล้วตรวจสอบกับบทเรียน ปรับปรุงสำเนาภาษา ตัวสะกดให้ถูกต้อง

ชั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 ข้อ 6 เรื่องการเขียนย่อเรื่อง ปิงนกงั่ว

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง
2. ตรวจผลงานการเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง
3. ตรวจแบบฝึกหัดการเขียนย่อเรื่อง ปิงนกงั่ว

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

กฎกติกาของสังคมสมาชิกที่ดีต้องถือปฏิบัติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

1. เขียนเรื่องใหม่ตามแนวคิดเรื่องบึงนกน้ำได้
2. มีมารยาทในการฟังและการพูด

เนื้อหา

การเขียนเรื่องใหม่ตามแนวคิดของเรื่อง บึงนกน้ำ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง บึงนกน้ำ
2. หนังสือในห้องสมุด
3. บัตรคำสั่ง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั้นนำ

ครูและนักเรียนทบทวนแนวคิดของเรื่องบึงนกน้ำ คือ เด็กดีต้องปฏิบัติตาม
กฎระเบียบของบ้าน ของโรงเรียน และของสังคม

ชั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนกลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน
2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่องใหม่ โดยใช้แนวคิดเดิมของเรื่อง

ปึงนกน้ำ

3. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเรื่องที่เขียนใหม่มาอ่านให้เพื่อนฟัง ครูเปิดโอกาสให้มีการสนทนาซักถามกันในชั้นเรียน

ชั้นสรุป

1. ครูตรวจผลงานนักเรียน ซึ่งข้อบกพร่อง และให้ข้อเสนอแนะ นักเรียนนำไปแก้ไขให้ถูกต้อง
2. ทำแบบฝึกหัดเรื่องการเขียนเรื่องใหม่ตามแนวคิดเรื่อง ปึงนกน้ำ

การประเมินผล

1. สังเกตความมีมารยาทในการฟังและการพูด
2. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. ตรวจผลงานการเขียนเรื่องของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

คำนาม เป็นคำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ และสิ่งของ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

1. บอกความหมายของคำนามได้
2. นำคำนาม มาแต่งเป็นประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

- คำนามทั่วไป
- คำนามชี้เฉพาะ
- คำนามบอกลักษณะ
- คำนามบอกหมวดหมู่
- คำนามที่แสดงความรู้สึกทางจิตใจ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง บึงนกน้ำ
2. บัตรคำ
3. บัตรคำสั่ง
4. แถบประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

นักเรียนอ่านหลักภาษาเรื่อง คำนาม จากความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนให้แต่ละกลุ่มสังเกตตามหัวข้อที่กำหนด แล้วนำมารายงานหน้าชั้น เช่น
 - ลักษณะของคำนาม
 - คำนามชนิดต่าง ๆ
 - วิธีใช้คำถามแต่ละชนิด
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป และวิธีใช้คำนามแต่ละชนิดแล้วเขียนลงสมุดรวบรวมเรื่องเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และการใช้ภาษา
3. นักเรียนอ่านเรื่อง คำนาม ในหนังสือเรียนอีกครั้งหนึ่ง
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างประโยคหรือหาประโยคที่มีคำนามชนิดต่าง ๆ แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องร่วมกับครูและกลุ่มอื่น ๆ

ขั้นสรุป

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 ข้อ 7 เรื่องการแยกชนิดของคำนามจากคำที่กำหนดให้ เช่น พ่อ แม่ บุญหลาย ชายหาปลา ชาวประมง ปิง อีสาน โรงเรียน ดอกบัว เสือกันหนาว

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจในการอ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
2. สังเกตจากความร่วมมือของนักเรียนในการหาข้อสรุปลักษณะของคำนามชนิดต่าง ๆ
3. พิจารณาจากการรายงานหน้าชั้นเรียน
4. ตรวจแบบฝึกหัดเรื่องการแยกชนิดของคำนาม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

คำสรรพนาม เป็นคำที่ใช้พูดหรือเขียนแทนชื่อคน สัตว์ และสิ่งของ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. บอกความหมายของคำสรรพนามได้ถูกต้อง
2. เลือกใช้คำสรรพนามได้ถูกต้อง
3. นำคำสรรพนาม มาแต่งเป็นประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำสรรพนาม

- สรรพนามใช้แทนผู้พูด ผู้ฟังและผู้ถูกกล่าวถึง
- สรรพนามใช้ถาม
- สรรพนามบอกความไม่เจาะจง
- สรรพนามบอกความชี้ชัด
- สรรพนามเชื่อมประโยค

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิคำสรรพนามชนิดต่าง ๆ
2. บัตรคำ
3. ตารางแยกประโยค

4. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง ปิงนกน้ำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนเสนอประโยคที่มีคำสรรพนามมาคนละ 1 ประโยค แล้วครูเขียนประโยคนั้นบนกระดานดำ

ขั้นสอน

1. นักเรียนอ่านและสังเกตเรื่อง คำสรรพนาม จากความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน ให้ช่วยกันหาคำสรรพนามและบอกชนิดของคำสรรพนามจากประโยคที่เขียนบนกระดานดำ
3. แต่ละกลุ่มรายงานผลลงในตารางที่กำหนดให้ เช่น

ประโยค	บุรุษที่ 1 (ผู้พูด)	บุรุษที่ 2 (ผู้ฟัง)	บุรุษที่ 3 (ผู้ที่เรากล่าวถึง)
- เธอไปถามนพพรสิว่า เขา จะไปกับผมไหม	ผม	เธอ	เขา
- พระ ท่านสอนว่า เราควร เมตตาภรรยานาและไม่วังแก มัน ๆลๆ	เรา	-	มัน

4. นักเรียนอ่านบททวนเรื่อง คำสรรพนาม อีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของคำสรรพนามชนิดต่าง ๆ แล้วเขียนลงในสมุดรวบรวมเรื่องเกี่ยวกับหลักภาษา
2. ทำแบบฝึกหัดโดยให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำสรรพนามในข้อความต่อไปนี้
“พ่อของผมก็จับปลาเหมือนกันครับ” บุญหลายพูดอย่างภูมิใจ “แต่พ่อ
ออกทะเลไปจับปลากับเรือใหญ่”

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจในการอ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
2. พิจารณาจากการรายงานหน้าชั้นเรียน
3. ตรวจสอบผลงานการแต่งประโยค
4. ตรวจสอบแบบฝึกหัดภาษาไทยโดยให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำสรรพนาม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง ปิงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

คำกริยา เป็นคำที่บ่งบอกถึงการกระทำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. บอกความหมายของคำกริยาได้
2. เลือกใช้คำกริยาได้ถูกต้อง
3. นำคำกริยามาแต่งเป็นประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำกริยา

- คำกริยาแสดงการกระทำ (ไม่มีกรรมมารับข้างท้าย)
- คำกริยาแสดงการกระทำ (มีกรรมมารับข้างท้าย)
- คำกริยาแสดงสภาพ

สื่อการเรียนการสอน

1. ตารางแยกประเภท
2. บัตรคำ
3. แผนภูมิสรุปเรื่องคำกริยา
4. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา เล่ม 1 เรื่อง ปิงนกน้ำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

นักเรียนอ่านและสังเกตประโยคจากความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียนเรื่อง คำกริยา

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละประมาณ 6 - 8 คน ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย เพื่อหาข้อสรุปลักษณะของคำกริยา เสนอต่อชั้นเรียน และครูเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วนักเรียน บันทึกลงสมุดรวบรวมเรื่องเกี่ยวกับหลักภาษา

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มหาคำกริยาจากหนังสือเรียนพร้อมกับความหมายแล้วนำมา ทำเป็นพจนานุกรมประจำชั้น

ขั้นสรุป

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 ข้อ 13 เรื่องการเขียนคำที่ทำหน้าที่เป็น คำกริยาในประโยคจากประเภทที่กำหนดให้ เช่น

- 1) ผูกนกบินขึ้นจากน้ำ บิน
- 2) เมฆบาง ๆ ลอยอยู่บนท้องฟ้า ลอย

ฯลฯ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจในการอ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
2. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. พิจารณาจากการรายงานผลหน้าชั้นเรียน
4. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทย เรื่อง การเขียนคำที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาใน

ประโยค

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

คำวิเศษณ์ เป็นคำที่ช่วยขยายคำนาม ขยายคำสรรพนาม ขยายคำกริยา และขยายคำวิเศษณ์ด้วยกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. บอกความหมายของคำวิเศษณ์ได้
2. นำคำวิเศษณ์มาแต่งเป็นประโยคได้

เนื้อหา

คำวิเศษณ์

- คำวิเศษณ์ขยายคำนาม
- คำวิเศษณ์ขยายคำสรรพนาม
- คำวิเศษณ์ขยายคำกริยา
- คำวิเศษณ์ขยายคำวิเศษณ์

สื่อการเรียนการสอน

1. ตารางแยกประเภท
2. บัตรคำ
3. แผนภูมิสรุปเรื่องคำวิเศษณ์
4. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา เล่ม 1 เรื่อง บึงนกน้ำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนช่วยกันแต่งประโยคประมาณ 10 ประโยค โดยเขียนบนกระดานดำ

ขั้นสอน

1. นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่องคำวิเศษณ์ จากความรู้ทางภาษาทำยบทเรียน และสังเกตโดยกำหนดเวลาให้อ่าน

2. แบ่งกลุ่มนักเรียน โดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำวิเศษณ์ประเภทต่าง ๆ จากประโยคบนกระดานดำ แล้วนำเสนอต่อชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปลักษณะของคำวิเศษณ์ประเภทต่าง ๆ จากแผนภูมิสรุปเรื่องคำวิเศษณ์ แล้วบันทึกลงสมุดรวบรวมเกี่ยวกับการใช้หลักภาษา

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นหาคำวิเศษณ์จากพจนานุกรม พร้อมกับหาความหมายกลุ่มละ 10 คำ นำมาเขียนเป็นพจนานุกรมประจำชั้น

3. ทำแบบฝึกหัดที่ 3 ข้อ 14 โดยให้นักเรียนเขียนเติมคำวิเศษณ์ หลังคำที่กำหนดให้แล้วแต่งประโยค เช่น

1) กระโชกแรง

ลมกระโชกแรง

2) เสื้อสีแดง

บุญหลายสวมเสื้อกันหนาวสีแดง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจในการอ่านแบบฝึกหัดทำยบทเรียน
2. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. พิจารณาจากการรายงานผลหน้าชั้นเรียนเรื่องการเขียนเติมคำวิเศษณ์หลังคำที่กำหนดให้แต่งประโยค
4. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทยโดยให้นักเรียนเติมคำวิเศษณ์หลังคำที่กำหนดให้

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การพูดที่มีเหตุผลจะทำให้การพูดนั้นน่าเชื่อถือ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

พูดอธิบายเหตุผลตามขั้นตอนได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การพูดอธิบายเหตุผลมีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นเตรียมเรื่องที่จะพูด
- ขั้นปฏิบัติ
- ขั้นประเมิน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง บึงนกน้ำ
2. เครื่องบันทึกเสียงแถบบันทึกเสียงการพูดอธิบายเชิงเหตุผล

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

นักเรียนอ่านความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน เรื่อง การพูดอธิบายเหตุผล

ชั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนตามความเหมาะสม (ประมาณ 5 - 6 คน) ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายหาข้อสรุปของการพูดอธิบายเหตุผล และนำมารายงานผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน
2. ให้แต่ละกลุ่มฝึกพูดอธิบายเชิงเหตุผลโดยเตรียมการตามวิธีการที่กำหนดไว้ในความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน ให้เวลากลุ่มละประมาณ 5 นาที
3. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาพูดอธิบายเชิงเหตุผล โดยให้เวลาคนละประมาณ 3 นาที

ขั้นสรุป

ครูและเพื่อนวิจารณ์ลักษณะการพูดของนักเรียน เช่น การใช้ภาษาพูด น้ำเสียงที่เหมาะสมในการพูด การลำดับเรื่องในการพูด ท่าทางบุคลิกภาพของผู้พูด ฯลฯ

การประเมินผล

1. สังเกตจากอภิปรายหาข้อสรุปของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
2. พิจารณาจากการพูดอธิบายเชิงเหตุผลของตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อผู้ส่งสารรู้จักเลือกใช้คำที่ถูกต้องและเหมาะสมตรงตามความหมาย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

แต่งประโยคโดยเลือกใช้คำได้ถูกต้องตามความเหมาะสม

เนื้อหา

การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย (คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน)

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง บึงนกน้ำ
2. แถบประโยค
3. บัตรคำ
4. กระดาษแผ่น
5. พจนานุกรม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนอ่านและสังเกตความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน เรื่อง การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย โดยกำหนดเวลาให้อ่าน

ขั้นสอน

แบ่งนักเรียนตามความเหมาะสม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุปข้อสังเกตการเลือกใช้คำให้เหมาะสม ให้แต่ละกลุ่มเสนอต่อชั้นเรียน เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 ข้อ 15 เรื่องการหาความหมายของคำที่กำหนดให้ (คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน) แล้วแต่งประโยค เช่น

- 1) แก้ววักล่า ความหมาย
 แต่งประโยค
- 2) กล้าหาญ ความหมาย
 แต่งประโยค

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปรายหาข้อสรุปของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
2. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการหาความหมายของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง ปิงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การรู้จักใช้สำนวนภาษาไทยในการพูดและการเขียน จะช่วยให้การใช้ภาษาไทย
สละสลวย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

1. บอกความหมายของสำนวนไทยได้ถูกต้อง
2. อ่านสำนวนไทยได้ถูกต้อง
3. เขียนสำนวนไทยได้ถูกต้อง

เนื้อหา

- สำนวนไทย หมายถึง ถ้อยคำในภาษาไทยที่พูดจา สื่อสารกัน ไม่ได้แปล
ความหมายของคำตรงตัวแต่มีความหมายเป็นนัยกินความกว้างหรือลึกซึ้ง หรือเป็น
ความหมายเชิงเปรียบเทียบ
- หาสำนวนและความหมายจากพจนานุกรมหรือหนังสือรวบรวมสำนวนไทย

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง ปิงนกน้ำ
2. บัตรคำ
3. พจนานุกรม

4. หนังสือสำนวนไทย
5. ภาพปริศนาสำนวนไทย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั้นนำ

นักเรียนอ่านตัวอย่างสำนวนภาษาในความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน

ชั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายและลักษณะเด่นของสำนวนภาษา
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาสำนวนและความหมายที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันหรือที่เคยได้ยิน หรือจากพจนานุกรมมานำเสนอต่อชั้นเรียนอย่างน้อยกลุ่มละ 5 สำนวน

ชั้นสรุป

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 ข้อ 16 เรื่องการเขียนสำนวนภาษาพร้อมความหมาย เช่น

1) <u>กว้างใหญ่ไพศาล</u>	หมายถึง	<u>กว้างมาก</u>
2) <u>แรมปี</u>	หมายถึง	<u>ยาวนานนับปี</u>

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับสำนวน
2. พิจารณาจากการนำเสนอต่อชั้นเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. สังเกตการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง
4. ตรวจสอบชุดแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเขียนสำนวนภาษาพร้อมความหมาย

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การเขียนบรรยายความรู้สึก เป็นการแสดงความสามารถในการเขียนที่สร้างสรรค์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

เขียนบรรยายความรู้สึกในเรื่องที่ตนชอบได้

เนื้อหา

เขียนบรรยายความรู้สึกของตนเองหรือเขียนบรรยายเรื่องที่ตนชอบ

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษแผ่นใหญ่สำหรับเขียน
2. ปากกาปลายสีกหลากหลาย
3. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง บึงนกน้ำ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำ

ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง บึงนกน้ำ ตอนบรรยายความรู้สึกของตัวเอง

“บุญหลายมาที่นี้บ่อย ๆ เขาชอบดูบึงที่กว้างไกลไปจรดขอบฟ้า.... จนถึง

บุญหลายชอบดูพวกเขาหาปลาในบึง”

ขั้นสอน

1. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เรื่องตอนที่อ่านว่าการดำเนินเรื่องเป็นอย่างไร มีวิธีการเขียนอย่างไร
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการเขียนหรือการพูดเชิงบรรยาย โดยเขียนบน กระดานดำ ว่า “เป็นการเขียนหรือการพูด เล่าถึงความรู้สึก หรือการกระทำเรียงตามลำดับ เหตุการณ์ โดยใช้คำหรือสำนวนภาษาที่สื่อความหมายชัดเจน ถูกต้อง ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟัง มองเห็นภาพพจน์”
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ช่วยกันกำหนดหัวข้อที่จะพูดหรือเขียนบรรยายเรื่องที่ชอบ และช่วยกันเขียนลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้

ขั้นสรุป

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 ข้อ 17 เรื่อง เขียนบรรยายความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับธรรมชาติประมาณ 3 - 5 บรรทัด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกันสรุปถึงวิธีการเขียนบรรยายของนักเรียน
2. สังเกตการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง
3. ตรวจผลงานการเขียนบรรยายของนักเรียนแต่ละกลุ่มและทุกคน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย
เนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง บึงนกน้ำ

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การอ่านบทร้อยกรองนอกจากจะช่วยให้นักเรียนรู้สึกในความไพเราะของภาษา
และยังให้ข้อคิดที่ดีแก่นักเรียนด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

1. อ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง
2. จับใจความสำคัญของเรื่องได้
3. แต่งบทร้อยกรองตามที่กำหนดได้

เนื้อหา

บทร้อยกรองเรื่อง โทษของการพนัน จากท้ายบทที่ 3 “บึงนกน้ำ”

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิบทร้อยกรองเรื่อง “โทษของการพนัน”
2. เครื่องบันทึกเสียง, แถบบันทึกเสียงการอ่านกลอนสุภาพ
3. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง บึงนกน้ำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับโทษที่เกิดจากการเล่นการพนัน
2. ครูนำเครื่องบันทึกเสียงมาเปิดการอ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพให้นักเรียน

ฟัง

ขั้นสอน

1. นักเรียนอ่านคำต่อไปนี้จากบัตรคำหรือครูเขียนให้ดูบนกระดานดำ เวร พนัน มนัส สมาคม คราว สำหรับ กล่าว ผลัก ทรัพย์ ทรวด
 2. ครูอ่านบทร้อยกรองเรื่อง โทษของการพนัน เป็นจังหวะด้วยเสียงธรรมชาติ
 การพนัน / นั้นดี / มีไฉน
 ยามเล่นได้ / ก่อเวร / เล่นไม่หยุด
 คราวพ่ายแพ้ / แท้สำหรับ / ทรัพย์เสื่อมทรุด
 เสียตายสุด / แค้นขัด / มนัสนัก
 หมดยุทธ์ / เชื้อถือ / หรือจะกล่าว
 ขอลูกสาว / แม่พ่อ / เขาก็ผลัก
 ไม่มีใคร / สมาคม / นิยมรัก
 หาน้ำหนัก / ข้างดี / ไม่มีเลย
3. นักเรียนอ่านตามครูให้จังหวะด้วยเสียงธรรมชาติ
4. ครูแบ่งนักเรียนตามความเหมาะสมให้อ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นจังหวะ
 ธรรมชาติ เช่น กลุ่มละ 1 คำกลอน (2 วรรค) คนละ 1 วรรค คนละ 1 คำกลอน หรือคนละ
 1 บท (2 คำกลอน) แล้วเปิดเทปให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะตามเทปให้ถูกต้อง (หลาย ๆ
 ครั้ง)
5. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 - 6 คน แล้วให้แข่งขันกันอ่านทำนองเสนาะ
 ทีละกลุ่ม
6. นักเรียนช่วยกันหาความหมายของคำศัพท์ และบอกความหมายของคำศัพท์
 ในบทร้อยกรอง
7. ครูมอบหมายให้นักเรียนทุกคนแต่งบทร้อยกรองตามหัวข้อ “นกเปิดน้ำ”

ขั้นสรุป

1. นักเรียนช่วยกันสรุปใจความสำคัญของบทร้อยกรอง “โทษของการพนัน” และข้อคิดที่ได้จากการอ่านบทร้อยกรอง เขียนบนกระดานดำแล้วช่วยกันปรับปรุงแก้ไข
2. ครูอ่านทำนองเสนาะให้นักเรียนฟังและให้นักเรียนฝึกอ่านพร้อมกันทั้งชั้นเป็นการทบทวน
3. ครูมอบหมายให้นักเรียนท่องจำบทร้อยกรอง คัดลายมือบทร้อยกรองด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด พร้อมทั้งโยงคำสัมผัสคล้องจองในบทร้อยกรอง “โทษของการพนัน” และคัดคำสัมผัสคล้องจองลงในสมุดแบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการอ่านออกเสียงธรรมชาติของนักเรียน
2. พิจารณาจากการอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะของนักเรียน
3. พิจารณาจากการอธิบายความหมายของบทร้อยกรองและการหาข้อคิดที่ได้จากบทร้อยกรอง
4. ตรวจผลงานการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การที่คนในครอบครัวรู้จักประหยัด ร่วมมือกันทำงานและประกอบอาชีพสุจริตทำให้ครอบครัวมีฐานะมั่นคง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. เขียนคำใหม่ในบทเรียนได้
2. บอกความหมายของคำใหม่ได้

เนื้อหา

บทเรียน เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

สื่อการเรียนการสอน

1. เนื้อเรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข
2. บัตรคำ
3. กระเป๋านาง
4. แถบประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูนำภาพของครอบครัวมาให้ให้นักเรียนดู แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องสถาบันครอบครัว

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านคำที่กำหนดให้จากบัตรคำ ได้แก่คำว่า พัฒนา สิทธิ คุณภาพ สร้างสรรค์ พระราชดำรัส พระราชทาน สงเคราะห์ อนุเคราะห์ ประสพการณ์ บริสุทธิใจ พระบรมราชโองการ ขอนขวาย มัธยัสถ์ โฆษณา สุรุษสุร่าย
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน
3. แยกบัตรคำเป็นชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายความหมายของคำจากบัตรคำ หรือค้นคว้าจากพจนานุกรม
4. ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาเขียนความหมายของคำบนกระดานดำ

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปผลจากการที่แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานแล้วสรุปเป็นสาระจึงให้จดบันทึกลงสมุด

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอภิปราย
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัดเรื่องการเขียนคำและความหมายของคำ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การที่คนในครอบครัวรู้จักประหยัด ร่วมมือกันทำงานและประกอบอาชีพสุจริต
ทำให้ครอบครัวมีฐานะมั่นคง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

1. ตั้งคำถามจากบทเรียนได้
2. ตอบคำถามจากบทเรียนได้
3. เล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ได้

เนื้อหา

บทเรียน เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

สื่อการเรียนการสอน

1. เนื้อเรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข
2. บัตรคำ
3. กระดาษแผ่น
4. แถบประโยค

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนเอง

ชั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข โดยอ่านสำรวจด้วยการอ่านเร็ว อ่านข้าม และการกวาดสายตา เพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่อง
2. นักเรียนช่วยกันตั้งคำถาม หลังจากนั้นครูนำคำถามที่นักเรียนตั้งขึ้นมาเขียนบนกระดานดำ เช่น
 - ประเทศประกอบด้วยสังคมหน่วยย่อย ๆ อะไรบ้าง
 - สมาชิกในครอบครัวมีใครบ้าง
 - หน้าที่ของพ่อบ้าน แม่บ้านสมัยก่อน และสมัยนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
 - เด็กและผู้ใหญ่มีหน้าที่ต่างกันอย่างไร
 ฯลฯ
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายประเด็นปัญหาที่เขียนไว้บนกระดานดำ ประเด็นปัญหา เช่น
 - หน้าที่ของพ่อและแม่
 - หน้าที่ของลูก
 - วัฒนธรรมไทยอันดีที่เด็กพึงปฏิบัติต่อผู้ใหญ่
 - หลักการปฏิบัติและการใช้จ่ายในครอบครัว
 ฯลฯ

ชั้นสรุป

ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปรายตามหัวข้อหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่งเพื่อหาข้อสรุป และแนวคิดที่ได้จากเรื่อง

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจในการอ่านออกเสียง
2. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. พิจารณาจากการตั้งคำถาม ตอบคำถาม
4. พิจารณาจากการรายงานหน้าชั้นเรียน
5. ตรวจสอบแบบฝึกหัดเรื่องการตอบคำถามจากเนื้อเรื่องอยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

แผนภาพโครงเรื่องจะช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการเล่าเรื่องและเขียนเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. เขียนแผนภาพโครงเรื่องได้
2. ใช้แผนภาพโครงเรื่องในการเล่าเรื่องได้
3. ใช้แผนภาพโครงเรื่องในการเขียนเรื่องได้

เนื้อหา

เขียนแผนภาพโครงเรื่อง เล่าเรื่อง และเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภาพโครงเรื่องอยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาไทยเล่ม 1 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

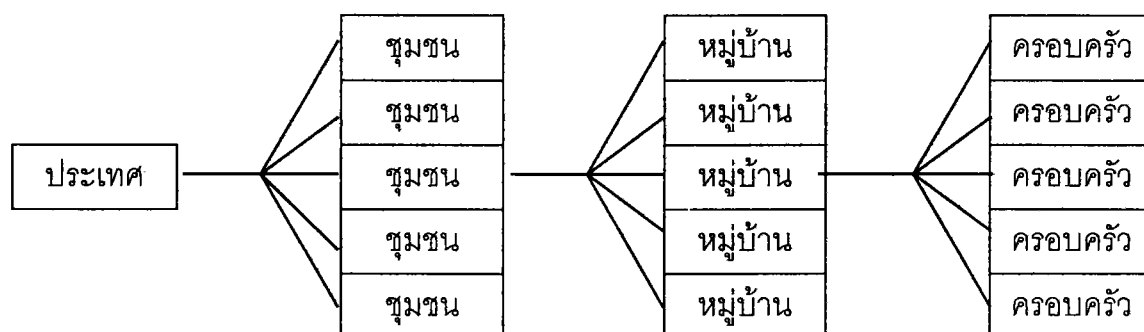
ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนอ่านในใจบทเรียนเรื่องอยู่กันอย่างไรให้เป็นสุข เพื่อเป็นการทบทวนบทเรียน

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงเรื่อง เพื่อลำดับความคิดและแยกแยะประเด็นสำคัญของเรื่องได้
2. ครูแจกแผนภาพโครงเรื่อง ซึ่งทำเป็นใบงาน ดังนี้

ครอบครัวคือหน่วยย่อยของประเทศ

หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว

สมาชิก	หน้าที่	
	สมัยก่อน	ปัจจุบัน
พ่อ	เป็นหัวหน้าครอบครัว หารายได้เลี้ยงครอบครัว	ประกอบอาชีพ ดูแลบ้าน เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนลูกให้ลูกได้รับการศึกษา
แม่	ดูแลบ้าน ดูแลความเป็นอยู่ของคนในบ้าน	ประกอบอาชีพ ดูแลบ้าน อบรมลูกให้ลูกได้รับการศึกษา
ลูก	ศึกษาเล่าเรียน ฝึกหัดทำงานต่าง ๆ ช่วยงานบ้าน	ศึกษาเล่าเรียน ฝึกหัดทำงานการต่าง ๆ ช่วยงานบ้าน

หลักปฏิบัติของการอยู่ร่วมกันทุกคน

1. รับบทบาทและรับผิดชอบบทบาทหน้าที่ของตน 2. ยอมรับบทบาทและหน้าที่ของกันและกัน 3. รักใคร่กลมเกลียวกัน 4. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	
ผู้ใหญ่	เด็ก
1. อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ ความเป็นดี 2. ช่วยเหลือเกื้อกูลด้วยความเมตตา เอื้อนดู 3. เป็นแบบอย่างที่ดี	1. เคารพ เชื่อฟัง คิดตามอย่างมีเหตุผล 2. สุภาพ อ่อนน้อม 3. ดูแบบอย่าง และปฏิบัติงาน

หลักปฏิบัติในการสร้างฐานะครอบครัว

หลักปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติ	รู้จักแสวงหาทรัพย์	รู้จักใช้จ่ายแล้วเก็บรักษาทรัพย์
ผู้ใหญ่	1. ประกอบอาชีพสุจริต 2. ขยันขันแข็ง มานะ อดทน 3. เพียรพยายามไม่ย่อท้อ	1. ใช้จ่ายทรัพย์อย่างประหยัด 2. เลือกซื้อเครื่องอุปโภค บริโภค ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าตามความเหมาะสมและจำเป็น 3. ดูแลรักษาของเครื่องใช้ให้ใช้ได้คงทน
เด็ก	1. หมั่นศึกษาเล่าเรียนเพื่อจะได้มีเครื่องมือสำหรับประกอบอาชีพที่ดีและสุจริตในภายหน้า 2. ขวนขวายหาความรู้จากผู้ใหญ่จาก การสังเกต การฝึกหัดช่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้	1. ใช้จ่ายทรัพย์อย่างประหยัด 2. บริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย 3. ใช้ของที่มีคุณภาพดีราคาไม่แพง 4. เก็บรักษาสິงของเครื่องใช้ให้เป็นระเบียบ

3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับวิธีการเขียนข้อมูลในแผนภาพโครงเรื่อง โดยให้อ่านเรื่องในบทเรียน แล้วแบ่งออกเป็นตอน ๆ ตามเหตุการณ์ของเรื่อง แล้วเติมข้อมูลลงในแผนภาพโครงเรื่อง

4. นักเรียนช่วยกันเติมข้อความในแผนภาพโครงเรื่องดังกล่าวข้างต้น

5. นักเรียนตรวจสอบแผนภาพโครงเรื่องจากบทเรียนอีกครั้งหนึ่งแล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

6. ให้นักเรียน 2 - 3 คน เล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง

7. นักเรียนแต่ละคนเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องโดยใช้ภาษาของตนเอง แล้วตรวจสอบกับบทเรียน เพื่อแก้ไขสำนวน ตัวสะกดการันต์ และเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์

8. นักเรียนคัดลอกข้อเขียนของตนเองลงสมุด

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 3 โดยให้เขียนข้อความลงในช่องว่าง เช่น

1) ประเทศประกอบด้วยสังคมหน่วยย่อยที่สุด คือ

2) ครอบครัวดีมีความสุข ต้องมีคนในครอบครัวที่

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการเติมข้อความลงในแผนภาพโครงเรื่อง

2. พิจารณาจากการเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง

3. ตรวจสอบผลงานการเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องของนักเรียนทุกคน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้มีความสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาในเรื่องลักษณะของคำบุพบท เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเขียนและการพูด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. อธิบายความหมายของคำบุพบทได้
2. บอกชนิดของคำบุพบทได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำบุพบท

- บุพบทบอกสถานที่
- บุพบทบอกความเป็นเจ้าของ
- บุพบทบอกความเกี่ยวข้อง
- บุพบทบอกเวลา

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้มีความสุข
2. บัตรคำ
3. แผนภูมิคำ (ใบงาน)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง คำบุพบท จากความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละประมาณ 6 - 7 คน อภิปรายและสรุปกฎเกณฑ์ทางภาษาตามหัวข้อต่อไปนี้ แล้วนำเสนอต่อชั้นเรียน เช่น

- ความหมายของคำบุพบท
- การนำไปใช้ ใช้อย่างไร
- การแต่งประโยคโดยใช้คำบุพบท

2. ครูแจกใบงานให้นักเรียนแล้ว ให้แต่ละกลุ่มหาตัวอย่างคำบุพบทเขียนในตารางใบงานแล้วนำเสนอ

ใบงานเขียนคำบุพบทในตารางต่อไปนี้

คำบุพบท	ชนิด	ประโยค

3. ให้แต่ละกลุ่มอ่านคำ บุพบท ชนิด และประโยค จากใบงาน แล้วนำเสนอ

ส่งครู

4. ให้นักเรียนแต่งประโยคจากคำบุพบท เช่นคำว่า แก่ กับ เพื่อ สำหรับ ตาม ท่อง ฯลฯ

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนสรุปความหมาย ชนิด และการนำไปใช้ของคำบุพบท

2. มอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 5 โดยให้เลือกคำบุพบทเดิมในช่องว่างให้ถูกต้อง เช่น

1) เราข้ามแม่น้ำ โดย เรือ

2) ถาดใบนี้ทำ ด้วย พลาสติก

ก. ด้วย

ข. บน

ค. โดย

ง. แก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากการช่วยกันสรุปความหมาย ชนิด และการนำคำไปใช้แต่งประโยค
2. ตรวจแผนภูมิคำและการแต่งประโยคของนักเรียน
3. ตรวจสอบชุดแบบฝึกหัดเรื่องการเลือกใช้คำบุพบท

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาในเรื่องลักษณะของคำสันธานเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเขียนและการพูด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. อธิบายความหมายของคำสันธานได้
2. บอกชนิดของคำสันธานได้ถูกต้อง

เนื้อหา

- คำสันธานเชื่อมประโยคที่มีเนื้อความคล้ายตามกัน
- คำสันธานเชื่อมประโยคที่มีเนื้อความขัดแย้งกัน
- คำสันธานเชื่อมประโยคที่มีเนื้อความเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานเล่ม 1 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข
2. แผนภูมิคำ
3. แถบประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

นักเรียนอ่านเรื่อง คำสันธานจากความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละประมาณ 6 - 7 คน อภิปรายและสรุปกฎเกณฑ์ทางภาษาตามหัวข้อต่อไปนี้แล้วนำเสนอต่อชั้นเรียน เช่น

- ความหมายของคำสันธาน
- การนำไปใช้ ใช้อย่างไร
- การแต่งประโยคโดยใช้คำสันธาน

2. ครูแจกใบงานให้นักเรียนแล้ว ให้แต่ละกลุ่มหาตัวอย่าง คำสันธาน เขียนในตารางใบงานที่ครูแจกให้แล้วนำเสนอ

ใบงาน เขียนคำสันธานในตารางต่อไปนี้

คำสันธาน	ชนิด	ประโยค

ขั้นสรุป

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 7 โดยให้เลือกคำสันธานมาเติมให้เหมาะสม ตัวอย่างเช่น

- 1) เธอมาเรียน หรือ มาเล่น
(เพราะ ถ้า หรือ)

การประเมินผล

1. สังเกตจากการช่วยกันสรุปความหมาย ชนิด และการนำคำไปใช้แต่งประโยค
2. ตรวจแผนภูมิคำและการแต่งประโยคของนักเรียน
3. ตรวจสอบสมุดแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเลือกคำสันธานมาเติมให้เหมาะสม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาในเรื่องลักษณะของคำอุทาน เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเขียนและการพูด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. อธิบายความหมายของคำอุทานได้
2. บอกชนิดของคำอุทานได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำอุทาน

- อุทานแสดงความสงสัย
- อุทานแสดงความดีใจ
- อุทานแสดงความเจ็บปวด
- อุทานแสดงความสงสาร
- อุทานแสดงความแปลกใจ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานเล่ม 1 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข
2. แผนภูมิคำ
3. บัตรคำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

นักเรียนอ่านเรื่อง คำอุทาน จากความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละประมาณ 6 - 7 คน อภิปรายและสรุปกฎเกณฑ์ทางภาษาตามหัวข้อต่อไปนี้แล้วนำเสนอต่อชั้นเรียน เช่น

- ความหมายของคำอุทาน
- การนำไปใช้ ใช้อย่างไร
- การแต่งประโยคโดยใช้คำอุทาน

2. ครูแจกใบงานให้นักเรียนแล้ว ให้แต่ละกลุ่มหาตัวอย่าง คำอุทาน เขียนในตารางใบงานแล้วนำเสนอ

คำอุทาน เขียนคำอุทานในตารางต่อไปนี้

คำอุทาน	ชนิด	ประโยค

ขั้นสรุป

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 8 เรื่องการเติมคำอุทานให้เหมาะสม ตัวอย่างเช่น

- 1) โอโฮ ! วันนี้ตั้งแต่เช้าจะไปไหนกันจ๊ะ
- 2) โอ๊ย ! ปวดฟันจัง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการช่วยกันสรุปความหมาย ชนิด และการนำคำไปใช้แต่งประโยค
2. ตรวจแผนภูมิคำและการแต่งประโยคของนักเรียน
3. ตรวจสอบชุดแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเลือกคำอุทานให้เหมาะสม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรให้เป็นสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

ความรู้เรื่องการใช้พยัญชนะเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการอ่านและการเขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

เขียนพยัญชนะได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การใช้พยัญชนะ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือพิมพ์
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานเล่ม 1 เรื่อง อยู่กันอย่างไรให้เป็นสุข
3. บัตรคำที่ใช้พยัญชนะ
4. แผนภูมิเพลง คำย่อ
5. เทปบันทึกเสียง, แถบบันทึกเสียง

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูนำแผนภูมิเพลง คำย่อ มาติดบนกระดานดำจากนั้นครูเปิดเครื่องบันทึกเสียง
เพื่อให้นักเรียนร้องตามจังหวะพร้อม ๆ กัน

ชั้นสอน

1. ให้นักเรียนเขียนอักษรย่อบนกระดานดำ โดยยกตัวอย่างคำที่นักเรียนใช้บ่อย ๆ เช่น วัน เดือน ชื่อโรงเรียน
2. ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างอักษรย่อในหนังสือเรียนและฝึกการอ่านที่ถูกต้องคือ ต้องอ่านเต็มคำ
3. แบ่งกลุ่มนักเรียน หาอักษรย่อจากหนังสือพิมพ์พร้อมทั้งส่งตัวแทนกลุ่ม รายงานหน้าชั้น แล้วรวบรวมเขียนเป็นแผนภูมิติดไว้ในชั้นเรียน

ชั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 10 เรื่องการเขียนชื่อเต็มของอักษรย่อ ตัวอย่าง เช่น

- 1) ก.พ. กุมภาพันธ์
- 2) ครม. คณะรัฐมนตรี

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการออกมาเขียนอักษรย่อและคำเต็มของนักเรียน
2. พิจารณาจากการออกมารายงานการค้นคว้าหาอักษรย่อและคำเต็มของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. พิจารณาจากการอ่านข้อความที่เป็นคำย่อของนักเรียนว่าอ่านได้ถูกต้องหรือไม่
4. ตรวจสอบรูปแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเขียนชื่อเต็มของอักษรย่อ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การมีความรู้เรื่องการใช้ถ้อยคำสำนวนจะทำให้นักเรียนใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการฟัง พูด อ่าน เขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนได้เหมาะสมกับข้อความหรือเหตุการณ์ได้

เนื้อหา

การเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานเล่ม 1 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้เป็นสุข
2. หนังสือสำนวนไทย
3. ใบงานตารางสำนวน
4. ภาพปริศนา 5 ภาพ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง การเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนจากหนังสือเรียนแล้วให้นักเรียนช่วยกันทายภาพปริศนาที่ครูชูให้ดู เพื่อทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับสำนวนภาษา

ชั้นสอน

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนค้นคว้าถ้อยคำสำนวนจากหนังสือเรียนในบทต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว จากนั้นให้นักเรียนรวบรวมนำมาเขียนแผนภูมิและนำมาแต่งประโยค
2. ครูนำบัตรคำถ้อยคำสำนวน จำนวน 5 สำนวน มาให้นักเรียนทุกคนแต่งเป็นเรื่องราวตามจินตนาการของนักเรียน
3. นักเรียนทุกคนออกมาอ่านเรื่องราวที่แต่งขึ้นให้เพื่อนฟัง ครูเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ

ชั้นสรุป

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 11 เรื่องการเขียนสำนวนภาษาและความหมาย แล้วแต่ประโยค

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการค้นคว้าถ้อยคำสำนวนที่ถูกต้องของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
2. ตรวจผลงานการแต่งประโยคจากถ้อยคำสำนวนของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. ตรวจผลงานการนำถ้อยคำสำนวนที่กำหนดให้มาเขียนเป็นเรื่องราวของนักเรียนทุกคน
4. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเขียนสำนวนภาษาและความหมายแล้วแต่ประโยค

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรรให้มีความสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การเขียนข้อความที่มีความยาว 1 - 2 ย่อหน้า เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเขียนทั่วไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

เขียนเรื่องตามที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การเขียนเรื่องที่มีความยาว 1 - 2 ย่อหน้าตามรูปแบบที่กำหนดให้

สื่อการเรียนการสอน

1. ตัวอย่างผลงานการเขียนข้อความที่มีความยาว 1 - 2 ย่อหน้า
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 อยู่กันอย่างไรรให้มีความสุข

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูนำตัวอย่างการเขียนข้อความที่มีความยาว 1 - 2 ย่อหน้ามาติดบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนสังเกตรูปแบบการเขียน วิเคราะห์รูปแบบการเขียน ซึ่งมีประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นย่อหน้า

ชั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเขียนเรื่องที่มีความหมาย 1 - 2 ย่อหน้า ตามรูปแบบ คือ
 - 1.1 นักเรียนให้หัวข้อเดิมจากตัวอย่างที่ครูนำมาให้ดู แล้วเขียนใหม่โดยกำหนดที่วางประโยคใจความสำคัญเอง
 - 1.2 นักเรียนช่วยกันเลือกหัวข้อสำหรับเขียนเรื่อง โดยครูกำหนดให้กลุ่มต่าง ๆ เขียนประโยคใจความสำคัญไว้ที่ใดที่หนึ่งในย่อหน้า
 - 1.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาหาข้อมูลและช่วยกันเรียบเรียงโดยครูช่วยให้คำปรึกษาแนะนำ

2. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเรื่องที่เขียนแล้วมาอ่านให้เพื่อนฟัง

ชั้นสรุป

ครูมอบหมายแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 12 โดยการเขียนเรื่อง "เมื่อฉันไปซื้อของ" ตามหัวข้อที่กำหนด และวาดภาพประกอบ

หัวข้อที่ 1	เวลาและสถานที่ที่ไป
หัวข้อที่ 2	รายการของที่ต้องการ
หัวข้อที่ 3	วิธีการเลือกซื้อ
หัวข้อที่ 4	รายการของที่ซื้อได้

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจในการทำงาน
2. สังเกตความสนใจในการอ่านและการวิเคราะห์รูปแบบการเขียน
3. ตรวจผลงานการเขียนเรื่องของนักเรียนแต่ละกลุ่มและทุกคน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง อยู่กันอย่างไรให้เป็นสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การอ่านบทร้อยกรองนอกจากจะช่วยให้ผู้ฟังเห็นความไพเราะของภาษาแล้วยังทำให้ผู้ฟังได้ข้อคิดจากบทร้อยกรองอีกด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. อ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้
2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
3. สรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

การอ่านบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ จากหนังสือเรียนภาษาไทยหน้า 94-95

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิบทร้อยกรองเรื่อง “ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ”
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง อยู่กันอย่างไรให้เป็นสุข
3. บัตรคำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงธรรมดาจากบทร้อยกรองเรื่อง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
พร้อมกันทั้งชั้น และแนะนำถึงการอ่านออกเสียงคำต่าง ๆ ให้ชัดเจนและถูกต้องเพื่อความ
ไพเราะแก่ผู้ฟัง

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านคำยากในบทร้อยกรองจากบัตรคำจนคล่อง เช่น มวล มนุษย์
เปรื่อง ปรีชา เชี่ยว แส กิจ สอดส่อง เพียบ ฯลฯ
2. ครูอ่านให้นักเรียนฟังเป็นจังหวะด้วยเสียงธรรมดา
3. ครูอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี 11 ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นัก
เรียนสังเกตความแตกต่างของจังหวะ

โครงสร้างสุภาพ

มวลมนุษย์ / ผู้เปรื่อง	ปรีชา / เชี่ยวแอ
เพราะใคร่ / ใฝ่ศึกษา	สิ่งรู้
รู้จัก / ผิดชอบหา	เหตุสุด / ส่องนา
นี้แหละ / บุคคลผู้	เพียบด้วย / ความเจริญ

กาพย์ยานี 11

มวลผู้ / ชูปรีชา	เสาววิทยา / ไม่ห่างเหิน
ผิดชอบ / กอบไม่เกิน	รู้ดำเนิน / ตามเหตุผล

ฯลฯ

4. นักเรียนอ่านออกเสียงตามครูเป็นจังหวะด้วยเสียงธรรมดาและอ่านเป็นทำนอง
เสนาะ
5. นักเรียนฝึกอ่านเป็นทำนองเสนาะคนละวรรค หรือคนละบท

6. แบ่งกลุ่มนักเรียนช่วยกันหาความหมายของคำศัพท์ในบทร้อยกรอง เขียนความหมายบทร้อยกรอง โดยครูแบ่งให้เขียนกลุ่มละ 1 บท แต่ละกลุ่มรายงานความหมายของบทที่ได้รับมอบหมายแล้วจึงช่วยกันสรุปรวมทั้งหมด

ขั้นสรุป

1. สรุปข้อคิดที่ได้จากบทร้อยกรอง
2. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 15 เรื่องการเขียนความหมายของคำ ตัวอย่างเช่น

ปรีชา หมายความว่า

เสาะ หมายความว่า

วิทยา หมายความว่า

3. ทำแบบฝึกหัดที่ 4 ข้อ 3 เรื่องการตอบคำถามจากบทร้อยกรอง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอ่านออกเสียงธรรมดาและอ่านทำนองเสนาะของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. พิจารณาจากการรายงานความหมายของคำต่าง ๆ ในบทร้อยกรองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
4. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเขียนความหมายของคำศัพท์ในบทร้อยกรอง ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การทำงานใด ๆ ก็ตาม ถ้าผู้กระทำรู้จักวางแผน มีความรอบคอบ การทำงานนั้นย่อมประสบความสำเร็จ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. ตั้งคำถามจากบทเรียนได้
2. ตอบคำถามจากบทเรียนได้
3. เล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ได้

เนื้อหา

บทเรียนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร

สื่อการเรียนการสอน

1. เนื้อเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร
2. บัตรคำ
3. กระดาษแผ่น
4. แถบประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั้นนำ

ครูฝึกให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำจากบัตรคำอีกครั้งหนึ่ง ได้แก่ วรณคดี

โปรดเกล้าฯ พระนารายณ์ อวดาร อภิเชก ราชภิเชก พระมเหสี ผนวช เพลา พระราชสาสน์
เสนา จัตร กั้ว อนุชา ยุทธวิธี ฯลฯ พร้อมทั้งให้นักเรียนแต่ละคนบอกความหมายของคำ

ชั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านบทเรียน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร โดยอ่าน
สำรวจด้วยการอ่านเร็ว อ่านข้าม และการกวาดสายตา เพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่อง
2. นักเรียนช่วยกันตั้งคำถาม หลังจากนั้นครูนำคำถามที่นักเรียนตั้งขึ้นมาเขียน
บนกระดานดำ เช่น
 - ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
 - เนื้อเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - เหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นที่ไหน
 - ฯลฯ
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายประเด็นปัญหาที่เขียนไว้บนกระดานดำ ประเด็น
ปัญหา เช่น
 - เหตุใดพิเภกจึงไปช่วยพระรามซึ่งเป็นฝ่ายตรงกันข้าม
 - ทำให้ทศกัณฐ์จึงป้องกันฉัตรไว้ไม่ได้
 - ฯลฯ

ชั้นสรุป

ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลการอภิปรายตามหัวข้อหน้าชั้นเรียน เพื่อหาข้อสรุปและ
แนวคิดที่ได้จากเรื่อง

การประเมินผล

1. สังเกตการอ่านออกเสียง
2. พิจารณาจากการตั้งคำถาม ตอบคำถาม
3. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
4. ตรวจสอบแบบฝึกหัดเรื่องการตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

แผนภาพโครงเรื่องจะช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการเล่าเรื่องและเขียนเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

เขียนแผนภาพโครงเรื่องได้

เนื้อหา

เขียนแผนภาพโครงเรื่อง เล่าเรื่อง และเขียนเรื่อง ตามแผนภาพโครงเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภาพโครงเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนดูภาพจากหนังสือเรียนภาษาไทย หน้า 97, 99, 101, 103, 105, 107, 109, 111, 113 ครูและนักเรียนสนทนาร่วมกันจากเหตุการณ์ในภาพ

ชั้นสอน

1. ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาโครงเรื่องว่าควรแบ่งออกเป็นกี่ตอน หรือ
กี่เหตุการณ์ เช่น
 - เหตุการณ์ที่ 1 ความเดิมของเรื่อง
 - เหตุการณ์ที่ 2 ทศกัณฐ์ยกฉัตรบังแสงอาทิตย์
 - เหตุการณ์ที่ 3 สุนทรียพาสาพระรามไปหักฉัตร
 - เหตุการณ์ที่ 4 สุนทรียหักฉัตร
2. แจกใบงานแผนภาพโครงเรื่องให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วอธิบายให้ฟัง
3. นักเรียนแบ่งกลุ่มช่วยกันเติมข้อความในแผนภาพโครงเรื่อง แล้วนำมารายงาน
หน้าชั้น
4. นักเรียนช่วยกันพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อความในแผนภาพโครงเรื่อง ตาม
ข้อเสนอแนะของครู

ใบงานแผนภาพโครงเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุนทรียหักฉัตร

ตัวละครสำคัญ :

ตัวละครที่เป็นตัวประกอบ :

เรื่องเกิดที่ไหน :

เรื่องเกิดเวลาใด :

ปัญหาที่เกิดในเรื่อง :

1.

2.

เหตุการณ์ที่ 1 ความเดิมของเรื่อง

สถานที่และตัวละคร :

ปัญหา :

การกระทำ :

ผลของการกระทำ :

เหตุการณ์ที่ 2

สถานที่และตัวละคร :

ปัญหา :

การกระทำ :

ผลของการกระทำ :

ฯลฯ

ขั้นสรุป

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 5 ข้อ 3 โดยให้เขียนย่อเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการเติมข้อความในแผนภาพโครงเรื่องของนักเรียนแต่ละคน
2. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเขียนย่อเรื่องรามเกียรติ์ ตอน สุครีพ

หักฉัตร

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

คำราชาศัพท์เป็นถ้อยคำที่ใช้ตามลำดับชั้นของบุคคล การรู้คำราชาศัพท์ทำให้ใช้ภาษาได้ถูกต้องทั้งการพูดและการเขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. บอกคำนาม ที่เป็นคำราชาศัพท์ได้
2. บอกคำสรรพนาม ที่เป็นคำราชาศัพท์ได้
3. บอกคำกริยา ที่เป็นคำราชาศัพท์ได้

เนื้อหา

คำราชาศัพท์

- คำนามราชาศัพท์
- คำสรรพนามราชาศัพท์
- คำกริยาราชศัพท์

สื่อการเรียนการสอน

1. ประกาศของสำนักพระราชวังจากหนังสือพิมพ์
2. บัตรคำราชาศัพท์
3. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพ

หักฉัตร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูนำข่าวในสำนักพระราชวังจากหนังสือพิมพ์มาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของคำราชาศัพท์
2. ครูให้นักเรียนอ่านความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน เรื่อง คำราชาศัพท์ของกลุ่ม และทุกคน
3. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
4. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการใช้คำราชาศัพท์

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงกลอนบทละคร เป็นการช่วยสืบทอดวัฒนธรรมในการอ่าน
ทำนองเสนาะ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

อ่านบทร้อยกรองประเภทกลอนบทละครได้ถูกต้อง

เนื้อหา

อ่านออกเสียงกลอนบทละครเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร จากหนังสือเรียน
ภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา เล่ม 1 หน้า 100 - 113

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องบันทึกเสียง, แถบบันทึกเสียงการอ่านกลอนบทละคร
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูเปิดเครื่องบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะกลอนบทละครให้นักเรียนฟัง
แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านกลอนบทละคร

2. ให้นักเรียนอ่านความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน เรื่อง การอ่านบทร้อยกรอง
ประเภทกลอนบทละคร

ชั้นสอน

1. ให้นักเรียนสังเกตและทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของกลอนบทละคร
และวิธีอ่าน

2. นักเรียนสังเกตและฝึกอ่านกลอนบทละครเรื่องอื่น ๆ ที่ครูและเพื่อนช่วยกัน
หามา

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วฝึกอ่านกลอนบทละครในบทเรียนจนคล่อง

ขั้นสรุป

ครูสรุปผลการอ่านกลอนบทละครของนักเรียน พร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
แก้ไขต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจในการฝึกอ่านกลอนบทละครของนักเรียน
2. พิจารณาจากการอ่านกลอนบทละครของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การคัดลายมือเป็นการฝึกให้นักเรียนทำงานอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและประณีต

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

เขียนคำและข้อความได้ถูกต้อง สวยงาม และมีระเบียบ

เนื้อหา

คัดบทร้อยกรอง เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร
2. ตัวอย่างการคัดลายมือ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูนำตัวอย่างการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และครึ่งบรรทัดมาให้ นักเรียนดู แล้วสนทนาเกี่ยวกับหลักของเรื่องการคัดลายมือ ได้แก่ การนั่ง การวางสมุด การจับดินสอ

ชั้นสอน

1. ให้นักเรียนคัดบทร้อยกรองตัวบรรจงเต็มบรรทัด เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุนครีพ
หักฉัตร จากหนังสือเรียนภาษาไทยเล่ม 1 หน้า 100
2. ให้นักเรียนคัดบทร้อยกรองตัวบรรจงครึ่งบรรทัด เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุนครีพ
หักฉัตร จากหนังสือเรียนภาษาไทยเล่ม 1 หน้า 112
3. เมื่อคัดเสร็จแล้วให้นำมาส่งครูตรวจ

ชั้นสรุป

ครูสรุปผลการคัดลายมือของนักเรียนว่าคัดได้สวยงาม สะอาดถูกต้องเป็นระเบียบ
เรียบร้อยเพียงใด

การประเมินผล

ตรวจสอบคัดลายมือของนักเรียนทุกคน โดยพิจารณาจากความถูกต้อง ความเป็น
ระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด และความสวยงาม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การอ่านคำศัพท์ และการรู้ความหมายของคำศัพท์ เป็นพื้นฐานที่สำคัญ
ในการอ่านบทเรียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม
ได้ดังนี้

อ่านออกเสียงบทเรียนได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำศัพท์จากบทเรียน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูอ่านคำยากในบทเรียนซึ่งเป็นบทร้อยกรอง เช่น ท้าวทศพัทตร์ วานร องอาจ อหังการ ไฟกลปี ฤทธิรงค์ อัยการ รั้งสรรค์ รณรงค์ โลกันตร์ เขาพระเมรุ ธรณี อัญชลี สนับเพลา อลงการณ เครือมาศ ฯลฯ โดยให้นักเรียนอ่านออกเสียงตามครูพร้อมกัน

ขั้นสอน

1. ครูเขียนกลอนบทละครบนกระดานดำ ตั้งแต่ อันทศเศียรกุมภันท์.... จนถึงตลอดจนกองทัพพลับพลาย แล้วให้นักเรียนฝึกอ่านเป็นทำนองเสนาะตามครูอีกครั้ง
2. ให้นักเรียนอ่านเองเป็นกลุ่มและอ่านทีละคน
3. นักเรียนช่วยกันกำหนดเกณฑ์ในการอ่านออกเสียง ทั้งที่เป็นร้อยแก้ว และกลอนบทละคร เช่น

- ความถูกต้องชัดเจน
- แบ่งวรรคตอนถูกต้อง
- ความคล่องแคล่วในการอ่าน ไม่อ่านตะกุกตะกัก ไม่อ่านตุ๋น ไม่อ่าน

ยานคาง

- ใช้น้ำเสียงในการอ่านเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
- อ่านทำนองเสนาะกลอนบทละครได้ถูกต้อง
- มีท่าทางเหมาะสมขณะอ่าน

4. ให้นักเรียนอ่านทีละคน และให้เพื่อนวิจารณ์การอ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ครูมอบหมาย โดยให้แต่งประโยคจากคำยากที่ครูกำหนดให้ เช่น รณรงค์ วานร เขาพระเมรุ สนับเพล

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียน
2. สังเกตความตั้งใจในการอ่านของนักเรียน
3. ตรวจผลงานการแต่งประโยค
4. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการแต่งประโยคจากคำยาก

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การอธิบายเป็นการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเพื่อหาข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. อธิบายเรื่องที่อ่านได้
2. สรุปข้อคิดจากเรื่องในบทเรียนได้

เนื้อหา

การอธิบายและสรุปข้อคิดเห็นจากเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา เล่ม 1 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำ

ครูและนักเรียนช่วยกันทบทวนถึงหลักเกณฑ์ในการอธิบายที่ดีว่ามีอะไรบ้าง

ชั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องจากบทเรียน เช่น
ความเป็นไปได้ที่ยักษ์กับคนจะรบกัน
ฉัตรแก้วไม่น่าบังแสงอาทิตย์ได้หมด
สุครีพไม่น่าเข้าถึงทศกัณฐ์ได้ง่ายดาย

ฯลฯ

2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย การประพฤติ ปฏิบัติของตัวละคร เช่น พระราม ทศกัณฐ์ สุครีพ
3. ให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นต่าง ๆ ทั้งหมดโดยใช้เหตุผลและความน่าจะเป็นไปได้

ชั้นสรุป

1. นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากบทเรียน ซึ่งเรื่องนี้อาจสรุปได้ว่า “ธรรมย่อมชนะอธรรม”
2. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 5 ข้อ 9 โดยเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามแนวคิดที่ครูกำหนดให้

แนวคิดเรื่องของเรื่อง :

แผนภาพโครงเรื่อง :

ตัวละคร :

สถานที่ :

เวลา :

เหตุการณ์ที่ 1 :

เหตุการณ์ที่ 2 :

เหตุการณ์ที่ 3 :

ผลสุดท้ายของเรื่อง :

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง :

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน
2. พิจารณาจากการสรุปข้อคิดที่ได้จากบทเรียนของนักเรียนแต่ละคน
3. ตรวจสอบแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามแนวคิด

ธรรมย่อมชนะอธรรม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การอธิบายเป็นการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเพื่อหาข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. อธิบายเรื่องที่อ่านได้
2. สรุปข้อคิดจากเรื่องในบทเรียนได้

เนื้อหา

การอธิบายภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการอธิบายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย การประพฤติปฏิบัติของตัวละครในเรื่อง รามเกียรติ์

ชั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ และให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นต่างๆ จากเนื้อเรื่องทั้งหมดโดยใช้เหตุผลและความน่าจะเป็นไปได้ แล้วรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ครูและเพื่อวิจารณ์การพูด ซึ่งข้อบกพร่อง และให้ข้อเสนอแนะ
3. ให้นักเรียนทุกคนจดบันทึกผลการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม

ขั้นสรุป

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด โดยให้นักเรียนเขียนสรุปข้อคิดที่ได้จากบทเรียนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
2. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทย เรื่อง การเขียนสรุปข้อคิดที่ได้จากบทเรียนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจักร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การเขียนอธิบายความคิดเชิงเหตุผล เป็นการฝึกให้เหตุผลประกอบความคิด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

เขียนอธิบายความคิดเชิงเหตุผลได้

เนื้อหา

การเขียนอธิบายความคิดเชิงเหตุผล

สื่อการเรียนการสอน

ตัวอย่างการเขียนอธิบายเชิงเหตุผล

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูนำตัวอย่างการเขียนอธิบายความคิดเชิงเหตุผลมาอ่านให้นักเรียนฟัง เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนของนักเรียนต่อไป

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่ขึ้นต้นด้วยทำไม (คำถามที่ส่งเสริมความคิด)

เช่น

- ทำไมสุครีพจึงอาสาพระรามไปหักจักร

- ทำไมทศกัณฐ์ไม่ยอมคืนนางสีดา
- 2. นักเรียนเขียนตอบคำถามโดยใช้เหตุผลประกอบ เช่น
 - สาเหตุที่สุครีพอาสาพระรามไปหักฉัตรแก้วในกรุงลงกาเพราะสุครีพมี

ความจงรักภักดีต่อพระราม

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 5 ข้อ 10 เรื่องการเขียนบทสนทนาของตัวละคร ให้ตัว

ละครแสดงเหตุผลประกอบความคิด ตัวอย่างเช่น

- สุครีพกับทศกัณฐ์ : เมื่อสุครีพใช้เท้าคืบมังกฎทศกัณฐ์ไว้ได้แล้ว
- สุครีพ :
- ทศกัณฐ์ :

การประเมินผล

1. พิจารณาจากการตั้งคำถามตอบคำถามโดยใช้เหตุผลของนักเรียนแต่ละคน
2. ตรวจแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการเขียนบทสนทนาของตัวละคร

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนภาษาไทย

คาบละ 20 นาที เวลา 3 คาบ

เนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดรวบยอด

การอ่านบทร้อยกรองนอกจากจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจถึงรสและเห็นความไพเราะของภาษาแล้ว ยังช่วยให้เกิดความสุขสนานเพลิดเพลินอีกด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. อ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
2. จับใจความสำคัญจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้
3. สรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

อ่านบทร้อยกรองเรื่อง ศรีธนญชัย ตอน หลอกให้ลงน้ำ และตอนช้างเผือกงาดำ จากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 หน้า 124 - 125

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. แถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะ
3. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักจันทร
4. พจนานุกรม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูเปิดเครื่องบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนจากการอ่านเมื่อครั้งที่แล้ว ให้นักเรียนฟัง แล้วสนทนาเกี่ยวกับเรื่องการอ่านทำนองเสนาะ

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนฝึกอ่านบทร้อยกรองเป็นจังหวะด้วยเสียงธรรมชาติและอ่านทำนองเสนาะ
2. นักเรียนหาคำยากจากเรื่อง ชลธิ์ อัญชลี กลเม็ด เคลิ็ด ภูบาล โองการ เล่ห์กล สมเด็จพระนรินทร ภูธร ฯลฯ และฝึกอ่านพร้อมทั้งหาความหมายจากพจนานุกรม
3. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองและจับใจความสำคัญ
4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องในประเด็นต่อไปนี้
 - ทำไมศรีธนญชัยจึงชนะพระราชา
 - ช้างเผือกงาดำมีจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

ฯลฯ

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เช่น การใช้สติปัญญา ไหวพริบ ช่วยแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ได้สำเร็จ
2. ให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกอย่างสั้น ๆ ว่านักเรียนชอบอ่านเรื่องของศรีธนญชัย หรือไม่ เพราะเหตุใด
3. ให้นักเรียนคัดบทร้อยกรองลงสมุด
4. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 5 ข้อ 13 โดยการย่อเรื่อง ศรีธนญชัย ตอน หลอกลงน้ำ เป็นร้อยแก้ว

การประเมินผล

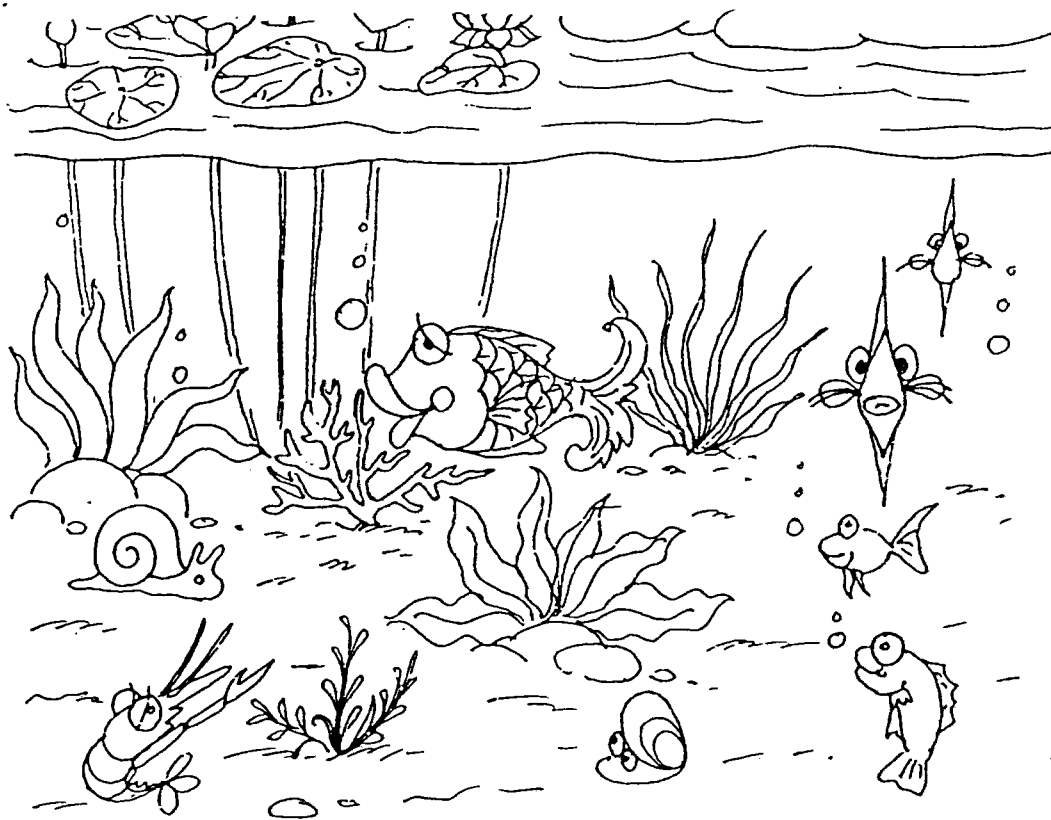
1. พิจารณาจากการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. พิจารณาจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน
4. ตรวจสอบสมุดแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่องการย่อเรื่อง ศรีธนญชัย ตอน หลอกลงน้ำ เป็นร้อยแก้ว

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

วิชาภาษาไทย

ตะเพียนในสวนเจ้าปัญญา

ลำดับที่ ๑

ภาพที่ ๑ - ๓๐

ศศิธร วงศ์ชาติ เรื่อง

สีฝุ่น ภาพ

โครงสร้างแนวคิดในการสอน

ความคิดรวบยอด

ยากำจัดแมลงต้องใช้อย่างระมัดระวัง เพราะมีทั้งคุณและโทษ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อผู้เรียนได้อ่านหนังสือและทำกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนแล้วสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

๑. บอกใจความสำคัญของเรื่องได้
๒. วิเคราะห์สิ่งที่เป็นคุณและโทษของยาฆ่าแมลง
๓. อธิบายข้อเสนอแนะในการใช้ยาฆ่าแมลง
๔. ชี้ข้อเตือนใจในการใช้ยาฆ่าแมลง
๕. สรุปแนวปฏิบัติที่ถูกต้องในการใช้ยาฆ่าแมลง

อรรถลักษณะ : เล่าเรื่องจากประสบการณ์

๑. นำเข้าเรื่อง บิงเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง มีสัตว์น้ำอาศัยอยู่มากมายหลายชนิด มีเต่าเป็นหัวหน้าผู้ดูแล
๒. ลำดับเหตุการณ์ แมงคานา กินยอกสาหร่ายเกิดอาการปวดท้องกระทันหัน
๓. เล่าเหตุการณ์ สัตว์ต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในน้ำพากันเจ็บป่วยเมื่อกินอาหารที่อยู่ในและรอบ ๆ บิงเพราะฤทธิ์ยาฆ่าแมลงที่คนฉีดพ่นแล้วระบายลงในน้ำ แต่คนก็ไม่รับรู้ จนในที่สุดก็ไปจับปลาที่มีสารพิษในร่างกายมากินทำให้ได้รับสารพิษจนแทบจะเอาชีวิตไม่รอด ต้องเข้าโรงพยาบาลจึงทำให้ทราบถึงสาเหตุ
๔. สรุป ในที่สุดทุกคนก็หันกลับมาทบทวนวิธีใช้ยากำจัดแมลงเพื่อไม่ให้คนและสิ่งแวดล้อมเกิดความเสียหาย
๕. แสดงความรู้สึก ภัยอันเกิดจากยาฆ่าแมลงมีพิษร้ายแรงเสียกว่าแมลงร้ายและวัชพืชเสียอีก

คำนำ

การจัดการเรียนการสอน ที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย ก็คือ สื่อการเรียนการสอนซึ่งปัจจุบันแม้ว่าจะมีการพัฒนาไปสู่ระบบเทคโนโลยีขั้นสูงแล้วก็ตาม แต่สื่อการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานที่อาจเรียกว่า เป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน อันได้แก่ สื่อหนังสือเรียนยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้เป็นสื่อพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือเรียนที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรม กล่าวคือ เป็นเรื่องราวที่มีตัวละคร มีฉากเหตุการณ์ และสถานการณ์ที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับความคิดรวบยอด

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์เล่มนี้ ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดและหลักการของ รศ. หทัย ตันหยง ซึ่งผู้เขียนได้พยายามคิดเรื่อง ตั้งเคราะห์เรื่อง และผูกเรื่องขึ้นจากสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งเชื่อมั่นว่ากระตุ้นจิตสำนึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่จุดหมายปลายทางของหลักสูตรได้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ. ตันน มีขันหมาก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างหนังสือจนสำเร็จ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ มาใน ณ ที่นี้

ศศิธร วงศ์ชาติ

ข้อเสนอแนะในการใช้หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สำหรับครู

๑. ผู้สอนจะต้องใช้วิธีสอนตามแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายจากเรื่องที่อ่านโดยการเดา
สรุป ลำดับความ

ขั้นที่ ๒ สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมาย หรือ
การวางแผนการเขียน

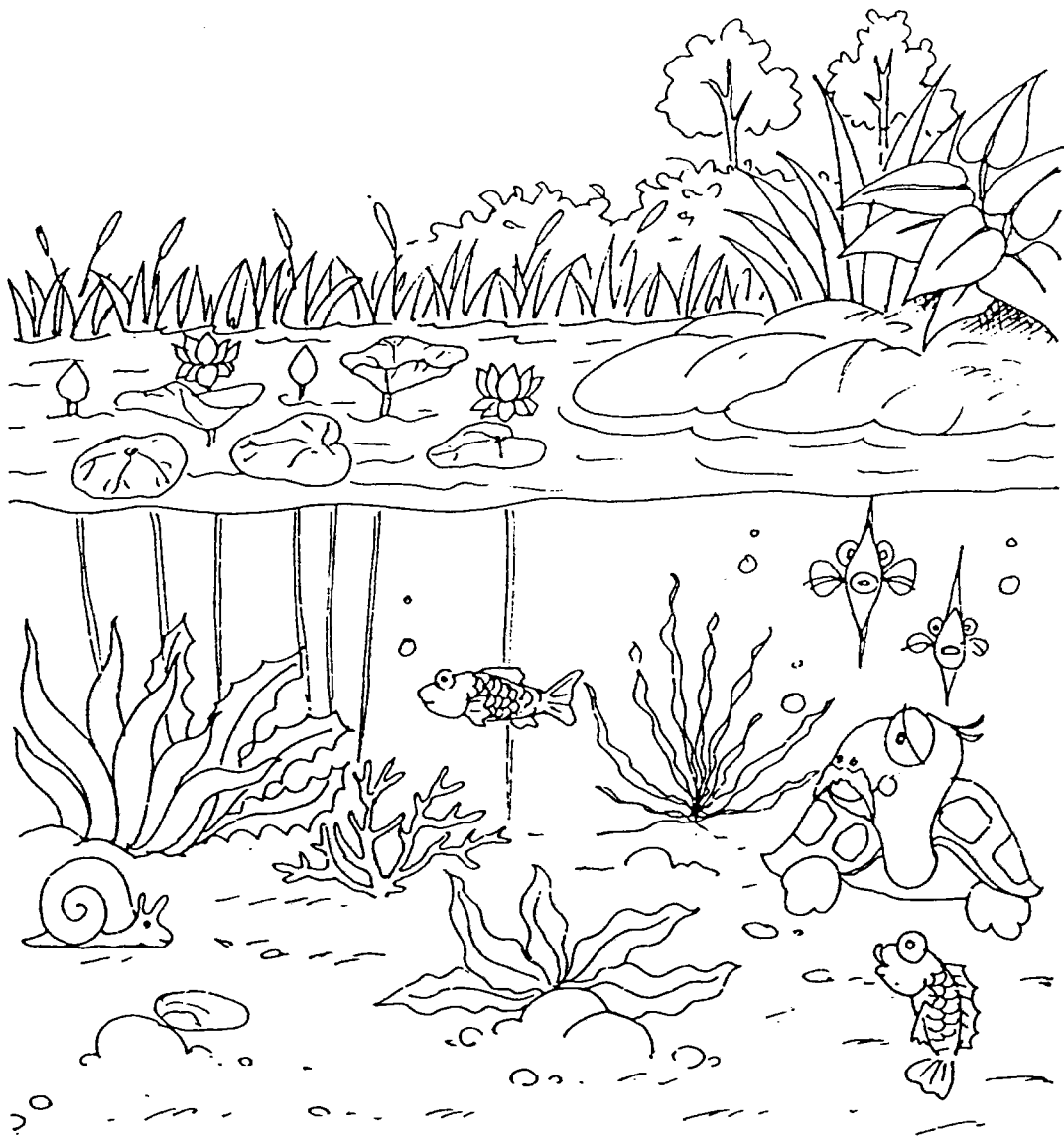
ขั้นที่ ๓ บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมาย หรือ แผนการเขียน

ขั้นที่ ๔ สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง

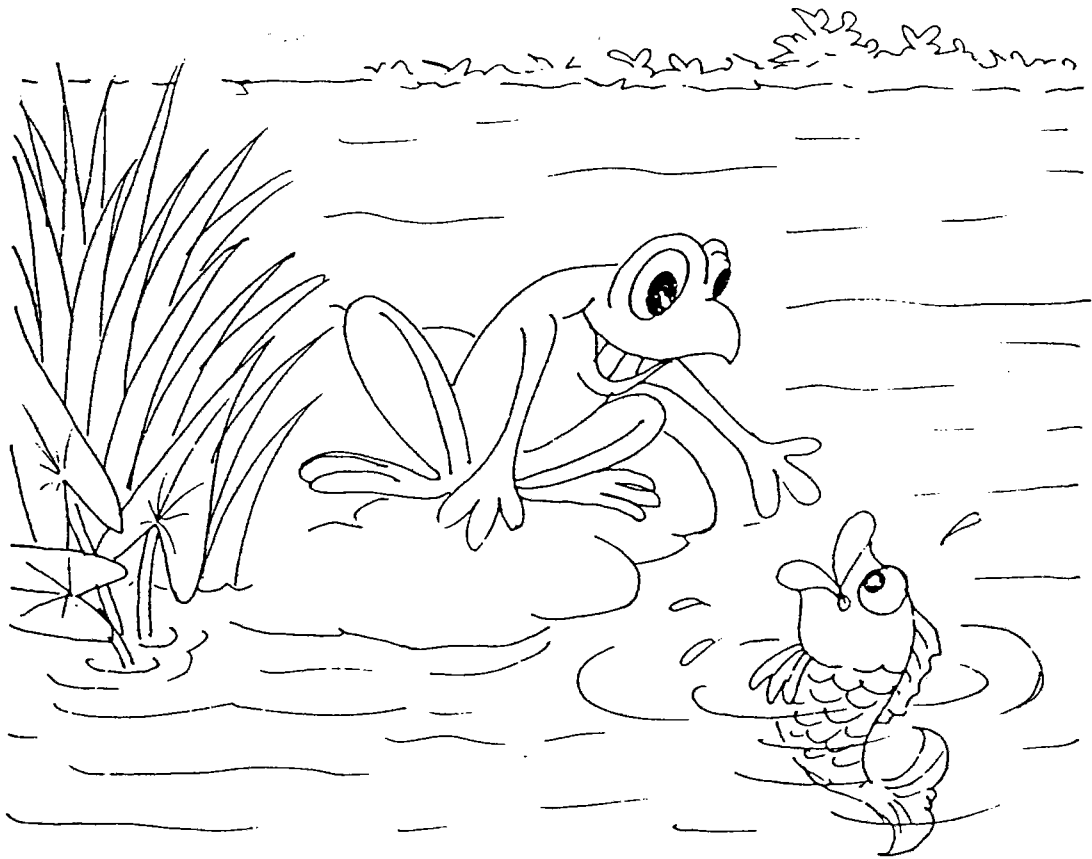
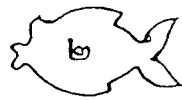
ขั้นที่ ๕ ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

ขั้นที่ ๖ เขียนเรื่องในขั้นสุดท้าย และทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

๒. ใช้สื่อหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นแกนนำ และสามารถนำสื่อ
อื่น ๆ เข้ามาเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

ณ บึงเล็ก ๆ ริมทุ่งนาแห่งหนึ่ง มีน้ำใสสะอาด ดอกบัวหลากหลายพันธุ์
ทั่วพื้นน้ำสลับกับหมู่ไม้น้ำที่ขึ้นกระจายกันเป็นหย่อม ๆ ลึกลงไปมีตารายสีเขียว
เป็นฝอยอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งพักพิงของฝูงปลาและหมู่สัตว์น้ำได้อาศัยมีความสุข
โดยมีตำราตัวหนึ่งดูแลบึงเล็ก ๆ แห่งนี้ให้มีความสุขตลอดมา

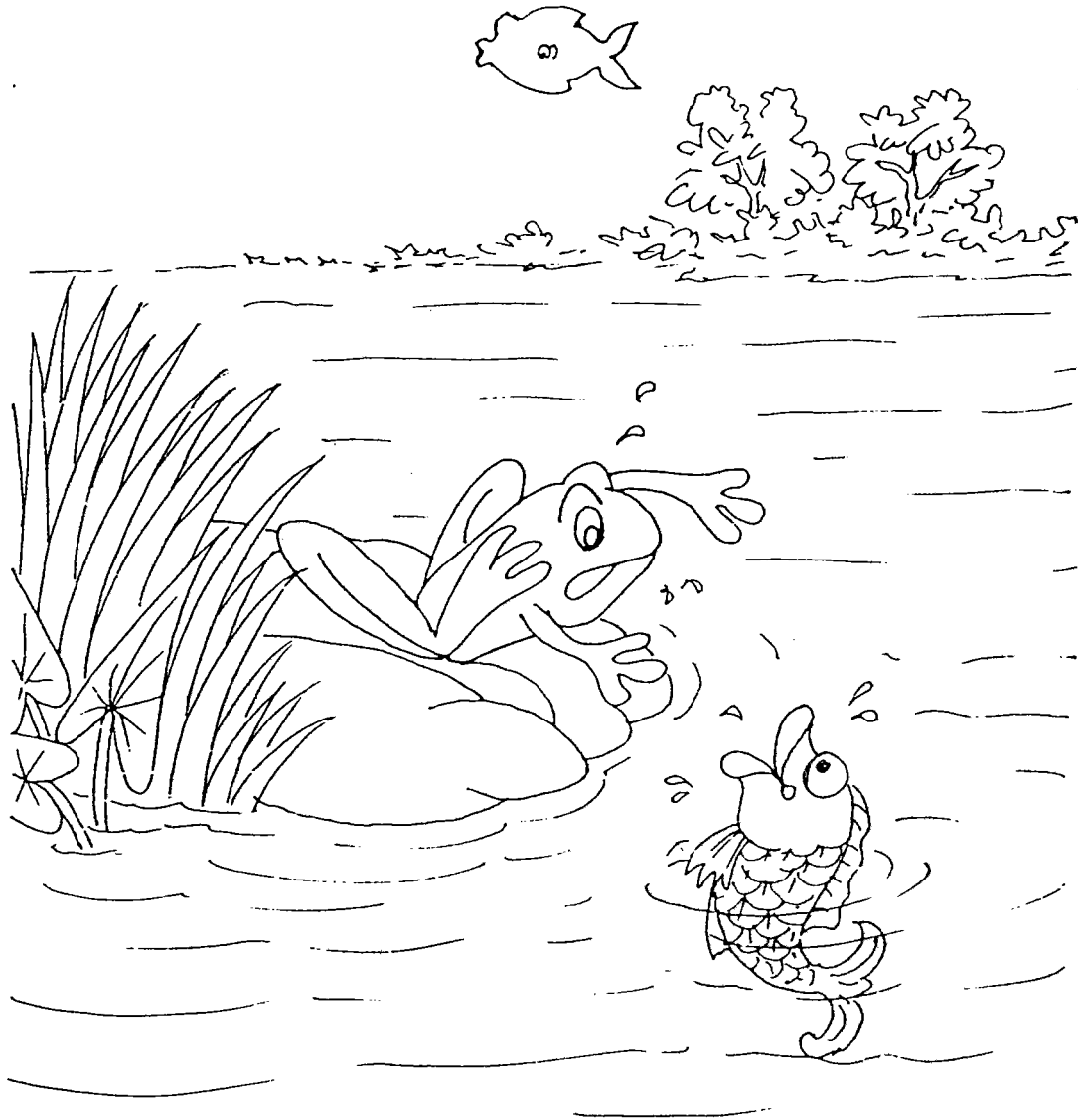

วันหนึ่งขณะที่ปลาตะเพียนสาวตัวหนึ่ง กำลังว่ายน้ำเล่นอย่างเพลิดเพลิน
เธอก็เหลือบไปเห็นกบตัวหนึ่งกระโดดผ่านหน้าไป

“อ้าว! คุณกบ จะไปไหนล่ะ” ปลาตะเพียนร้องทัก

“ก็ ว่าจะขึ้นไปหาแมลงที่มากินใบข้าวในทุ่งนานั้นแหละ จะเอบบ้างไหม
ล่ะขากลับจะได้เอามาฝาก” กบร้องตอบ

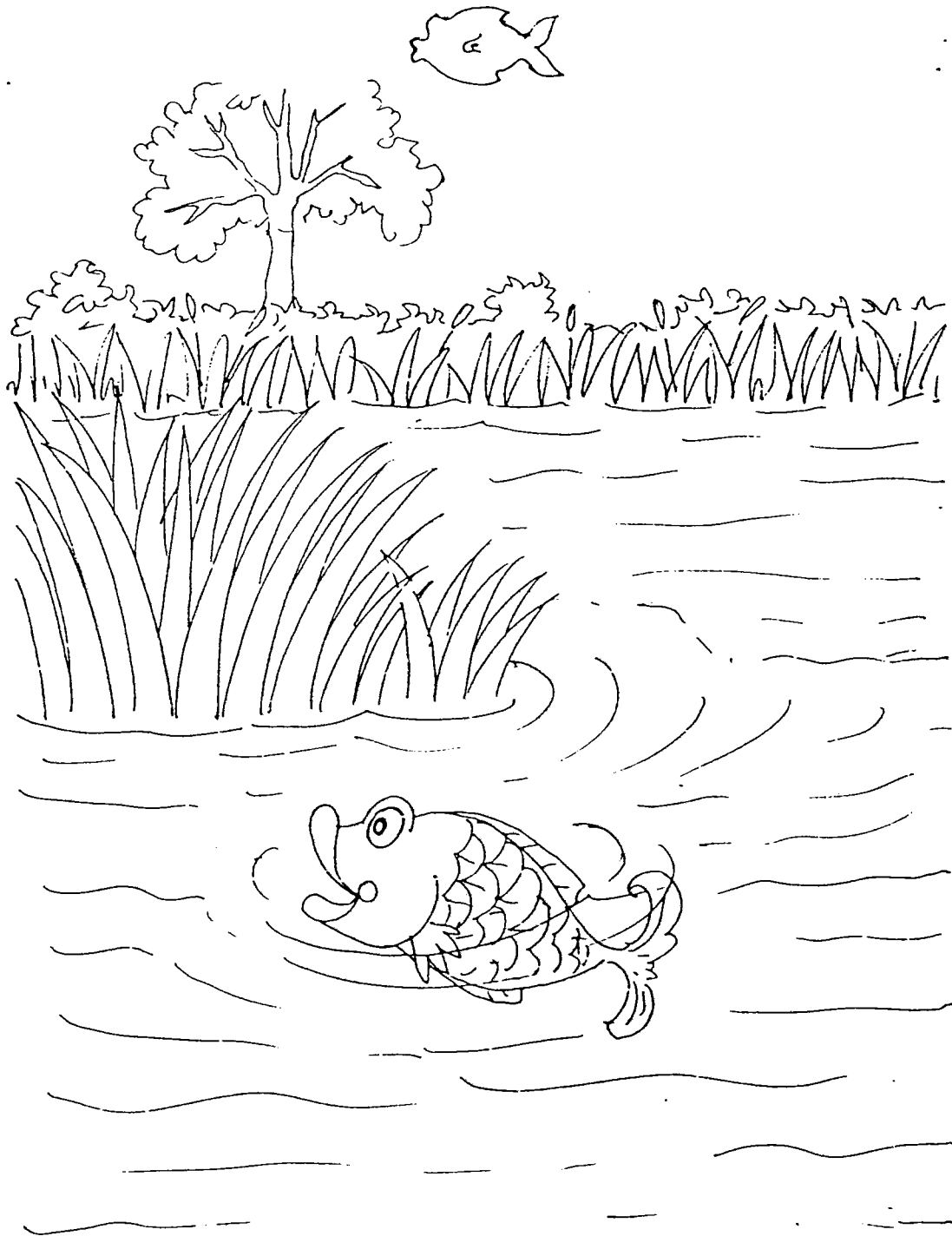
“ไม่ละจ๊ะ ชอบใจ ว่าแต่ทำไมต้องไปไกลนักล่ะ แอวๆ นี่ก็มีนี่นา เห็น
วันก่อนพ่อเขี่ยคราบน้ำบอกเลยว่า เขาพบแมลงทั้งเยอะแยะ ตรงแถบโน้น ฉันทยัง
นึกว่าสบายไปแล้วเสียอีกที่หาอาหารได้ง่ายๆ ”

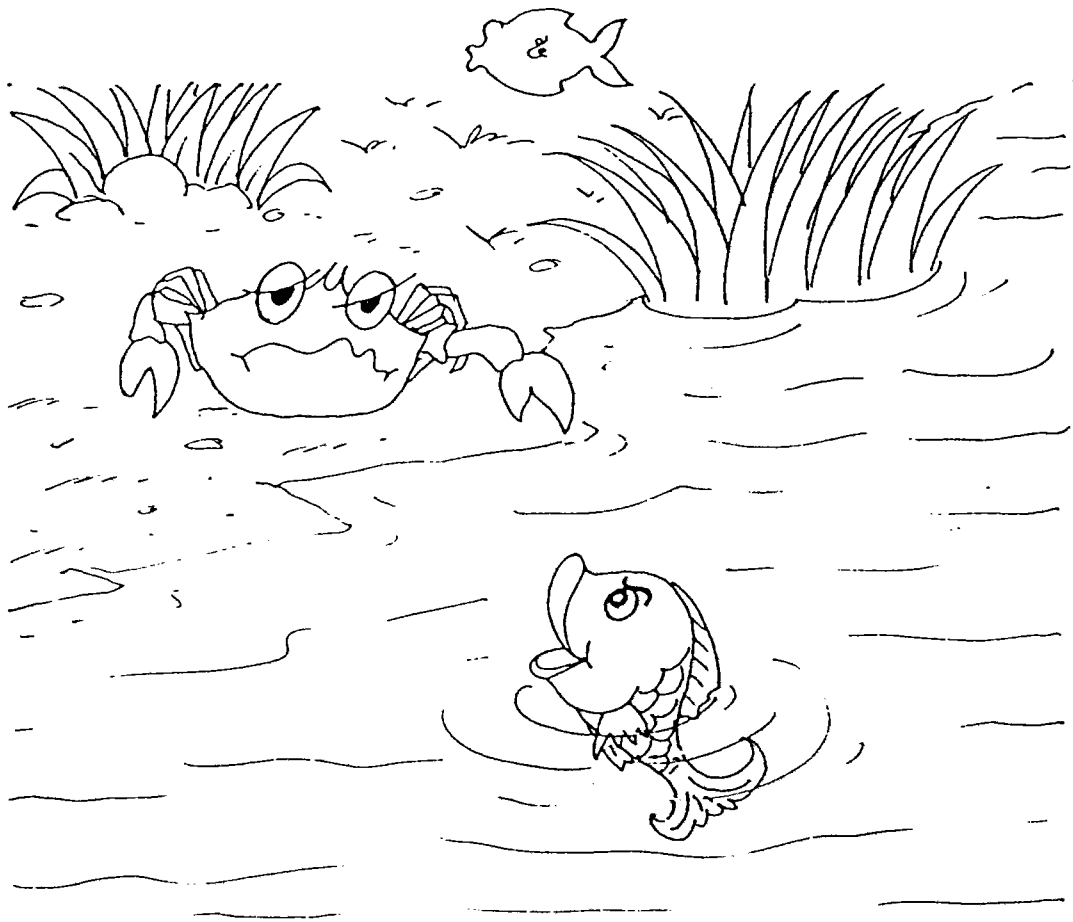
“ยี้!... แมงพวกนั้นกินได้เสียที่ไหนละ ตัวมันแข็งยังไงพิกล กินเข้าไป
ที่ไรคลื่นไส้ทุกที บรื้อ...ว! ไม่เอาด้วยหรอก” กบทำท่าหวาดเสียว

“ตายจริง!” ตะเพียนดาวอุทยาน “ทำไมถึงเป็นอย่างนั้นละ”

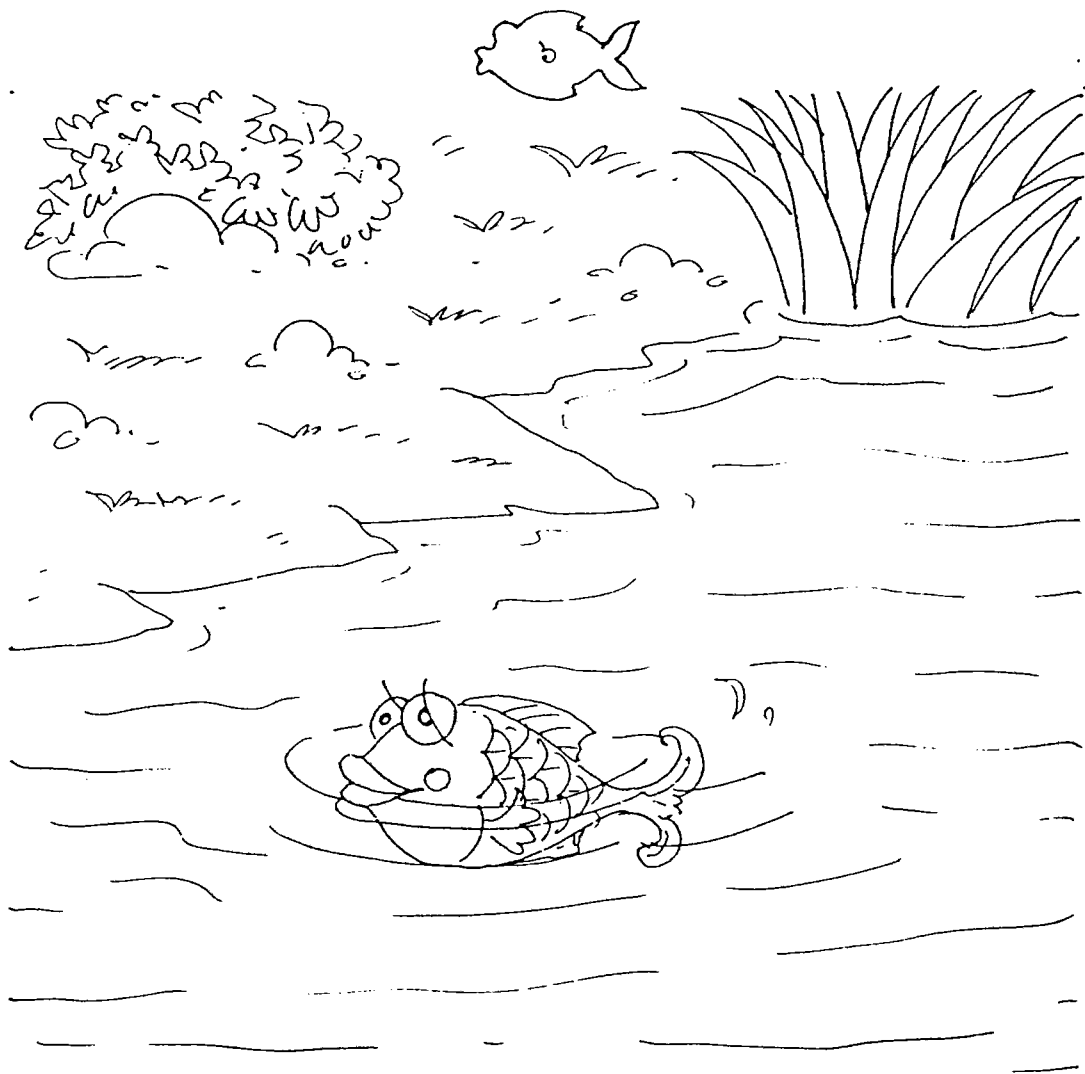
“ก็ไม่รู้เหมือนกันแหละ รู้แต่ว่าเดี๋ยวนี้ มันไม่กล้ากินแมงที่ตายแล้ว
เฮ้อ!...แยจริง ไรที่เป็น ๆ ก็ช่างหายากเหลือเกินไปไหนกันหมดก็ไม่รู้” กบบ่น
พึมพำก่อนกระโดดจากไป

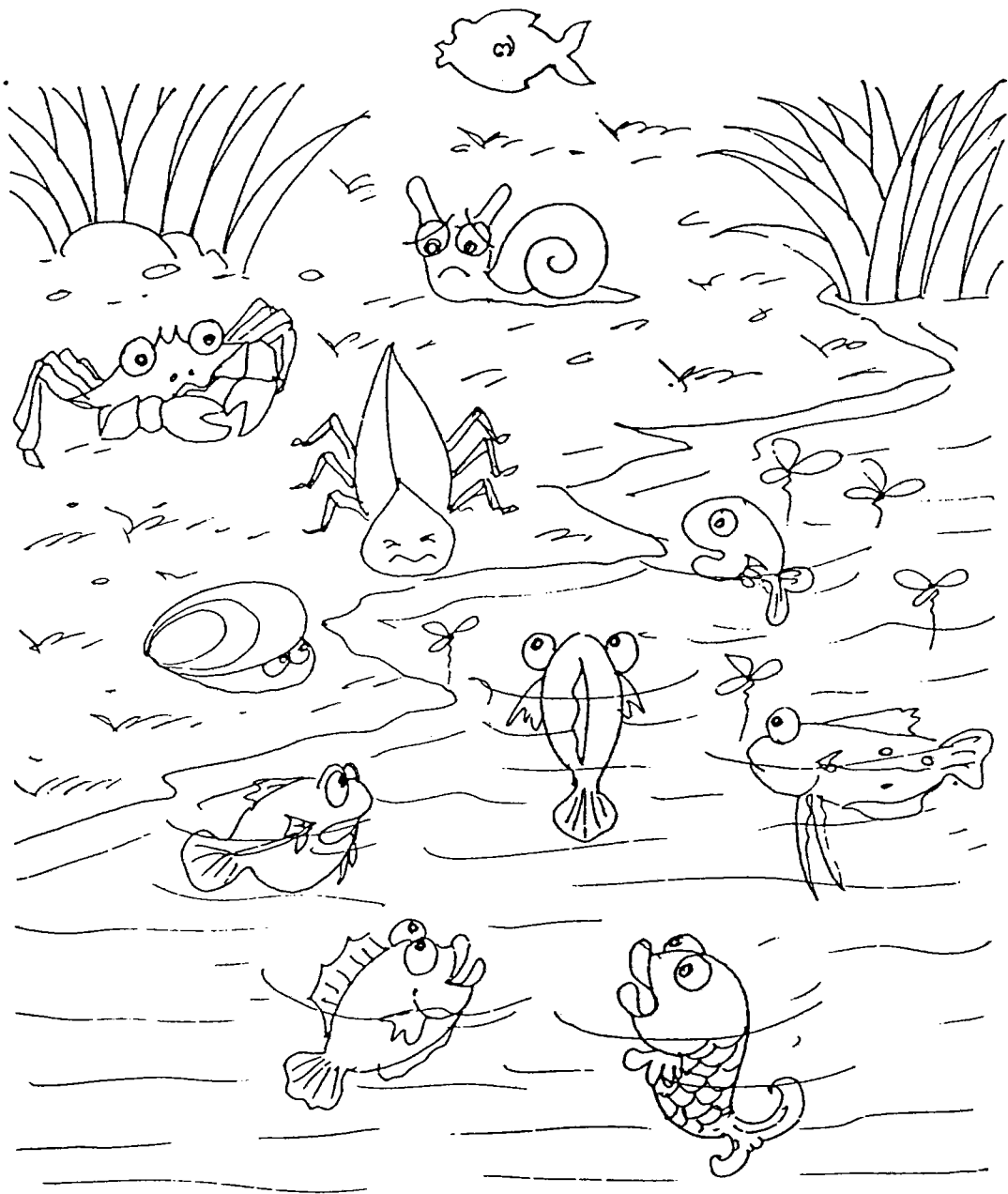
ด้วยความเป็นปลาช่างคิดตะเพียนดาวอดสงสัยไม่ได้ว่า ทำไมแมลงที่คาบ
แล้วถึงกินไม่ได้ นี่ถ้าขึ้นไปบนบกได้อย่างกบก็ดีจ๊ะ จะได้รู้บ้างว่าเกิดอะไรขึ้น

วันรุ่งขึ้น ปลาตะเพียนสาวว่ายนํ้าเล่นอยู่ริมบึงเช่นเคย ขณะนั้นเองเธอ
เห็นปูนา ตัวหนึ่งเดินมา ทำทางดูแปลกๆไป จนอดไม่ได้ที่จะร้องถามขึ้น
“สวัสดีจ๊ะ ปูนา เป็นอะไรไปหรือปล่า ดูเธอเดินไม่ค่อยไหวเลยนี่”
“อ้อ!.. มันเพื่อยๆ ยังไงพิกตก็ไม่รู้สิ หมู่นี้ไม่ค่อยสบายอยู่เรื่อยเลย”
“ไปทำอะไรมาละ” ปลาตะเพียนสาวซัก
“ก็ไม่ได้ทำอะไรนี่ ฉันก็ไปกัดกินข้าวในนาตามปกติมันแหละ เอ๊ะ!..รี
ว่าคันข้าวไข่แล้วละ... สงสัยคันข้าวที่ฉันกินเข้าไปแน่ๆ เลยที่ทำให้ฉันปวดหัว
โอย!.. คายละ แล้วทีนี้ฉันจะทำยังไงดีละ ถ้าเกิดคันข้าวกินไม่ได้ขึ้นมาจริงๆ”
ปูนาตีโพยตีพาย

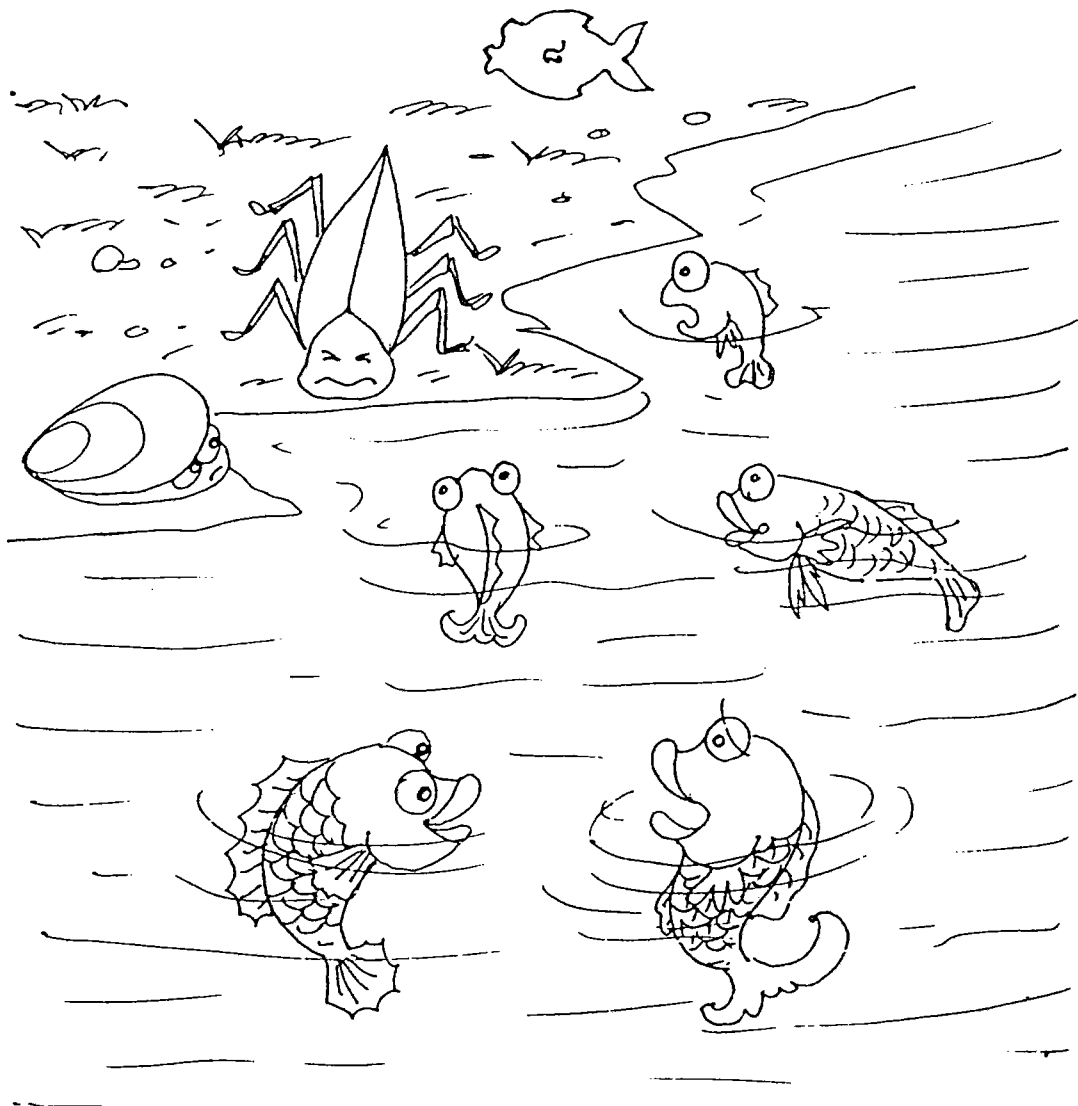

ปลาตะเพียนสาวโบกหางไปมาอย่างใช้ความคิด เธอชักเอะใจขึ้นมาบ้าง
แล้วว่า ท้องนารอบ ๆ บึงแห่งนี้มีอะไรบางอย่างที่เป็นอันตรายต่อตัวเธอและ
เพื่อน ๆ เธอไม่รู้หรอกว่า แท้ที่จริงแล้วพวกชาวหน้านั่นเองที่ เป็นผู้ก่อปัญหาขึ้นมา
พวกเขาอยากให้ข้าวโตเร็ว ๆ อยากให้มีข้าวมาก ๆ เลยเอายาฆ่าแมลงมาฉีดไล่ต้น
ข้าว เอาปุ๋ยเคมีมาใส่ในนา จนทำให้พวกหนอนพวกแมลงตายเกลื่อน โดยที่พวก
ชาวนาเองก็ไม่ว่าพิษร้ายของมันได้ทำให้สัตว์อื่น ๆ ที่อยู่ใกล้แถวนั้นพลอยได้รับ
อันตรายไปตาม ๆ กัน

ปลาตะเพียนสาวว่ายน้ำไปคิดไป

“อู๊อู๊...อู๊อู๊...โอ๊ย...โอ๊ย...” ปลาตะเพียนสาว ตื่นจากภวังค์ เมื่อได้ยินเสียงร้องดังมาไม่ไกลนัก เธอรีบว่ายน้ำไปดู ก็ทราบว่าแม่แมงคานา ตัวหนึ่ง กำลังนอนร้องโอดโอยอยู่ที่ริมคลอง มีสัตว์น้ำหลายตัวมุงกันอยู่เต็มไปหมด

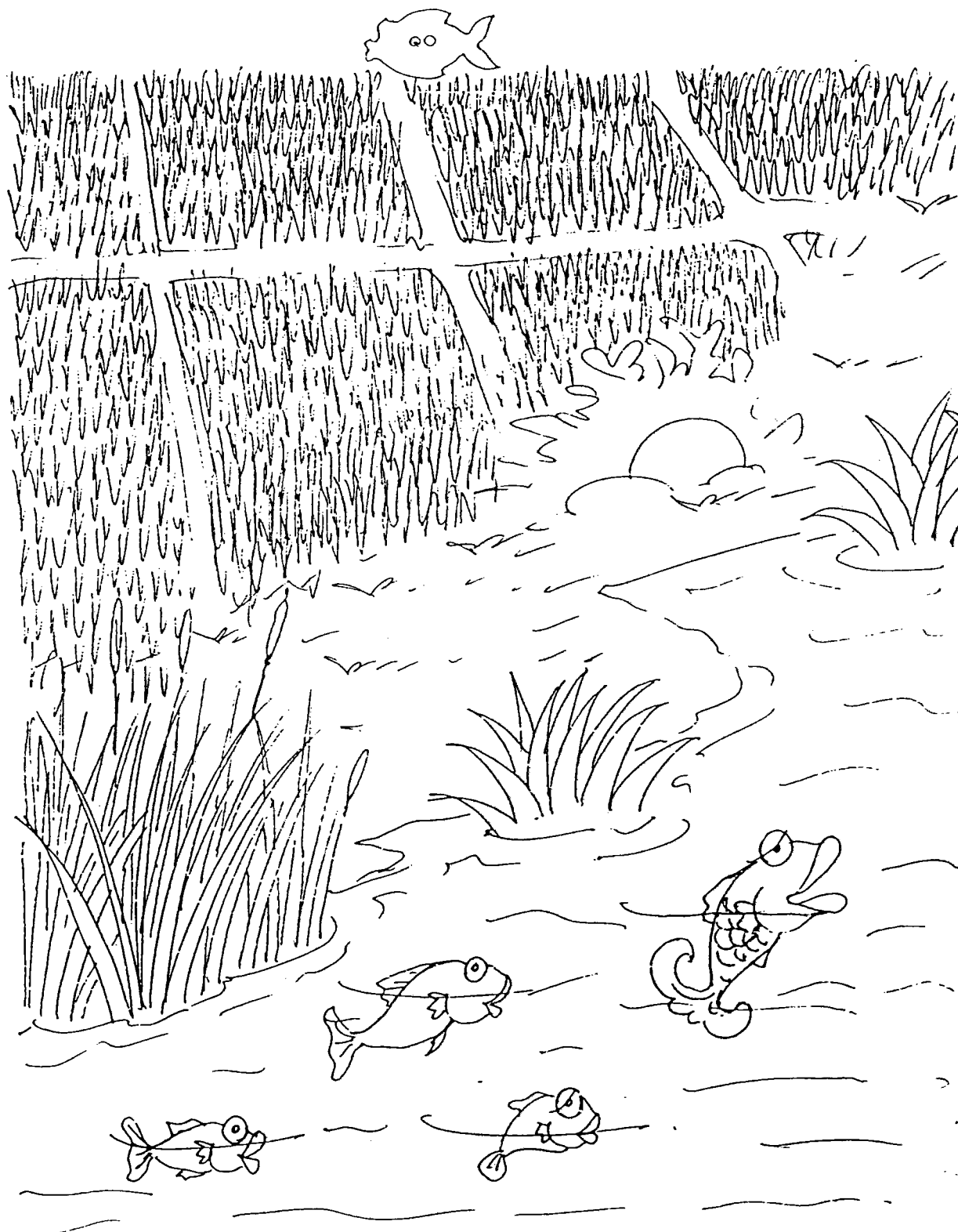
ตะเพียนดาวว่ายฝ่าฝูงสัตว์เข้าไปจนถึงปลาหมอ

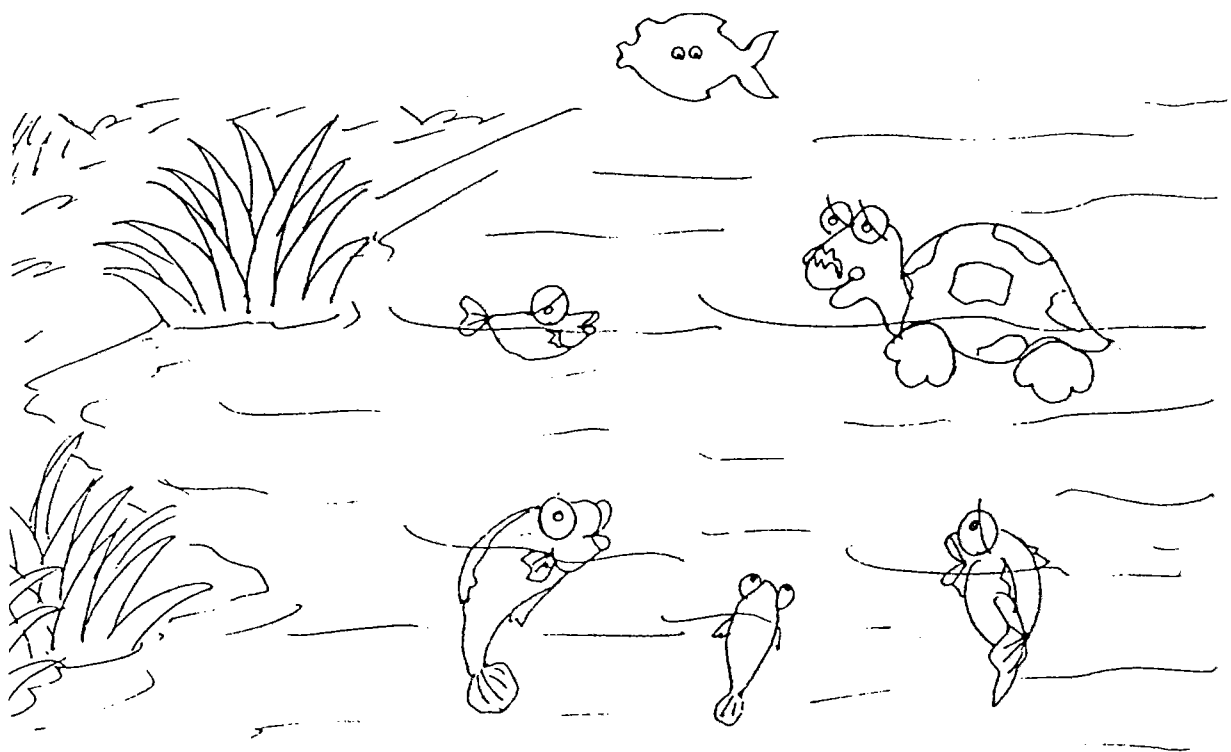
“เกิดอะไรขึ้นนะ แม่แมงคานาเป็นอะไรไป” ปลาตะเพียนดาวร้องถามปลาหมอ ที่อยู่ใกล้ๆ

“ฉันก็ยังไม่รู้เหมือนกันแหละ ได้ยินแมงคานาบอกว่าเขาไปกินยอดแทนตรงปลายนาโน่น แล้วก็เกิดปวดท้องทนนไม่ไหว เคี้ยวหมากุ้งก็ลงมาแล้วละ พ่อกระดีเซากำลังไปตามอยู่ นั่นไง...มาโน่นแล้ว ปูหอยก็มาช่วยไปกันเถอะ” ปลาหมอบอกพลางชักชวน ปลาตะเพียนเข้าไปใกล้ๆ

เมื่อหมอกุ้งมาถึงก็ลงมือตรวจรักษาอาการป่วยของแม่แมงคานาทันที
“เออละ หลาน ๆ ฟังทางนี้” เค้าขร่าร้องเรียกสัตว์ทุกตัวที่อยู่บริเวณนั้น
หลังจากไปดูหมอกุ้งรักษาพยาบาลแม่แมงคานาจนเสร็จ
“พวกเราคงรู้จักกันบ้างแล้วว่า บึงน้ำของเรากำลังจะไม่ไหวที่อยู่อันสงบสุข
ของพวกเราแล้ว หลายวันมานี้พวกเราบางตัวไม่สบาย บางตัวก็ถึงตายไปแล้วก็มี
ปู่กับหมอกุ้งได้ปรึกษากันมาหลายวันแล้วได้ความว่า พวกมนุษย์ที่ทำนานั่นเอง
เป็นต้นเหตุ...”

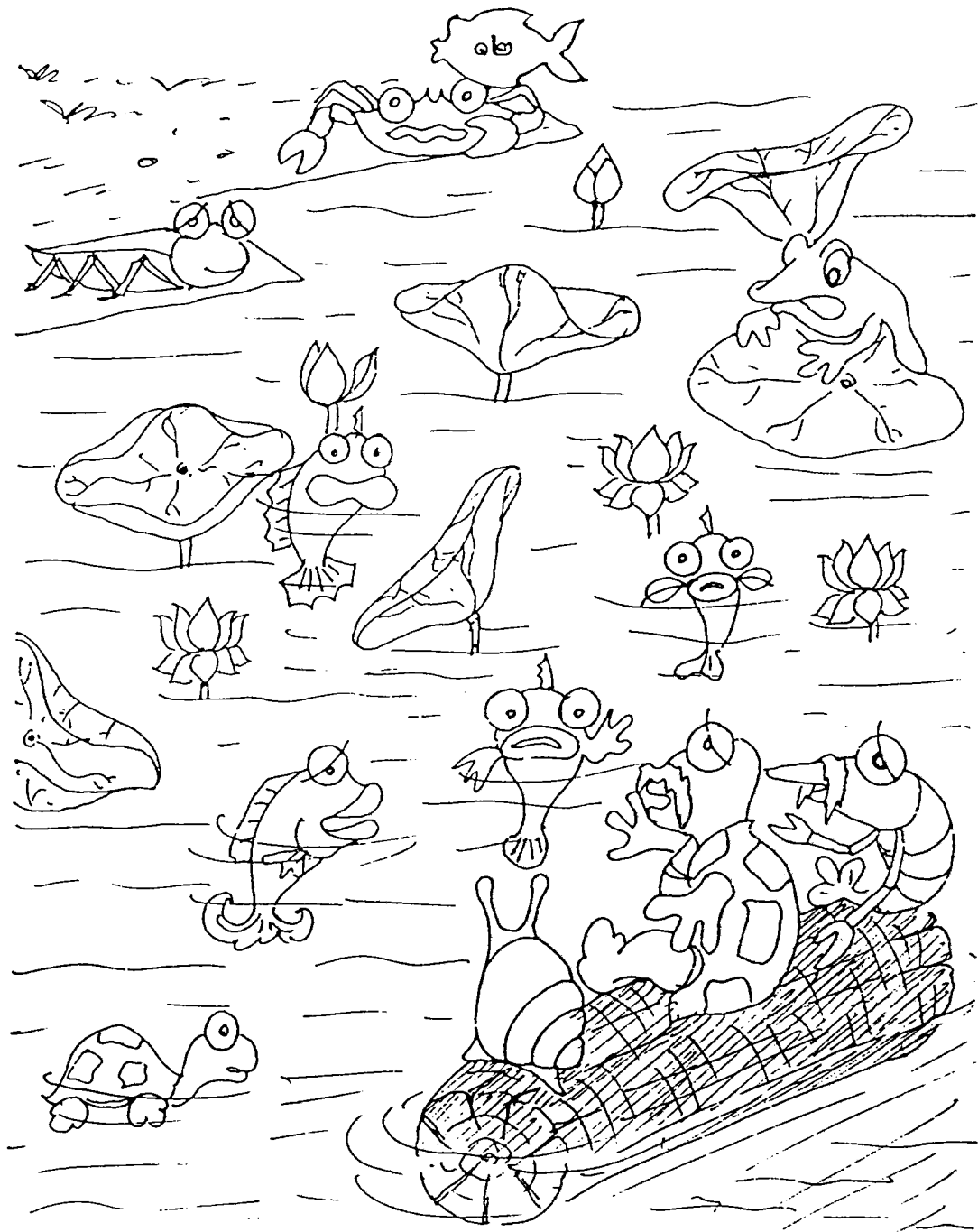

“เขาทำอะไรพวกเรานะปู พวกเราจะตายกันหมดไหม” ตัวหลายตัวส่งเสียงจ๊อกแจ๊กระงมกันไปหมด

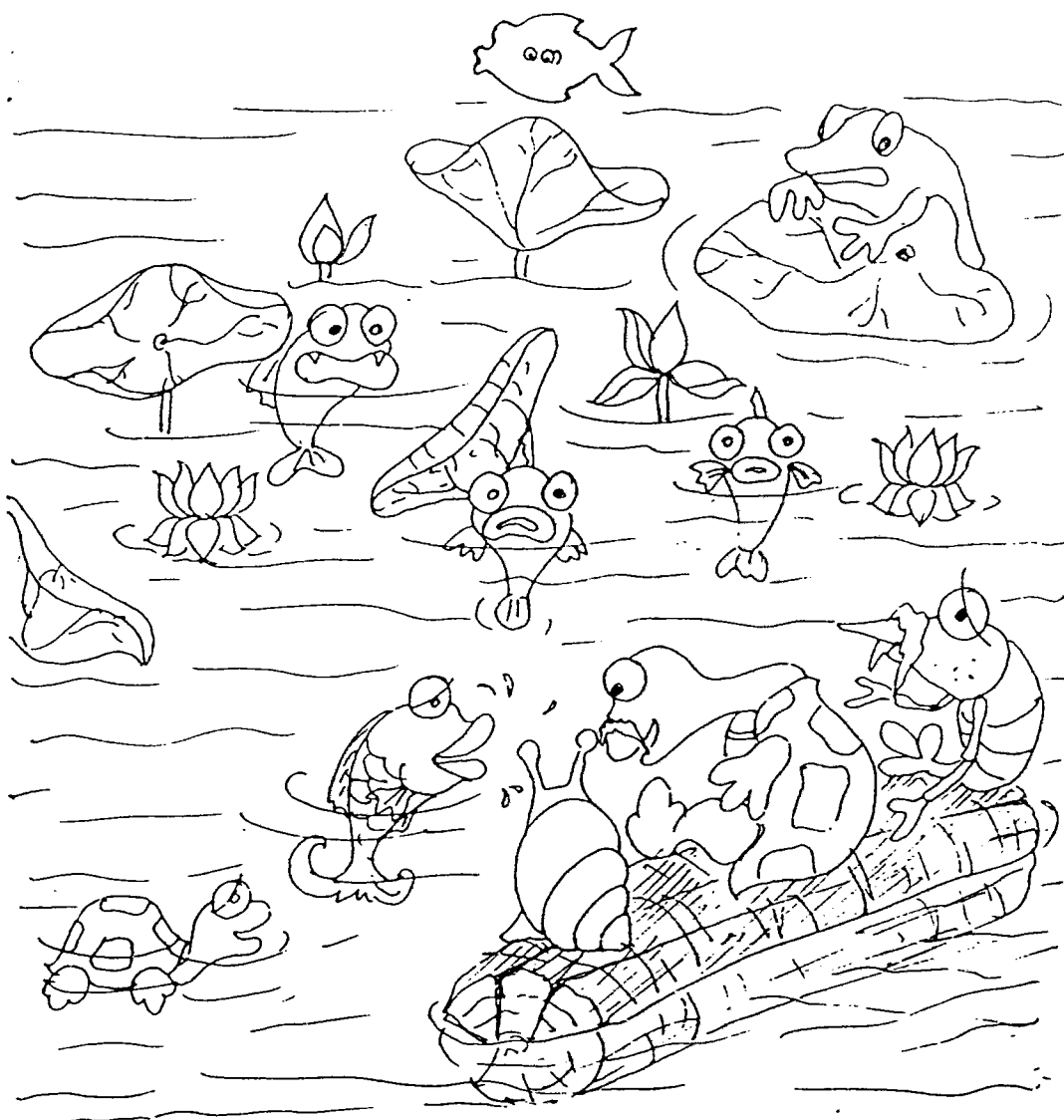
“เดี๋ยว...เดี๋ยว เวียบ ๆ กันหน่อย” ปูดำทำสัญญาณปราม “ปูว่าที่จริงพวกมนุษย์เขาก็คงไม่ได้มีเจตนาที่จะทำร้ายพวกเราหรอก เพียงแต่ว่าเขาอาจไม่ทันได้คิดอะไร นอกจากอยากให้คันข้าวของเขาโตเร็ว ๆ เลยใส่สิ่งที่เรียกว่าปุ๋ยเคมี และ “ยาปราบศัตรูพืช” ลงไป เพื่อให้พวกแมลงไม่ไปรบกวนต้นข้าวของเขา โอ้ทีนี้เมื่อไรมาก ๆ เข้ามันก็ทำให้ตัวอื่น ๆ พลอยเดือดร้อนไปด้วย

โดยเฉพาะพวกที่กินแมลงเป็นอาหารอย่าง นก กบ เขียด รวมทั้งปลาบางอย่าง ตอนนี้ที่ทุ่งนารอบ ๆ บึงของเรา มียาพวกนี้เต็มไปหมด อีกหน่อยก็งลงมาในน้ำทีนี้ละพวกเราทุกตัวก็คงหนีไม่รอดต้องพากันตายไปหมด ถึงดอกบัวในบึงก็เออะ คงต้องเน่าตายเหมือนกัน...

ดำ มองสัตว์ทุกตัวด้วยความสงสาร

“ตายละ แล้วที่นี่พวกเราจะทำยังไงกันดีล่ะ ปู่” ปลาซ่อนตัวหนึ่งถามขึ้น
“ปู่ก็ไม่รู้เหมือนกันแหละ หลานเอ๊ย” เต่าพูด ไม่มีทางทำอะไรได้หรอก
นอกจากพวกมนุษย์เขาจะเห็นใจเรา ไม่ปล่อยยให้ถึงมีพิษลงมาในน้ำอีก

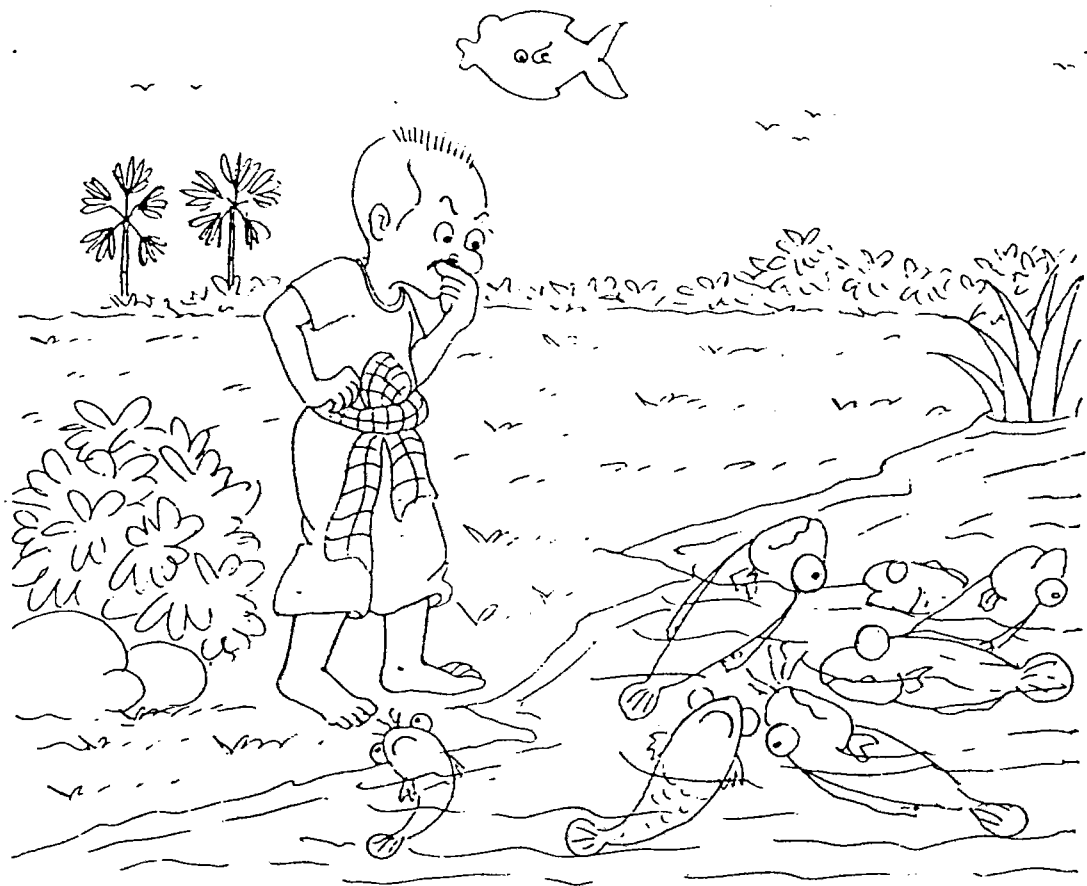

“ใช่แล้วละ... นึกออกแล้ว” ปลาตัวร้องขึ้นอย่างดีใจ “บางทีที่เรื่องทั้งหมดนี้เกิดขึ้น ก็เพราะพวกมนุษย์เขาไม่รู้ก็ได้ว่าเขาทำอะไรลงไป... ถ้าจันเราต้องหาทางบอกเขาสิปู่ ทำอะไรซักอย่างให้เขารู้ให้ได้”

“จริงซี” ปู่เต๋ากล้วยตาม “แต่ว่าเราจะบอกเขาได้ยังไงละ ไม่มีใครพูดภาษาคนได้นี่”

“เอาอย่างนี้ซี...” เธอเอียงเข้าไปจูบจิบบอกแผนการให้ปู่เต๋าทิ้ง

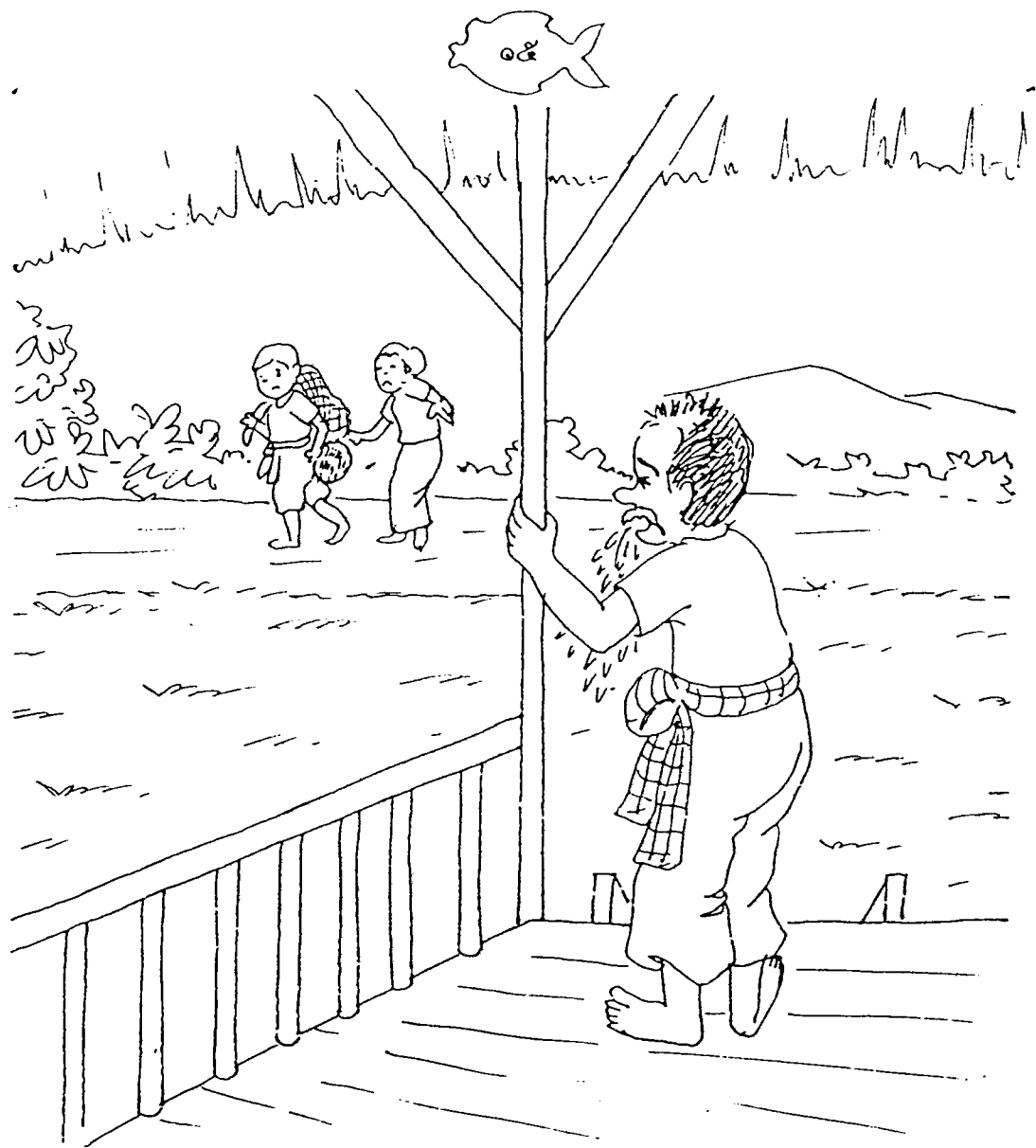
๒๐๑๖

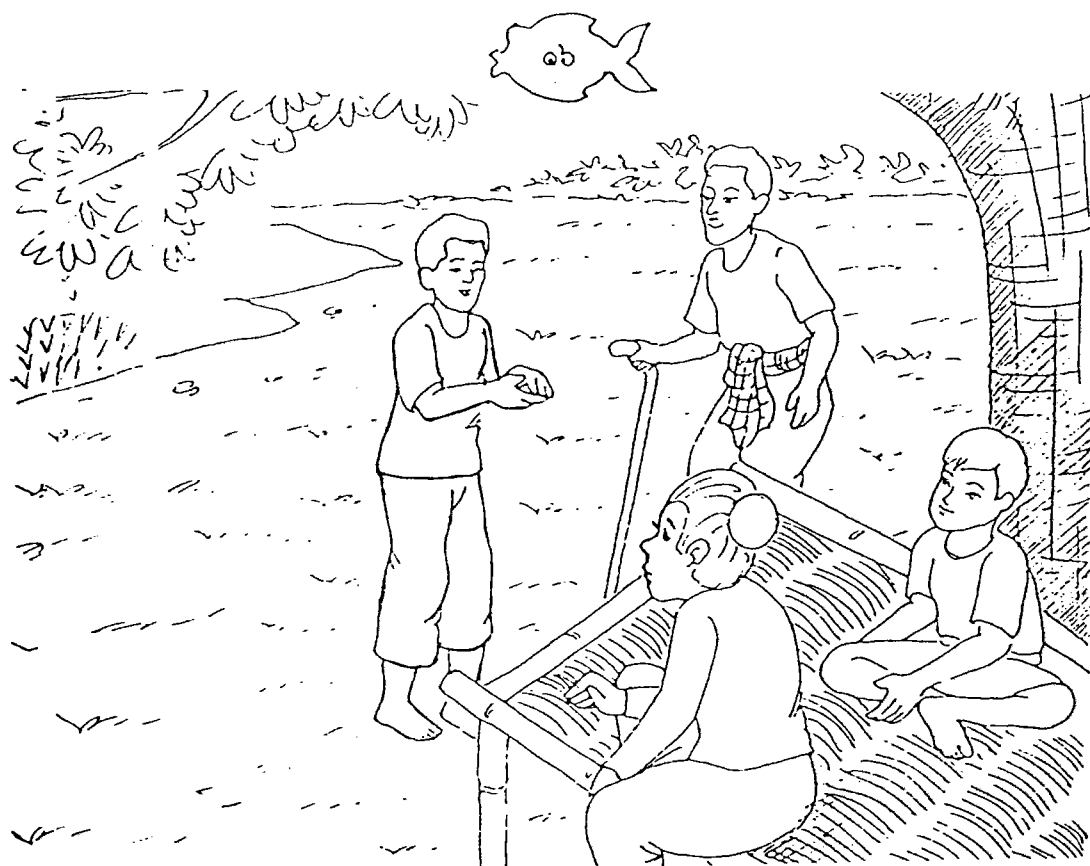
รุ่งขึ้นเมื่อชาวนามาถึงทุ่งนา ก็ต้องรู้สึกประหลาดใจเมื่อเห็นสัตว์จำพวก ปลาช่อน ปลาดุก ตัวใหญ่ๆ ที่เพิ่งตายและกำลังใกล้จะตายมากองรวมกันอยู่มากมาย นอกจากนี้ก็ยังมีสัตว์เล็ก ๆ อีกหลายตัวหายใจแผ่ว ๆ ใกล้จะตาย ปลาตะเพียนตัวน้อยๆ เจ้าความคิन्नที่บอกให้เพื่อน ๆ ของเขาในบึงช่วยกัน นำสัตว์ที่เพิ่งตายใหม่ๆ หรือใกล้ตายมารวมกันเพื่อให้ชาวนาเห็น

เมื่อชาวนามาเห็น ปลาช่อน และปลาดุกตัวโตที่ตายใหม่ๆ และกำลังใกล้ตาย ก็คิดที่จะนำเอาปลาเหล่านี้ไปทำอาหาร

“โอ้...โฮ ปลาช่อนและปลาดุก ตัวเบ้อเร่อเลย เกิดมาจากท้องห่อ ท้องแม่ก็เพิ่งจะเคยเห็น ค่ะ...วันนี้ เราไม่ต้องเสียเวลาไปหาซื้ออาหารที่ตลาด เอาปลาพวกนี้แหละไปทำอาหารประหยัดค่ากับข้าวไปหลายตั้งค์ทีเดียว”

หลังจากชาวนานำปลาเหล่านั้นมาทำอาหารรับประทานในมือเย็น ตกค่ำ
ชาวนาก็เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ หน้ามืด ตาลาย
โธ้ย!.. ช่วยด้วย! แย่แล้ว ช่วยฉันด้วย ฉันเหนื่อยเหลือเกิน คนในหมู่บ้านจึงนำ
ชาวนาที่ไม่สบายส่งโรงพยาบาล

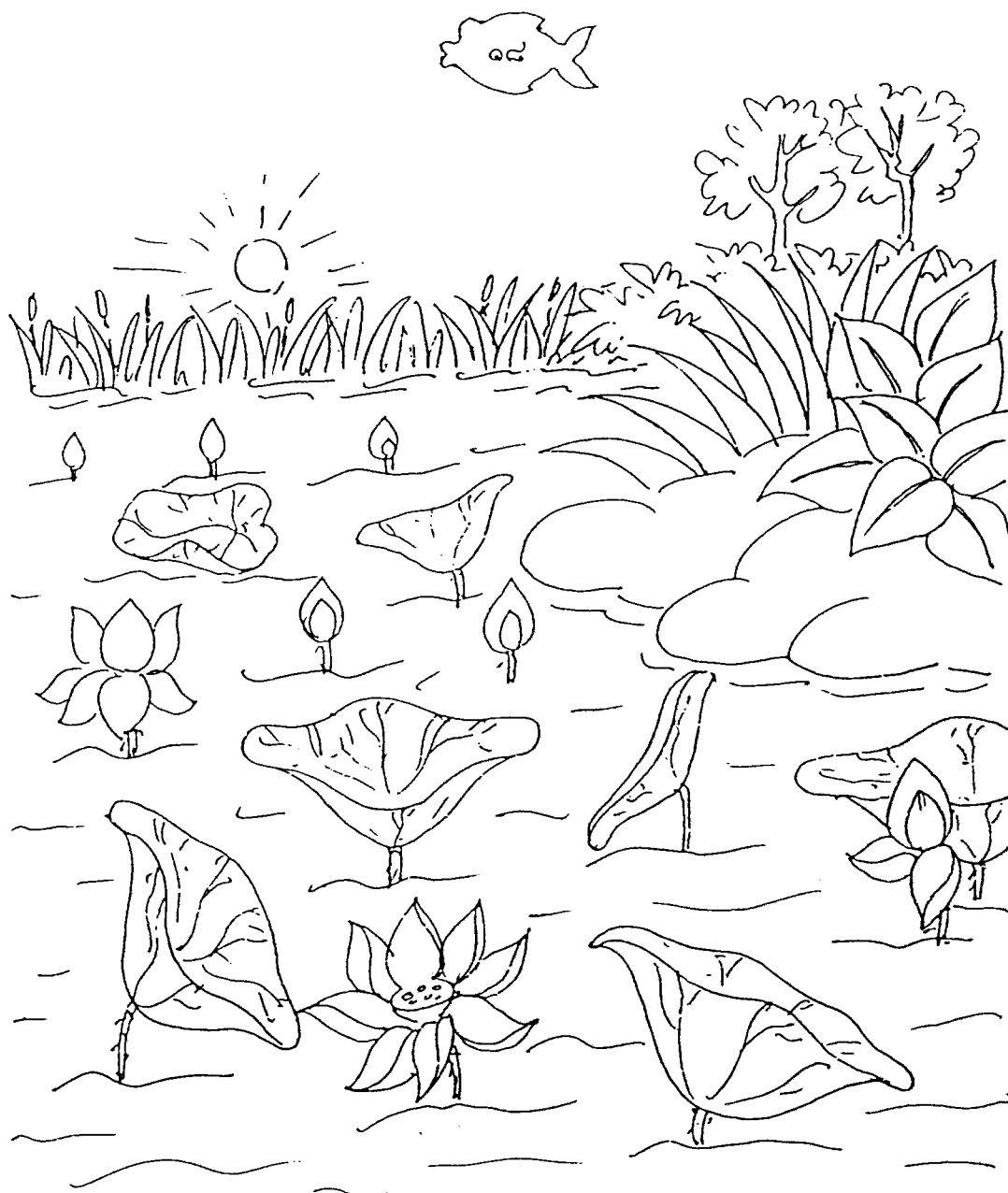
“เอ...หนูที่บ้านเราคุณมีอะไรแปลกๆ” ขาวนาคนหนึ่งเอ่ยกับเพื่อน
 นก หนู ปู ปลา คายกันเรื่อยเชียว คนที่นำปลาไปทำอาหาร เมื่อรับประทานแล้วก็เกิดมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน วิงเวียนศีรษะ อย่างเช่น ตาบุญ ก็ยัง
 นอนพักอยู่ในโรงพยาบาลยังไม่ได้ไปเยี่ยมແຂ່ງเลย ไปทางไหนๆ ก็เห็นทำจะไม่
 ก้อยดีแล้วนะ

“นั่นนะสิ ถึงว่าเถอะ แม้แต่أيທုးຂອງຂ້ານ်ນັກດູຂຶ້ນ ໆ ເຮືອງ ໆ ຍັງໄປພິກດ
 ຂ້ານວ່າດອງໄປຫາຜູ້ໃຫຍ່ບ້ານດີໄໝເຜົ່າຈະຮູ້ມັ່ງ” ขาวนาอีกคนหนึ่งกล่าว

“เฮ้ย!.. ข้าว่าไปหาหมอในเมืองเลยดีกว่ามັ່ງ จะได้ไม่เสียเวลาและจะได้
 แวะไปเยี่ยมตาบุญที่โรงพยาบาลด้วย ไม่รู้อาการดีขึ้นหรือยัง เรื่องอย่างนี้ผู้ใหญ่
 บ้านคงช่วยอะไรไม่ได้หรอก ไป...ไปกันเถอะ”

เหตุการณ์ดำเนินไปตามแผนของสัตว์ เมื่อหมอในเมืองทราบเรื่อง จึงได้รายงานให้เกษตรอำเภอ ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงทราบ และเกษตรอำเภอเมื่อได้รับรายงาน จึงมาตรวจดูที่ทุ่งนาที่รู้ได้ทันทีว่าเกิดอะไรขึ้น เกษตรอำเภอรีบเรียกประชุมชาวบ้าน และบอกทุกคนว่า ยาที่พวกเขาเอาไปใส่ต้นข้าวนั้นมีผลร้ายอย่างไร ทั้งต่อตัวผู้ใช้และสัตว์ต่าง ๆ ที่อยู่โดยรอบ ดังนั้นเวลาใช้จึงต้องใช้อย่างถูกวิธี และใช้ในบริเวณที่เหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ต้องระวังไม่ให้สารเหล่านั้นไหลซึมลงไปในหนอง คลอง บึง ทางที่ดีควรหันมาใช้ยาที่สกัดจากพืชธรรมชาติ เช่น สะเดา ใบน้อยหน่า แตนยามาแมลง และเกษตรอำเภอได้ให้ชาวนาทดลองทำดู ซึ่งก็ใช้ได้ผลดีเช่นเดียวกัน และยังไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อคนและสัตว์ด้วย

แดดอ่อน ๆ ยามเช้า สาดส่องลงมากระทบระลอกคลื่นเหนือบึงใหญ่
เป็นประกายระยิบระยับ รวากับเป็นสัญญาณเริ่มต้นชีวิตใหม่ของบรรดาสัตว์
บริเวณบึงน้ำไถลออกไป ต้นข้าวกำลังทอดใบเขียวทึบโอเนนเป็นผืนยาวสุด
สายตา สายลมพัดแผ่วนำความร่มเย็นและสุขสงบมาสู่ทุกชีวิตอีกครั้ง

๓:เพ็ญนสาวเจ้าปทุมมา

ประวัติผู้เขียน

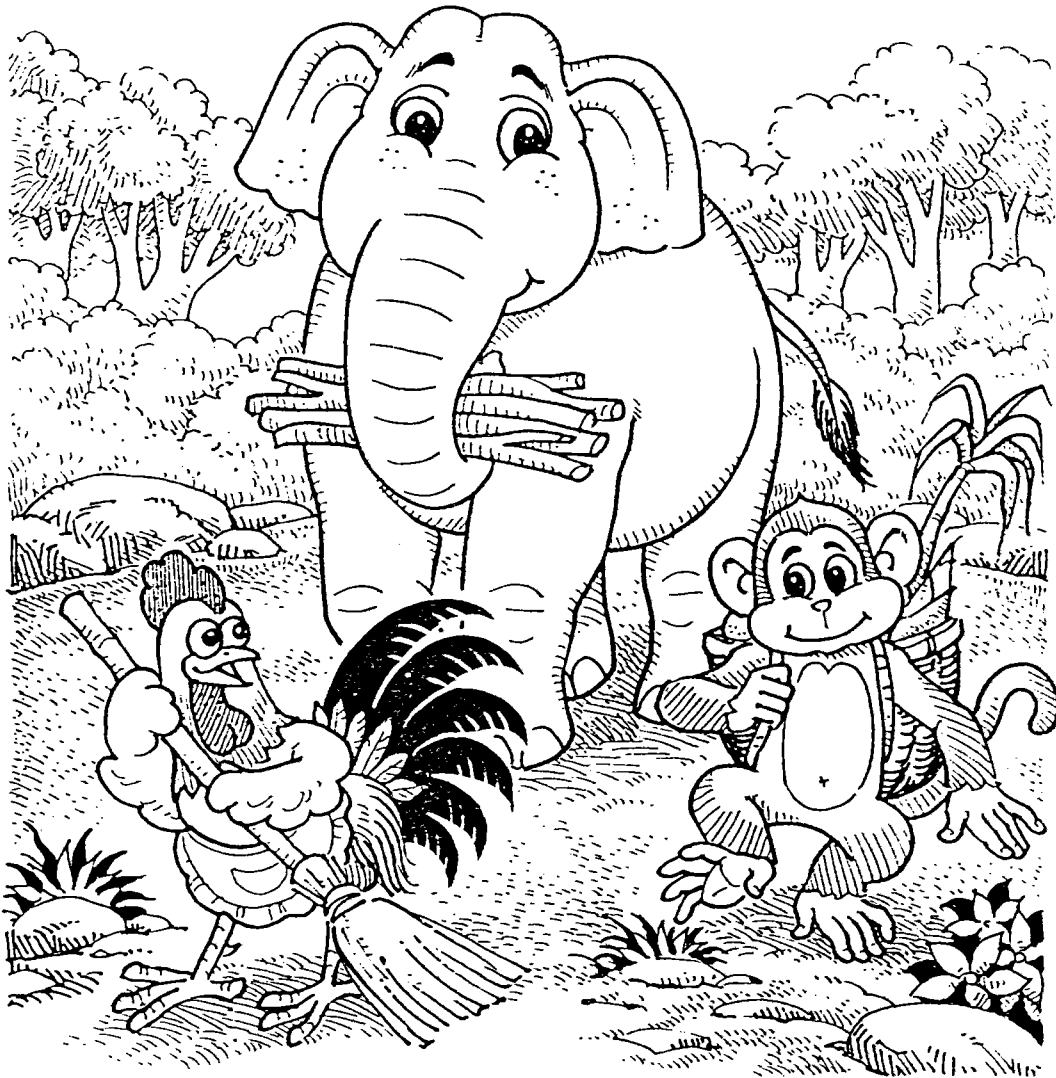
ชื่อ - สกุล	ศศิธร วงศ์ชาลี
เกิด	๑๙ มีนาคม ๒๕๑๐
สถานที่เกิด	อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ ๓ หมู่ ๙ บ้านนาไผ่ ตำบลหอคำ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย รหัส ๔๓๑๔๐
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ ๑ ระดับ ๔
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองเข็ง อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.๒๕๒๕ บ.๖ โรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๒๗ ม.๓ โรงเรียนปาดคาดพิทยาคม อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พ.ศ.๒๕๒๙ ม.๖ โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๓๓ ปริญญาตรี กศ.บ. (การประถมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

วิชาภาษาไทย

ร่วมด้วยช่วยกัน

ลำดับที่ ๒

คาบที่ ๓๑ - ๖๐

ศศิธร วงศ์ขาลี เรื่อง

รุ่งโรจน์ แสงพันธ์ ภาพ

โครงสร้างแนวคิดการสอน

ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกต้องของสมาชิกในครอบครัว ย่อมนำความเจริญมาสู่ครอบครัว

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อผู้เรียนได้อ่านหนังสือและทำกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนแล้วสามารถแสดงพฤติกรรมได้ ดังนี้

๑. อธิบายหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลต่อครอบครัว
๒. เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
๓. สรุปลักษณะสำคัญของครอบครัวที่ดี

อรรถลักษณะ : บรรยายเชิงจินตนาการ

๑. เริ่มเรื่อง : ช้าง ลิง ไก่ เป็นเพื่อนกันและช่วยกันสร้างบ้านเป็นที่อยู่อาศัย มีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบภายในบ้าน
๒. ขั้ปมปัญหา : ช้าง ลิง ไก่ ไม่ทำงานตามหน้าที่ของตน
๓. สาเหตุที่เกิดปัญหา : ถูกจระเข้ยุแหย่ ไม่ให้ทำตามหน้าที่
๔. เล่าเหตุการณ์ : ช้าง ลิง ไก่ เป็นเพื่อนกัน ในแต่ละวันสัตว์ทุกตัวจะแบ่งหน้าที่กันทำงาน โดยช้างมีหน้าที่ไปเก็บฟืน ลิงหาผลไม้ ไก่กวาดบ้าน
ดูบ้าน วันหนึ่ง ขณะที่ลิงไปหาผลไม้ก็พบกับจระเข้ แล้วจระเข้ก็ยุแหย่ลิงว่าไม่ควรหาผลไม้ไปให้เพื่อนกิน เพราะเพื่อนอยู่บ้านสบาย มีลิงลำบากอยู่คนเดียว ลิงหลงเชื่อ จึงไปบอกกับเพื่อนว่าให้เปลี่ยนหน้าที่กัน ทั้งช้าง ลิง ไก่ จึงเปลี่ยนหน้าที่กันทำงาน จนเกิดปัญหาเพราะแต่ละคนก็มีความถนัดและความสามารถในหน้าที่คนละอย่าง จนในที่สุดช้างก็ถลอกไฟ ทำให้ไฟไหม้บ้าน จึงทำให้เกิดความสำนึกว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการทำหน้าที่ไม่ถูกต้อง
๕. คติสอนใจ : การทำตามหน้าที่ย่อมนำผลดีสู่ตนเองและครอบครัว

คำนำ

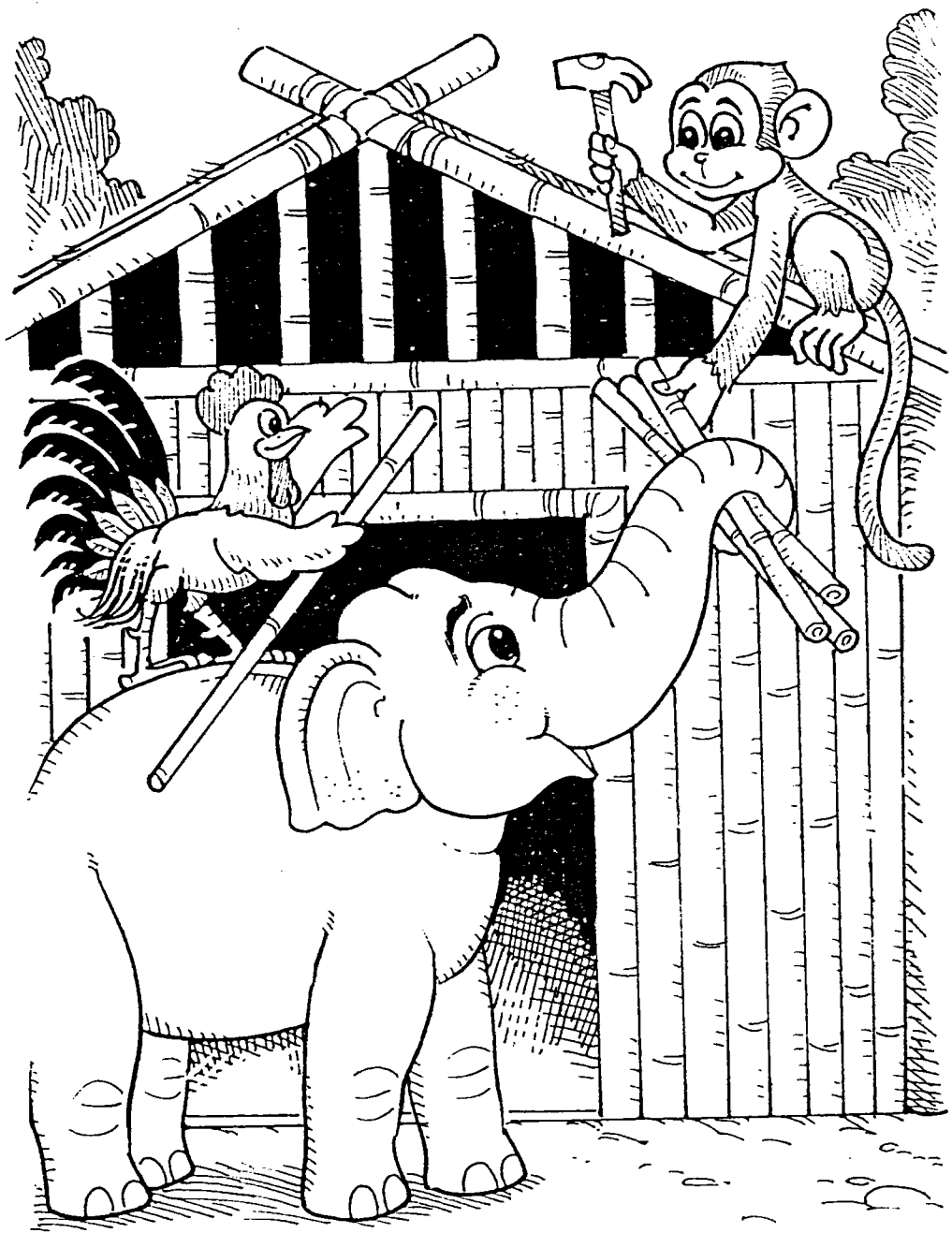
หนังสือเรื่อง "ร่วมด้วยช่วยกัน" เป็นหนังสือประเภทบรรยายเชิงจินตนาการ ซึ่งผู้เขียนได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ให้เห็นความสำคัญของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการรู้จักแบ่งงานกันทำ โดยผู้แต่งได้เขียนเป็นบทร้อยกรองในรูปของกาพย์สุรางคนางค์ ๒๔ ให้ผู้อ่านได้ฝึกทักษะภาษา และเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.สนั่น มีชันหมาก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างหนังสือจนสำเร็จ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

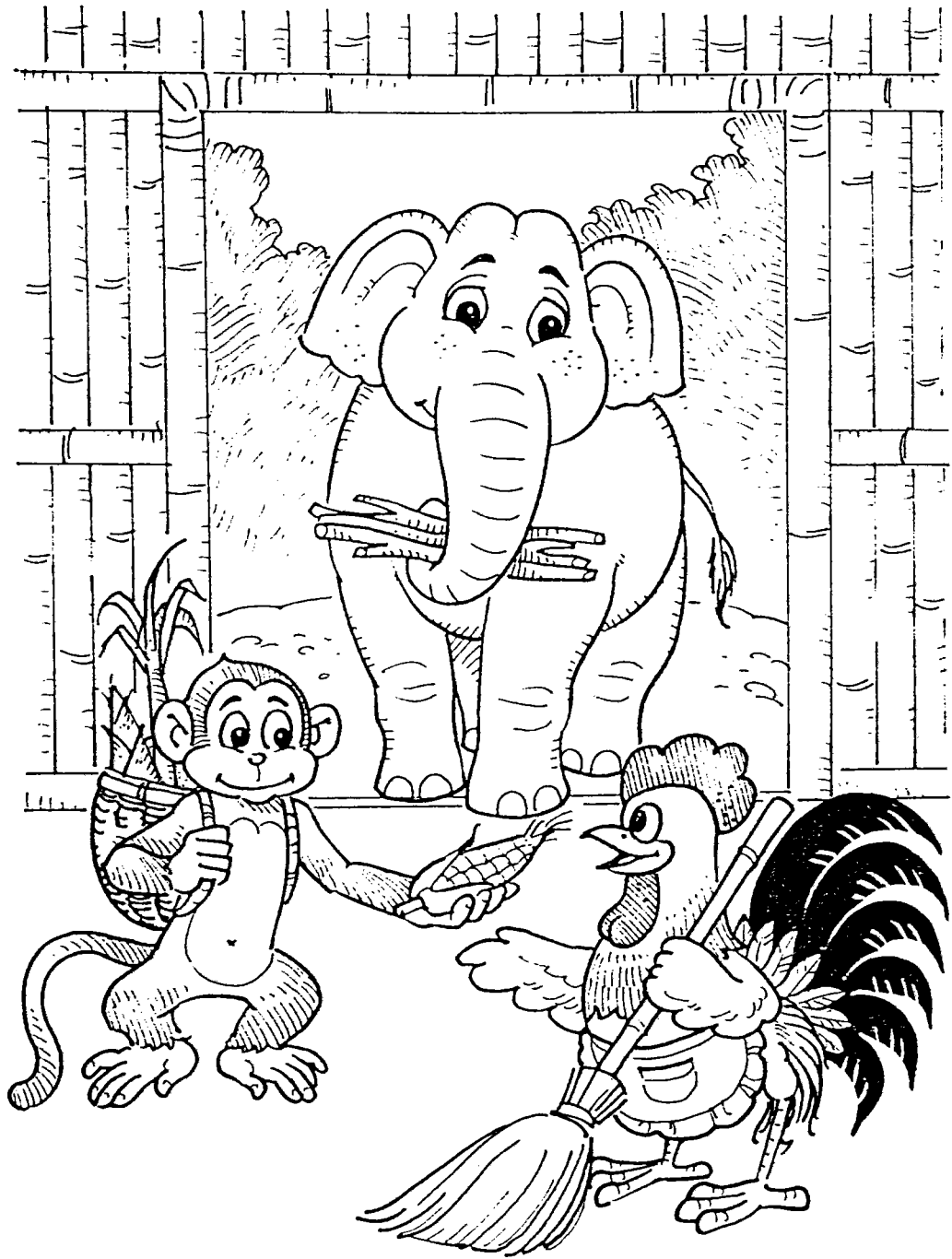
ศศิธร วงศ์ชาลี

ข้อเสนอแนะในการใช้หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สำหรับครู

- ๑ ผู้สอนจะต้องใช้วิธีสอนตามแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้
 - ขั้นที่ ๑ ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายจากเรื่องที่อ่านโดยการเดาสรุป ลำดับความ
 - ขั้นที่ ๒ สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมาย หรือการวางแผนการเขียน
 - ขั้นที่ ๓ บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมาย หรือ แผนการเขียน
 - ขั้นที่ ๔ ตั้งเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง
 - ขั้นที่ ๕ ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน
 - ขั้นที่ ๖ เขียนเรื่องในขั้นสุดท้าย และทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา
- ๒ ใช้สื่อหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นแกนนำ และสามารถนำสื่ออื่น ๆ เข้ามาเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

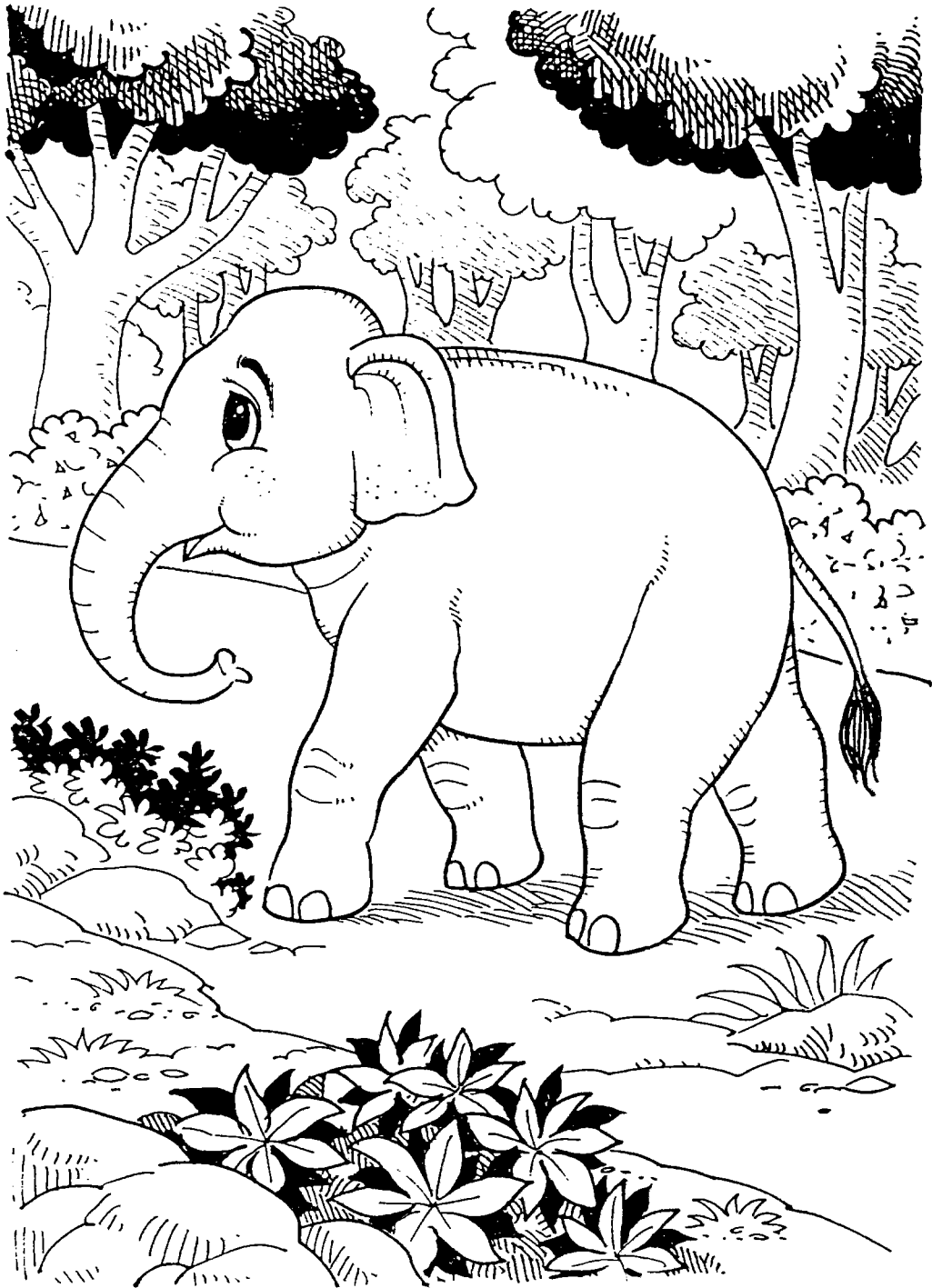
ที่ในพงไพร มีช้างลิงไก่ เป็นเพื่อนรักกัน
สร้างบ้านไม้ไผ่ ไม้ใหญ่เกินฝัน บนผาสูงชัน เอาไว้พักพิง

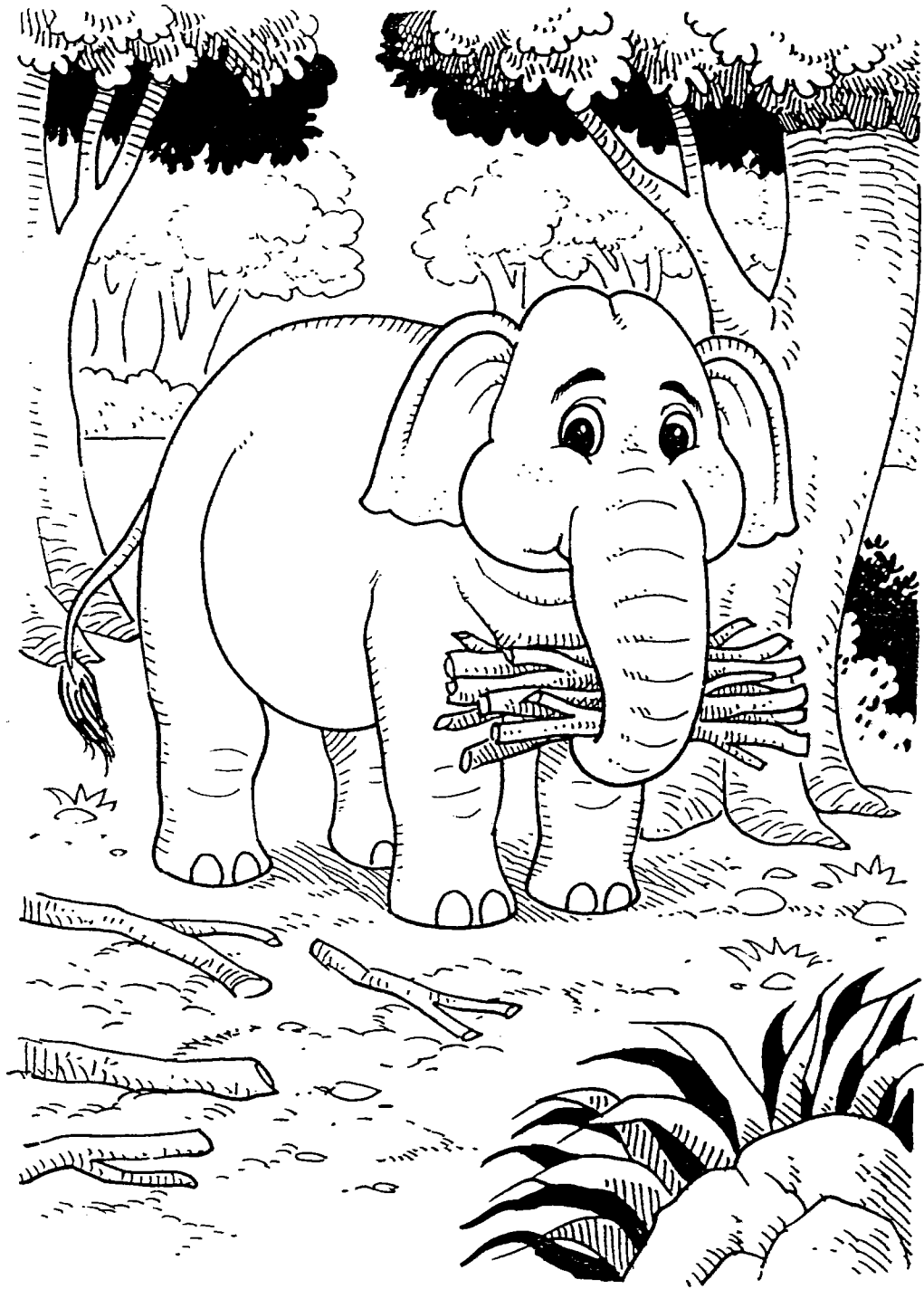
เพราะแบ่งหน้าที่	คืบวันผ่นผ่าน	ต่างสุขสำราญ	เป็นอย่างดียิ่ง
ได้ดีจริงจริง	ทั้งช้างไก่ลิง	แบ่งงานกันไป	

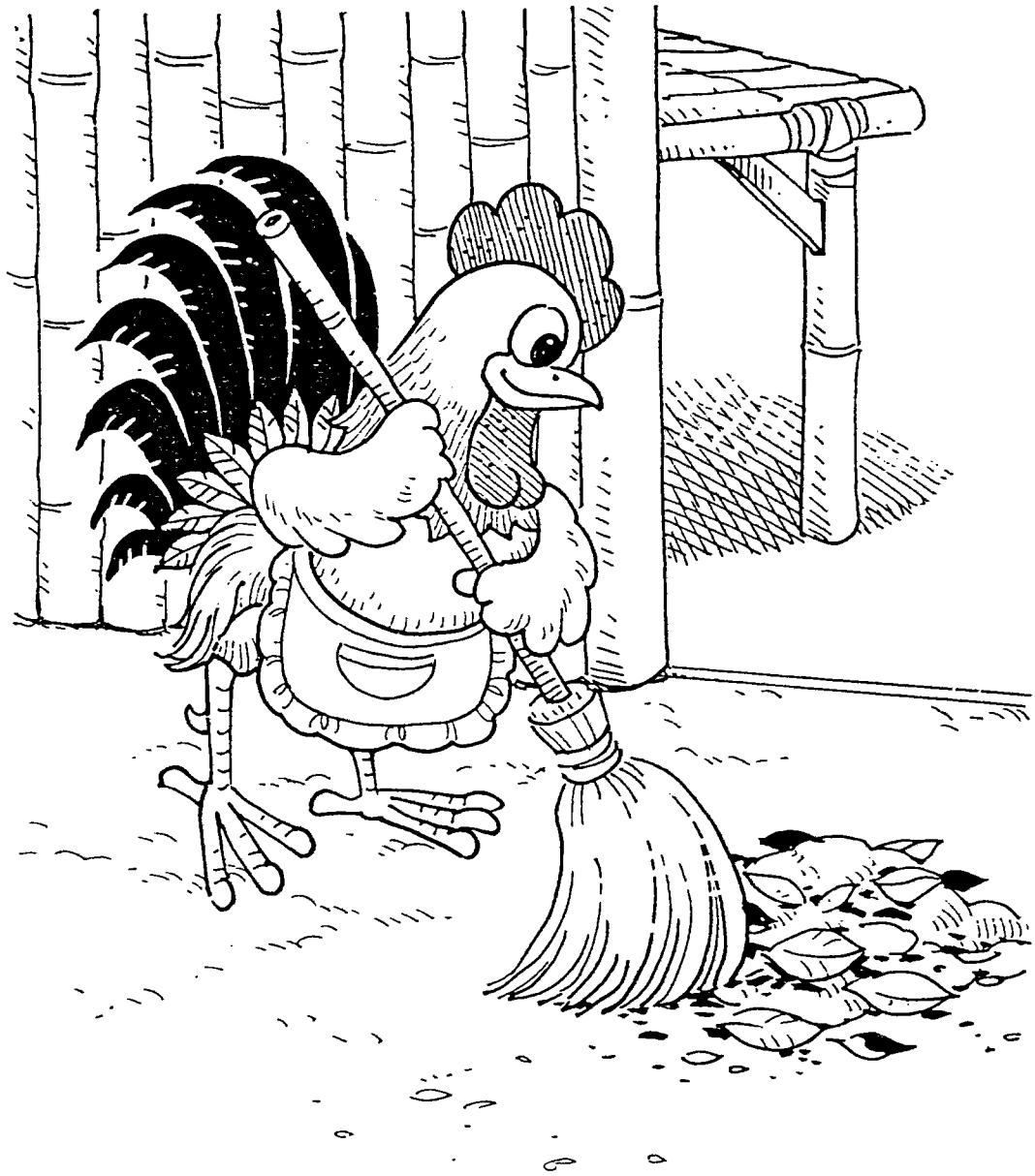
	ตื่นเช้าขึ้นมา	เจ้าลิงเข้าป่า	มุ่งหน้าผัดไฟ
ตั้งหน้าตั้งตา	หาผลไม้	กลัวยอ้ยหนอไฟ	มาฝากเพื่อนตน

ช้างเจ้าช้างพลาย ก็เดินชนขวาย จุดหมายดงสน

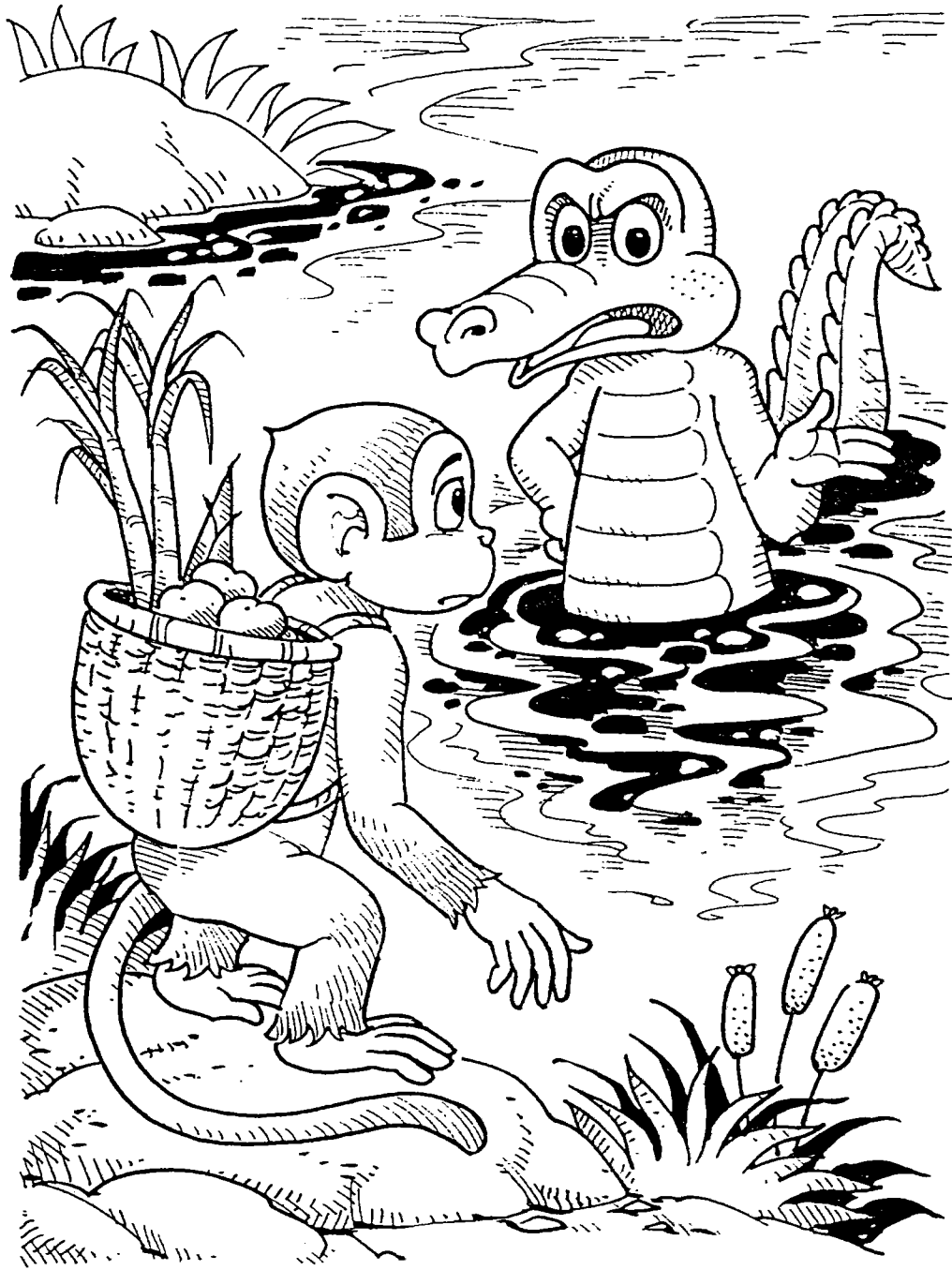
ไปหักพื้มา ตั้งหน้าอดทน ไม่เคยจะบ่น ว่าเหนื่อยยากเลย

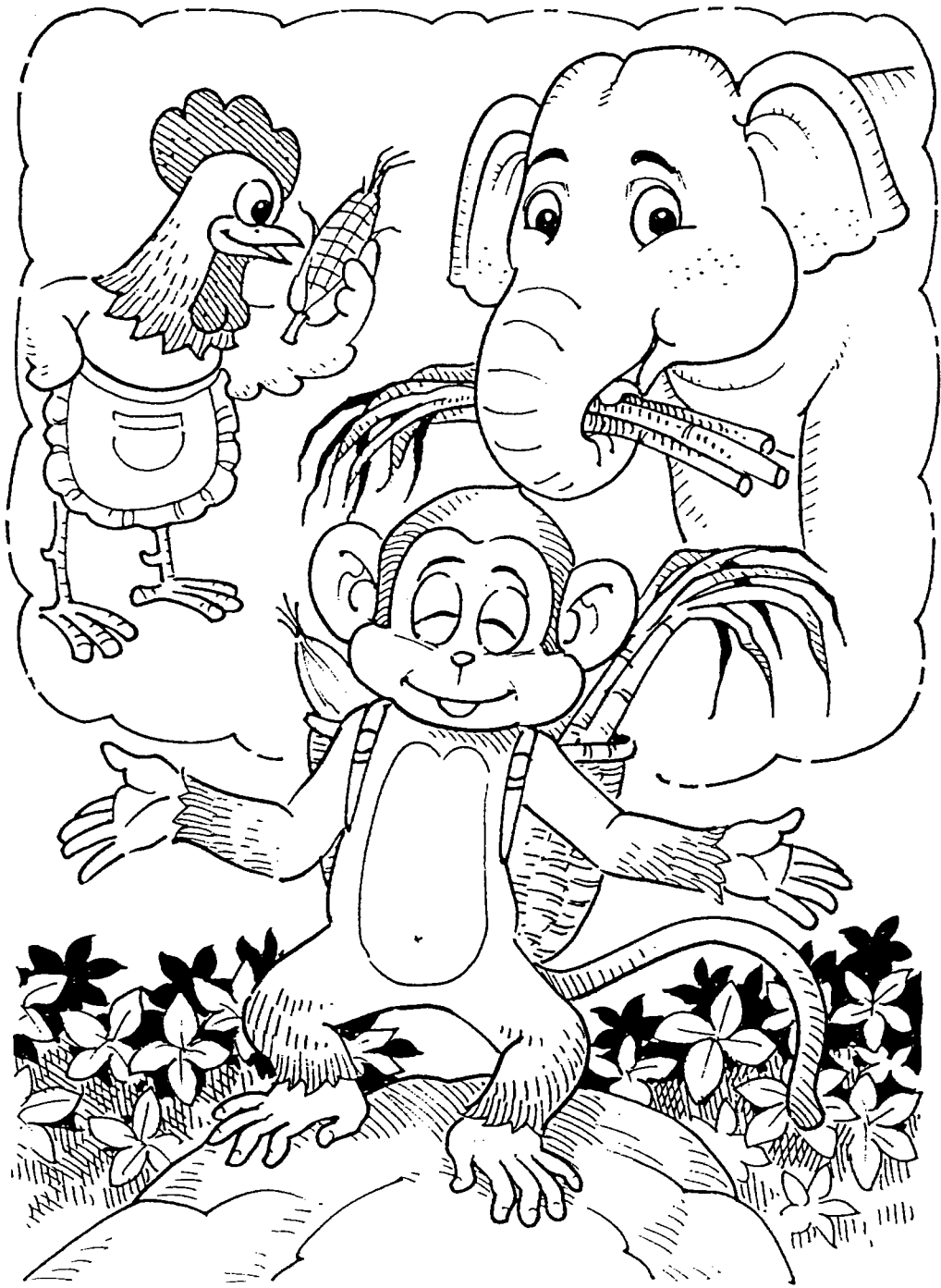
ส่วนเจ้าไก่อ้นั้น ช่างแสนขยัน ไม่อยู่นิ่งเฉย
 ปิดกวาดบ้านเรือน ไม่ต้องเตือนเลย ช่างลืงเสบาย สบายใจดี

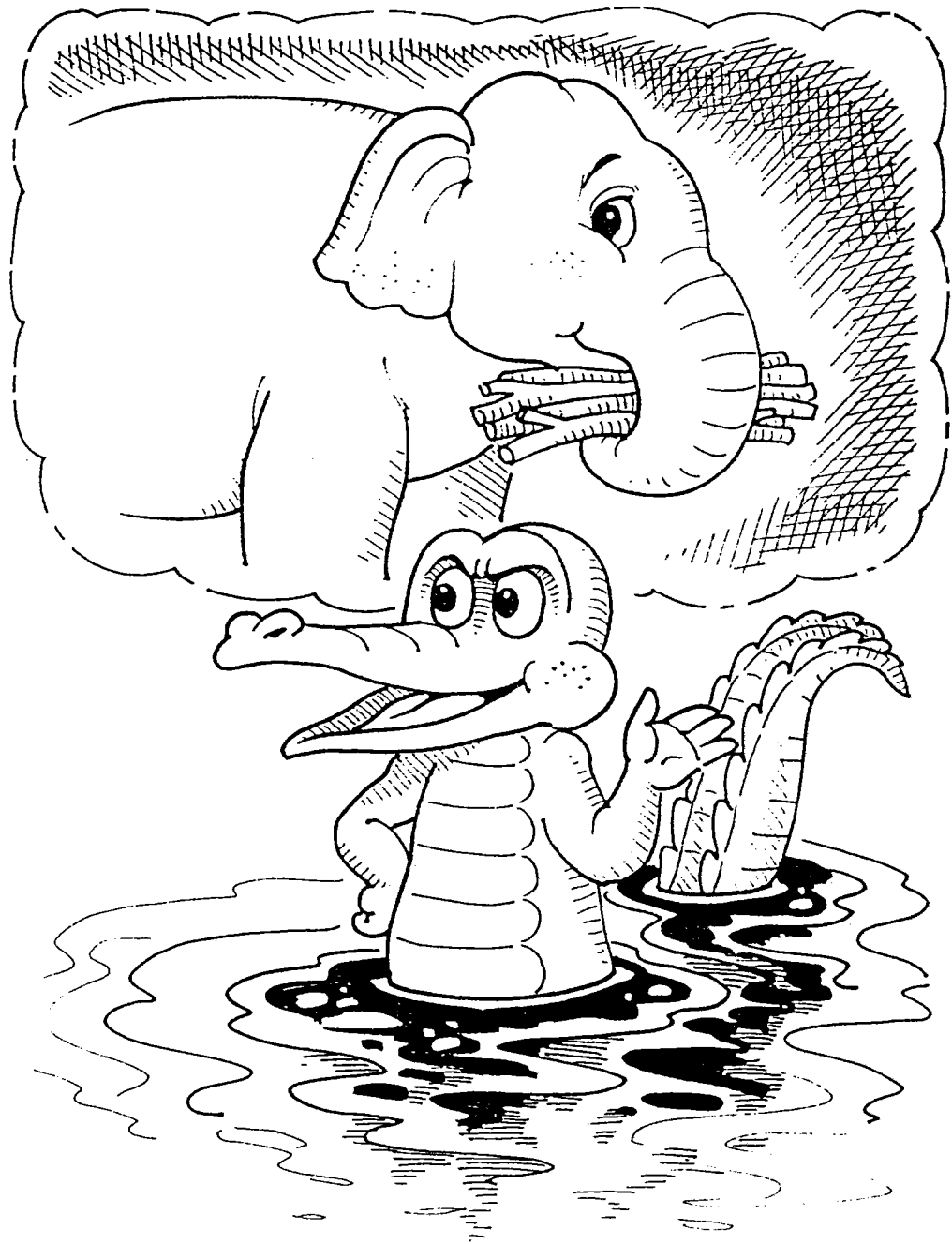
วันหนึ่งเจ้าลิง จากบ้านตรงดิ่ง ตั้งใจเต็มที
 จะหาลูกไม้ ลูกใหญ่อร่อยดี ไปฝาก "เพื่อนซี้" สองตัวของตน

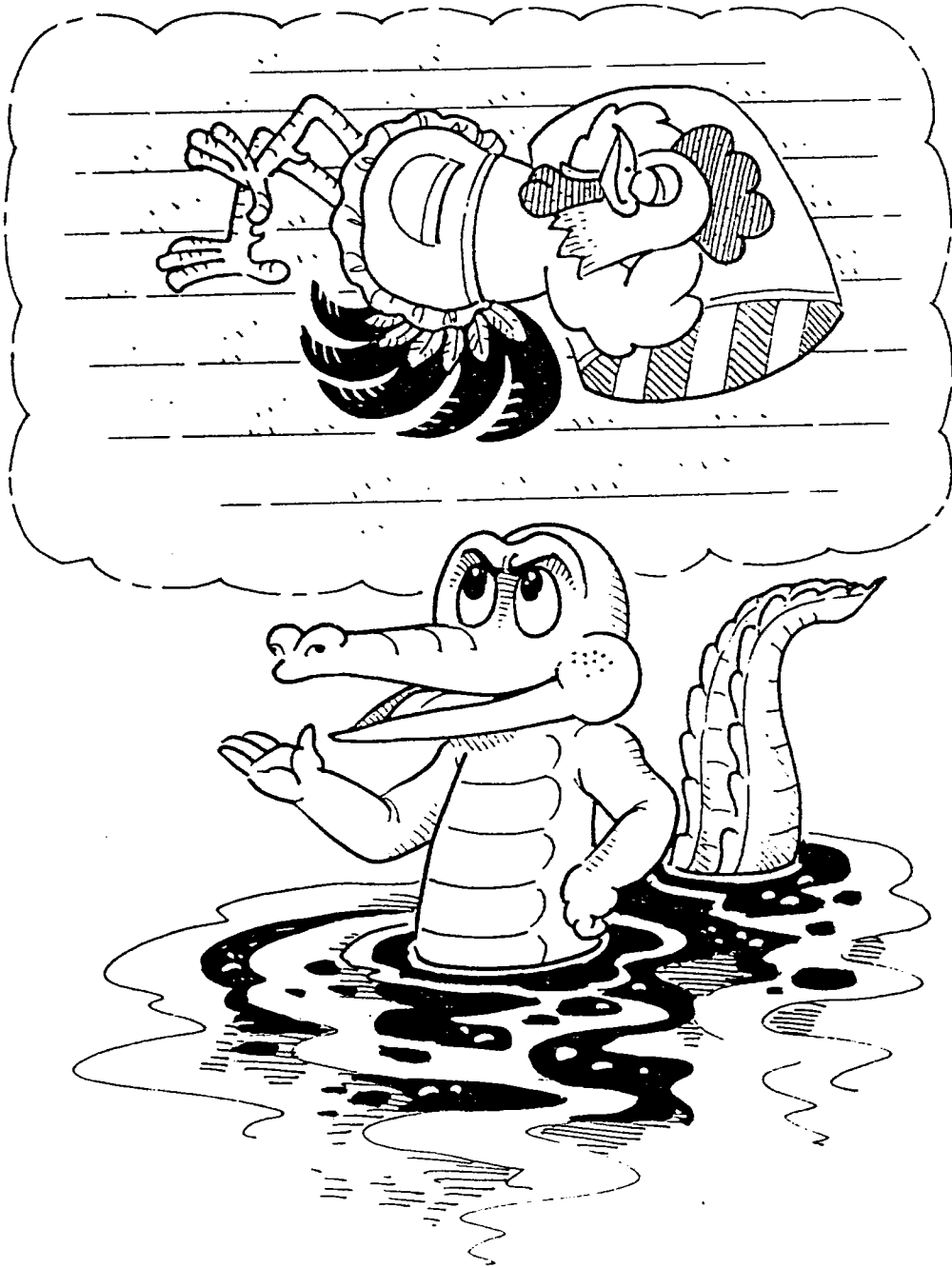
มาถึงริมธาร "ไอ้แซ่" ตาหวาน แกล้งทำเป็นบ่น
โกเจ้าเหน้อยยาก ลำบากเหลือทน เก็บผักพืชผล เอาไปเลี้ยงใคร

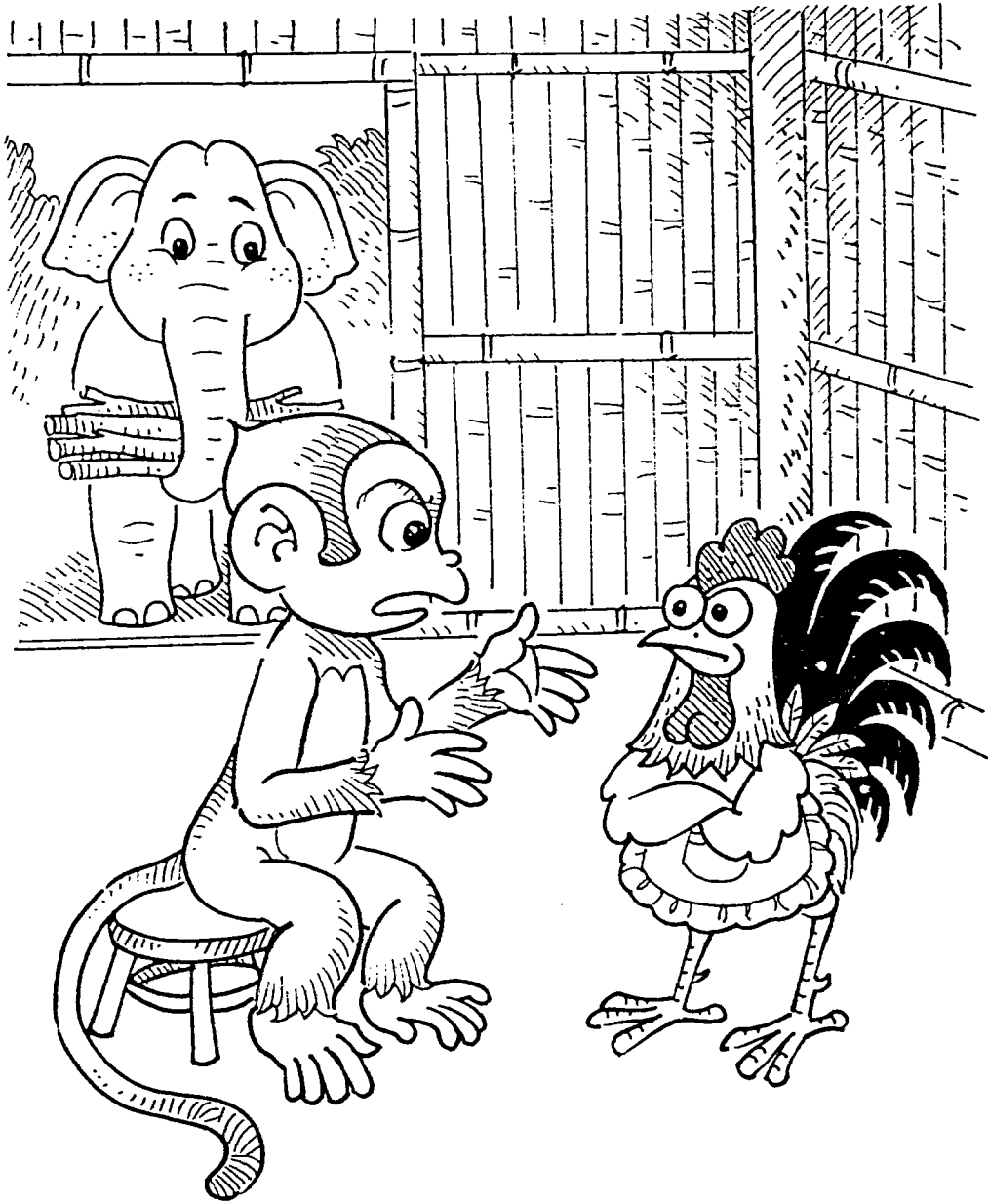
	เจ้าลิงตอบว่า	ไปเลี้ยงเพื่อนซ้ำ	เขาเฝ้าบ้านไว้
อีกตัวเก็บพิน	คงจะชื่นใจ	ถ้าเย็นนี้ได้	กินอ้อยรสดี

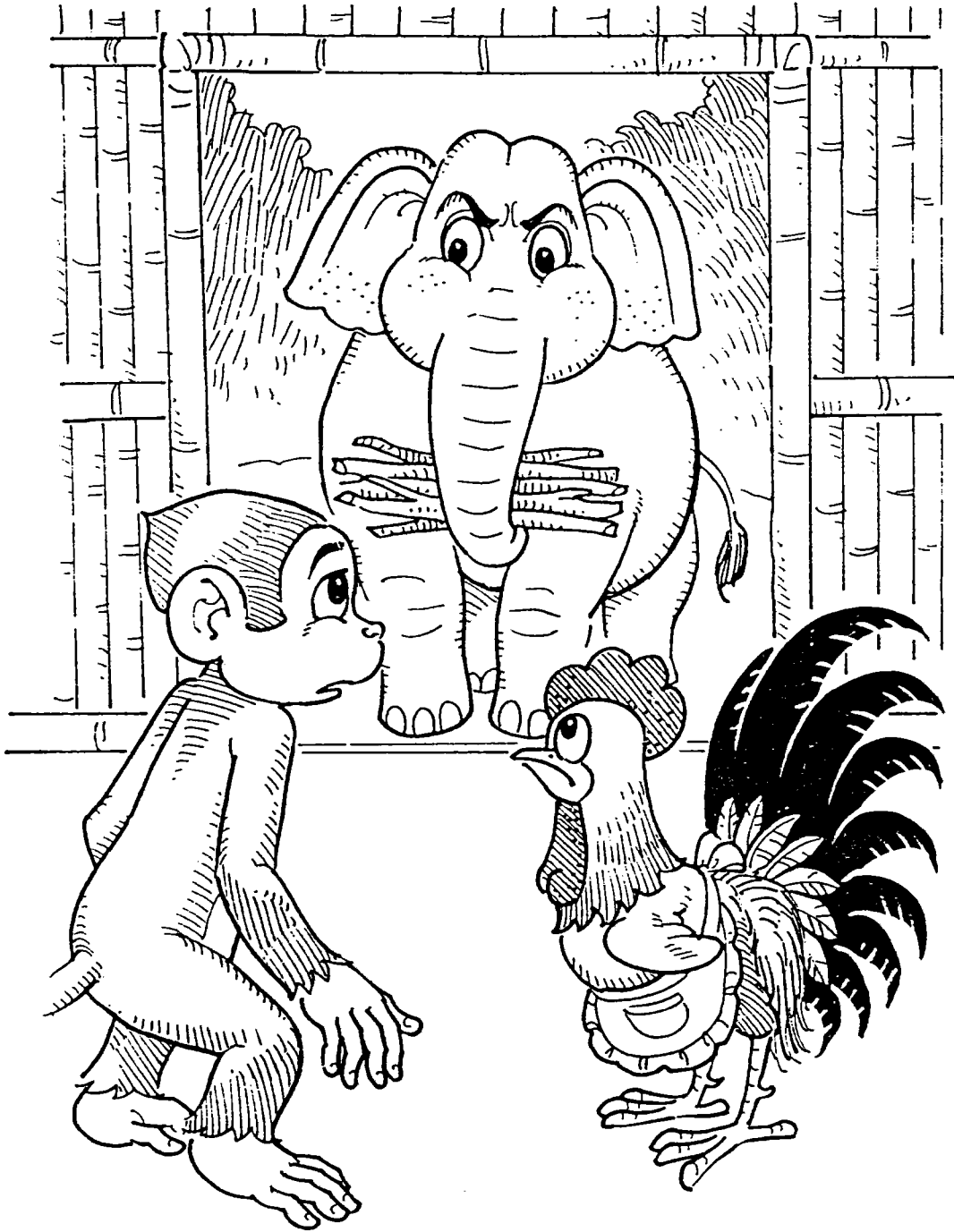
ใจเรื่องเก็บฟัน จะใช้ได้ฟัง ยุแห่ไม่ยั้ง ว่าฟังฉันนี้
 ดาษดินเต็มที ของพรรณอย่างนี้ ไม่เห็นยากเย็น

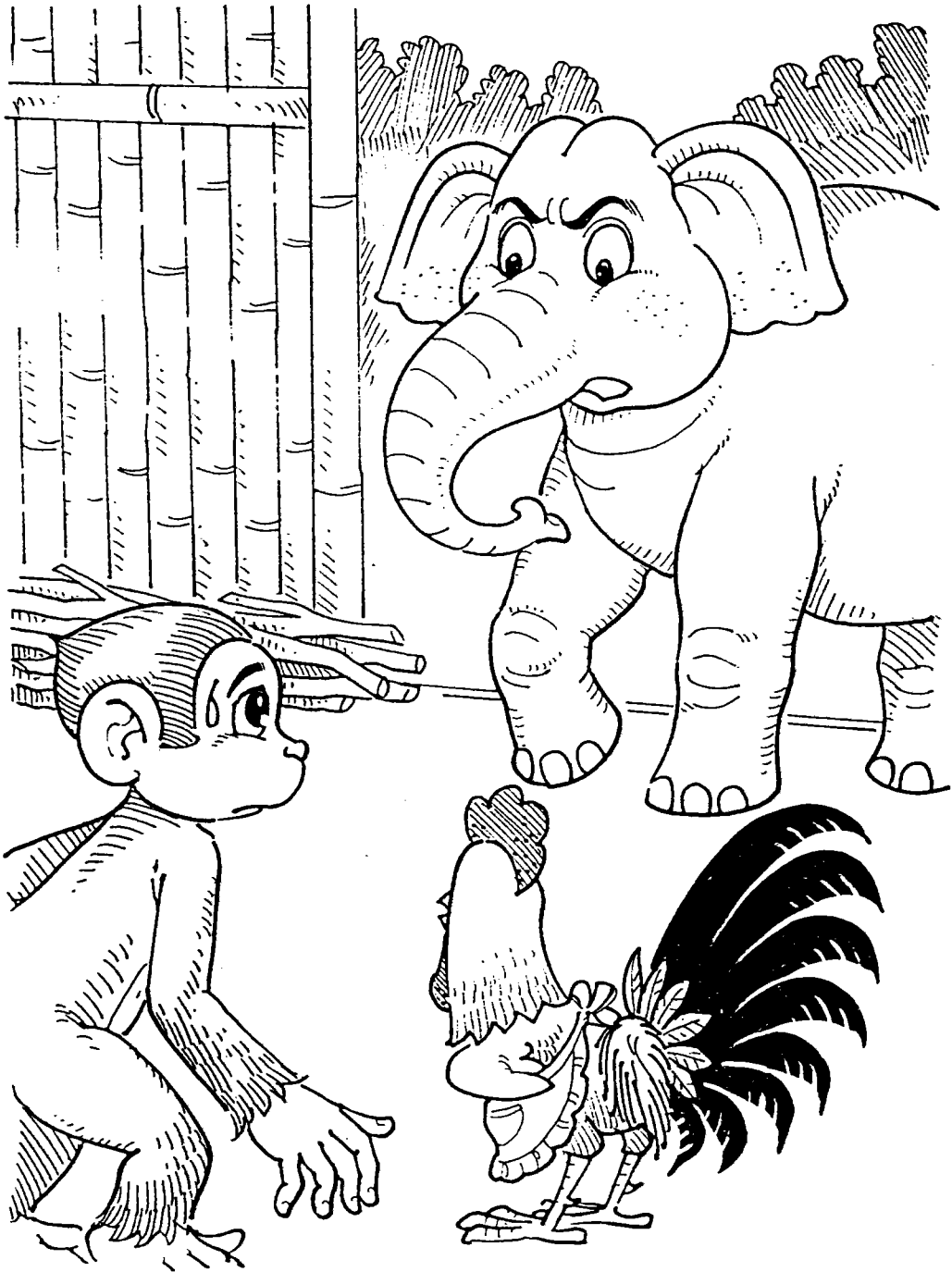
ใครก็ทำได้ เจ้าซีไม่ไหว เหนื่อยยากแสนเข็ญ
 เพื่อนเจ้าเฝ้าบ้าน สำราญนอนเล่น เจ้าก็ไม่เห็น ว่าเขาสบาย

ฝ่ายลิงเพลินฟัง ชักเห็นจริงจัง ให้นึกเหน้อยหน่าย
 กลับถึงบ้านตน พาลปน่วนวาย ว่าเหน้อยยากกาย อยู่เพียงคนเดียว

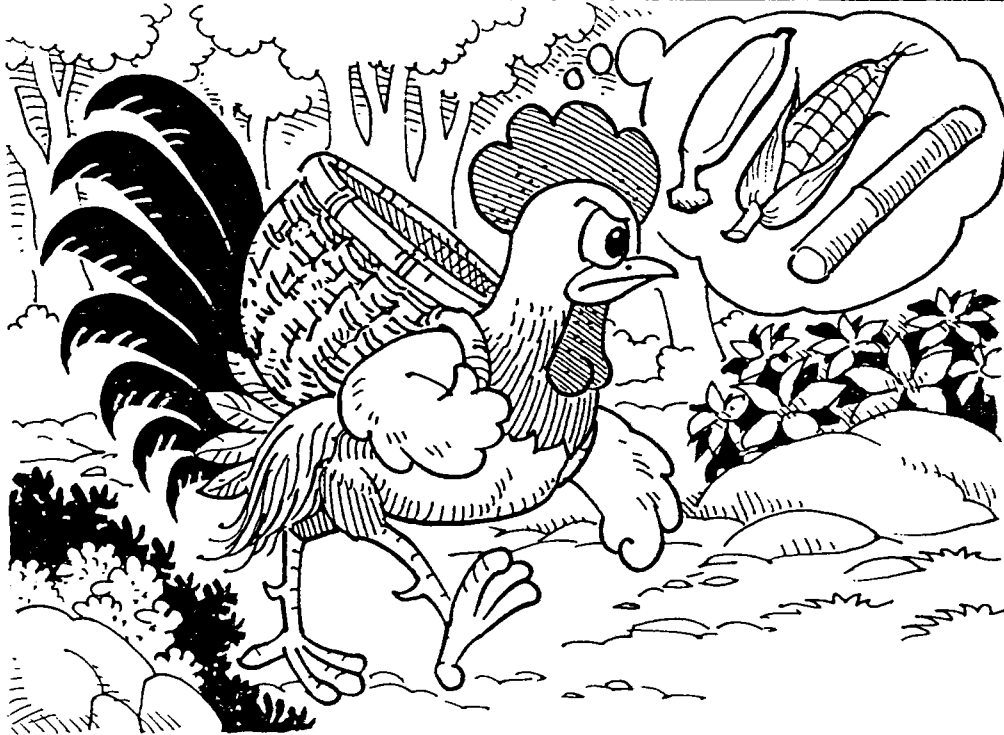
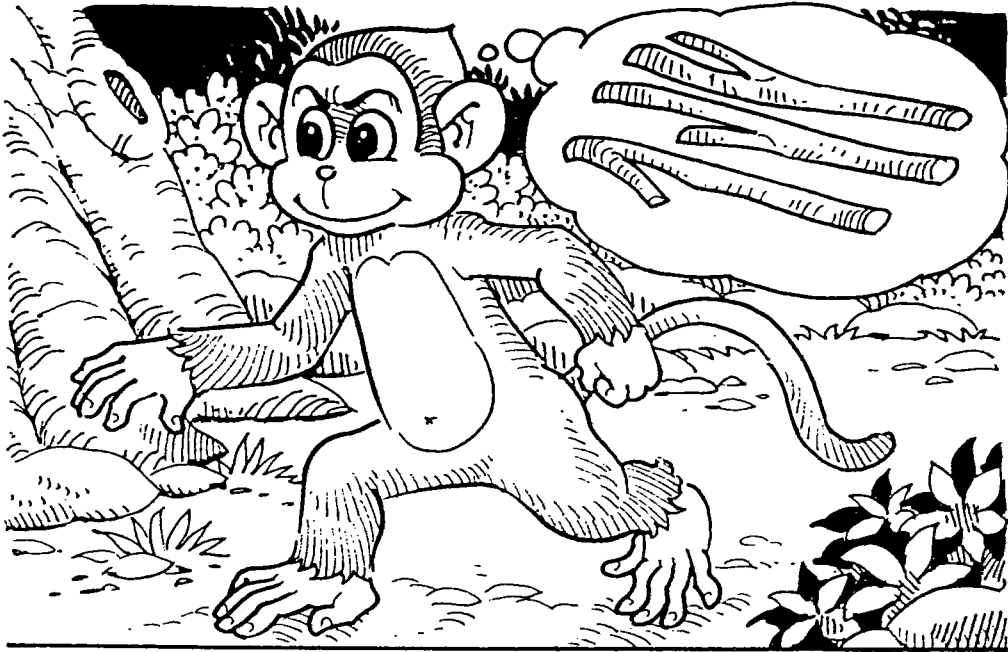
ช้างชนพื่นมา ไข่สุชนักหนา มัวเดินท่องเที่ยว
 ได้ฟังลิ่งว่า โกรธจนหน้าเขียว แค้นใจจริงเขียว จึงร้องบอกไป

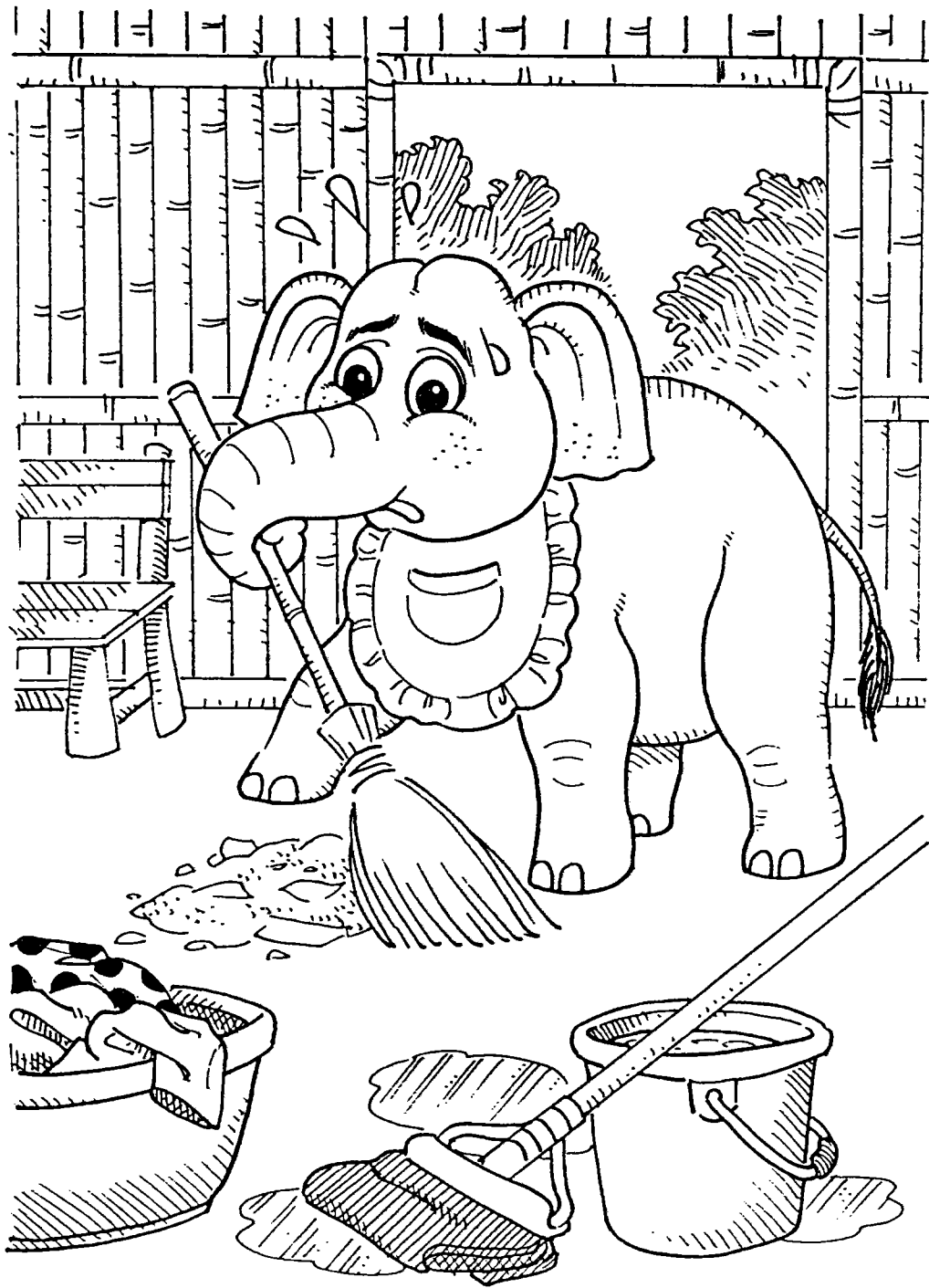
	เจ้าว่างานหนัก	ข้าก็เบื่อนัก	เรื่องเก็บฟืนไฟ
เราแลกงานกัน	สักวันก็ได้	ข้าจะรับใช้	เรื่องงานบ้านเอง

	ฝ่ายไก่อีกว่า	ถ้านั้นตัวซ้ำ	ก็จะรีบเร่ง
ไปหาผลไม้	มาให้อย่าเกรง	ดูซิใครเก่ง	อดทนกว่ากัน

	เริ่มเช้าวันใหม่	เจ้าลิงออกไป	หาไม้พินพลัน
เจ้าไก่เข้าป่า	ทำท่าแข็งขัน	หาผลพืชพรรณ	มุงมันจริงจัง

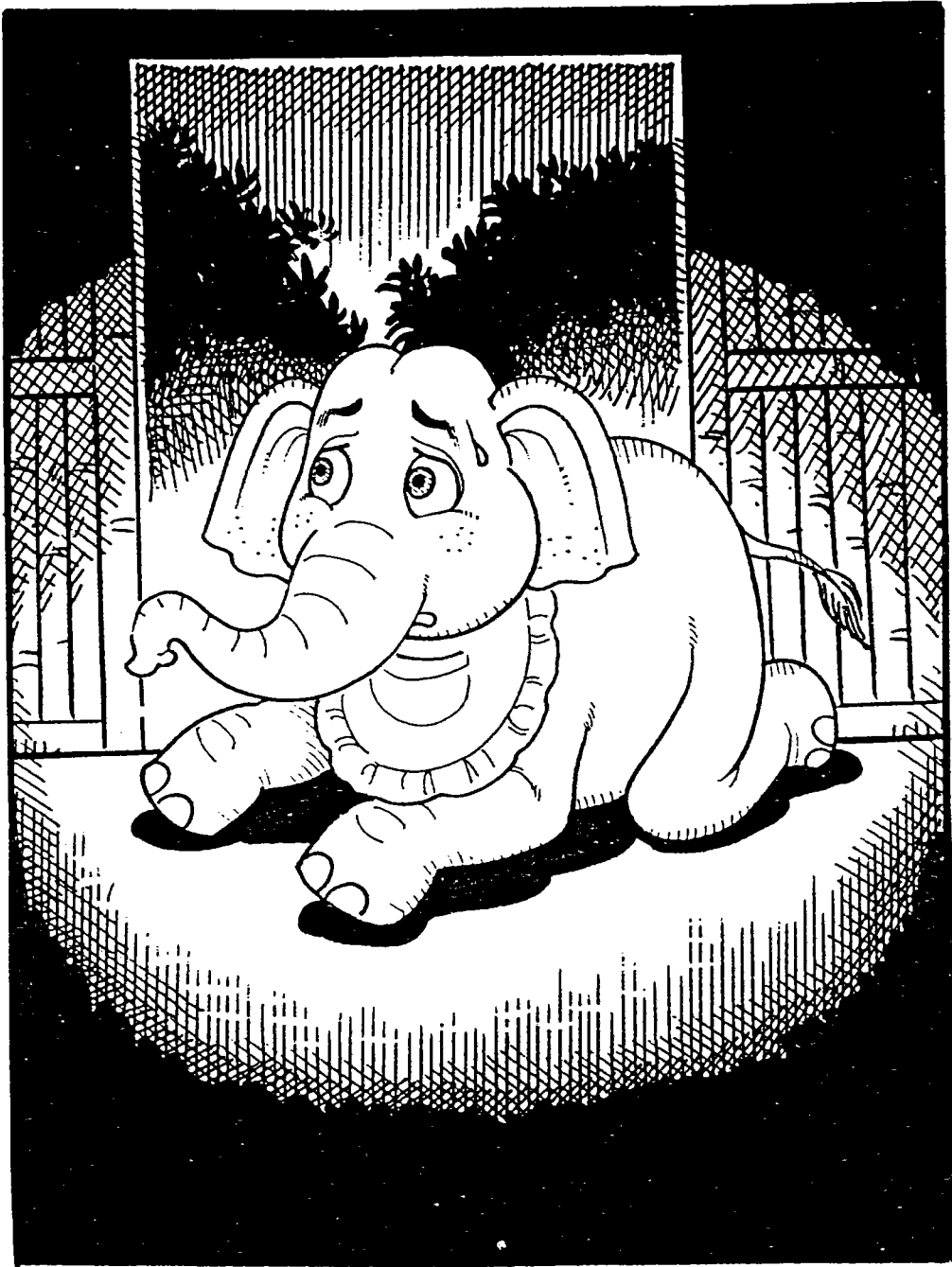
เจ้าช้างทำงาน เปลี่ยนเป็นแม่บ้าน ทำงานซึ้งซึ้ง
 หน้าที่สับเปลี่ยน นำเวียนหัวจัง ความสุขที่หวัง ดูช่างหลงเลือน

	เจ้าลิงไม่เคย	เดินเก็บฟืนเลย	เห็นเศษไม้เกลื่อน
ก็ค่อยเก็บไป	ไม่มีใครเตือน	ถูกเสือกกลางเถื่อน	จับเอาหางวัน

	ฝ่ายเจ้าไก่มา	ถึงริมธารา	แปลกที่แปลกถิ่น
ถูกจระเข้จับ	หมายจะจับกิน	โชคดียังบิน	หนีรอดมาทัน

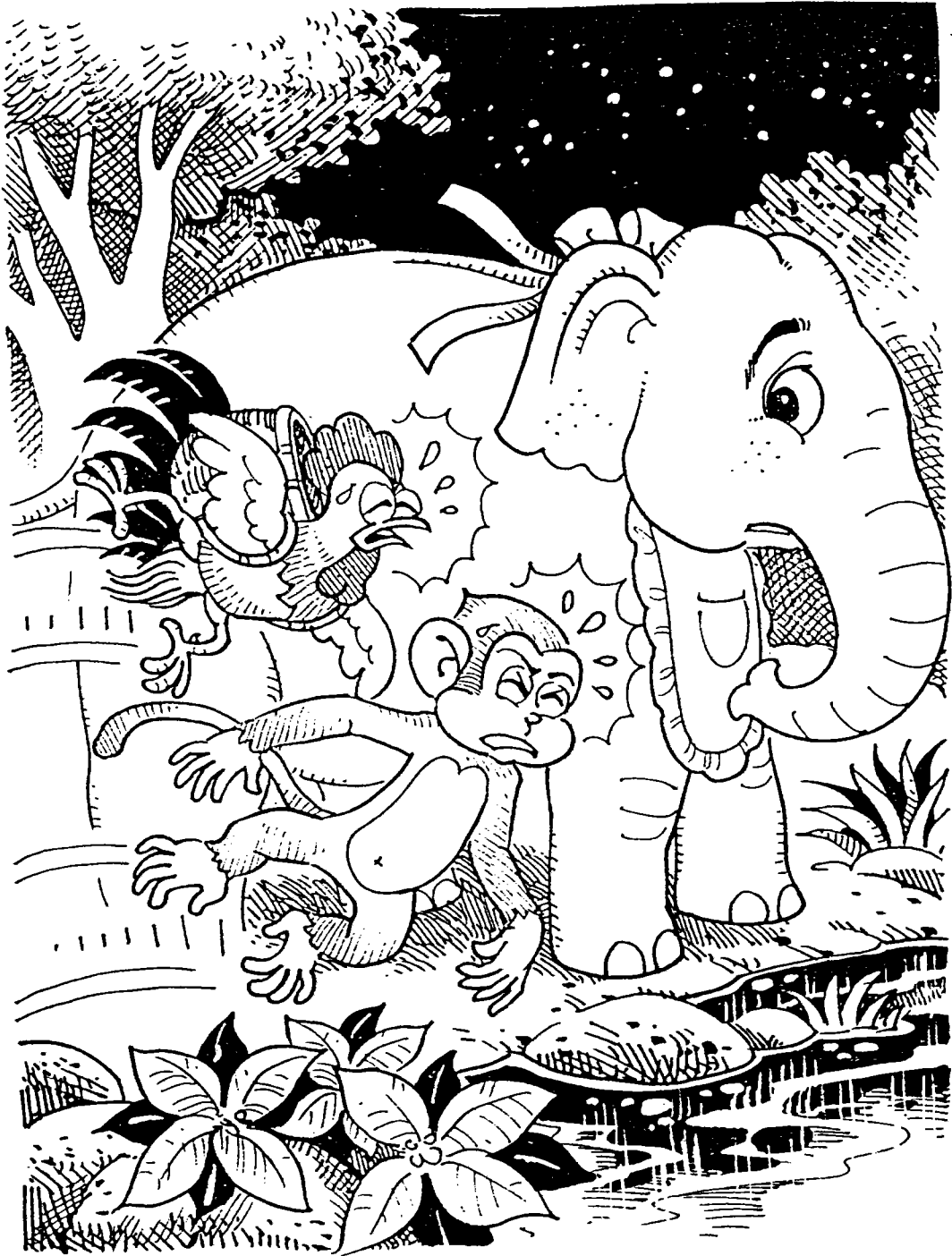
ช้างนั้นอยู่บ้าน ไซว่าสำราญ ได้งานสุขสันต์
 ภูบ้านจนเมื่อย เหน็ดเหนื่อยทั้งวัน จนคำเพื่อนนั้น ก็ไม่กลับมา

หัวบ้านมีดมน มองไม่เห็นหน ยิ่งหวาดผวา
 จิ้งก่อกองไฟ เอาไว้หวังว่า เพื่อนกลับจากป่า จะได้เห็นตน

	แต่ข้างไม่เคย	ก่อกองไฟเลย	แม้เพียงสักหน
เปลวไฟลุกทั่ว	นำกลัวเหลือทน	ไหม้บ้านเสียจน	เหลือแต่กองฟอน
	จึงวิ่งหนีไป	สู่ลำธารใหญ่	ด้วยใจสะท้อน
เพราะความถือดี	หน้าที่ย่อหย่อน	ทุกชนันพลันย้อน	กลับคืนสู่ตน

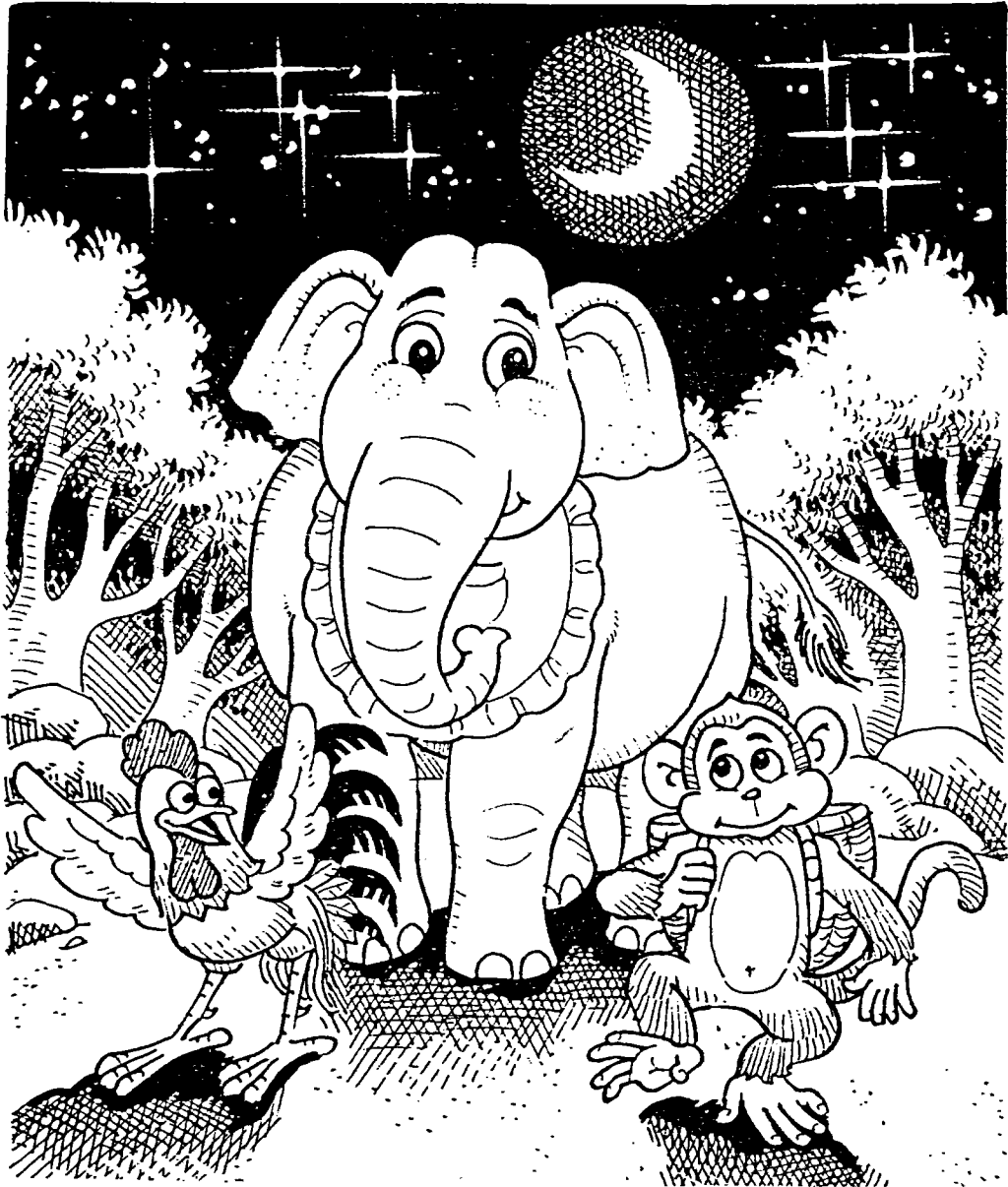

วิ่งไปร้องไป

ฝ่ายไก่และลิง
จึงไม่ทันมอง

ต่างตั้งหน้าวิ่ง
จับพลันทั้งสอง

ด้วยความหมั่นหมอง
ชนต้องซ้างพลาย

ต่างเบิ่งตามอง	เมื่อพบเพื่อนพ้อง	สมดังใจหมาย
ต่างคนต่างกล่าว	เรื่องราววนวาย	ความผิดทั้งหลาย
ทั้งสามรู้สึก	เกิดจิตสำนึก	เห็นสิ่งสับสน
เปลี่ยนที่เปลี่ยนทาง	ช่างอลวน	ย่อมจะส่งผล
		ให้ตนหมดดี

ประวัติผู้เขียน

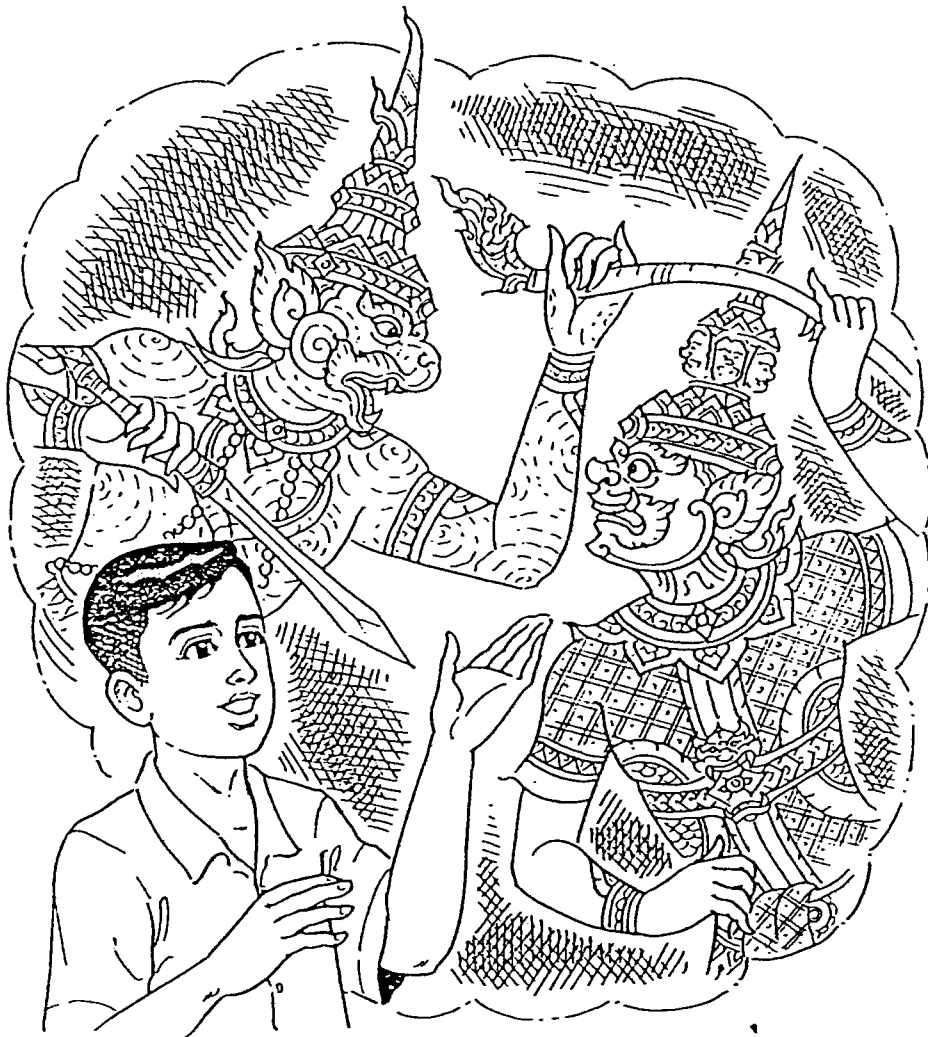
ชื่อ - สกุล	ศศิธร วงศ์ชาลี
เกิด	๑๙ มีนาคม ๒๕๑๐
สถานที่เกิด	อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ ๓ หมู่ ๙ บ้านนาไผ่ ตำบลหอคำ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย รหัส ๔๓๑๔๐
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ ๑ ระดับ ๔
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองเข็ง อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.๒๕๒๕ บ.๖ โรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๒๗ ม.๓ โรงเรียนปากคาดพิทยาคม อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พ.ศ.๒๕๒๙ ม.๖ โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๓๓ ปริญญาตรี กศ.บ. (การประถมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

วิชาภาษาไทย

หนึ่งในเมืองไทย

ลำดับที่ ๓

คาบที่ ๖๑ - ๘๐

ศศิธร วงศ์ชาลี เรื่อง

รุ่งโรจน์ แสงพันธ์ ภาพ

โครงสร้างแนวคิดในการสอน

ความคิดรวบยอด

รามเกียรติ์เป็นวรรณคดีที่ทรงคุณค่าของไทยที่นิยมนำมาใช้แสดงโชว์ ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมล้ำค่าควรแก่การอนุรักษ์รักษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อผู้เรียนได้อ่านหนังสือและทำกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนนี้แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

๑. อธิบายความเป็นมาของเรื่องรามเกียรติ์
๒. เล่าเรื่องย่อของรามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร
๓. สรุปสาระสำคัญของเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

อรรถลักษณะ : เล่าเรื่องประสบการณ์

๑. นำเข้าเรื่อง : พ่อแม่พาต๋องไปเที่ยวชมงาน ป๊อเมซิ่งไทยแลนด์
๒. ลำดับเหตุการณ์ : ต๋องพลัดหลงกับพ่อกับแม่ เพราะมัวเพลินดูโชว์ที่แสดงเรื่องรามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร

๓. เล่าเหตุการณ์ : ขณะที่พ่อแม่พาต๋องชมงานที่กำลังจัดขึ้นในป๊อเมซิ่งไทยแลนด์ที่มีผู้คนเบียดเสียดยัดเยียดกันมาชมอย่างมากมาย ต๋องซึ่งสนใจชมโชว์ เรื่องรามเกียรติ์ตอนสุครีพหักฉัตรมาก จึงพลัดหลงกับพ่อแม่โดยไม่รู้ตัวจนโชว์แสดงจบ จึงตกใจมากตามหาพ่อแม่ในขณะที่พ่อแม่ก็ตามหาต๋องและให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ประกาศหาจนพบกัน

๔. สรุป : จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและจากการชมการแสดงโชว์ ทำให้ต๋องพบว่ารามเกียรติ์เป็นเรื่องราวที่มีหลายตอน นิยมนำมาแสดงโชว์โดยแบ่งเป็นตอน ๆ เช่น ตอนที่ต๋องได้ชม คือ ตอนสุครีพหักฉัตร ซึ่งมีเรื่องราวที่สนุกสนานตื่นเต้นชวนให้ติดตาม

๕. แสดงความรู้สึก : การไปเที่ยวงานป๊อเมซิ่งไทยแลนด์ครั้งนี้ให้ความรู้สึกละเอียดซึ้งที่ไม่อาจลืมเลือนได้ ๒ ประการคือ ประทับใจในการแสดงโชว์เรื่องรามเกียรติ์ ตอนสุครีพหักฉัตร และตกใจที่พลัดหลงกับพ่อแม่

คำนำ

การจัดการเรียนการสอน ที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย ก็คือ สื่อการเรียนการสอนซึ่งปัจจุบันแม้ว่าจะมีการพัฒนาไปสู่ระบบเทคโนโลยีขั้นสูงแล้วก็ตาม แต่สื่อการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานที่อาจเรียกว่า เป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน อันได้แก่ สื่อหนังสือเรียนยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้เป็นสื่อพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือเรียนที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรม กล่าวคือ เป็นเรื่องราวที่มีตัวละคร มีฉากเหตุการณ์ และสถานการณ์ที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับความคิดรวบยอด

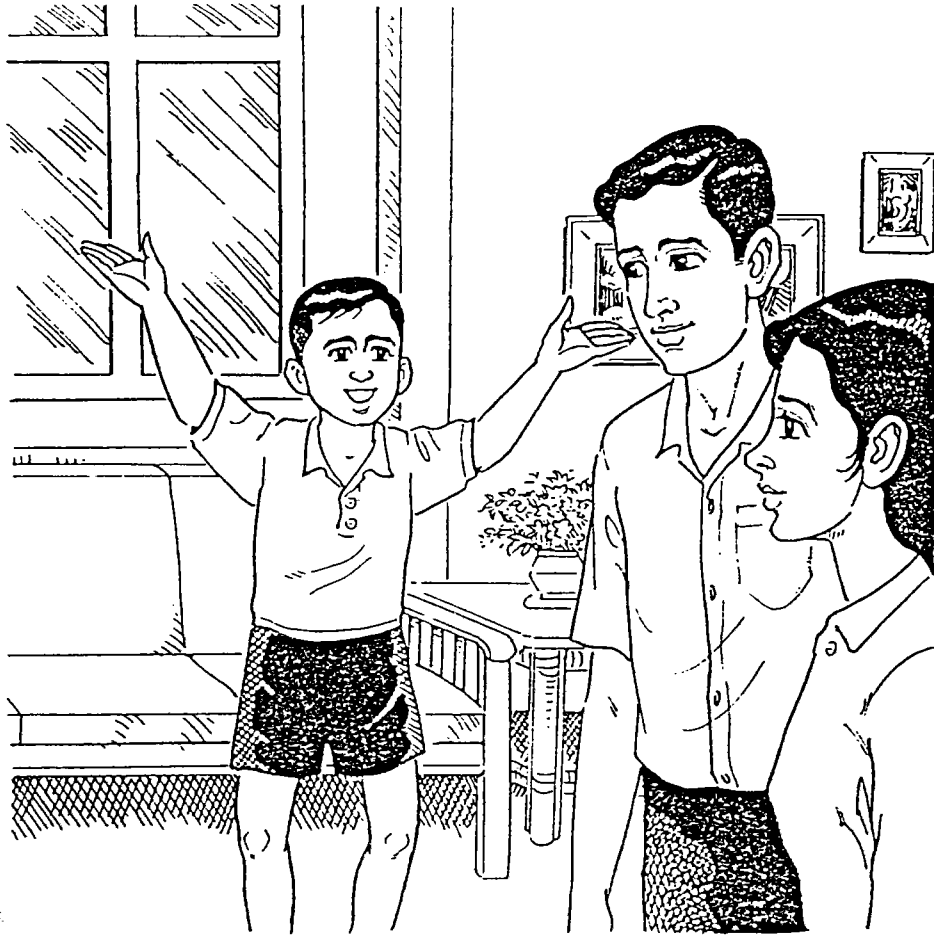
หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์เล่มนี้ ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดและหลักการของ รศ. หทัย ตันหยง ซึ่งผู้เขียนได้พยายามคิดเรื่อง ตั้งโครงเรื่อง และผูกเรื่องขึ้นจากสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งเชื่อมั่นว่ากระตุ้นจิตสำนึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่จุดหมายปลายทางของหลักสูตรได้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ. สนั่น มีขันหมาก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างหนังสือจนสำเร็จ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ มาใน ณ ที่นี้

ศศิธร วงศ์สวัสดิ์

ข้อเสนอแนะในการใช้หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สำหรับครู

- ๑ ผู้สอนจะต้องใช้วิธีสอนตามแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอน ดังนี้
 - ขั้นที่ ๑ ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายจากเรื่องที่อ่านโดยกรเดาสรุป ลำดับความ
 - ขั้นที่ ๒ สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมาย หรือการวางแผนการเขียน
 - ขั้นที่ ๓ บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมาย หรือ แผนการเขียน
 - ขั้นที่ ๔ สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง
 - ขั้นที่ ๕ ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน
 - ขั้นที่ ๖ เขียนเรื่องในขั้นสุดท้าย และทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา
- ๒ ใช้สื่อหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นแกนนำ และสามารถใช้อื่น ๆ เข้ามาเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลังจากที่ต้องสอบปลายภาคเสร็จแล้ว พ่อกับแม่ของต้องจึงได้ปรึกษากันว่าจะพาต้องไป
เที่ยวพักผ่อน จึงได้เรียกต้องมาคุย

พ่อ : ต้อง มาหาพ่อหน่อยซิลูก พ่อมีข่าวดีจะบอก

ต้อง : ข่าวดีอะไรครับพ่อ

พ่อ : พ่อได้ข่าวว่าที่อำเภอของเราจะมีการจัดงานป๊อเมซิ่งไทยแลนด์ พ่อกับแม่จะพาลูกไป
เที่ยวเพื่อเป็นการฉลองสอบปลายภาคเสร็จ ถือว่าให้รางวัลคนเก่งของพ่อด้วยไง

ต้อง : ซะโย ! ดีใจจังเลย แล้วเราจะไปกันวันไหนดีครับพ่อ

พ่อ : วันอาทิตย์ที่จะถึงนี้แหละลูก

และแล้ววันที่ต้องรอคอยก็มาถึง ทั้งสามคนพากันไปเที่ยวงาน ภายในงานมีมหรสพมากมาย ขณะที่เดินผ่านโรงละครแห่งหนึ่งมีการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนสุครีพหักจักร ต้องชอบดูโขนมากจึงหยุดดู โดยไม่รู้ว่าพ่อและแม่เดินเลยไปแล้ว ต้องดูโขนอย่างเพลิดเพลิน สนุกสนานจนกระทั่งโขนทำการแสดงจบ ต้องคิดว่าพ่อและแม่ยืนดูโขนอยู่ด้วย เมื่อหันมาไม่พบใครเลย นอกจากคนแปลกหน้าที่ต้องไม่เคยรู้จักมาก่อน

ต้อง : เอ๊ะ ! แม่หายไปในไหน...

ประชาสัมพันธ์ : เด็กชายต้อง มาพบคุณพ่อ คุณแม่ด่วน ที่ชุมนุมประชาสัมพันธ์

ต้อง : โอ ! เสียงประกาศชื่อเรา เราจะต้องรีบไปที่ชุมนุมประชาสัมพันธ์

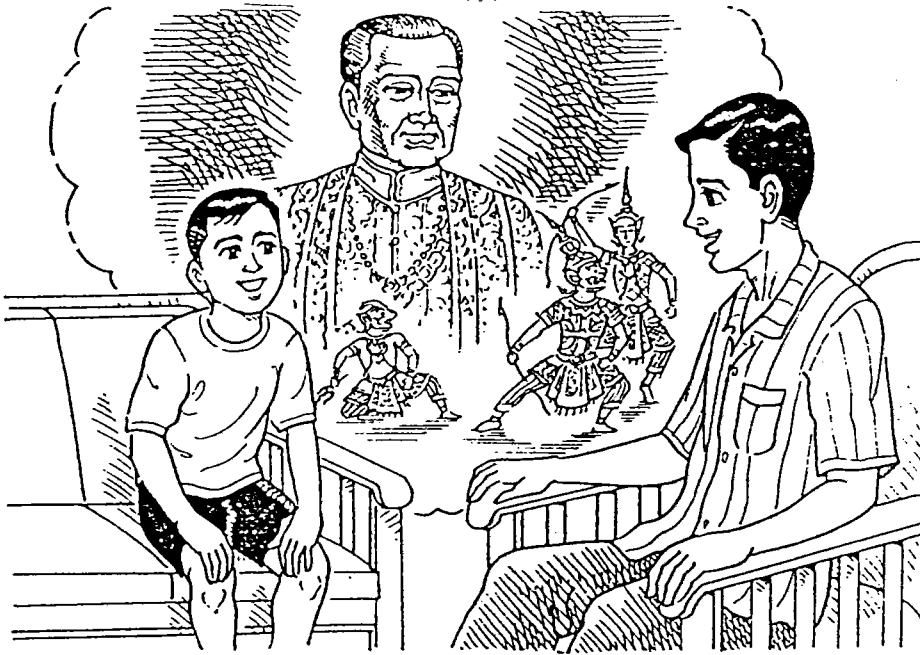
แม่ : ต้อง หายไปในไหนมาลูก แม่เป็นห่วงแทบแย่

ต้อง : ผมขอโทษครับ ผมคิดว่าพ่อและแม่ยืนดูอยู่กับผมด้วยครับ

พ่อ : แล้วลูกหายไปในไหนมาล่ะ พ่อให้เขาประกาศหาตั้งนานเป็นชั่วโมงแล้ว

ต้อง : ผมกำลังตั้งใจดูเขาแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์อยู่ครับ ไม่ได้ยินเสียงประกาศเลย

พ่อและแม่ก็เดือนต้องให้ระวังตัวและคราวหน้าไม่ให้ต้องทำอย่างนี้อีก เพราะพ่อแม่เป็นห่วง และอาจจะเกิดอันตรายกับลูกได้ จากนั้นทั้งพ่อ แม่ ลูกก็พากันกลับบ้าน

วันรุ่งขึ้น

- พ่อ : ดื่นแต่เช้าเลยหรือลูก เป็นไงยังขวัญเสียอยู่หรือเปล่า
- ต้อง : ครับพ่อ
- พ่อ : เป็นไงบ้าง ไปดูโนมาสนุกหรือเปล่าหละลูก
- ต้อง : สนุกที่สุดเลยครับ ผมยังจำเรื่องราวที่เราเล่นเมื่อคืนได้เลยครับพ่อ
- พ่อ : ลูกรู้ไหม ว่าเรื่องรามเกียรติ์มีตำนานความเป็นมาอย่างไร
- ต้อง : ผมไม่ทราบครับ พ่อช่วยเล่าให้ผมฟังหน่อยสิครับ
- พ่อ : ได้สิลูก... เรื่องรามเกียรติ์ เป็นบทละครที่เป็นวรรณคดีไทย ซึ่งรัชกาลที่ ๑ โปรดเกล้าฯ ให้กวีในรัชสมัยของพระองค์ช่วยกันแต่งขึ้น เพื่อเป็นสมบัติของบ้านเมือง เนื่องจากทรงเห็นว่า เรื่อง รามเกียรติ์ ได้สูญหายไปเมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า
- ต้อง : คุณพ่อครับ แล้วรัชกาลที่ ๑ ทรงมีพระนามว่าอย่างไรครับ
- พ่อ : อ้อ ! ทรงมีพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จำไว้นะลูก
- ต้อง : ผมจะจำไว้ให้ขึ้นใจเลยครับ
- พ่อ : แล้วลูกพอจะรู้เรื่องย่อของรามเกียรติ์หรือเปล่า
- ต้อง : ก็พอจะรู้เรื่องครับพ่อ เพราะก่อนที่โนเขาจะแสดง เขาได้กล่าวถึงเรื่องย่อให้คนที่มารอชมโนฟัง

พ่อ : เรื่องรามเกียรติ์ เป็นวรรณคดีที่มีเรื่องราวหลายตอนมาก ที่ลูกไปดูโฆษณาแสดงนั้น มัน เป็นเพียงตอนหนึ่งของเรื่องรามเกียรติ์ ไหนลูกลองเล่าเรื่องย่อของรามเกียรติ์ให้พ่อฟัง บ้างซิ

ต้อง : ครับพ่อ เรื่องย่อมีอยู่ว่า พระนารายณ์ได้อวตารมาเป็นพระราม โอรสของท้าวทศรถ มี พระลักษมณ์ พระพรต และพระสัตรุตเป็นน้องชาย ได้อภิเษกสมรสกับนางสีดา ท้าว ทศรถแก่แล้วจึงจะทำพิธีราชาภิเษกให้พระรามครองเมืองแต่ถูกนางไภยเกษีซึ่งเป็นมเหสี องค์หนึ่งของท้าวทศรถ ทูลขอให้พระพรตซึ่งเป็นโอรสของตนขึ้นครองเมืองก่อน และให้ พระรามออกผนวชเดินป่าเป็นเวลา ๑๔ ปี ท้าวทศรถยอมเพราะนางไภยเกษีเคยช่วยชีวิต พระองค์ไว้ เมื่อพระรามออกผนวชและเดินป่า นางสีดาและพระลักษมณ์ตามเสด็จด้วย ครั้นนั้น นางสำนึกหา น้องสาวทศกัณฐ์มาพบก็หลงรักพระราม แต่พระรามปฏิเสธ นาง โกรธมากจึงคิดแก้แค้น ไปทูลทศกัณฐ์ถึงความงามของนางสีดา ทศกัณฐ์จึงให้มารีศ แปลงกายเป็นกวางทอง มาลวนนางสีดาและพระราม เมื่อตามกวางทองไปในป่า ทศกัณฐ์จึงลักพาตัวนางสีดาไป

ต้อง : แต่ผมก็สงสัยอยู่เหมือนกันว่า คำว่า “อวตาร” มันแปลว่าอะไร

พ่อ : อวตาร แปลว่า แบ่งภาคมาเกิด เรื่องนี้จะพระนารายณ์ได้แบ่งภาคมาเกิดเป็นพระราม ยังไงล่ะลูก เอาหละเล่าเรื่องต่อไปได้แล้ว

พระรามออกตามหานางสีดา ได้หนุมาน สุครีพ องคต เป็นทหารเอก และมีพวกลิงจากเมืองขีดขิน และเมืองท่าวมหาชมพูเป็นกองทัพ ครั้งนั้นหนุมานใช้หินถมทะเลให้กองทัพเดินข้ามไปยังกรุงลงกา เมื่อกองทัพไปถึงกรุงลงกา ได้ตั้งพลับพลาขึ้นที่นอกเมือง พระรามให้องคตถือราชสาส์นไปถึงทศกัณฐ์ เพื่อขอนางสีดากลับคืน ทศกัณฐ์ไม่ยอมจึงให้ทหารจับองคต องคตจึงฆ่าเสนายักษ์ตายไป ๔ คน แล้วกลับมาทูลให้พระรามทราบ เมื่อองคตฆ่าเสนายักษ์ตายแล้ว ทศกัณฐ์ได้ยกจักรเพื่อบังแสงอาทิตย์ป้องกันไม่ให้ฝ่ายพระรามมองเห็นกรุงลงกา

พิเภกเป็นน้องชายทศกัณฐ์ เคยขอให้ทศกัณฐ์คืนนางสีดาแก่พระราม ทศกัณฐ์โกรธมาก จึงขับไล่พิเภกออกจากกรุงลงกา พิเภกจึงมาอยู่กับพระราม พิเภกคอยทำนายเหตุการณ์ของสงคราม และบอกวิธีรบให้แก่พระรามเสมอ ครั้งนี้พิเภกได้ทูลพระรามให้ใช้ทหารไปหักจักรที่กรุงลงกา สุครีพจึงรับอาสาพระรามไปหักจักร เรื่องย่อ ๆ ก็เป็นอย่างนี้จะครบพ่อ

พ่อ : เรื่องราวของรามเกียรติ์เป็นเรื่องที่มีความยาว ไหนเขาจะยกเรื่องราวมาเล่นเป็นตอนๆ ตอนที่ลูกไปดูก็เป็นเรื่องราวเพียงตอนเดียว คือ ตอนสุครีพหักจักร แล้วเรื่องราวในตอนนี้เป็นอย่างไรบ้าง ไหนลองเล่าให้พ่อฟังบ้างสิลูก

ต้อง : ผมจะเล่าให้คุณพ่อฟังนะครับ

หลังจากที่องค์คตมาเสนาียกษไป ๔ คน ทศกัณฐ์โกรธมากจึงคิดได้ว่ามีฉัตร ซึ่งมีอนุภาพมากจึงสั่งให้ทหารยกฉัตรขึ้นกลางกรุงลงกาเพื่อบดบังแสงอาทิตย์ และสั่งทหารให้เตรียมมรบนเมื่อยกฉัตรขึ้น ทศกัณฐ์ก็ขึ้นไปอยู่บนฉัตร พร้อมกับนางมณฑิรา นางอัคคี และนางสนม เพื่อมองดูกำลังของฝ่ายพระราม นางมณฑิรามองเห็นกองทัพพระราม เห็นสุครีพ หนุมาน และองคต พร้อมทั้งทหารลิงมากมาย จึงทูลทศกัณฐ์ว่า กำลังฝ่ายตรงข้ามมากมายน่ากลัวมาก ทั้งทหารลิงเหล่านั้นก็เป็นเทวดามาเกิด ขอให้ทศกัณฐ์ระวังตัว

เมื่อทศกัณฐ์ได้ฟังก็ยิ้ม และบอกว่าจะกลัวอะไรกับมนุษย์ตัวเท่านั้น จะให้พวกยักษ์ไปฆ่าจับกินให้หมด

ต้อง : พ่อครับ ยักษ์ทำไมจึงใช้คำว่า “ตน” หละครับ ทำไมไม่ใช้คำว่าตัว ผมสงสัยจัง

พ่อ : ยักษ์ ใช้ลักษณะนามเฉพาะว่า ตน จำไว้นะลูก เขาไม่ใช้คำว่า ตัว เหมือนกับพวกสัตว์ทั่วไป

ต้อง : แหม...ผมเพิ่งจะทราบนะครับ ว่ายักษ์เขาใช้คำว่า ตน ก็แปลดีเหมือนกันนะพ่อนะ

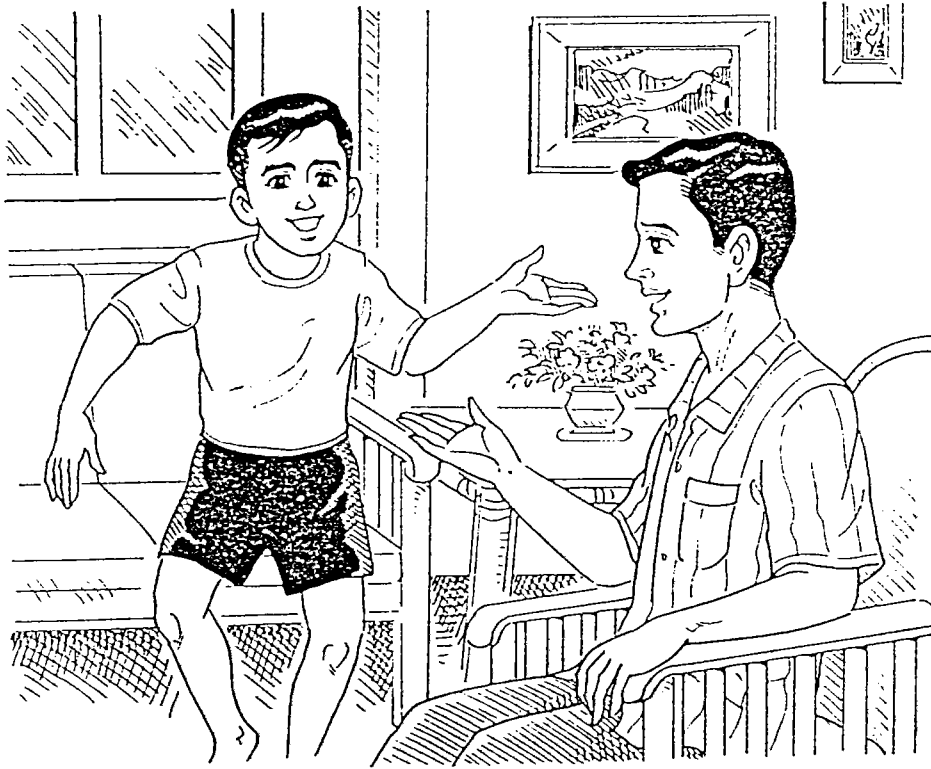
พ่อ : เล่าต่อ...เล่าต่อ พ่อกำลังฟังสนุกอยู่พอดี

ฝ่ายกองทัพพระรามตอนนี้ก็เกิดโกลาหลกันไปหมดเพราะท้องฟ้ามืดมิด พระรามจึงถามพิเภกว่าเกิดอะไรขึ้น พิเภกจึงทูลว่า ทศกัณฐ์ต้องยกฉัตรขึ้นบังดวงอาทิตย์และจะให้ทหารยักษ์ลอบฆ่าพวก พระราม ต้องให้ทหารไปหักฉัตรจึงจะมองเห็นได้

สุครีพรับอาสาไปหักฉัตร สุครีพเหาะขึ้นไปมองเห็นฉัตรอยู่กลางกรุงลงกา และเห็นทศกัณฐ์อยู่กับนางสนม และคิดว่าถ้าลงไปคงต้องต่อสู้กับพวกทหารยักษ์แน่ ๆ จึงร้ายมนต์ให้ตัวใหญ่แล้วยืนบนพื้น ฝ่ายพวกยักษ์เมื่อเห็นสุครีพตัวใหญ่เท่าภูเขาก็ตกใจกลัวหนีกันอลหม่าน สุครีพมองไปยังทศกัณฐ์และนางสนม แล้วพูดว่า "โอ้ ! ทศกัณฐ์ชั่วลาด มาลอบทำเช่นนี้เพราะกลัว ไม่ออกมาต่อสู้วันนี้พระรามให้ข้ามาตัดหัวเจ้า

ทศกัณฐ์ได้ฟังก็โกรธมาก ว่าสุครีพโง่ง จะมาฆ่าตัวเอว่นั้นไม่มีทางจะฆ่าได้ สุครีพได้ฟังดังนั้นจึงทะยานขึ้นไปจับฉัตร พวกนางสนมก็นั่นตกใจวิ่งหนีกันพัลวัน บางคนก็ตกจากฉัตร บางคนก็ถอดทศกัณฐ์ไว้

ต้อง : ตอนนั้นแหละครับที่ผมชอบมาก ผมจำบทกลอนนี้ได้แม่นยำเลยครับพ่อ ต้องบอกกับพ่อ

พ่อ : บทกลอน เขาว่าอย่างไร ? ไหนลูกลองท่องให้พ่อฟังซิ

ต้อง : สบายอยู่แล้ว ครับพ่อ

“บัดนั้น

ฝ่ายนางกำนัลยกขึ้น

เห็นวานรโรมรุมคฤกคลี

ตกใจวิ่งหนีพลวัน

บ้างล้มลุกง่วนวายตะกายมา

หลับตาน้ำซัดตัวลั่น

บ้างตกบ้างกอดทศกัณฐ์

บ้างห้องหับตามรางฉัตรชัย

ร้องกรีดหวีดอึงคะนึงมี

จะเอาสมประดึกก็ไม่ได้

แขนหักขาหักง่วนไป

ร้องให้เรียกกันเป็นโกลาหล

พ่อ : เก่งจังเลยลูกพ่อที่จำบทกลอนได้ ทำไมลูกชอบละ

ต้อง : มันสนุกดีครับ โชนเขาก็แสดงเก่งด้วย

พ่อ : แล้วต่อไปเป็นอย่างไรลูก ไหนลองเล่าต่อซิ พ่อฟังจนเพลินเชียว

ต้อง : พ่อฟังผมเล่าต่อนะครับ

พ่อ : เล่าต่อไปซิลูก เรื่องกำลังเข้มข้น พ่อกำลังติดตามเรื่องอยู่

ต้อง : ทศกัณฐ์มีวแต่ห้วงนางมณฑิ นางอัคคี และสนมอีกหลายตน มีมือเดียวแกว่งพระขรรค์ต่อสู้ แต่ก็ต้องถอยเพราะสู้ไม่ได้ จะฟันจะแทงก็ไม่ถนัด สุคริพจึงได้โอกาสฟันถูกร่างทศกัณฐ์หลายที่ ทศกัณฐ์สู้ไม่ได้ สุคริพจึงเข้าไปถูกร่างทศกัณฐ์ จับฉัตรหัก ทศกัณฐ์และนางสนมตกลงพื้นร้องระงมไปทั่ว เมื่อฉัตรหักท้องฟ้าก็แจ่มใส สุคริพจึงเอาเท้าขวาตีบเอามงกุฎที่หัวทศกัณฐ์คิดว่าจะตัดหัวก็กลัวจะเกินคำสั่งของพระราม จึงนำมงกุฎเหวี่ยงไปถวายพระราม เมื่อไปถึงพลับพลาที่ประทับของพระราม ก็นำมงกุฎถวายแล้วทูลว่า คิดจะฆ่าทศกัณฐ์ก็เกรงว่าจะเกินคำบัญชาของพระราม จึงนำแต่มงกุฎมาถวายพระรามเห็นดังนั้นก็ทรงตรัสด้วยความชื่นชมว่า สุคริพทำดีมาก ความดีครั้งนี้จะเป็นที่ลือเลื่องไปทั่วธานี

ต้อง : พ่อครับจบแล้วครับ

พ่อ : แล้วพระรามจะไปไหนต่อล่ะ

ต้อง : พระรามก็เที่ยวตามหาพ่อกับแม่ครับ เพราะมีวแต่ดูโซนเพลินจนพลัดหลงกับพ่อและแม่

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	ศศิธร วงศ์ขาลี
เกิด	๑๙ มีนาคม ๒๕๑๐
สถานที่เกิด	อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ ๓ หมู่ ๙ บ้านนาไค้ ตำบลหอคำ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย รหัส ๔๓๑๔๐
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ ๑ ระดับ ๔
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองเข็ง อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.๒๕๒๕ ป.๖ โรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๒๗ ม.๓ โรงเรียนปาดคาดพิทยาคม อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พ.ศ.๒๕๒๙ ม.๖ โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๓๓ ปริญญาตรี กศ.บ. (การประถมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 40 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง ให้เวลาทำ 60 นาที
2. ให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อ ถ้าเห็นว่าตัวเลือกใดเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ให้กาเครื่องหมายกากบาท ลงใน ของแต่ละข้อ ดังตัวอย่าง
การเลือกตอบข้อ ค ควรทำดังนี้

ก ข ค ง
 [] [] [×] []
3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ขีดทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการ ดังนี้

ก ข ค ง
 [×] [] [×] []
4. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ในแบบทดสอบ
5. หลังจากทำแบบทดสอบเรียบร้อยแล้ว ให้นำแบบทดสอบพร้อมกระดาษคำตอบส่งคืนกรรมการคุมสอบ

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ให้อ่านบทร้อยกรองนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 6

พร้อมเอ๋ย พร้อมเพรียง
 ไม่คอยเกี่ยงกิจการงานทั้งผอง
 ทำสิ่งใดหันหน้ามาปรองดอง
 เห็นถูกต้องช่วยกันทำสำเร็จไป
 อันกิจการงานใหญ่ในโลกนี้
 ทำคนเดียวไม่มีแรงทำไหว
 หากร่วมแรงพร้อมพรักสมัครใจ
 ยากเท่าใดภารกิจสัมฤทธิ์เอย

1. การทำงานอย่างพร้อมเพรียงในข้อใด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์
 - ก. กิ่งกมลและเพื่อน ๆ ช่วยกันซ่อมแซมโต๊ะเก้าอี้ที่ชำรุด
 - ข. ขจรและเพื่อน ๆ ช่วยกันจัดดอกไม้ในวันไหว้ครู
 - ค. สิริพรและเพื่อน ๆ ช่วยกันขนขยะนำไปทิ้งในแม่น้ำลำคลอง
 - ง. กนกและเพื่อน ๆ ช่วยกันทำความสะอาดโรงอาหาร
2. การทำงานร่วมกันต้องคำนึงถึงสิ่งใดมากที่สุด

ก. ความอดทนของแต่ละคน	ข. ปริมาณงานของแต่ละคน
ค. นิสัยใจคอของคนที่ทำงานด้วย	ง. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. “ทำสิ่งใดหันหน้ามาปรองดอง เห็นถูกต้องช่วยกันทำสำเร็จไป” เป็นลักษณะของกลุ่มใด
 - ก. กลุ่มของกวีทำตามคำแนะนำของครู
 - ข. กลุ่มของนิยายจะทำตามความคิดของหัวหน้ากลุ่ม
 - ค. กลุ่มของวิทย์จะต้องปรึกษากันก่อนแล้วจึงลงมือทำงานร่วมกัน
 - ง. กลุ่มของวนิดาตกลงกันไม่ได้จึงทำตามความคิดของตนเองเป็นหลัก

4. จากบทร้อยกรองข้อใดที่มีส่วนทำให้ไม่เกิดความพร้อมเพรียงมากที่สุด
ก. ความเกียจคร้าน	ข. ความคดโกง
ค. ความเห็นแก่ตัว	ง. ความเกร

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8 - 9
แค่ทั้งคนละชั้น เจ้าพระยากี่ลินแล้ว.....

7. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับแม่น้ำเจ้าพระยา เราจะช่วยกันแก้ไขได้อย่างไร
ก. ไม่ระบายน้ำเสียลงแม่น้ำเจ้าพระยา	ข. ไม่ให้เรือยนต์วิ่งในแม่น้ำเจ้าพระยา
ค. ไม่ใช้แม่น้ำเจ้าพระยา	ง. ไม่จับสัตว์น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา
6. ใครควรจะมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยา
ก. รัฐบาล	ข. เกษตรกร
ค. ประชาชนทั่วไป	ง. ชาวประมง

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7-9
"ไม่ได้ ฉันไม่อนุญาต รีบกลับมาตั้งแถวเดี๋ยวนี้"

7. ข้อความนี้จัดอยู่ในประเภทใด
ก. คำสั่ง	ข. คำชี้แจง
ค. คำขอร้อง	ง. คำบอกกล่าว
8. ผู้กล่าวข้อความนี้ แสดงความประสงค์อย่างไร
ก. จะปฏิบัติหรือไม่ก็ได้	ข. ให้ปฏิบัติเมื่อใดก็ได้
ค. ให้ปฏิบัติทันที	ง. ยกเว้นการปฏิบัติได้

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 9-10

“ไม่ว่าสิ่งใด มีไกลเกินฝัน หากเริ่มเก็บเล็กผสมน้อยแต่วันนี้ สิ่งที่ยั่งยืนเป็นจริงได้”

9. ข้อความนี้เป็นข้อความประเภทใด

ก. คำขอร้อง

ข. คำชักชวน

ค. คำตักเตือน

ง. คำให้กำลังใจ

10. ข้อความนี้แสดงว่าต้องการให้ผู้อ่านเป็นคนอย่างไร

ก. ละเอียด

ข. รอบคอบ

ค. รับผิดชอบ

ง. อุตสาหะ

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11-12

“ตื่นเถิดหนายานนกคามันบ้าง แผ่นดินกว้างขวาง ตามคนละมือละไม้”

11. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

ก. ให้ตื่นแต่เช้า

ข. ให้รู้จักอายนง

ค. ให้ช่วยกันทำไร่ไถนา

ง. ให้รีบเร่งทำมาหากินแต่เช้า

12. เพราะเหตุใดจึงน่านกามาเป็นตัวเปรียบเทียบ

ก. เพราะนกกาตื่นแต่เช้า

ข. เพราะนกกาช่วยกันทำงาน

ค. เพราะนกการักพวกพ้อง

ง. เพราะนกคามีความสามัคคี

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13-15

ใครรานใครรุกด้าว	แดนไทย
ไทยรบจนสุดใจ	ขาดดิน
เสียเนื้อเลือดหลังไหล	ยอมสละ สิ้นแล
เสียชีพไปเสียสิ้น	ชื่อก้องเกียรติงาม

13. บทร้อยกรองนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร
ก. จูงใจ	ข. ปลุกใจ
ค. เร้าใจ	ง. ปลอบใจ
14. บทร้อยกรองนี้แสดงความรู้สึกเช่นไร
ก. กล้า	ข. เกลียด
ค. โกรธ	ง. แค้น
15. คำกล่าวใด ไม่เกี่ยวข้องกับความหมายของบทร้อยกรองนี้ ?
ก. เสียชาติเกิด	ข. รักชาติยิ่งกว่าชีพ
ค. เสียชีพอย่าเสียสัตย์	ง. ตัวตายกว่าชาติตาย

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 16-20

สมปองเป็นเด็กผู้หญิงตัวเล็ก ๆ เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หนูน้อยคนดีรูปร่างผิติดกับเด็กทั่ว ๆ ไป เพราะผมมั่งมั่งมองเห็นซี่โครงเป็นซี่ ๆ ใบหน้าไม่ผ่องใส แหวตาทมนหมอง ผ่ามือหยาบกร้านเพราะต้องตรากตรำงานหนัก ทุก ๆ เช้าหนูน้อยจะออกไปรับจ้างขายพวงมาลัย ขายหนังสือพิมพ์ เพื่อนำเงินที่ได้มาเลี้ยงยายที่เป็นอัมพาตลูกไปไหนมาไหนไม่ได้ วันใดที่หนูน้อยไม่ไปรับจ้าง เธอก็จะไปเก็บเศษขยะไม่ว่าจะเป็นกระดาษ กระป๋อง ขวด ฯลฯ เพื่อมาจุนเจือครอบครัว เป็นผลให้มาโรงเรียนสาย จึงถูกครูทำโทษบ่อย ๆ แต่เธอไม่เคยได้เถียง หรือบ่นแม้แต่สักครั้งเดียว

16. สมปองน่ายกย่องในเรื่องใดมากที่สุด
ก. ความอดทน	ข. ความกตัญญู
ค. ความซื่อสัตย์	ง. ความขยัน
17. กรณีใดที่เป็นสาเหตุให้ลักษณะรูปร่างของสมปองเป็นเช่นนั้น
ก. เป็นโรค	ข. ท้อแท้ต่อชีวิต
ค. อายุยังน้อย	ง. ขาดสารอาหาร

22. ข้อความนี้ให้แง่คิดในเรื่องใด

ก. การเลือกประสบการณ์ให้เด็ก	ข. การสร้างเด็กให้เป็นจิตรกร
ค. การวาดภาพลงบนพื้นผ้า	ง. การเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องวิธี

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 23-24

บ้านเมืองเราจะมั่นคง ก็ต้องอาศัยราษฎรเป็นผู้มั่นคงสมบูรณ์ แต่ถ้าราษฎรตำข้าวสารกรอกหม้อเช่นนี้ไซ้ ก็ไม่ต้องสงสัยว่าบ้านเมืองจะต้องตำข้าวสารดุจกัน ในเรื่องนี้ควรให้เกียรติแก่จีน ควรถือเอาเขาเป็นครู คือควรสังเกตดูเขาตำข้าวสารกรอกหม้อของเขาบ้าง เขาตำข้าวสารกรอกหม้อจริง แต่เขาทวนหม้อใหญ่ขึ้นจนเป็นกะทะ และไม่ใช่สำหรับวันนี้เขาเตรียมยึดขาดไปถึงเดือนหน้า ปีหน้า ปีโน้น ยิ่งนานยิ่งดี และไม่ใช้กรอกหม้อที่เมืองไทยเท่านั้น แต่นำไปกรอกหม้อที่เมืองจีนด้วยซ้ำ

23. จากข้อความนี้ ควรยกย่องคนจีนในเรื่องใด

ก. ความร่ำรวย	ข. การพอมือพอใช้
ค. การประหยัด	ง. ความขยันทำมาหากิน

24. “ไม่ใช่กรอกหม้อที่เมืองไทยเท่านั้น แต่นำไปกรอกหม้อที่เมืองจีนด้วยซ้ำ” หมายความว่าอย่างไร

ก. คนจีนนำข้าวสารจากเมืองไทยไปกรอกหม้อที่เมืองจีน
ข. คนจีนนำหม้อที่ใช้กรอกข้าวสารในเมืองไทยไปใช้ที่เมืองจีน
ค. คนจีนในเมืองไทย นำวิธีการกรอกข้าวสารไปสอนคนเมืองจีน
ง. คนจีนในเมืองไทยขยันทำงานจนร่ำรวยแล้วก็ไปเลี้ยงดูจนเจ็ดญาติพี่น้องทางเมืองจีนด้วย

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 25-26

คนมาจากบ้านนอกพกน้ำใจไม่เต็มเปี่ยม ผิดกับคนในเมืองหลวง แต่ละคนพกเอาความแค้นแค้นน้ำใจไว้เป็นสมบัติ ดิฉันจึงคิดว่าใครก็ตามจะเป็นคนเต็มคนได้ขึ้นอยู่กับน้ำใจของแต่ละคน

25. จากข้อความนี้คุณค่าของคนขึ้นอยู่กับอะไร

ก. ความขยันขันแข็ง	ข. ความซื่อสัตย์
ค. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	ง. ความสุภาพเรียบร้อย

26. ข้อความนี้ตำหนิคนเมืองหลวงว่าเป็นคนเช่นไร

ก. เห็นแก่ตัว	ข. กลับกลอก
ค. ไม่ซื่อสัตย์	ง. ซอບดูถูก

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 27

การออกกำลังกายเป็นยาอายุวัฒนะขนานเอก ไม่มีอะไรเทียบเท่า เพราะไม่เพียงแต่ทำให้ร่างกายแข็งแรงเท่านั้น หากยังช่วยผลักดันโรคร้ายทั้งหลายให้ห่างกายออกไปด้วย

27. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร

ก. วิธีการออกกำลังกาย	ข. การรักษาร่างกาย
ค. การทำให้อายุยืน	ง. ประโยชน์ของการออกกำลังกาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความนี้แล้ว ตอบคำถามข้อ 28-30

“มีข่าวว่าประเทศไทยติดอันดับสองของโลกในเรื่องความสกปรก ฉันได้ยินแล้วใจหาย คงเป็นจริงอย่างที่ว่า เพราะเวลาฉันเดินไปโรงเรียนเห็นเศษกระดาษ เศษขยะอยู่ทั่วไป แม้กระทั่งในโรงเรียนของฉันเอง เขาน่าจะออกกฎหมายแก้ไขกันได้แล้ว”

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 33-35

“เอ๊ะ ! นี่เธอผู้คนทำไมถึงได้เบียดเสียดเหยียดยัดแบบนี้ น่าเบื่อออก ร้อนก็ร้อน ร้อนอย่างนี้ไม่มาดูหรอก นอนอยู่กับบ้านดูทีวีดีกว่า นี่ถ้าไม่ใช่นักแสดงคนโปรดฉันไม่มาหรอก”

33. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน

ก. บริเวณตลาดสด

ข. บริเวณโรงพยาบาล

ค. บริเวณเวทีคอนเสิร์ต

ง. บริเวณห้างสรรพสินค้า

34. ทำไมคนพูดถึงได้มาที่นี่

ก. เพื่อนของเขาชวน

ข. เพื่อการดูทีวีอยู่กับบ้าน

ค. อยากออกมาเปิดหูเปิดตา

ง. เป็นการแสดงของนักแสดงที่ชอบ

35. คนพูดกำลังรู้สึกอย่างไร

ก. กระสับกระส่าย

ข. เหนื่อยหน่าย

ค. หงุดหงิด

ง. พึงชำน

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 36-40

บ้านเอียบ้านน้อย
หากเป็นที่รักรวมร่วมจิตใจ
พ่อแม่ลูกห้อมล้อมกันพร้อมหน้า
ถึงจนยากหากประจักษ์รักที่นรมย์

แม้จะด้อยราคาที่อาศัย
เหนื่อยจากไหนมาถึงบ้านสราญรมย์
จ่านรจาเร่ร่อนไม่ขึ้นชม
บ้านนั้นสมเป็นสถานวิมานเอย

36. “สราญรมย์” มีความหมายคล้ายข้อใด

ก. ผาสุก

ข. อบอุ้น

ค. ปลอดภัย

ง. สนุกสนาน

37. “สถานวิมาน” จากบทพรัยกรอนนี้ น่าจะมีลักษณะตรงกับข้อใด
- ก. บ้านที่ใหญโต
- ข. บ้านที่ทันสมัย
- ค. บ้านที่สวยงาม
- ง. บ้านที่ให้ความสุข
38. ข้อความว่า “พ่อแม่ลูกหอมล้อมกันพร้อมหน้า” แสดงถึงอะไร
- ก. ความยินดีของทุกคน
- ข. ความสงบของครอบครัว
- ค. ความอบอุ่นของครอบครัว
- ง. ความสนุกสนานของทุกคน
39. ผู้เขียนบทพรัยกรอนนี้ต้องการเน้นเรื่องอะไรมากที่สุด
- ก. ความรื่นเริงของนักเรียน
- ข. ความกตัญญูของลูกต่อพ่อแม่
- ค. ความสามัคคีระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ
- ง. ความรักความผูกพันของทุกคนในบ้าน
40. คำกล่าวใดสอดคล้องกับความหมายของบทพรัยกรอนนี้
- ก. บ้านคือที่พักผ่อน
- ข. บ้านคือที่อยู่อาศัย
- ค. บ้านคือสวรรค์ของเราทุกคน
- ง. บ้านคือที่ที่เราอยู่ร่วมกันกับพ่อแม่

28. ข้อใดเป็นสาเหตุทำให้ผู้พูด “ใจหาย”
ก. รู้สึกอับอายคนต่างชาติ	ข. ความสกปรกสกปรกมาถึงโรงเรียน
ค. ประเทศไทยสกปรกเป็นอันดับสอง	ง. พบเห็นเศษกระดาษมากมายตามถนน
29. “เขา” หมายถึงใคร
ก. ครู	ข. นักข่าว
ค. ตำรวจ	ง. รัฐบาล
30. จากข้อความนี้ผู้พูดมีความเห็นอย่างไร
-	
--
ก. เห็นด้วย เพราะทุกที่ที่พบเห็นไม่มีที่ใดสะอาดเลย
ข. คัดค้าน เพราะประเทศไทยไม่ได้สกปรกทุกที่ไป
ค. คัดค้าน เพราะประเทศไทยมีพื้นที่เล็กน้อยกว่าประเทศอื่น
ง. เห็นด้วย เพราะมีการดำเนินการเพื่อรักษาความสะอาดอยู่ทั่วไป

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 31-32

“ถ้าต้นไม้เล็ก ๆ เหล่านี้ได้รับการดูแลเอาใจใส่ได้รับน้ำแห่งความรักและความอบอุ่น
 ซิลมรดได้รับปุ๋ยชั้นดีแห่งสติปัญญาและความนึกคิด ไม่นานนักมันก็จะผลิดอกแห่งความ
 เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์”

31. “ต้นไม้เล็ก ๆ” ในที่นี้ หมายถึงอะไร
ก. คนแก่	ข. เด็ก ๆ
ค. หนุ่มสาว	ง. ผู้ใหญ่
32. จากข้อความที่ว่า “ได้รับปุ๋ยชั้นดีแห่งสติปัญญา” ข้อความที่ขีดเส้นใต้ น่าจะได้
 มาจากอะไร
ก. สิ่งแวดล้อมรอบตัว	ข. พ่อแม่อบรมสั่งสอน
ค. การได้รับการศึกษา	ง. การส่งเสริมของสังคม

ภาคผนวก ค

ตาราง 6 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจ
ในการอ่าน จำนวนทั้งหมด 60 ข้อ

ข้อ	p	r	ข้อ	p	r
1	.20	-.16	31	.15	.14
*2	.48	.12	*32	.29	.26
*3	.41	.22	33	.23	.18
*4	.46	.12	34	.21	.02
5	.18	.04	*35	.26	.24
*6	.27	.14	36	.14	.16
7	.01	-.02	37	.19	.22
*8	.43	.18	*38	.31	.38
*9	.40	.20	39	.25	.18
*10	.42	.20	*40	.35	.34
*11	.45	.14	*41	.33	.38
*12	.22	.16	42	.21	.10
*13	.30	.44	*43	.34	.32
*14	.30	.24	*44	.29	.30
*15	.26	.20	*45	.33	.30
16	.39	.18	46	.18	.12
17	.39	.18	*47	.24	.32
*18	.35	.34	*48	.36	.36
*19	.40	.20	*49	.26	.24
20	.22	.04	*50	.29	.44
*21	.26	.20	51	.16	.16
*22	.33	.22	*52	.25	.38
*23	.36	.36	*53	.35	.14
*24	.33	.34	54	.14	.28
*25	.37	.30	55	.17	.10
*26	.36	.24	*56	.30	.32
*27	.29	.38	*57	.36	.28
28	.17	.10	*58	.34	.36
*29	.30	.32	*59	.24	.20
30	.26	.16	60	.13	.14

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านเท่ากับ 0.93

หมายเหตุ ข้อที่มีเครื่องหมาย * คือข้อที่มีคุณภาพ

ตาราง 7 แสดงคะแนนการตรวจแบบทดสอบความสามารถในการเขียนของผู้ตรวจ 2 คน

เลขที่	คะแนนผู้ตรวจ	
	คนที่ 1	คนที่ 2
1	24	25
2	22	23
3	24	24
4	24	24
5	21	21
6	21	21
7	23	24
8	24	23
9	21	21
10	22	22
11	22	24
12	24	24
13	22	24
14	21	21
15	20	22
16	20	22
17	23	24
18	24	24
19	22	22
20	20	22
21	20	20
22	19	20
23	20	19
24	20	21
25	22	24
26	24	24
27	23	25
28	22	23
29	24	24
30	23	24

ตาราง 8 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่มหนังสือ
เรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่มที่ 1 เรื่อง ตะเพียนสาวเจ้าปัญญา

ข้อที่	p	r
1	.65	.56
2	.57	.48
3	.69	.63
4	.20	.26
5	.63	.67
6	.35	.48
7	.69	.56
8	.56	.44
9	.41	.30
10	.44	.67

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม เล่มที่ 1

$$r_{tt} = 10 - 1 - \frac{2.15}{4.7089}$$

$$= (1.11) (1 - .4566)$$

$$= (1.11) (.5434)$$

$$= 0.6031$$

$$= 0.60$$

ตาราง 9 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่มหนังสือ
เรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่มที่ 2 เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

ข้อที่	p	r
1	.37	.22
2	.24	.33
3	.57	.48
4	.52	.67
5	.61	.63
6	.48	.52
7	.65	.56
8	.67	.30
9	.67	.67
10	.48	.52

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม เล่มที่ 2

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= 10 \cdot 1 - \frac{1.86}{5.6644} \\
 &= (1.11) (1 - .3284) \\
 &= (1.11) (.6716) \\
 &= 0.7455 \\
 &= 0.75
 \end{aligned}$$

ตาราง 10 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบท้ายเล่มหนังสือ
เรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่มที่ 3 เรื่อง หนึ่งในเมืองไทย

ข้อที่	p	r
1	.54	.63
2	.43	.70
3	.76	.41
4	.65	.48
5	.43	.48
6	.39	.41
7	.74	.22
8	.56	.52
9	.52	.52
10	.46	.33

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายเล่ม เล่มที่ 3

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= 10 \cdot 1 - \frac{2.32}{4.7534} \\
 &= (1.11) (1 - .4882) \\
 &= (1.11) (.5118) \\
 &= 0.5681 \\
 &= 0.57
 \end{aligned}$$

ตาราง 11 ตารางแสดงคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายเล่มหนังสือเรียนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษาในแต่ละเล่มทั้ง 3 เล่ม

เล่มที่	1	2	3
คะแนนเต็ม	10	10	10
คนที่ 1	9	9	8
2	8	9	8
3	9	9	9
4	9	10	10
5	9	10	9
6	8	10	9
7	10	9	8
8	9	9	9
9	10	9	9
10	9	9	10
11	9	89	9
12	8	10	10
13	8	10	9
14	9	10	8
15	8	8	8
16	9	8	8
17	8	8	9
18	8	10	8
19	8	10	9
20	9	10	9

ตาราง (ต่อ)

เล่มที่	1	2	3
คะแนนเต็ม	10	10	10
21	9	8	8.
22	8	8	8
23	8	10	9
24	10	9	10
25	9	9	8
26	10	8	8
27	9	9	8
28	8	10	8
29	8	9	8
30	9	8	9
Σx	262	273	260
$\bar{x}$	8.73	9.10	8.66
E_1	87.33	91.00	86.66

จากตาราง แสดงให้เห็นว่า หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา แต่ละเล่ม
 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบท้ายเล่มผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 80)
 โดยมีค่าประสิทธิภาพ (E_1) ระหว่างร้อยละ 86.66 – 91.00

ตารางที่ 12 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
จากการเรียนจากหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จำนวน 30 ข้อ

ข้อ	p	r
1	.86	.66
2	.48	.52
3	.77	.49
4	.72	.44
5	.28	.57
6	.50	.61
7	.41	.73
8	.60	.53
9	.75	.52
10	.82	.71
11	.67	.53
12	.40	.71
13	.70	.59
14	.69	.70
15	.41	.56
16	.40	.71
17	.70	.59
18	.44	.76
19	.52	.44
20	.48	.58
21	.80	.73
22	.66	.45
23	.69	.70
24	.82	.71
25	.68	.83
26	.74	.41
27	.48	.58
28	.54	.62
29	.71	.68
30	.54	.62

ค่าความเชื่อมั่น 0.83

ตาราง 13 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง		เลขที่	กลุ่มควบคุม	
	Posttest	x^2		Posttest	x^2
1	40	1600	1	32	1024
2	38	1444	2	31	961
3	35	1225	3	32	1024
4	40	1600	4	32	1024
5	40	1600	5	31	961
6	37	1369	6	34	1156
7	36	1296	7	31	961
8	38	1444	8	30	900
9	39	1521	9	31	961
10	35	1225	10	30	900
11	38	1444	11	30	900
12	38	1444	12	30	900
13	35	1225	13	35	1225
14	36	1296	14	31	961
15	37	1369	15	30	900
16	35	1225	16	32	1024
17	39	1521	17	30	900
18	38	1444	18	32	1024
19	37	1369	19	31	961
20	35	1225	20	32	1024
21	39	1521	21	32	1024
22	40	1600	22	32	1024

ตาราง (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง		เลขที่	กลุ่มควบคุม	
	Posttest	x^2		Posttest	x^2
23	38	1444	23	30	900
24	36	1296	24	35	1225
25	38	1444	25	34	1156
26	37	1369	26	35	1225
27	35	1225	27	35	1225
28	36	1296	28	32	1024
29	38	1444	29	33	1089
30	39	1521	30	34	1156
$\bar{x}$	37.466	-	$\bar{x}$	31.966	-
$\sum x$	1124	-	$\sum x$	959	-
$\sum x^2$	-	42210	$\sum x^2$	-	30739

ตาราง 14 แสดงคะแนนความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง		เลขที่	กลุ่มควบคุม	
	Posttest	x^2		Posttest	x^2
1	24.5	600.25	1	21.0	441.00
2	22.5	506.25	2	21.0	441.00
3	24.0	576.00	3	18.5	342.25
4	24.0	576.00	4	21.5	462.25
5	21.0	441.00	5	18.0	324.00
6	21.0	441.00	6	18.5	324.25
7	23.5	552.25	7	19.5	380.25
8	23.5	552.25	8	21.0	441.00
9	21.0	441.00	9	22.0	484.00
10	22.0	484.00	10	20.0	400.00
11	23.5	552.00	11	19.0	361.00
12	24.0	576.00	12	19.5	380.25
13	23.5	552.25	13	23.5	552.25
14	21.0	441.00	14	22.0	484.00
15	21.5	432.25	15	21.5	462.25
16	21.5	462.25	16	21.5	462.25
17	23.0	529.00	17	18.0	324.00
18	24.0	576.00	18	17.5	306.25
19	22.0	484.00	19	18.0	324.00
20	21.5	462.25	20	18.5	342.25
21	20.0	400.00	21	22.5	506.25
22	19.5	380.25	22	23.5	552.25

ตาราง (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง		เลขที่	กลุ่มควบคุม	
	Posttest	x^2		Posttest	x^2
23	20.5	420.25	23	23.0	529.00
24	19.5	380.25	24	22.0	484.00
25	23.5	552.25	25	21.0	441.00
26	24.0	576.00	26	22.0	484.00
27	22.5	506.25	27	23.0	529.00
28	24.5	576.00	28	23.0	529.00
29	24.0	576.00	29	21.0	441.00
30	23.5	552.25	30	20.0	400.00
$\bar{x}$	22.46	-	$\bar{x}$	20.70	-
$\sum x$	674.00	-	$\sum x$	621.00	-
$\sum x^2$	-	15186.5	$\sum x^2$	-	12952

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการทดลอง

ผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. อาจารย์ ดร.บรรเจอดพร รัตนพันธุ์
กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. อาจารย์ราณี เพชรรัตน์
โรงเรียนบ้านโขมกหัก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
3. อาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์
โรงเรียนวัดเทวสุนทร แขวงลาดพร้าว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
4. อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์
โรงเรียนวัดเทวสุนทร แขวงลาดพร้าว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอน

1. รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ รักษ์วิชัย
โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กุสุมาลย์ เกษมสุข
โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์
อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. อาจารย์สมชาย กระจายศรี
ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียน

1. รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จันทิมา พรหมโชติกุล อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ ขจรศรี ชาทิกานนท์
อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวศศิธร	ชื่อสกุล วงศ์ชาติ
เกิดวันที่	19 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2510
สถานที่เกิด	อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
สถานที่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 3 หมู่ 9 บ้านนาไค้ ตำบลหอคำ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองเข็ง อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	
ประถมศึกษาปีที่ 1 – 4	โรงเรียนบ้านหนองเข็ง อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6	โรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย
มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3	โรงเรียนปากคาดพิทยาคม อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย
มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6	โรงเรียนชุมพลพนาลัย อำเภอพนาลัย จังหวัดหนองคาย
การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.)	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ

ของ

ศศิธร วงศ์ชาลี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา
มกราคม 2542

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนปากคาดวิทยา อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน และสุ่มอีกครั้งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ

Randomized Control Group Posttest Only Design

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. หนังสือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา.
 2. แผนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู
 3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียน
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test for independent score

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**A STUDY OF PRATHOMSUKSA V STUDEN'S THAI READING
COMPREHENSION AND WRITING ABILITY THROUGH
THE CONCENTRATED LANGUAGE ENCOUNTERS
AND THE TEACHER'S MANUAL**

AN ABSTRACT

BY

SASITRON WONGCHALEE

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Elementary Education
at Srinakharinwirot University**

January 1999

The purpose of this study was to compare Prathomsuksa v Student's Thai reading comprehension and writing ability through the Concentrated Language Encounter (Model III) and the teacher's Manual

The sample used in this study was 60, Prathomsuksa v Study's in the first Semester of academic year 1998 from Pakkhatvittaya School, Amphur Pakkhat, Nongkhai. This sample were Simply randommized and divided into two groups, 30 for each group and randomly sampling again divided in the experimental and control groups. The experimental group was taught through The Concentrated Language Encounter, Whereas the control group was taught through the teacher's manual. The six – weeks experiment was conducted by the researcher though the randomized control group Posttest Only Design

The instruments used in this study were as follows

1. The texts – book used through the Concentrated Language Encounter method.
2. The lesson plans used through the Concentrated Language Encounter and teacher's manual.
3. The test of reading comprehension and writing ability the Thai Language. The data were Statistically analysed by using the t-test Independent for difference score

The finding results was follows

1. The reading comprehension of students taught through the Concentrated Language Encounter teaching method significantly higher than students taught through the teacher's manual at the .05 level.
2. The writing ability of the students taught through the Concentrated Language Encounter teaching method significantly higher than students taught through the teacher's manual at the .05 level.